Villa Meçhul

TOM ROBBINS

İngilizce'den Çeviren: Şebnem Kaptan Göktaş

AYRINTI

2. BASIM

THOMAS EUGENE ROBBINS

Amerikalı roman ve hikâye yazarı (d. 1936). Robbins, "Oyunculluk, uçarılık değil bilgeliktir" görüşünü ön plana çıkarıp çılgınlık derecesinde oyuncul romanlar yazmaktadır. Romanları, hayatın daha ciddi yanlarını inkâr etmez; "her şeye rağmen mutluluk" ilkesinin savunuculuğunu yapar. Bu ilkenin içerdiği mesajı, romanlarındaki karakterlerin felsefeleri ve aynı zamanda da incelikli yazı biçemiyle iletir. Edepsiz kelime oyunları, alakasız sonuçlar, zıtlık içeren ifadeler, ara sözler Robbins'in anlatımının belli başlı özellikleridir. Romanları yalnızca edebi uzlaşımları değil, insanoğlunu tatmin etmenin en iyi yolu hakkında toplumda yer alan varsayımları da sorgular. Robbins, panteizm, mistik Doğu dinleri ve Yeni Fizik gibi çeşitli kaynaklardan alternatif düşünceleri bir araya getirir.

Robbins genellikle Thomas Pynchon, John Barth ve Kurt Vonnegut gibi postmodern yazarların edebi takipçisi olarak değerlendirilmektedir. O da bu yazarlar gibi, modern hayatın saçmalığını teslim ederken, uyum göstermek adına bireysel anlatımından fedakârlık etmez ve eserlerinde üstkurmaca öğeler kullanır. Çoğunlukla okuyucuya doğrudan hitap eder, eserin akışıyla ilgili yorumlarda bulunur ve romanlarında bir karakter olarak varlık gösterir. Ancak, çoğunlukla kara komedi türünde yazan ve modern dünya hakkında kasvetli öngörülerde bulunan yakın tarihteki öncellerinin aksine, eserlerinde iyimser bir tona ve genellikle uçarı bir mizaha yer verir.

Robbins, *Another Roadside Attraction* (1971/*Dur Bir Mola Ver*, Çev. Fatma Taşkent, Ayrıntı Yayınları, 1997) ile çoğu eleştirmenin övgüsünü kazanmıştır. Ancak bu roman, 1973'e kadar popüler bir başarı elde edememiş, bu tarihten sonraysa kült haline gelmiştir. Robbins'in eserlerinin daha sonra büyük başarı kazanması, genelde insanların hayatlarındaki sevinç düzeyini yükseltmeyi başaramayan toplumsal uzlaşımları pervasızca sorgulayıp alaya alan romanlarının, özellikle gençler ve sıradışı insanlar tarafından beğenilmesine bağlanmaktadır.

Even Cowgirls Get the Blues (1976) adlı romanında ise Robbins, Sissy Hankshaw adında, ellerinin başparmakları yirmi üç santim uzunluğunda olan, otostop tutkunu, çekici bir kadın kahramanı anlatır. Sissy, mankenlik yaptığı New York ile bir grup feminist kadın kovboy tarafından devralınmış bir kozmetik sağlık çiftliğinin bulunduğu South Dakota arasında mekik dokur. Sissy'nin seyahatleri anlatılırken, bir yandan da insanın evrenle ilişkisi ve bireysel özgürlüğün önemi gibi temalar irdelenir.

Still Life with Woodpecker'da (1980/*Ağaçkakan*, Çev. Fatma Taşkent, Ayrıntı Yayınları, 1999) Robbins'in daha önceki eserlerinin karmaşık konularının aksine basit bir hikâye vardır; bazı eleştirmenlere göre de kitap yavaş ilerler ve fabl benzeridir. Kitapta, çevreci modern bir prenses ile onun "metafizik bir kanun kaçağı" olan âşığının öyküsü anlatılır. Robbins kitabında, bireysel romantizmin ve kişisel tekamülün, toplumsal eylemcilikten daha önemli olduğunu savunur; "iyi de kötü kadar adi olabilir" düşüncesine inanarak dogmayı reddeder.

Jitterbug Perfume (1984/*Parfümün Dansı*, Çev. Belkıs Çorakçı Dişbudak, Ayrıntı Yayınları, 1995) adlı romanında çeşitli karakterler mükemmel parfümün ve ölümsüzlüğün sırrının arayışı içinde, zamanın ve mekânın ötesine geçer. Bu roman da hem okurlar hem de *Publishers Weekly*, *Kirkus Review*, *San Francisco Chronicle*, *Washington Post* gibi ciddi yayın organları tarafından çok beğenilmiştir. *The San Diego Union*'da Robbins için şöyle denmiştir: "Bazı yazarlar bir sürü para kazanır, bazılarıysa edebiyat kurumu tarafından klasikleştirilir; ama okuyucuları tarafından, Tom Robbins kadar sevilen yazar pek azdır. Hayranları onun kitaplarını bugünlerde pek az kitabın yaratabildiği bir coşku ve adanmışlıkla kucaklar... Robbins'in sözcüklerle oynama, metaforik uçuşlar yapma hevesi yapıtlarına taşkın bir hava getirse de, o oyunlarını çok ciddiye alan bir yazardır."

Half Asleep in Frog Pajamas (1994/*Sirius'tan Gelen Kurbağa*, Çev. Süha Sertabiboğlu, Ayrıntı Yayınları, 2001) ve *Fierce Invalids Home From Hot Climates* (2000/*Sıcak Ülkelerden Dönen Vahşi Sakatlar*, Çev. Nuray Yılmaz, Ayrıntı Yayınları, 2007) yazarın diğer kitaplarıdır.

Ayrıntı: 524
Edebiyat Dizisi: 156

Villa Meçhul
Tom Robbins

Kitabın Özgün Adı
Villa Incognito

İngilizce'den Çeviren
Şebnem Kaptan Göktaş

Yayıma Hazırlayan
Müge Karalom

© Tom Robbins 2003

Bu kitabın Türkçe yayım hakları
Ayrıntı Yayınları'na aittir.

Kapak Tasarımı
Arslan Kahraman

Kapak Düzeni
Gökçe Alper

Dizgi
Esin Tapan Yetiş

Baskı
Kayhan Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti
Davutpaşa Cad. Güven San. Sit. C Blok No: 244 Topkapı/İst.
Tel.: (0212) 612 31 85
Sertifika No.: 12156

Birinci Basım 2009
İkinci Basım 2012

Baskı Adedi 2000

ISBN 978-975-539-543-2
Sertifika No.: 10704

AYRINTI YAYINLARI
Hobyar Mah. Cemal Nadir Sok. No: 3 Cağaloğlu - İstanbul
Tel.: (0212) 512 15 00 - Fax: (0212) 512 15 11
www.ayrintiyayinlari.com.tr & info@ayrintiyayinlari.com.tr

Tom Robbins

Villa Meçhul

EDEBİYAT DİZİSİ

ZEN VE MOTOSİKLET BAKIM SANATI/*Robert M. Pirsig* ◢ PARFÜMÜN DANSI/*Tom Robbins* ◢ SINIRSIZ RÜYALAR DİYARI/*J. G. Ballard* ◢ FRANSIZ TEĞMENİN KADINI/*John Fowles* ◢ BEYAZ OTEL/*D.M. Thomas* ◢ MYRA/*Gore Vidal* ◢ DALGALAR/*Virginia Woolf* ◢ ATLANTİK ÖTESİ/*Witold Gombrowicz* ◢ HAYRANLIK/*Anja Meulenbelt* ◢ FERDYDURKE/*Witold Gombrowicz* ◢ MELEKLER ZAMANI/*Iris Murdoch* ◢ PAULINA 1880/*Pierre Jean Jouve* ◢ EŞEKARISI FABRİKASI/*Iain Banks* ◢ ROCK LANETİ/*Iain Banks* ◢ KAYIP ZAMAN/*Anja Meulenbelt* ◢ SENİ İÇİME GÖMDÜM/*Andrew Jolly* ◢ BAŞTAN ÇIKARICININ GÜNLÜĞÜ/ *Søren Kierkegaard* ◢ KONFİDENZ/*Ariel Dorfman* ◢ ALTIN DAMLA/*Michel Tournier* ◢ BİR GARİP VAKA: MATMAZEL P./*Brian O'Doherty* ◢ NİETZSCHE AĞLADIĞINDA/*Irvin D. Yalom* ◢ KIZILAĞAÇLAR KRALI/ *Michel Tournier* ◢ AİLEDE BİR ÖLÜM/*James Agee* ◢ KUTSAL BÖLGE/*Carlos Fuentes* ◢ KALPSİZ AMANDA/ *Jurek Becker* ◢ 62-MAKET SETİ/*Julio Cortázar* ◢ ÇARPIŞMA/*J.G. Ballard* ◢ ÜÇLEME-Molloy-Malone Ölüyor-Adlandırılamayan/*Samuel Beckett* ◢ DUR BİR MOLA VER/*Tom Robbins* ◢ HIRSIZIN GÜNLÜĞÜ/ *Jean Genet* ◢ KÜÇÜK DEĞİŞİMLER/*Marge Piercy* ◢ LİLA/*Robert M. Pirsig* ◢ ERGİNLİK YAŞI/*Michel Leiris* ◢ AŞKSIZ İLİŞKİLER/*Samuel Beckett* ◢ ESİRGEYEN GÖKYÜZÜ/*Paul Bowles* ◢ YALANCI JAKOB/*Jurek Becker* ◢ DİVAN/*Irvin D. Yalom* ◢ PORNOGRAFİ/*Witold Gombrowicz* ◢ MERCIER İLE CAMIER/*Samuel Beckett* ◢ BİR ERKEĞE NASIL TECAVÜZ EDİLİR?/*Märta Tikkanen* ◢ BENDENİZ VE MARCO POLO/*Paul Griffiths* ◢ DOĞMAMIŞ KRİSTOF/*Carlos Fuentes* ◢ RÜYA SAKİNLERİ/*Iris Murdoch* ◢ HİÇ İÇİN METİNLER ve Uzun Öyküler/*Samuel Beckett* ◢ DUYGU YOLCULUĞU/*Laurence Sterne* ◢ BETTY BLUE/*Philippe Djian* ◢ AĞAÇKAKAN/*Tom Robbins* ◢ ANARŞİST/*Tristan Hawkins* ◢ BAKAKAİ/*Witold Gombrowicz* ◢ PORTNOY'UN FERYADI/*Philip Roth* ◢ 10½ BÖLÜMDE DÜNYA TARİHİ/*Julian Barnes* ◢ SUNİ TENEFFÜS/*Ricardo Piglia* ◢ MANŞ ÖTESİ/*Julian Barnes* ◢ ADA/*Aldous Huxley* ◢ GÜLÜN MUCİZESİ/*Jean Genet* ◢ MÖSYÖ/*Jean-Philippe Toussaint* ◢ ÇİÇEKLERİN MERYEM ANASI/*Jean Genet* ◢ BAŞUCU OĞLANI/*Alison Fell* ◢ YARATIK/*John Fowles* ◢ SENİ SEVMİYORUM/*Julian Barnes* ◢ ZENCİLER/*Jean Genet* ◢ TÜNEL/*Ernesto Sábato* ◢ KARA PRENS/*Iris Murdoch* ◢ KARNINDAN KONUŞANIN ÖYKÜSÜ/*Pauline Melville* ◢ TANRI'NIN AĞZINDAN EVRENİN HİKÂYESİ/*Franco Ferrucci* ◢ HAYATIN VE AŞKIN YASALARI/*Connie Palmen* ◢ KAHRAMANLAR VE MEZARLAR/*Ernesto Sabato* ◢ KAYNAK VE ÇALI/*Michel Tournier* ◢ CENNETE BİR KOŞU/*J.G. Ballard* ◢ DİŞİ ADAM/*Joanna Russ* ◢ FLAUBERT'İN PAPAĞANI/*Julian Barnes* ◢ ALDATMA/*Philip Roth* ◢ KOKAİN GECELERİ/*J.G. Ballard* ◢ ACABA NASIL?/*Samuel Beckett* ◢ MANTISSA/*John Fowles* ◢ KOLEKSİYONCU/ *John Fowles* ◢ BENJAMIN: DAR GEÇİTTEKİ AYDIN/*Jay Parini* ◢ METEORLAR/*Michel Tournier* ◢ ARKADAŞLIK/*Connie Palmen* ◢ AŞK VESAİRE/*Julian Barnes* ◢ SİRİUS'TAN GELEN KURBAĞA/*Tom Robbins* ◢ BAYAN GULLIVER CÜCELER ÜLKESİNDE/*Alison Fell* ◢ GELECEKTEN ANILAR/*William Morris* ◢ BENİMLE TANIŞMADAN ÖNCE/*Julian Barnes* ◢ İNGİLTERE İNGİLTERE'YE KARŞI/*Julian Barnes* ◢ İYİ İŞ/*David Lodge* ◢ YİTİK RUHLAR IRMAĞI/*Connie Palmen* ◢ TERAPİ/*David Lodge* ◢ ÖLÜRKEN/*Jim Crace* ◢ GÜZELLİK HIRSIZLARI/*Pascal Bruckner* ◢ SÜPER KENT/*J.G. Ballard* ◢ SISKA BACAKLAR/*Tom Robbins* ◢ BETON ADA/*J.G. Ballard* ◢ İLK AŞK, SON TÖRENLER/*Ian McEwan* ◢ GILLES İLE JEANNE/*Michel Tournier* ◢ BİR KOMÜNİSTLE EVLENDİM/*Philip Roth* ◢ KIZILDERİLİNİN ŞARKISI/*James Welc* ◢ SİNEMA MÜDAVİMİ/*Walker Percy* ◢ KARANLIKLARIN EFENDİSİ/*Ernesto Sabato* ◢ METROLAND/*Julian Barnes* ◢ BİZİ NEDEN TERK ETTİN SAYIN BAŞKAN?/*François Vigouroux* ◢ DÜŞÜNCE BALONLARI/*David Lodge* ◢ MİLENYUM İNSANLARI/*J.G. Ballard* ◢ MÜNECCİM KRALLAR/*M. Tournier* ◢ BEYAZDAKİ KARA/ *Maggie Gee* ◢ KAYBOLUŞ/*G. Perec* ◢ HINÇ AYLARI/*P. Bruckner* ◢ LİMON MASASI/*J. Barnes* ◢ BÜYÜCÜ/*J. Fowles* ◢ GÜNDOĞUMUNA YOLCULUK/*J. Barnes* ◢ OKLUKİRPİ/*J. Barnes* ◢ FISKADORO/*D. Johnson* ◢ HAYALETLERİN GÖÇÜ/*P. Melville* ◢ ÖLEN HAYVAN/*P. Roth* ◢ SICAK ÜLKELERDEN DÖNEN VAHŞİ SAKATLAR/*Tom Robbins* ◢ PASTORAL AMERİKA/*P. Roth* ◢ ABANOZ KULE/*J. Fowles* ◢ ARTHUR VE GEORGE/*J. Barnes* ◢ VAHŞET SERGİSİ/*J. G. Ballard* ◢ VİLLA MEÇHUL/*Tom Robbins* ◢ ASKER GRAMAFONU NASIL TAMİR EDER?/*Saša Stanišić* ◢ FARMAKON/*Dirk Wittenborn* ◢ *NE KADAR İLERİ GİDEBİLİRSİN/D. Lodge* ◢ *GERİYE UÇAN YABAN ÖRDEKLERİ/T. Robbins* ◢ *BİR SAHTEKÂR OLARAK HAYATIM/P. Carey* ◢ *İNTERNETTE BALIK AVLAMAK/Nasreen AKHTAR* ◢ *LANCELOT/Walker Percy* ◢ *ÖLÜ BİR DİLDE AŞK/Lee Siegel* ◢ *VAHŞİ İNSANLAR/Dirk Wittenborn* ◢ *GÜNEŞİ DURDURACAĞIZ/F. Bouillot* ◢ *SHYLOCK OPERASYONU/Philip Roth* ◢ *KAYBEDENLERİN BELLEĞİ/Michel Ragon* ◢ *SAVAŞ ARTIĞI/Ha Jin* ◢ *YAZAR, YAZAR/D. Lodge* ◢ *B, BİRA/Tom Robbins* ◢ *EVE YÜZMEK/Rolf Lappert* ◢ *HAFIZ DİVANI/Mehmet Kanar* ◢ *KUZEYE GÖÇ MEVSİMİ/Tayeb Salih* ◢ *OEGSTGEEST'E DÖNÜŞ/Jan Wolkers* ◢ *TURİNGİN HEZEYANI/ Edmundo Paz Soldán*

elbette Alexa'ya...

Kiminle konuştuğunu hiç bilemezsin.

Üç Kuruşluk Opera
BERTOLT BRECHT

TEŞEKKÜR

Güneydoğu Asya heveslisi dostum James Gierman'a; Tanuki meraklısı dostum William Crowell'e; Zen maestrosu Rudolpho'ya (o ne değilse odur); "elmaslar takıp takıştırmış, tembel uşağım"* Barbara Barker'a; sevgili temsilcim Phoebe Larmore'a (kötü ikizi Skippy'ye de); editörüm Danielle Perez'e bir araba dolusu çikolatayla; redaktörüm Danelle McCafferty'ye (ki kendisi kazlar ne tarafa uçuyor bilir) ve son olarak asıl Baba'ya, yılmayıp hep etrafa kıvılcımlar saçan kıdemli yayıncım Irwyn Applebaum'a şapka çıkarıyorum. *Bien joué!***

T R.

* ["lazy diamond-studded flunky"] The Doors'un "Love Street" şarkısının sözlerinden. (ç.n.)

** Fr.: "İyi iştil" (ç.n.)

Birinci Bölüm

Tanuki'nin erbezi torbasını paraşüt niyetine kullanarak gökten indiği bildirildi.

Tanuki'deki erbezi torbasının alışılmadık boyutunu göz önüne alırsak, bu o kadar da saçma değildi.

Tamam, kabul; ama yine de hayli saçma. Hem Tanuki'nin erbezi torbasının, toplam kütlesine oranla bir filin, balinanın ve Jolly Gren Giant'ınkinden* bile daha büyük olması da vaziyeti kurtarmıyor. Hatta o günlerde testislerinin balona benzer torbası, belki bugün

* Jolly Green Giant (Şen Yeşil Dev), Green Giant adlı Amerikan yiyecek şirketinin maskotudur. Minnesota'da on altı buçuk metre boyunda bir heykeli bulunur. Bu sembol o kadar tutulur ki, ABD'nin Vietnam Savaşı'nda kullandığı kurtarma helikopterleri de dahil büyük ve yeşil olan birçok şey için kullanılmaya başlanır. (ç.n.)

olduğundan da hacimliydi; gerçi bunu hayal etmesi zor, zira halihazırda zaten neredeyse yere sürtünen taşaklarının hacminde meydana gelecek en ufak bir büyüme, kesin bir acıya yol açmasa bile, hareket etmesine mani olurdu muhakkak. Tabii başka bir ihtimal de, Tanuki'nin o zamanlar (hatta belki hâlâ) erbezi torbasının boyutunu keyfine göre büyütüp küçültme gücüne sahip olması.

Tüm bunları söyledikten sonra, şunu da kabul etmek lazım ki, Tanuki'nin inişinde anatomik boyutun kendi başına oynadığı rolü kestirmek kolay değil; daha yerinde bir soru sorulacaksa bu, porsuğun hikmetli döl çuvalını dünyaya inmek için kullanmayı nasıl becerdiğinden ziyade, nereden atladığı olabilir. Ayrıca neden?

Tak! Tak!

"Kim o?"

"Tanuki."

"Hangi Tanuki?"

"Aptal mısın be? Tanuki. Ta Kendisi."

"Haa anladım. Ee yolculuk nereden Tanuki'nin ta kendisi?"

"Öbür Dünya'dan."

"Hangi Öbür Dünya?"

"Bundan önceki, gerizekâlı. Hayvan Ecdadının Dünyası." Sesi bir çakıl ocağından kürenmişti sanki.

"Ha öyle mi? O zaman kusuruma bakma onurlu hayvan ecdadı. Buraya kadar nasıl geldin?"

"Paraşütle indim. Bu kesinlikle yasaktı tabii. Bütün kurallara aykırı ama n'olacak yahu...

Çiftçi etrafta alet edevata dair bir işaret, bilhassa ipekten bir kubbe ve bir askı takımı var mı diye bakındı.

"Onu boş ver" diye homurdandı Tanuki.

"Ee, buradan ne istiyorsun peki?"

"Pirinç rakısı içeceğim."

"Sake mi? Anlaşılabilir; ama bence olmaz. Suratındaki sırıtışa bakılırsa zaten gereğinden fazla sake içmişsin sen. Başka bir şey?"

"Evet. Kızlar. Genç, güzel kızlar."

Adam öyle bir kahkaha patlattı ki, burun deliğinden dışarı bir şey fırladı. "Boş versene be. Senin gibi komik görünüşlü bir mahlukla hiçbir kızın işi olmaz."

"O kadar emin olma yaşlı ahmak" diye hırladı Tanuki ve arkasından, çiftçinin gövdesinin orta yerine öyle bir güçle tosladı ki, adam konuşamadan, nefes nefese yere düştü. Porsuk sonra, arka ayaklarının üzerinde, yuvarlak göbeği Noel Baba'dan nakledilmiş gibi çalkalanarak, paytak paytak adamın kızının su şişelerini doldurduğu kuyuya doğru yürüdü ve yüksek voltajlı dişlek sırıtışıyla, lunapark aynasını çatlatabilecek veya bir tazenin saçındaki çubukların verniğini pul pul dökebilecek kadar kızışmış, manyakça ve de vahşi bir gülüşle, kızın hakkından geldi.

Hemen aşağıda, Tanuki'nin doğası kısaca ve ancak kısmen açıklık kazanacak. Şöyle ki; hemen hemen herkes kendisine "porsuk" dese de, o kadar ki "Porsuk" resmen ikinci ismi haline gelmiş olsa da, bilimsel gerçeğe göre, Tanuki'nin hiç de porsuğa benzer bir yanı yoktur. Herhangi bir zoologun seve seve dile getireceği gibi tanukiler, Doğu Asya yaban köpeğinin (*Nyctereutes procyonoides*) meşhur halkalı rakun kuyruğuna değilse de, bir rakunun uzun burnuna, renklerine ve desenlerine sahip bir cinsidir.

Tanuki'ye bu kadar yaygın olarak insanı andırırlık ışığında bakılmasında, neredeyse kuyruksuz oldukları gerçeğiyle, arka bacaklarının üzerinde ayakta durma eğilimlerinin bir olması rol oynar şüphesiz. Kolay etkilenmeye müsait kişiler, tanukiyi karanlık bir ormanın ucunda görseler, rahatlıkla ufak tefek bir adama benzetebilirler. Ama öbür dünyadan aldığı güçler sağ olsun, Tanuki'nin insanı andırmakla saldığı namın, çok geçmeden öğreneceğimiz, daha da meşru bir sebebi var.

Yalnız devam etmeden önce, algıları açık okurun anlatımımızda çok açık ve belki de sıkıntı veren bir tutarsızlık fark etmiş olacağı ihtimalini ele alsak iyi olacak. Şayet yazar, güvenilmeyecek kadar dikkatsiz ve dökük saçık değilse, neden bazen "Tanuki" (tekil, ayrı, büyük harfle başlayan bir özel isim) diğer zamanlarsa, hatta aynı

paragraf içinde bile "tanukiler" (çoğul, genel, baş harfi küçük cins isim) der? Açıklaması basit. Bu porsuğumsu mahluk da, tıpkı Tanrı gibi, hem birdir hem de çok.

Her ikisi de. Aynı anda. Tanrı gibi.

Bilinmez hakkında bir şeyler bilen herhangi birinin iyi bileceği gibi, "Tanrı" ve "tanrılar" birbirlerinin yerini tutabilir. Dışlayıcı ve ataerkil Yehova/Allah manyakları; ancak bir tek Yüce Varlık vardır "o" da değişmez ve mutlaktır diye ısrar ederken hata etmiyorlar. Bununla beraber, nehir tanrılarının yanında ateş tanrılarını da tanıyan; bir ay tanrıçasını, bir timsah ruhunu ve ağaç gövdelerinde, yağmur bulutlarında, peyote tomurcuklarında, neon ışıklarda (özellikle de parlayan beyazlarla yeşillerde) ve daha başka sayısız yerde yaşayan ilahları da onurlandıran gözlerini dört açmış kapsayıcı paganlar ve ilkeller de yanılmıyorlar.

Dolayısıyla eğer okur, İlahi İlke'ye insani sınırlamaların ya da dar tekbiçimlilik anlayışlarının yükünü bindirmeye çalışmayacak kadar akıllı, aynı anda hem monoteist hem de panteist olabileceğinin (belki de olması gerektiğinin) farkına varacak kadar kıvrak zekâlıysa; o zaman küçük arkadaşımızın, tanukilerin Tanuki'sinin paradokslu özünü kabul etmeyi de pek sorun etmeyecektir.

Çiftçinin kuyudaki kızı ilk başta, Tanuki'nin yan yana uzanma davetini kabul etmeye hazırlıklı görünüyordu. Ne de olsa bir çiftlik kızıydı ve hayvanların eşleşme faaliyetleri ona, pirincin çimlenmesi ya da eriklerin olgunlaşması kadar aşinaydı. Hayvanlarla ilişki bilmediği şey de değildi; zaman zaman böylesine yeltenmeye meyilli erkek kardeşleri, kuzenleri ve genç erkek komşuları vardı. Kızların böyle sefil münasebetlere düşkünlük gösterdikleri kulağımıza ancak kırk yılın başı geliyorsa, bu köy kızlarının erkek akranlarından daha az şehvet canlısı olduğundan değil katiyen. Daha ziyade, umutsuzca kaba yeniyetme erkeğinkinden daha temiz, daha sıkılgan, hassas ve daha ince işlenmiş olan evrensel kız karakteri yüzünden belki de. Yalnızca bir lojistik meselesi de olabilir ya da. Hormonların eziyetindeki bir oğlanın bir manyaya binmesi tamam da, kendini bir koça

sunan bir bakireninki, neredeyse akla gelmeyecek kadar biçimsiz, kızın maharetini sınayacak, koçunsa muhtemelen kafasını karıştıracak bir girişim olurdu.

Kaldı ki, Tanuki öyle bildiğimiz hayvanlardan değildi. İki ayak üstünde yürüyordu; büyüleyici bir aksanı, kendine güvenen, egzotik bir tavrı ve biraz sinir bozucu olsa da, insanı kilitleyen bir sırıtışı vardı. Öyle şirin, öyle ikna ediciydi ki kız kendisini kimonosunun bağını çözerken buldu. Yazık ki, geçenlerde nasıl da Öbür Dünya'dan yeryüzüne paraşütle atladığıyla böbürlenmeye başladığında kız korkuya kapılıp kaçtı, çiftlik evinin kapısını da arkasından sürgüledi. Annesine yüzündeki kızarıklığı ve eve neden su almadan döndüğünü açıklamak içinse, "Bir iblis gördüm sandım" dedi.

Mahzunlaşan Tanuki, küçük bir kavanoz sakeyi kuyuda soğuduğu yerden çaldı ve ayaklarını sürüyerek ormana, kara kara düşünmeye gitti. Gecenin bir vakti hayli çakırkeyif haldeyken, tanukilerin âdeti olduğu üzere, dışarı fırlamış göbeğinde davul çalmaya başladı ve davulunun *pla-bonga pla-bonga* sesi nihayet bir kitsuneyi cezp etti. Bir tilkiyi.

Kitsune, feci mağlubiyetini sızlanarak anlatan Tanuki'yi, "Seni gerizekâlı" diye azarladı. "Nasıl bir insana gerçeği anlatacak kadar saf olabildin? İnsanlar kendilerini yanılsamadan ibaret sistemlere gömerek yaşarlar. Dine. Vatanseverliğe. Ekonomiye. Modaya falan işte. İki bacaklı türün beğenisini kazanmaksa derdin, onlar kadar can atarak uydurmalısın. Aslında, bazen durağan yanılsamalarını baltalayarak, bayat aldanışlarını ırkları için taptaze ihtimallere dönüştürmeye yardımcı olabiliyoruz; ama bu herhalde senin ne meraklı ne de uygun olduğun bir görev. O yüzden, insanlara nasıl işine gelirse öyle yalan söyle ve ekebildiğin kadar biç; ama kendine asla ve asla yalan söylememen gerektiğini aklından çıkarma."

Sarhoş porsuk, tilkinin bilgeliğinin çoğunu heba etmişse de, önemli bir gerçeği de anlamıştı ve sonraki alacakaranlıkta kuyuda çiftçinin kızına yaklaşırken farklı bir yol denedi. "Benim güzel kiraz çiçeğim" diye kulakları tırmaladı, "ben aslında sadece, senin güzelliğin karşısında büyülenmiş ve dün o tatlı elini tutup, narin boynuna

burnumu sürmek için duyduğum arzunun şiddetiyle, elimde olmadan yanlış şeyler söylemiş, basit bir orman hayvanıyım."

"Amanın" dedi kız nefes nefese ve ufacık parmaklarıyla kuşağını çözen Tanuki'yi acıma, gurur ve huşu karışımı içinde izledi.

Kızı yosunların üzerinde tükenmiş bir halde bıraktıktan sonra Tanuki, çiftçinin kapısını tıklattı. Yerlere kadar eğilerek, "On bin kere pardon, saygıdeğer beyefendi" dedi. "Kafa kemiğimi dünkü konuşmamızın ortasına terbiyesizce sokmama ilaveten, korkarım ufak bir de yalan uydurdum. Bana bakınız efendim. İyice bakınız. Besbelli ki ben Hayvan Ecdadı falan değilim. Saçmalığın dik âlâsı! Yo, ben ağaçlıklardan gelen, şimdilik şanssız ve deli gibi acıkmış fakir bir öksüzüm yalnızca. Bu mevsimde kurbağa da soğan da nadir bulunuyor ve kıtlıktan çıkmışçasına aç olan şahsım size sonsuza kadar borçlu kalacaktır, eğer bana bir miktar..."

Çiftçi, biraz huylanarak mutfak kapısının yanına bir çanak pirinç lapası hazırladı. Tanuki bilhassa nazik lokmalar alarak, çok ama çok yavaş çiğneyerek yemeğe koyuldu; ev sahibi sıkılıp da dikkatini evin ufak işlerinden birine çevirince, porsuk birden kendisi kadar büyük bir fıçı sakeyi kaptığı gibi, kısa bacaklarını pompalayarak, ağır erbezi torbası sallana sallana, çiftçinin baltasının bir adım önünde çalılığa kaçtı.

O gece Tanuki, öyle bir şevkle küfelik oldu ki, kendisiyle beraber sake de küfelik oldu. Dolu göbeğini yumrukladı *–pla-bonga pla-bonga–* ve sırıtışı ayla düelloya tutuştu.

Ev yapımı sake Tanuki'nin hoşuna gitmişti. Göbek-yumruklama dansını ayışığında yapmayı sevmişti, şişko kurbağalar ve tatlı patatesler tıkınmayı da; bir o kadar ya da her şeyden çok da, genç kadınları baştan çıkarmayı sevmişti. Çiftçinin kızıyla elde ettiği ilk başarısından sonra uzun bir baştan çıkarma âlemine dalmıştı. Yıllar boyu, böyle böyle bir hayli başarının sefasını sürdü ve bu karşılaşmalar ona tonla haz getirdi; her ne kadar sonradan kızlardan bazıları, ailelerinin şeytanın çocukları olduğuna inandıkları için boğazdan

aşağı atacağı ya da en yakın çayda boğacağı garip görünüşlü bebekler doğuracak olsalar da.

Gelgelelim Tanuki en sonunda taşra kızlarından, onların o dosdoğru ve çantada keklik hallerinden bıkar oldu; kadınların göz alıcı ve sofistike olduğu, pahalı ipeklere sarındığı, ezberden şiirler okuduğu, fark edilecek kadar iyi kalite sakeler ikram ettiği ve çiftlik teri yerine, pudralar parfümler koktuğu şehirlerin içlerinde dolanmaya başladı.

Bir bahçeye ya da avluya veya avlu bahçesine gizlice sızıp, oradaki bir kadına, erbezi torbası sallanarak, gülümseyişi alev almış halde aheste aheste yaklaşır; "Affedersiniz" derdi, "Ben mor tepelerin yalnız sakinlerindenim, beni kente sırf sizin güzelliğinizin çarpıcı aydınlığı çekti; özlemini duyduğum bu güzelliği kendi masumane usulümle...

Verilen tepki, dişinin yaşına bağlı oluyordu. Hakikaten küçük olan kızlar (on beş, on altı, on yedi yaşlarındakiler) sanki banyo sularında bir godzilla yumurtası çatırdamış gibi çığlık atar ve evin emniyetine kavuşma telaşıyla yerlerinden fırlayıp takunyaları ayaklarından çıkarak koşarlardı. Yirmilerindeki kızlarsa ona takunyalarını fırlatırlardı, kitaplar, flütler, demlikler, demirden fenerler, mürekkep hokkaları ve taşlar fırlatırlardı; öyle kemik zedeleyen bir kuvvetle fırlatırlardı ki bu sefer kendini emniyete alma sırası ona gelirdi. Niyetlerinin nesnesi otuz ya da üzeri yaştaysa, genellikle onu sakin bir küçümsemeyle şöyle bir süzecek, boyalı sivri tırnaklarından birini ona doğru savuracak ve soğuk bir tavırla şöyle kulağını çekecektir: "Kasımpatı yataklarımı leş kokutuyorsun seni utanmaz maymun. Hizmetçim sana bıçağını tattırmadan, sürün de o pis inine geri dön."

Peş peşe her reddediliş, Tanuki'nin kendine olan güveninden daha büyük bir ısırık alıyordu, ta ki sonunda çekirdeğine kadar kemirilinceye dek. Kuyruk diye geçinen yerini bacaklarının arasına kıstırıp, sahiden tepelere geri savuştu; öyle gerilere gitti ki hiçbir şehrin, kasabanın ya da köyün ışıkları yıldızların sessiz işaretlerini boğamıyordu. Ağaç mantarından ibaret yemeğini isteksizce yedikten sonra, bir kavanoz aşırma sakeyi (ev yapımı olanlardan)

höpürdetip, yere dökülmüş yaprakları ayağıyla isteksizce itelemeye başladı. Geceyarısı sularında bir tilki ortaya çıktı.

"Göbeğini dövmek için ne acıklı bir bahane!" diye onu azarlamaya başladı Kitsune. "Buharda mantıya kürdanla vursam bundan daha iyi *pla-bongalar* çıkarırım. Ritim hissini büsbütün harcadın mı sen?"

Kitsune'yi boş sake kavanozuyla pataklama dürtüsüne direnen Tanuki bunun yerine, nasıl rezil rüsva olduğunu umursamadan, kentte yaşadığı başarısızlıklar silsilesini yaslı bir liste haline getirmeye başladı.

Kitsune turuncumsu kafasını salladı. "Sen nasıl oldu da kurnazlığınla ün saldın, aklım almıyor!" dedi. "Dinle, aşk çocuğu! Her insan kandırılabilir ama hepsini aynı şekilde kandıramazsın. Hödüğün birine takılacak kancayı, eğitimli bir kozmopolit ya tükürüp atacak ya da kale almayacaktır. Her mevkiden adamı muntazaman balığa çeviren ölümcül tuzakla, yani parayla yemlenmemişse tabii."

"Duyduğuma göre sakeyle takas edilebiliyormuş o" diye itiraz etti Tanuki. "Hem de iyisiyle."

"Orası doğru. Ama sakeyi alman için ilk önce parayı çalman gerekir, o halde neden içkiyi doğrudan çalıverip aracıdan kurtulmayasın? Para! İcat edilmeden önce, insanlar da bir şeylerden neredeyse bizim kadar çakıyorlardı. Senin çaktığın kadarının ezici bir tarafı yok ya. Bütün o sarıl-bana-çünkü-ben-tüylü-ufak-kaybolmuş-bir-hayvanım zırvalığı. Tam amatörlere göre. Tam ev hayvanlarına ve oyuncak ayılara göre. Sen daha insan aklının düğümlerini ve dolaşıklığını halledemedin. Şimdi, sana şu kadarını söyleyeyim. Eğer bir hanımın şiltesine uzanacaksan, bir centilmenin bedeninde uzanman gerekecek."

"Ama nasıl?

"Nasıl mı? *Nasıl* mı? Sen Hayvan Ecdadı mısın, değil misin?" Adamakıllı çileden çıkan ve o akşam porsuğun ormandaki açıklığında yiyecek, içecek ve adam gibi eğlenceden eser olmamasının geri dönüşsüzlüğüne ikna olan Kitsune, uzun adımlarla gölgelere karıştı.

Tanuki, tilkinin demek istediğini kavrayabilmek için gereken ayıklığa ulaşmaya çalışmak üzere, ölü yaprakların ortasına yattı. Birkaç kar tanesi düşmeye başladı, yavaşça düşüyorlardı, çok yavaş,

acele etmeden, Tanuki'nin (ya da *herhangi birinin*) kendilerini fark etmesini bekliyorlarmış gibi; hayrete kapılan bir seyircinin, ne kadar güzel oldukları ve iki kar tanesinin nasıl da birbirine hiçbir zaman tamamen benzemediği üzerine bir çift laf edebileceği ana kadar oyalanır gibiydiler. Kar taneleri ne zamandan beri kendi tanınmışlıklarına inanıyorlardı diye sormak gerekirdi.

O düşen, mevsimin ilk karı olmuştu. Son kar kış sonunda, martın ortasına doğru düştüğünde, porsuğun ormandaki açıklığında duran figürden yere, insana benzer bir gölge düşüyordu. Kasımın gözüpek öncüsünden ancak azıcık daha hızlı düşen, kendini esintiye yalatan, çırpınan bir sahne fısıltısıyla *"Regardez-moi*. Daha önce benim gibisi görülmedi ve bir daha da görülmeyecek" diye övünen sıradaki en son tane (ta bitiş çizgisine kadar kendini kandırarak gelmişti), mongol kıvrımıyla tastamam Toshiro Mifune'ye ait olabilecek bir gözkapağına indi. Oradan da bir başparmak onu çabucak sildi. Bir pençe değil, başparmak.

Tanuki, kışın çoğunu bu değişimi mükemmel hale getirmeye vermişti; artık ne kadar yapabildiyse. Şekil değiştirmek elbette öbür dünyaya ait yeteneklerinin kapsamındaydı ama zor işti ve zor işler bir tanukiye en az çekici gelen şeydi. Dönüşüm, geçici bile olsa, yoğun konsantrasyon ister (öyle peri masallarındaki gibi bir değnek ve bir *pof!*la oluvermez); oysa akılsızca tüketilen sakenin odağınızın vidalarını gevşetme etkisi vardır. Dolayısıyla, inin ağzında gövdesini esneten figüre daha yakından bakıldığında, üşengeçlik ve tekrarlayan sarhoşluğa bağlı belli kusurlar fark edilebiliyordu.

Tanuki canını sıkmıyordu. Her nasılsa o porsuğumsu şeklini yeğliyor, bu koruncağı en el üstünde tutulan aktörün, atletin veya savaşçının işgal ettiğinden daha yumuşak ama daha kuvvetli, çevik ve enerjik buluyordu (kimi haklı sebepleri de yok değildi). Daha insan aklını anlayamıyor olabilirdi ama artık insan vücuduna özgü biyomorfik ayak bağlarını hiç olmadığı kadar iyi biliyordu. Yeni hanım arkadaşları, zarif hayvani letafetinin ve muhteşem leş koku-

sunun yanında, sağında solunda biten kürkten bir yamayı, sivri bir dişi de kabulleneceklerdi artık.

Nisan. İlkbahar toprağı bir kaşıntı gibi basmıştı. Bütün kırlar kaşınarak uyanıyor gibiydi; tembelce, lükse kaçarak, yine de zaman zaman öyle bir sert kaşınıyordu ki tırnaklar kemiğe, ürpertilerimizin altında yatan şu soğuk kalsiyuma değiyordu. Tırmıklanmalarıyla tetiğe geçen ufacık kurbağalar, gübre ve çamurdan kazınıyordu. Su kabarcıkları kadar parlak ufacık tomurcuklar, sert keresteden kazınıyordu. Tanuki şimdiye kadar içkiden ne kadar sarhoş olduysa, ağaçlar da özsuyundan bizzat o kadar sarhoş (her ne kadar ağaçlar çok çok daha haysiyetli olsalar da), gökyüzüne uzun mavi notalar kazıyordu.

Bu senenin nektar ve kan dolu büyük ödülü için kaygılı bin böcek, motorlarını test ediyorlardı. Aralık ayının rüzgârıyla biriken karların arasında öylesine kara görünen kargalar, şimdi teşkil ettikleri katı tehdidin sulandığını görüyorlardı; ilkbaharın tonları onlara Technicolor'un Boris Karloff'a yapacağını yapmıştı. Yine de ürkütücü çığlıklarını tatlılaştıracak hafif bir sarı olmadığından, kargalar hemen hayali bir kabukide şeytan rolünü prova etmeye koyuldular; cıyaklamalarıyla, ciklemeleri de vızıltıları da düzenli olarak bastırıyorlardı. Bu gaklayan çağrılar borazan etkisi yapıyor olmalıydı, zira doğa kesinlikle yataktan kalkmıştı ve dört elle işe sarılmaya hazırlanıyordu.

Tanuki de kalkmıştı, gözlerini kısmış sabah güneşine bakıyor, yüzünü yıkıyor, kilerinin envanterini alıyor, mavi ve beyaz bento* örtüsüne birkaç şey sarıyordu. İlkbaharın şüphe silen bir tarafı vardı. Nisan geldiğinde, menekşeler artık kariyerleri sona erebilir diye endişelenmezlerdi. Değirmencinin oğlu prensesi kazanabileceğine bir kez daha inanmaya başlardı. Aynı şekilde, çimler ve kız kuruları da, kırağıdan zırhlarını bir tarafa fırlatırlardı. Belli ki, Tanuki de benzer şekilde iyimserdi.

* Japonların çoğu kez verniklenmiş bölmeli bir kutuda hazırladığı tek öğünlük yemek. (ç.n.)

Hayvan vücudu içinde çiçekli bir bayıra güçlükle çıktı, üstünde likenlerin deri döküntüsü gibi parıldadığı sarp bir kayalığa tırmandı ve bir şelale ağzının yakınında durdu. Orada bambu kesmeye ve asma toplamaya başladı; görünüşe bakılırsa sal gibi bir şey yapmaya niyetlenmişti. Yazık ki kamışları şekle sokmak ve birbirine bağlamak porsuğun umduğundan daha ağır bir iş çıktı ve kan ter içinde harcadığı bir saatten sonra pes etti.

Bunun üzerine yaptığı şeyse, nehre girip, cüsseli erbezi torbasını, testisleri iki duba gibi duracak şekilde yüzeye yerleştirmek oldu. Sonra öne doğru eğildi ve bu en olmayacak geminin üstünde, özenle ağırlığını dengeledi. *Banzai!* Kendini akıntıya bıraktı. Eriyen karlarla yükselmiş ve hızlanmış olan nehir de Tanuki'yi aşağıya doğru taşıdı. Seksen kilometre boyunca. Ta Kyoto'ya kadar.

Malum' da buluşalım, bebeğim,
Malum' da saklayacak şeyimiz kalmayacak.
Hadi meçhulleşelim, şekerim,
Öldüğümüze inansın dünya bırak.

Tanuki Kyoto' daki ilk gününü tebdili kıyafet, adam kılığına (hem de iliklerine kadar) bürünmüş halde, tramvay vagonlarından ve iki tekerlekli çekçeklerden kaçarak ve hem içleri mumlu kâğıt fenerlere, hem de çiğ elektrik ampullerine kafasını çarpmamak için bir o tarafa bir bu tarafa eğilerek geçirdi (bu yeni edindiği erkek boyuna alışamamıştı). Kyoto bir geçiş evresindeydi, feodal dünyadan ufak ufak çıkıp modern dünyaya adım atıyordu; bu zıtlık doğuran hal, tuhaf yabancıya bir anlamda gayet uygundu, zira Tanuki, bir Hayvan Ecdadı olarak zamanın dışında yaşardı. O anakronizmleri kahvaltı niyetine yiyedursun, kent hayatı Tanuki'ye göre çıkmadı. Medeniyet ve vahşi doğa asla birbirine karışmaz, bu durum maalesef her birimiz için geçerli; hal böyleyken de, yarı-porsuğu ormandan koparsanız bile, ormanı yarı-porsuktan koparamazdınız.

Tanuki, kenti erişte arabalarına iç geçirip, geyşalara göz süzerek kaçamak dolanışıyla; sakesini yalayıp yutuşu ve etini kemirişindeki vahşilikle; imparatoru methetmek ya da sevilen bir haikuyu

ezberinden okumak durumunda olduğu sosyal toplantılar sırasında göbeğini dövmeye veya dişlerini karıştırmaya başlayıvermesindeki kasıtsız arsızlıkla; gökteki ay ya da kafasının üstünden V şeklinde geçen göçmen kazlar gözüne iliştiğinde bakışlarını sırf oraya yoğunlaştırmasıyla, daha çok, Kyoto'ya yeni gelmiş bir hanzoya benziyordu.

Önceden dökümünü çıkardığımız cazibeleri ve hinlikleri, hayvandan insana dönüşümünden sağlam çıkan çekici tarafları yerli yerinde duruyordu elbette; aldığı orman görgüsünü tahrik edici bulan, köylülüğün aşırı kibarlığa nefes kesici tecavüzü olarak gören soylu şehir kadınları da vardı aslında. Tabii, sevgilinizde bir parça köylü havası olması başka, dizlerinin arkasında gür gri kürk parçaları olması başka şeydi; birçok hanım ve sosyete fahişesi, önlerinde bir defa üstünü çıkarttı mıydı, kendilerini titreyen bacaklarının taşıdığınca çabuk koşarak kibarlığa geri kaçarken bulmuşlardı.

Yine de her şey kaybedilmiş değildi. Bilgelerin bize tembihledikleri gibi, zevkler tartışılmazdı ve besbelli ki bazı kadınlar kıllı erkekleri beğeniyordu; hem de öyle beğeniyorlardı ki yatak partnerinin orasında burasında çiçeklenmiş oyuncak bebek peruğuna benzeyen pösteki gibi öbekleri keşfettiklerinde, canlarını hiç de sıkmayabiliyorlardı. Tanuki'nin vahşi bir tip olduğundan asla şüphe duyulmamıştı, değil mi? Öyle ya da böyle, kürklü uzantılar bu araziye yakışıyordu.

Yalnız başka bir sorun daha vardı; asıl öldürücü darbe de buydu. Diyelim ki bir kadın, onun kaba karizmasına direnemedi, hem de olmayacak yerlerinde bitmiş püsküller kadının arzusunu söndüreceğine kızıştırdı. Tam kadın, ipek yastıkları üzerinde, açılış hamlesini kabule hazır, pozisyonunu almışken, bir anda Tanuki'nin kuyruğu havalanıveriyordu; dikkatsizlikten dönüştürmeyi ihmal ettiği, kadının da o ateşle o ana kadar fark etmemiş olduğu o küt, ufak uzantı yani. Heyecan bastıkça, kuyruk saklandığı yerden fırlayıveriyor ve gayretle *sallanmaya* başlıyordu! (Unutmayın ki bir tanuki plazması, köpek şeceresiyle havlar adeta.) Yani işin sonu (kuyruğun ucu) genellikle buraya varıyordu. Birleşmeyi yarıda kesmek bir ülke olsa, Tanuki'nin kuyruğu oraya bayrak olurdu.

Tanuki'nin kuyruğu sahneye fırladıktan sonra oyunun devam etmesine, Kyoto'nun güzellerinden şimdiye kadar sadece bir tanesi, Leydi Ogumata izin vermişti. Söylemeye bile gerek yok ki, bu zafer beyimizi coşturmuştu; birkaç gece sonra iyimserlikle kadının kapısına geri gittindeyse ala ala, hizmetçiden, "Leydi Ogumata deniz kıyısında uzun, iyileştirici bir istirahata çekildi" haberini almıştı.

Tanuki, Kyoto'dan bıkmıştı. Kadınları fazla müşkülpesent, havası fazla dumanlı, caddeleri fazla kalabalık, kalabalıkları fazla gürültücüydü; ayrıca çok da fazla kuralı vardı. Cırcırböcekleri duyulmuyor, yıldızların yarısı görünmüyor ve ağaçlar daha çok ev ve dükkâna yer açmak için kesiliyordu. "Neden" diye homurdanıyordu Tanuki, "ağaçları devirip insanları dikili bırakırlar ki? Ağaçların manzarası insanlarınkinden bin kat daha işe yarar be! Hem insanlardan başka dünyadaki her şey de bunun farkında."

Belki de bir bildiği vardı. Oksijeni ağaçlar üretiyor, insanlar sadece içlerine çekiyor, kokutuyor ve genelde kötüye kullanıyorlar. Ağaçlar toprağı bir arada tutuyor, insanlarsa boyuna yerini değiştiriyorlar. Ağaçlar sayısız canlı türüne barınak ve koruma sağlıyor, insanlar bu türlerin varlığını tehdit ediyorlar. Yeterli sayıda olduklarında ağaçlar, atmosfer sıcaklıklarını düzenliyor, insanlar bu düzenlemeleri alt üst ederek gezegeni tehlikeye atıyorlar. Bir insanın gölgesinde dinlenilmez, tombalak birininkinde bile; ayrıca ağaçların sinir krizi geçirmeden periyodik değişim yaşayabiliyor olması ne iç açıcı şey değil mi? Hem hangisi daha çok haysiyet (daha sakin bir ruhsal mevcudiyet) sahibidir, bir ağaç mı yoksa tipik bir homo sapien mi? Belki en iyisi de, şimdiye kadar hangi akçaağaç veya servi size istemediğiniz bir şey satmaya kalktı ki?

Bayat mı? Muhtemelen öyle, e ne olmuş yani? Burada mesele, dostumuzun bir parça usanmaya başlamış olmasıydı. Leydi Ogumata'nın firar haberini aldığı akşam, kentin kenar mahallelerine çekilmiş, orada ıssız bir çamlıkla eski bir taş duvar arasında, artık on dakikasını alan, *Nyctereutes procyonoides*'e dönme sürecini geçirmişti. Kyoto'ya geldiğinden beri ilk defa kendi hayvan formuna bürünüyor

değildi ama hiçbir seferinde kendini bu kadar haklı hissetmemişti. Ancak dönüşüm tamamlandığı anda, tam da yine hayvani gücünün çevik sertliği ve hantal taşaklarının güven veren ağırlığıyla övünmeye başlamışken, duvarın olduğu yönden derinden bir ıslık ve yumuşak bir kadın sesinin bağırışını duydu: "Bak sen. Demek öyle. Demek sen başından beri öbür dünyadan gelen bir tür sihirbazdın sahiden de!"

Tanuki tüylerini kabarttı. Birisi, utanmaz bir insan onu gözetlemiş, değişimini izlemişti! Olacak şey değildi. Dikizciyle yüz yüze gelmek için hızla döndü, arka bacaklarının üstüne kalktı, köpekdişlerini açığa çıkardı ve tıslad ı.

"Son görüştüğümüzde hiç böyle düşman gibi değildin Tanukisan." Ses yumuşaktı ama alaycı bir tondaydı.

Porsuk duvara göze batmayacak şekilde gömülü dar bir kapı aralığında duran bir figür seçebilmişti. "Ta–tanışıyor muyuz?" diye kekeledi.

"Aa pek tabii." Kadın aralıktan dışarı bir adım attı. "Ama aradan 12 sene geçti ve eminim ki bu arada, bana yaptıklarını başka bir sürü zavallı kıza daha yapmışsındır."

Genç kadının farkında olmadığıysa; onun on iki yılının, Tanuki gibi bir mahluk için dolu dolu bir asır olabileceğiydi. Ya da takriben dört dakika. Tek bildiği, 29 yaşında olduğuna göre, kendisini o alacakaranlıkta ailesinin kuyusunun yanındaki yosunlara yatırışından bu yana, bir düzine sene daha yaşlanmış olduğuydu.

Çünkü, evet, bu Miho'ydu; porsuğun, tasvip etmez İhtiyat Tanrısı ve bayağı kafası atmış Islak Eriştelerin Tanrıçası'nın başkanlık ettiği öfkeli bir ilah meclisinden bir kınama almak için çağırıldığı Bulut Hisarı'ndan dünyaya paraşütle inişinin üzerine ilk ele geçirdiği çiftçi kızı. (Yeri gelmişken, hamileri –Ufak Hırsızlıklar Tanrıçası, Geğirti ve Saçıntı Tanrısı ile Alavere Dalavere Tanrısı– kaçmasına yardım etmeselerdi, Tanuki dünyamızdan sonsuza dek men edilebilirdi. Ya da rivayet öyleydi.)

Miho kendini tekrar tanıttı ve sonra Tanuki ona daha yaklaşınca, geçmiş günkü baştan çıkarıcısının, kuyu başındaki ilişkilerini hatırlamasına yardımcı oldu. O karşılaşmanın kendisini nasıl hamile

bıraktığını, nasıl harika bir bebek doğurduğunu, ufaklığın (tam takım dişlerle doğmuş olması hariç) her bakımdan normal bir ay parçası olduğunu anlattı. Kulakları da az bir parça sivriydi. Bir de fazla kurcalayan biri, burnunun belli belirsiz, bir hayvanınkini andırdığı sonucuna varabilirdi. Ayrıca evet, erbezi torbası da kafasının yarısı büyüklüğündeydi. Ama güzeldi. Güzel ve tatlı. Ve *onun*. Yazık ki Miho'nun annesi bebeğe lanet etmiş, erkek kardeşleri gülmüş, babasıysa onu derin bir uçuruma fırlatmıştı. Aşağısında vahşi yabandomuzlarının beslendiği uçuruma.

"Cahil patates kafa" diye hırladı Tanuki. "Ona daha sert vurmalıydım." Durdu. "Ama hazırladığı sake kavanozu da sahiden hiç fena değildi."

Rezil bir hale düşen Miho, çiftlikten kaçmış ve kendini Kyoto yollarına vurmuştu. "Eğlence işinde kariyer yapmayı umuyordum" dedi, "ama ne zaman geyşa evindeki mama-san vücudumu incelese, senin şu koca bebeğinin göbeğimde bıraktığı sünme izlerini görüp beni geri yolluyordu. Açlıktan ölüyordum, yatacak yerim yoktu ve sıradan bir fahişe olmak zorunda kalmanın eşiğindeydim ki, şu tapınağın keşişleri beni tam bu kapının arasında büzüşmüş halde bulup içeri aldılar."

"Keşişler mi?" Tanuki taş duvarın arkasındaki zifiri karanlıkta yükselen tapınak çatısının tanıdık köşeli siluetini yeni fark ediyordu. "Keşişlerin etrafta kadın dolaşmasına izin verdiklerini düşünmemiştim."

"Aa; ama bunlar *Zen* keşişi. Normal Budistlerden farklı olarak, akıllarının çelinmesinden korkmaz bunlar. Bu günlerde Kyoto'nun her tarafında atıp tutan o mavi gözlü Avrupalı şeytanlardan da farklı olarak, kendi fikirlerine ters düşebilecek herhangi bir fikirden de ölesiye korkmazlar. Zen rahipleri *hiçbir şeyden* korkmazlar." Miho'nun sesinde bir parça kibir vardı. Sonra da şunu ekledi: "Ama beni çok çalıştırıyorlar, sil süpür, yemek pişir. Her sabah dörtte ayaktayım ve yatağa nadiren gece yarısından önce girebiliyorum."

Işık loş olduğu halde, Tanuki, yüzündeki bitkinliği görebiliyordu. Burnu bir parça fazla yana eğik, ağzı bir büzülme geni fazlasıyla

bir hurmaya yakın olduğundan, klasik bir güzellik sayılmaktan uzaktaydı belki ama köyündeki erkeklerin öylesine hayran oldukları uzun, zarif boyun ondaydı ve ona baştan ayağa bakması son derece hoştu. *Şu keşişler başkasının yaptığı işe geldiğinde öyle korkusuz olmasalarmış, daha da güzel bile olurmuş yahu,* diye düşündü Tanuki. "Herhalde beni günahın kadar sevmiyorsundur" dedi. Yola koyulmaya hazırlanıyormuş gibi ayaklarını sürüyordu.

Miho, "Yo hayır" diye cevap verdi çabucak. "Hiç de değil. Sen olmasaydın, Kyoto'yu; parlak ışıklarını, sokak çalgıcılarını, mabetleri, samurayları, şenlikleri ve güzel kimonoları asla göremeyecektim. Hâlâ çiftlikte, tavukları yemliyor ve bir sürü Zen ustasına değil, ruhsuz dangalağın tekinden bir kocaya gece gündüz hizmet ediyor olacaktım. Sen benim hayatımın tahmin edilebilir seyrini bozdun ve belirsizliklerle değişimler epey rahatsız edici olabilse de, onlar olmadan hayat yalnızca bir karton kukla şovu olurdu."

"Senin keşişler konuşuyor sanki" diye söylendi Tanuki.

Miho kızardı. "Evet, galiba görüşlerime şekil veren onlar oldu." Duraksadı. "Dinle, Tanuki-san, niyetim çizgiyi aşmak değil... Ama Kyoto'da senin gayrimeşru döllerini dünyaya getiren bir iki kızla daha tanışmış bulundum ve onlar da aynı şeyi söylüyorlar. Her birimizin kalbi kırık, haliyle, bebeklerimiz katledildi, bu bizim hiç geçmeyecek üzüntümüz; buna rağmen laftan anlamayan arzularımızdan faydalanıp hayatlarımızı altüst ettiğin ve bizi başka türlü hayal edemeyeceğimiz yeni hayatlara yönlendirdiğin için aynı zamanda minnettarız da. Bizi mahvettiğin için sana teşekkür borçluyuz derken, eminim ki her birimiz adına konuşabilirim." Miho temkinli bir şekilde gülümseyerek bakışlarını indirdi.

Birkaç dakika evvel yersiz küstahlığıyla, şımarık bir çocuk ya da kolejin basket koçu gibi etrafa tükürükler saçan Tanuki, şimdi âdeti olmadığı halde düşünceliydi. Suratının, ki üzerindeki uzun, yuvarlak burunla Miho'ya bir bisiklet selesini andırıyor olmalıydı, öyle dalgın, uzak bir hal alışına bakılırsa, "sele" Buda'nın engin kalçalarının ağırlığı altında eziliyor olabilirdi.

Kitsune'yi düşünüyordu; tilkinin sürekli insanlara acımasız oyunlar oynayışını, gene de aslında hınzırlığının insanların yararına

olduğunu çünkü neticede onları, ilerlemeleri için esas olan esnekliğe ve becerikliliğe ittiğini iddia edişini. Tanuki, tilkinin yalnızca kendi davranışına kılıf uydurduğuna inanmıştı hep, üstelik bunu boşu boşuna yapıyordu çünkü porsuğa kalırsa zevk, kendi kendinin bahanesiydi ve insan kültürünün ilerlemesi asla bir öncelik değildi. Gel gör ki şimdi, eğer Miho gerçeği söylüyorsa, kendi dikkatsiz düşkünlükleri, birtakım kadınların hayatlarındaki olumlu değişime hız kazandırmıştı.

Buna karşı ne hissetmeliydi? Tanuki emin değildi. Gerçi *bir şey* hissediyordu ama öyle beklenmedik, öyle yabancı bir histi ki bu, tanukiliğin vakayinamesinde emsali görülmemişti. Bu hisle adamakıllı başa çıkamadan, Miho düşüncesini böldü.

"Gidip akşam yemeğinin bulaşığını kaldırmam lazım" dedi. "Sonunda aklımdan geçenleri sana anlatma fırsatı bulduğuma sevindim. Şimdi Tanuki-san, bir ara senin gibi ağaçlarla yaşayan bir karakterin neden büyük şehre gelmeyi göze aldığını dinlemek hoşuma gider. Başka zaman gene uğra, sana çay ikram edeyim."

"Sake" diye atıldı Tanuki, şehre sakeye bağlı sebeplerden geldiğini mi kastetmişti yoksa kendisine çay yerine sake ikram edilsin istediğini mi, orası sonsuza dek belirsiz kaldı.

Tanuki eskiden bastığı topraklara (göbeğini dövdüğü topraklara demek daha doğru olabilir) dönmeye niyetlenmişti; buralar esasen Honshu'nun omurgası boyunca eğrilip bükülen dağ sırasındaysa da, kendisinin Hokkaido'nun kırsal kesimine de sık sık uğradığı biliniyordu. Kyoto'nun batı tarafında, dağ eteğindeki tepelerden daha öteye gitmeden evvel, terk edilmiş bir mağaraya denk geldi ve sürünerek içeriye girdi. Efkârlanmaya.

Evet, doğru. Tanuki'yi çarpan bu garip, yeni duygu, efkârdan başka bir şey değildi. Bilhassa ölen soyunun efkârı. Bu his ona aşina gelmediği gibi, sinirini de bozuyordu. Zerre kadar hoşlanmamış, başından defedecek içkisi olmamasına küfretmişti. Yine de bir iki kavanoz sake için etraftaki tarlalardan birini yağmalamak yerine, mağarada kaldı ve bununla hesaplaştı.

"Avrupalı şeytanlar"ın nereye gitseler yanlarında götürdükleri sert kara kitapta "Tanrı umutsuzluktan başka her şeyi affeder" yazılıydı. Misyonerler, böyle ifadeleri kendileriyle kibarca münazara eden Zen rahipleriyle tartışmaktan inatla kaçınırlardı ("Mavi gözlüler ne erdem, ne de sükûnet bulabilir" demişti Miho'nun ustalarından biri, "çünkü melunların ıstırabına sevinç içinde el çırpmakla fazla meşguldürler") ve ne okuma yazması, ne de alakası olan Tanuki buna denk gelmiş olamazdı herhalde. Gene de umutsuzluğun nihayetinde kişiyi mahvettiğine ve başkalarına yük olduğuna, ayrıca eğer inat edilirse, tanrıların sabrının er ya da geç taşacağına ve insana, onu sahiden umutsuzluğa düşürecek bir şey bahşedivereceklerine dair içgüdüsel bilgiye (ne yalan söyleyeyim, ara sıra Kitsune'nin kışkırtmak zorunda kaldığı bir sezgiye) sahipti.

Tanuki'nin efkârının ne kadarı kişisel bir kayıp hissiydi? Ne kadarı genel olarak bebek katilliği (ki Asya'nın belli kısımlarında yaygın bir pratikti) trajedisine verilmiş acılı bir tepkiydi? Ve ne kadarı sadece, kadınlarla türler-ötesi birleşmesinden ne tür çocuklar çıkmış olabileceğinin merakıydı? Hiçbir zaman bilemeyeceğiz. Çoğunluğunu merak oluşturmuş olsa bile, bu beğenilmeyecek bir şey değildi, zira hakikaten hayatta olanları, sırf iş olsun diye yaşayanlardan ayıran şeydir merak, özellikle de düşünsel sorgulamacılık. En azından insanlar arasında bu böyle.

Porsuğun hüznü her neden ibaretse, ona sadece bir hafta kapılmıştı. Sonra, pırıl pırıl bir ekim sabahı, harekete geçti. Büyük bir tendon patırdaması, doku çatırdaması, kas şaklaması ve kemik gıcırdamasıyla (civardaki her fareyi, tavşanı ve kuşu fırlayıp bir sığınak aramaya mecbur eden gövdesel bir kakofoniyle) yeniden insan kimliğine büründü ve Kyoto'ya geri giden ana yola çıktı.

Malum'da buluşalım, bebeğim,
Elbet saçlarımız boyanmalıdır.
Malum'da hayatın en güzel yanı
Orada herkesin hiç kimse olmasıdır.

Tak! Tak!

"Kim o?"

Tanuki daha cevap verememişti ki kapı az bir şey açıldı ve aralıktan Miho'nun yüzü belirdi. Şaşkın görünüyordu. "Affedersiniz beyefendi, bu giriş esnafların." Anlaşılan tapınağın arka kapısında daha önce, Tanuki'nin giydiği kıymetli Tokugawa kimonosunun (müstesna bir mahallenin çamaşır ipinden kurtarmıştı) emsali görülmemişti. "Ne istemişti?..."

"Benim. Ta Kendisi."

Tanuki'nin sesi, kuru bir dere yatağından paslı bir çift çaydanlık kapağıyla tırmıklanmış olabilirdi. Ayırt edilebilen bir ses olduğu muhakkaktı ama Miho pek çıkaramıyor, önünde duran birazcık dağınık olsa da gösterişli centilmenle bağdaştıramıyordu.

"Benim, Tanrı'nın cezası! Felaketin."

Miho'nun kafasında bir ampul yandı. Ya da eski, canım bir kâğıt fenerdi belki. "Aa! Demek sen! Tanuki-san! Gene değişiyo-değişiyo numaranı yapmışsın." İnsan kılığındaki Tanuki'yle konuşurken, başkeşişin ona saklı köşesindeki oturağından sutralar okuduğunda tecrübe ettiği rahatsızlığın aynısını hissediyordu her nedense. Buna rağmen, onu içeri davet etti.

Görünüşe bakılırsa başkeşiş ve keşişler, o günün ilk ışıklarıyla toplu halde dağlara gitmişlerdi; bu, sonbahar yapraklarını seyretmek için çekildikleri senelik inzivalarıydı. Tanuki yolda şüphesiz yanlarından geçmişti. Tapınak, Miho ile üç yeniyetme çırağa emanet edilmiş ve sabah zazenini tamamlamalarının üzerinden çok geçmemişti ki, oğlanlar yeni özgürlüklerinden faydalanıp bir tramvaya atlayarak zevk mahallesinde, birkaç kabuki performansına katılmaya gitmişlerdi. Tapınak, Tanuki'yle Miho'ya kalmıştı.

Tanuki'nin eğilimlerini bilen ve Miho'nun yatkınlıklarından şüphelenen okur, o öğle sonrasının geç saatlerinde ve de akşamında neler olduğunu, belli sınırlar içinde gözünde canlandıracaktır. Şaşırtıcı gelebilecek tek şey, Miho'nun ilk başta Tanuki'yle bir parçacık bile mahrem bir bağ kurmayı reddetmesiydi (onunla yiyip içmeyecek, dans edip kıpırdanmayacaktı) ta ki kendisini şaklatıp, çatırdatıp patırdatarak porsuk şekline sokana kadar.

Tanuki talebine tabii ki şaşırmış, hisse kabiliyeti olduğu kadar da duygulanmıştı.

"Gerçek bir kötü, sahte bir kahramana yeğdir her zaman" demişti Miho sakince, açıklar gibi. Elbette ki bu tuhaf tercihi, psikolojik bakımdan bundan çok daha karmaşıktı; her ne kadar izah etmek üzere olmasa da.

Tanuki'ye gelince o, kızın yine şu anlaşılmaz Zen felsefesinden döktürdüğünü zannediyordu ama yine de sözlerini bir iltifat olarak kabul etti ve aklındaki... şey için, başka herhangi bir kadını değil de onu seçerek akıllılık ettiğine, hiç olmadığı kadar ikna oldu.

Pla-bonga pla-bonga. Geniş ve yuvarlak, yine de nedense boğuk olan ses, tapınak ve civarı boyunca inliyordu. *Pla-bonga pla-bonga*. Kilometreler boyunca. Ses bazen işkembesini döven pençelerinden çıkıyor, çift avluda dans ederken ritim oluyor; bazen kadının düz yumuşak göbeğinde seken büyük, sert göbeğinden çıkıyordu, şey yaparlarken... *Pla-bonga pla-bonga*. Kadın 1.61, o ise 61 santim kadar daha kısaydı; yine de bir şekilde... *Pla-bonga pla-bonga*. Yakınlarda oturanlar, kırsal kesimden gelmiş olanlar, birbirlerine ciddi ifadelerle bakıyor, "Uzun, ağır bir kış olacağa benzer" diyorlardı. "Kente tanukiler taşınıyor."

Komşular bunu davul sesine bağlamamışlardı ama belli bir mesafeden, tapınak hafiften ışıldayıp, parlıyor gibi görünüyordu. Hiçbirine sake falan dökülmüş olmasa da Miho'nun şilte örtüsünde, küvetin yanındaki fayansların, mabedin önündeki hasırdan sedirlerin, bir iki alçak masanın ve sedir ağacından bir sandığın üzerinde sıvılar parıldıyordu.

Miho'nun deposunu doldurmuştu. Sonra da taşırmıştı. Bir sürü odayı eşyalarıyla birlikte cilalamaya yetecek kadar artmıştı. Miho'nun katkılarıyla da yaldızlanınca, gümüşi ayışığının ışınlarıyla başkeşişin en iyi şarabından sıçrayanları saymıyorum bile, bütün tapınak ayna gibi olmuştu, üstelik her ne kadar dışarıdakiler fark edemeseler de, kaygandı da. Alışılmadık akşam yemeği fırsatlarının aromatik vaadiyle yuvalarından çıkan maceraperest fareler,

buzlu pistteki ufak arabalar gibi kayarak birbirlerine tosluyorlardı. Pervaneler ve sivrisinekler duvarlara yapışmış, kendilerini kurtarmak için çırpınıyorlardı. Yerde bir cırcırböceği bacaklarını birbirine sürtüyor ama çekip ayıramıyordu.

Miho sonraki iki günü ortalığı süngerleyip paspaslayarak geçirdi. Keşişler döndüklerinde, Tanuki'nin boşalttıklarından görünürde iz kalmamışsa da, Miho yürüdüğünde hâlâ bir parça çalkalanıyordu. Eksilen sake ve kırılan bardaklara gelince; suçu genç keşiş adayları üstlenmek zorunda kalmışlardı.

Tanuki'nin Kyoto tapınağına geri dönmesi yaklaşık üç ayı buldu.

Tak! Tak!

"Kim o?"

"Benim. Ta Kendisi."

"Beni çıldırtan sonra da terk edenin Ta Kendisi mi?" Miho'nun sesinde itham yoktu (bu kadarını zaten bekliyordu) ama özünde üzüntülüydü. Yüzü de hüzünlüydü, dar kapıyı açtığında Tanuki nedenini sordu.

"Tapınağı terk etmem gerek" dedi. "Bilge keşişlerimden ayrılmak zorunda kalacağım."

"Sake yüzünden mi?"

"Çocuk yüzünden." Hafifçe göbeğine vurdu, daha tam anlamıyla şişmeye başlamamıştı.

Tanuki sırıttı. Pek gafil avlanmış olduğu söylenemezdi. Ne de olsa Atlantis'i ve Pompei'nin yarısını yeniden iskân etmeye yetecek kadar tohum vermemiş miydi? (Tam olarak ne biçim vatandaşlarla iskân edeceği de ayrı meseleydi ya.) "İyi" dedi gerçeklere kapılmış bir halde. "Görev tamamlandı. Seni götürmeye geldim, karım olman için."

Miho afallamış görünüyordu. "Ama–ama bi-bir porsukla evlenemem ki."

"Ben porsuk değilim. Ayrıca kim demiş evlenemezsin diye?"

Bir an düşündü. "Doğrusu. hiç kimse." Biraz daha düşündü. "Ama gidip vahşi bir hayvan gibi ormanda yaşayamam ben."

"Tabii ki yaşayabilirsin."

"Yaa" dedi, durdu. "Hiç o açıdan düşünmemiştim." O saat içinde, karanlık çöker çökmez, tuhaf çift tepelere doğru yola çıktılar.

Yol hafiften karla pudralanmıştı. Ara sıra kuvvetli bir rüzgâr, yukarıdaki solgun, pirinç kabuğuna benzer kâğıt gibi aydan ya da çiftin kendi yoğunlaşmış nefeslerinden ayırt etmenin güç olduğu ufak bir pudra bulutu kaldırıyordu. Isınmak için el ele tutuşuyorlardı ve de yol önlerinde dar ve dik çözülüyordu.

Beş altı kilometreden fazla gitmemişlerdi ki, önlerinin daha feodal bir çağın yaşlanan yadigârları *ronin*lerce, yani işsiz dolaşan, serbest çalışan samuray üçlüsünce kesildiğini gördüler. Kılıksız roninler ilk başta, Miho'nun peşine taktığı bir çocuğu olduğunu düşündüler ve yan yan bakışlarının başka türlü anlaşılacak tarafı olmasa da, onurlarından geriye kalan ufak parçayla, genç annenin geçmesine izin vereceklerdi. Ne yazık ki tam o anda, ayın önünden bir bulut kaydı.

"Bak sen!" nidası geldi roninlerin birinden. "Benim gördüğümü siz de görüyor musunuz? Bu leziz fahişe evcil hayvanını dolaştırmaya çıkmış." *Ne* hayvanı, onu söylememişti. Bunları ara sıra şu veya bu savaş alanının dibindeki ormanda davul çalarken duymuşsa da, daha önce hiç tanuki görmemişti.

"O benim hayvanım değil" diye bir çalımla ağzının payını verdi Miho. "O benim... Birden durdu. O kelimeyi söyleyemiyordu ve böylesi muhtemelen iyi de olmuştu.

Adamlar etrafına üşüştüler, bu da Tanuki'nin hırlamaya başlamasına yetti. Adamlardan biri kınından tırtıklı, pas tutmuş ve kandan çok yağ banyosuna sokulmaya ihtiyacı olan bir kılıç çekti. Yarı-porsuğun kafasına doğru bir tane indirdi; ama kısmen sarhoş ve çoktandır idmansızdı. Başını hafifçe eğdi Tanuki ve sonra azıdişlerini ihmalkâr samurayın dizkapağına, ta dişetlerine kadar geçirdi. Ön çapraz bağları lime lime, iç menüsküsü gevşemiş, dışarıdakiyse tamamen ısırılarak ikiye bölünmüş olan saldırgan inliyor, dizini tutuyordu; bu arada da kılıcını düşürdü. Paramparça olan bacağı artık ağırlığını taşıyamadığından yere yıkıldı.

Tanuki roninlerin ikincisine dişlerini gösterdi ama üçüncüsü arkasından sokulup hayvanın ufacık sırtının çukurlaştığı yeri öyle kuvvetli tekmeledi ki Tanuki yolun tamamen dışarısına uçup bir pirinç tarlasının dondurucu pisliğine yüzüstü indi. Kahkahayı basan ve salyaları akan iki adam, Miho'yu yakalamaya çalıştılar. Biri tumanının önünü çözüyor, diğeri kılıcını savuruyordu.

Gelgelelim, küçük Miho çiftlikteyken oyun saatlerinde, erkek kardeşleriyle çok tahtakılıç düellosu yapmıştı. Üstelik kasları bir işçi kızınkiler kadar sertti. Dolayısıyla yolun kenarına düşen kılıcı kapıp dinamik, iyi ayarlanmış bir sallayışla ona kılıcı savuranın elini bileğinden ayırması tamamıyla şaşırtıcı olmamalı. Gerçi temiz bir ayrılık olmamıştı; kopan el tek bir kanlı tendondan sarkıyordu, sanki el bir *udon* eriştesini höpürdetiyor ve bırakamayacak kadar çok keyif alıyormuş gibiydi.

Yakınlardaki çalılıkta, sessizce bu mücadeleyi izleyen bir tilki, kendi kendine şöyle diyordu: "Görünüşe bakılırsa, şu pervasız Tanuki bir insan dişisiyle eş olmuş. Bu pek akıllıca sayılmaz; ama hiç değilse cüretli bir tane seçmiş."

İşte o anda Tanuki üzerinden çamur, su, buz kristalleri ve gübre damlar halde tarladan kalktı. Azgınca hırlamaya başladı. Göbeğini dövdü. Koca taşaklarını çıngırdattı. Gözlerinden mavi elektrik şelaleleri çıktı zikzaklar çizerek. Kitsune, eğlenceye, çalılıktan, vahşi tilki havlamalarından bir yaylım ateşiyle katıldı. İyice zıvanadan çıkan üç ronin, çoktan sakatlanmış ve sersemlemiş halde, sendeleyerek ya da emekleyerek yolun kenarına geçip, kadının ve hayvanın tepelere, gelecekteki evlerine doğru ilerlemeleri için yolu açtılar.

Kadın yedek giysi torbasından çıkardığı bir obi* ile Tanuki'nin üzerindeki tozu toprağı ve dışkıyı silerek, o da âdeti değilse de becerisi ve cesareti için Miho'yu överek yürüyüp gözden kaybolurlarken, hâlâ saklandığı yerde olan kitsune, dilini şaklattı ve tilki turuncusu kafasını salladı. "*Ah so desu' ka?*"** diye mırıldandı. "Bundan ne çıkacak dersiniz?" Ardından da dikkatini, tanrıların ona kış arifesi yemeği için verdikleri tombul sülüne çevirdi.

* Japonca: Kimononun üzerine sarılan bir tür uzun ve geniş kuşak. (ç.n.)
** Japonca: "Ya, öyle mi?" "Gerçekten mi?" manasına gelen bir deyim. (ç.n.)

Miho, Tanuki'nin en sevdiği sığınağın olduğu Biwa Gölü'nün kuzeyindeki ıssızlığa vardıkları gün, sağlam olduğu halde kendini epey bitkin hissediyordu. Burası ferah bir mağaraydı (Miho içeride dimdik durabildiğini fark etti) ama pislenmiş, ağrılı, üşümüş ve zayıf düşmüş olduğundan fazla ayakta kalmadı. İç çekerek çam dallarından, ölü yapraklardan ve kurumuş yosunlardan oluşan yumuşak, hoş kokulu yatağa yığıldı. Tanuki ta tapınaktan buraya kadar taşıdığı futon* örtüsüyle onu sarıp sarmaladı, sonra da emekleyerek yanına sokuldu ve kadını öyle aerobik hareketleriyle sevdi ki, çok geçmeden Miho, koşu bandındaki bir sumo güreşçisi gibi ter döker hale geldi. Üstüne de on iki saat boyunca uyudu.

Başka birinin yastığında uyuduğumuzda, bazen kendimizi o kişinin rüyalarını görürken buluruz. Mesela, eğer evli bir çift yatakta yerleri değişirlerse, bir müddet erkek kadının, kadın da erkeğin rüyalarını görür. Bir otel odasında haliyle bu nevi bir şey olmaz; tek basit nedeniyse, orada psişik bir mühür bırakacak kadar uzun uyumuş tek bir kimsenin olmamasıdır. Peki bağlantı yatılan yerle mi kurulur; yoksa altındaki uzamla mı? Belki de rüyalarımızı, yeraltı dünyasından sinir sisteminin ötesinde bilgi parçacıkları çekerek biçimlendiriyoruzdur, tıpkı metalin havadan oksijen moleküllerini çekerek pas tuttuğu gibi. Öyleyse rüyalar da bir psişik oksitlenme biçimi olabilir. Her sabah uyanıklığın yağlı paçavrası bizi silip temizler. Eninde sonundaysa tepeden tırnağa komple paslanırız; bu nokta da esnekliğimizi, iletkenliğimizi ve net tanımımızı kaybeder ya bunar ya da kafayı yer, kaybolur gideriz. Paçavrayı daha insafsızca uygulasaydık, bu böyle olmayabilirdi. Miho'nun Zen keşişlerinin mesajı bu yüzden (her taraftaki mistik üstatların mesajı gibi) eskiden de, şimdi de "Uyan! Uyan!" olmuştur.

Biwa mağarasındaki ilk uzun şekerlemesinde Miho, daha önce gördüklerinin hiçbirine benzemeyen rüyalar gördü. Bunlar, haberinde bile olmadığı Hayvan Ecdadı rüyalarıydı. Yıldızların çam sakızı damlalarına benzediği, bazı bazı da geyiklerce yalanabildiği bir çağdan rüyalardı. Kimi fırtınaların, ıstakoz osuruklarının marifeti olduğu zamanlardan. Kemiklerin kemirti ve çatırtısının, gökkürelerin

* Japonca: Japon stili pamuklu yer döşeği. (ç.n.)

müziğine rakip çıktığı zamanlardan. Tek bir kar tanesinin sahiden, bir polis merkezinin duvarına resmi asılabilecek kadar eşsiz olduğu zamanlardan. Miho yüzünü kızartan rüyalar gördü. Tir tir titreten. Ara ara da inleten. Hem de uykusunda.

Yine de dinlenmiş uyandı. "Sence" diye sordu gerinirken, gözünden son rüya lekesini de silerek, "aritmetiği balarılarının icat ettiği, bunun da tanrıların kafasını bozduğu doğru mu?"

"Dediğinden bir şey anlamıyorum" dedi Tanuki kaşlarını çatarak. Kurutulmuş yemişlerle ve taze alabalıktan saşimi* ile dolu ağaç kabuğundan bir servis tabağını zor dengede tutmuş, yatağa kahvaltı servisi yapıyordu. Arkasından, en yakın çiftlikten ona bir torba pirinç (muhtemelen kendisine de bir iki damla sake) çalmak için koşarak, kırk sekiz saat sürecek bir yağmacılığa çıkacak, Miho'yu da mağaradaki ev işlerine bakması için bırakacaktı. Yeni hayatları başlamıştı.

Miho için, Kyoto' daki Zen tapınağı nasıl yetiştiği çiftlik evine benzemiyorduysa, mağara da tapınaktan öyle farklıydı. Gene de mağaraya nispeten daha kolay alışmış, orada bir sıcaklık, rahatlık, hatta aşinalık hissi yaşamıştı. Bu bütünüyle anlaşılabilirdi, ne de olsa bariz karındaşlık bağları bir yana, her insanın DNA' sında hâlâ şöyle böyle de olsa gerçek mağara hatırası bulunur. Bir de mağara mirası tabii.

Maymunlar ağaçlardan inip, sivri nesneleri fırlatmayı öğrendikten sonra korunmak için mağaralara taşınmak zorunda kaldılar, yalnız büyük yırtıcı kedilerden değil, doğanın güçlerinden de; çünkü maymun kürkleri dökülmeye başlamıştı. Zamanla av fantezilerini mağara duvarlarına resim olarak aktarmaya başladılar; başta büyü yapmaya kalkıştıklarından, sonradansa sanatsal yaratıcılıkla keşfettikleri beklenmedik zevk yüzünden.

Aradan zaman geçti. Sanat duvarlardan indi ve ritüele dönüştü. Ritüel, din oldu. Din, bilimi doğurdu. Bilim, dev firmaları getirdi. Dev firmalarsa, bugünkü akılsız, doymak bilmez rotalarında ısrar

* Japonca: Japon mutfağına özgü çok ince dilimlenmiş çiğ balık. (ç.n.)

ederlerse eğer, son miraslarından sağ kurtulabilecek kadar şanslı olanlarımızı tekrar mağaralara sokabilir hale gelecek.

İnsanlık tarihinin bu özeti, Miho'nun genlerine kodlanmış mıydı değil miydi, bu bir varsayım meselesi; konuyu Villa Meçhul'deki beyinlere bırakmak belki de en iyisi. Yalnız şurası kesindi ki Miho, bir mağarada yaşamaya, Tanuki'yle beraber yaşamaktan çok daha rahat uyum sağlamıştı.

Yo, kabahati pek de onda arayamazdı. Onun türünden hiçbir mahluk, bundan daha içten bir gayret göstermemişti şimdiye kadar ama ne yapsın, evcimenlik içinde yoktu işte. Hem iş, kadınların ihtiyaçlarını ve mizaçlarını kavramaya geldiğinde, inanması güç ama Tanuki, ortalama bir insan erkeğinden bile böndü. Mesela Miho'ya, ağır kaldırmayı çoktan bırakmış olması gerekirken kaynaktan su taşıtıyor ve yakacak odun toplatıyordu (ısınmak için ateşe ihtiyacı yoktu ama Miho'nun kızartmalarına bayılıyordu). Hamileliği ileri safhalara gelirken, neden Miho veya kendisi ya da ikisi birlikte, şişen göbeğinden faydalanarak, onu davul olarak kullanamıyorlar, idrak edemiyordu. Porsuğu uyudukları ve yemek yedikleri alanlara işememeye ikna etmesi aylarını almıştı. Tanukilerin kilometrelerce mesafeden gelerek, dans etmek ve birlikte müzik yapmak için mağaranın dışarısında toplandıkları o dolunay gecelerindeyse, yorgun düşüp yatağa yattığında, kendisini düzen Tanuki miydi yoksa ziyaretçi tanukilerden biri mi (ya da bunların bütün bir sürüsü mü), asla tam anlamıyla emin olamıyordu. Gerçi fiziksel açıdan fark etmiyordu, orgazmları aynı sıklıkta ve aynı yoğunlukta çağlıyordu; ama duygusal açıdan...

Bir düğün töreni gibi bir şey ayarlaması için Tanuki'nin başının etini yemesinden bu gidişata dair duygular sorumluydu. Nihayetinde ondan *karım* diye bahsetmiyor muydu. Tanuki düğüne bilhassa karşı çıkmış değildi, sadece neresinden başlayacağını bilmiyordu. En sonunda tilkiye danıştı. Bir tanukiyle bir insanın evlenmesi fikri, Kitsune'ye bir yandan grotesk ve mantığa aykırı gelmiş, diğer yandan tam da bu yüzden ilgisini çekmişti. Hiçbir şey olmasa bu, hem insanların hem de tanrıların nefretini uyandırırdı ve insanın ilerlemesini teşvik etmesiyle tanınan, tanrıların dünyadaki baş ulağı

olarak hizmet veren Kitsune de, tabuların çatırdamasından çıkacak geniş çaplı menfaatlerden ve özel keyiflerden iyice haberdardı.

Şu işe bakın ki, tilkinin önerdiği nikâh âdeti, Miho'nun genç kızlığından hatırladığı Şinto seremonisinin ta kendisi çıkmıştı. İsmine *san san ku do* ("üç üç dokuz kere") deniliyor, Şinto rahibi bir fincana sıcak sake doldururken, düğüne gelenlerin bir halka oluşturarak oturmasını icap ettiriyordu. Sonra, sake fincanı bu halka etrafında üç defa döndürülür, her bir dönüşünde katılımcılardan her biri üç yudum alırdı. Son kişi dokuzuncu yudumunu aldıktan sonra (*banzai!*) rahip çifti karı koca ilan ederdi. Kitsune, rahiplik yapmaya gönüllü olmuştu.

Tanuki'nin bu koşullar altında hevesli bir damat oluverdiğini söylemeye bile gerek yok. Dokuz yudum sakeyle ne güveyin ne de rahibin doyduğunu bildirmek de bir o kadar gereksiz olabilir. Fincan dönüp durmaya devam etti. Döndü döndü durdu. Sonunda, Miho en az on iki defa evlendiğinden emin olmuştu; porsukla tilkiye gelince, birbirleriyle o kadar çok evlenmişlerdi ki, onları ayırmak için memleketteki bütün boşanma mahkemelerinin, bir sene boyunca gece gündüz çalışması gerekirdi.

Bebek tatlı bir yaz rüzgârına binip geldi. Miho bambudan bir hasırın üzerine hayvan usulü çömelmiş ve nerdeyse hiç sancısız doğurmuştu. Sonradan tarif ettiğinde, karnının alt kısmında bir iki saat süren bir baskının ardından, içinden büyük kıpır kıpır bir parça erik peltesi bir anda fırlayarak uyluklarından aşağı kaymışmış gibi anlatmıştı. Kaygan, ıslak ve gıdıklayıcı. Bir kokteyl pipetinden dışarı savrulan bir kurbağa yavrusu gibi.

Kusursuz bir kız doğmuştu. Yani hemen hemen kusursuzdu. Burnu, annesininki gibi, hafiften yana eğikti. Ama hayret, hayvan burnuyla uzaktan yakından alakası yoktu. Ne de kulakları Kutupyıldızı'na nişan almıştı. Tepeden en küçük ayak tırnağına kadar hoş ve tüysüzdü; dişetleri bir vejetaryenin ayı kapanı kadar dişten yoksundu; erbezi torbasının boyu diye bir şeyse söz konusu bile değildi. Aslına bakılırsa, babasından aldığı tek fiziksel özellik, şapşal ama insanı coşturan bir sırıtış; etrafa hem eğlence hem vah-

şet, hem neşe, hem de bela yayar gibi olan o kıvrandıran tanuki gülümsemesiydi.

Tanuki acı bir hayal kırıklığına uğramıştı. Neredeyse bir senelik misyonunun, deneyinin, kefaretinin, fedakârlıklarının neticesi *bu* mu olmuştu? Sadece sıradan, iki bacaklı bir velet daha! Bunlardan zaten gereğinden fazla yok muydu?

Doğru, çok doğru. Yalnız şu vardı ki, bu velet *pek* sıradan değildi. Gülüşü onun gülüşüydü. Işık doğru açıdan vurduğunda, gözlerinde kadim ve unutulmuş bir şeyin izi beliriyordu. Dudaklarından evvelden beri sızan kabarcıklar, Tanuki'yi cezp etmişti bile. Bir de çişini istediği zaman, istediği yere yapışı, tıpkı onun gibi. Minyatür eliyle pençelerinden birini sarışındaki korkusuz masumiyet. Neredeyse on beş gün süren kuşkucu bir gözlemden sonra birdenbire Miho'ya "İsmini Kazu koyacağız" dedi. *Kazu* sake fıçılarının diplerinde biriken yapışkan, tatlımtırak tortuya dendiğinden Miho, sevinçle, bu isim verme işine babalığın onaylandığının işareti gözüyle baktı.

Hakikaten de, aylar geçtikçe Tanuki giderek kızına daha düşkün oluyordu sanki. Bu düşkünlük karşılığını fazlasıyla buluyordu. Kazu, Tanuki'den sonsuz haz alıyordu; ayrıca neden almasındı ki? Dünyada baba yerine doldurulmuş bir hayvana sahip tek küçük kız oydu. Birbirleriyle, hisleri olan bir çift oyuncak gibi oynuyorlardı.

Bu gerçek hikâyenin mutlu bir sona gelmek üzere olduğunu bildirmek güzel olurdu. Ne yazık ki, öyle olmadı.

Çıplak maymunların zıvanadan çıkmalarıyla, dünyadaki hayat, tanrıların canına tak etti. Tiksinmiş bir halde, meskenlerini daha yüce boyutlara taşıdılar; buradan da hatırı sayılır bir nüfuz uygulamaya devam etseler de, bu nüfuz, bin yıllar geçtikçe yavaş yavaş, daha gizliden ve daha dolaylı hale geldi. Bizim hikâyemizin geçtiği zamanlarda ve bu hikâyenin ortaya çıktığı o kendine has topraklardaysa, fanilerin ilişkilerinde hâlâ epey etkinlerdi, hele de o ilişkiler insanla doğal dünya arasında bir geçiş yüzeyiyle alakalıysa. İşte bu yüzden, tam da Kitsune'nin tahmin ettiği gibi, Tanuki'yle Miho'nun evlenmesi tanrıların tepesini attırmıştı. İlahi intikamı engelleyen,

yalnız Kitsune'nin ısrarlı ricaları oldu (sinsi ve dalavereci tilki, arabuluculuğuyla Bulut Hisarı için paha biçilmezdi).

Kitsune, bir Hayvan Ecdadı'yla fani bir dişinin yasak birleşmesinden bir soy başladığı haberini, takriben iki sene boyunca tanrılardan gizlemeyi başardı. Ancak bir sabah, güneşin sopa darbesi sertliğinde bir ışını gelip, ırmağın birinden şapır şupur su içen tilkiyi buldu; sonra görünmez bir el kuyruğundan yakalayıp hızla çekerek kesik kesik ulumakta olan tilkiyi havada metrelerce yukarıya fırlattı. Tilki anında, birisinin tanrılara tüyo verdiğini anladı. Bunu büyük ihtimalle bir guguk kuşu yapmıştı. Bütün kuşlar ispiyoncudur ama guguk kuşu özel bir vakadır. Japonca'daki ismi *hototogisu*dur, ki bu da kaligrafiye bağlı olarak, "öbür dünyanın kuşu" ya da "zaman kuşu" anlamına gelir. Başo'nun uzun süreli yokluğundan sonra Kyoto'ya döndüğünde yazdığı *haiku*'daki gibi:

İşte yine Kyo'dayım
Oysa Kyo'ya hasretim
Ah zaman kuşu!

Ki bu da "Bir daha eve dönemezsin" demenin daha ince, delici ve keskin bir yolu. Yalnız konudan saptık.

Asıl diyeceğim, guguk kuşu ürkünç şarkısıyla, başka kuşların uçmadığı sahalardan geçer. Ama bunun da önemi yok. Önemli olan, birisi sırrı kuyusundan çıkarmıştı, bu da pek sağlıklı neticeler vereceğe benzemiyordu.

Tıpkı bizim hükümet ya da askeri liderlerimiz gibi, "daha yüce bir iyilik" uğruna masum canları kurban etmekte hiçbir zaman pek sakınca görmemiş olan tanrılar, Honşu'nun batı sahilinden öteye doğru kuvvetli bir tayfun gönderivermişlerdi. Ancak iç kesimlerdeki dağlara varana dek tayfunun şiddeti, bir mağaranın içinde çömelmiş varlıklar için ancak asgari bir tehlike arz edecek kadar azalmıştı. Dayak gibi yağmurların Tanuki'nin mekânı üzerindeki etkisi, minik Kazu'nun içeriye hapsolmasıyla ve bir nebze de sızıntıyla sınırlı kalmıştı. Daha

bulutlar ancak yok olmuştu ki, önlerine geçilmesine alışık olmayan tanrılar, kuvvetli bir deprem gönderdiler. Mağara sakinleri, bir şişe aspirin misali takırdamışlardı ama dağ hâlâ yerinde duruyordu ve toprak kaymaları bir köy ile dibindeki birkaç çiftliği mahvetmişse de, oyuklarda gizlenen hiçbir yaratığa zarar gelmemişti.

Son tektonik plaka ancak bitkin düşmüş, bir iç çekip yeni hizasına yerleşmişti ki Kitsune, mağaraya yollandı. Bundan sonra ne geleceğini biliyordu. İlahlar türlü şeytani marifetlerden seçmeler, yani hummalar, öğürtüler, sayıklamalar, tümörler, kazalar, komalar, kopmalar, zehirli ısırıklar vesaire kuşanmış şeytanlar gönderecekleri di. Üstelik bütün bu hokkabazlık bilhassa Kazu'yu hedef alıyordu. Kitsune adımlarını sıklaştırdı.

Tanuki'nin oyuk bir kütükten dışarı sarkmış kafasını gördüğünde hâlâ bir kilometre kadar uzaktaydı. Başta, meslektaşını zelzelenin yıktığını düşündü tilki ama aslında porsuğun akşamcılığından arta kalanları uykuyla iyileştirdiğinin çabucak farkına vardı. Tanuki leş gibi sakeden başka, bir de vajinal parfüm potpurisi kokuyordu, ki tilkinin keskin burun delikleri potpurideki her notanın insan olmadığını söylüyordu. (Tepelerde dişi tanukiler de *vardı*.) Ayrıca, türlü yerlerindeki yaralar da kanıyordu; hiç şüphe yok ki bunları deprem değil, karısı ya da kızlarıyla aşk macerası yaşarken yakalandığı adamlar açmıştı. Kısa bacakları fazla danstan şişmiş, yuvarlak göbeği kılları dökülecek kadar çok dövülmüştü.

"Hoş kılığına ve zarif tavrına hemen hürmet edemiyorsam bağışla" dedi Kitsune. "Ne kadar fazlasıyla hak edilmiş olsalar da, iltifatları sonraya saklamak gerekiyor mecburen. Derhal inine koşup aileni buralardan göndermen gerekiyor." Tanuki itiraz eder gibi inleyip arkasını dönmeye yeltenince, tilki onu kulaklarından yakaladı. "Bana bak seni beş para etmez hergele!" Sonra, Bulut Hisarı'nın minik Kazu'yu ortadan kaldırmaya nasıl niyetli olduğunu, giderek ayılan Tanuki'ye özetledi.

Tanuki'nin içinden ilk gelen şey, karşı koymak oldu; her ne kadar onda da bir sürü marifet varsa da, bunlar Bulut Hisarı'nın güçlerinin toplamıyla boy ölçüşemezdi ve her nasılsa o da bunun farkına varacak kadar gözü açıktı. Kitsune'ye gelince, tanrıları

birkaç durumda altettiği olmuştu ama şimdiden gözden çıkardığından fazlasını riske atmaya hazır olduğu bir dava değildi bu. "Başka seçeneğin yok" dedi. "Onları derhal ülke dışına göndermek zorundasın."

Porsuk ciddileşti. "Şu Miho" diye daldı gitti; sesi her zamanki kadar kaba çıkmamıştı. "Şu Miho kadını, iyi bir eş olmuştu. Yani eş-kadınlara göre. Tabii, son zamanlarda bana fazla cana yakın davranmıyordu...

"Neden acaba" dedi tilki, ateşten dili alaycı alaycı dönerek.

"Sonra Kazu. Böyle bir şey benim canımın, minik Kazu'mun başına nasıl gelebilir? Ne olacak şimdi ona?"

"Bunu önceden düşünecektin" diye çıkıştı Kitsune. "Güvenliği ve mutluluğu için önceden hazırlık yapmadan dünyaya bir çocuk getirmek bir suçtur, bundan mesul olan anne babanınsa, üreme organları alınmalı." Porsuğun boncuk boncuk gözlerinde yaşlar –hakiki gözyaşları– olduğunu fark etmese, daha da fazlasını söyleyebilirdi. Kitsune pençesini Tanuki'nin omzuna koydu. Onu hiç bu kadar umutsuzluğa kapılmış görmemişti. "Her şey yoluna girecek. Hadi dereye gidip elini yüzünü yıkayalım. Sonra da istersen sana eve kadar eşlik ederim."

"Tamam" diye mırıldandı Tanuki. "Sağ ol." Sonra duraksadı. Bir an düşündükten sonra, "İlk önce bir şey bulmam gerek" dedi.

Tilkinin yeşil gözleri şüpheyle kısıldı. "Ya? *Ne* bulman gerekiyormuş?" Aklına çalıların içine bir yere zulalanmış bir kavanoz sake geliyordu.

"Bir kasımpatı tohumu" dedi Tanuki usulca.

"Bak sen" dedi Kitsune. Anlayışla başını salladı. "Anlıyorum. Evet. Kasımpatı tohumu. Aramana yardım edeyim. Gidelim."

Ormanda, dört ayak üzerinde bir o yana bir bu yana koşuşturan iki hayvan, inden otuz metre kadar uzakta durarak, soluklanıp durumu gözden geçirdiler. Neredeyse alacakaranlık çökmüştü ve etraf sakindi. Kazu mağaranın girişine uzak olmayan bir çam ağacının altında, kaba biçimli bir tahta bebekle oynuyordu. Girişte, odun

kömürlerinin üzerinde kızaran tatlı patatesler vardı. Aromaları, Tanuki'nin ağzını gözle görülür şekilde sulandırmış, Kitsune onu zor zaptetmişti. "Miho içeride" dedi tilki. "İyi. İçeri girip onunla konuşacağım, sen de pirinç kabıyla beynini dağıtmasından kurtulmuş olursun."

"Sağ ol. Başım zaten yeterince ağrıyor."

Kitsune mağaraya girip gözden kaybolurken Tanuki, Kazu'nun yanına gitti. Kazu onu görünce sevinçle, "Baba!" diye cıyakladı. Tanuki, arka ayakları üzerinde dikildi ve kucaklaştılar. "Baba yemeğe gidiyo?" diye sordu; babasının kendini yemeğine verişindeki jimnastik gayret onu hep eğlendirmişti.

Yemek yemekten bahsedilince, Tanuki'nin başı gayriihtiyari, kızaran tatlı patateslerin olduğu tarafa çark etmiş, ağız boşluğunu yine salya basmıştı. Her nasıl olduysa, tecrübeli tanuki gözlemcilerinin mümkün olabileceğini düşündüklerinden daha fazla direnç sergileyip, tekrar kızına doğru döndü. "Yemek yok" dedi ayağına akan salyalarının arasından. "Ama *senin* ağzını açmanı istiyorum. Ta Kendisi için kocaman aç bakalım."

Ufak kız, bir lokma bal peteği ya da bir parça tatlı meyve yiyeceğini umarak kendisinden istenileni yaptı. "Yok. Bu çiğnenecek bir şey değil" dedi babası. "Şimdi iyice aç. Birazcık çimdikleyecek ama uzun süre acımayacak. Cesur ol. Bir tanuki gibi."

Hemen arkasından kasımpatı tohumunu Kazu'nun ağzının tavanına bastırdı. Kazu ürktü, gözünden yaş geldi ama geri çekilmedi; babası da, tohum damağın yumuşak dokusunun epey derinine gömülüne kadar sürekli daha sert bastırdı. Tohumu becerebildiği kadar yerleştirdiğinde, sıkıştırdığı doku büyüyüp onu örtene kadar yerinde dursun diye üzerine balmumuyla sıva atıp mühürledi.

"Ta Kendisi'ne bir söz vermelisin. Tamam mı? Bu çok ama çok önemli. Dinliyor musun?"

Kızın bir parça nefesi tıkansa da, "Evet" diyerek onu temin etti. Gerçekten de dinliyordu.

"Az önce oraya koyduğum şeyi asla, büyük bir kız olduğunda bile, hatta annen gibi yetişkin bir hanım olduğunda bile, asla ve asla ağzından çıkarmamalısın. Anladın? Söz veriyor musun?"

Kazu'nun yaşı iki buçuktan fazla değildi ama çabuk kavrıyordu. Durumu anlamıştı. Söz verdi. Ve Tanuki'nin dağdan aşağı inen yolun ortasına yaptığı çalıntı mal zulasından onun için kapıp getirdiği bir parça şekerli pirinçli kekle ödüllendirilip, teselli edildi. Tanuki onu tekrar kucakladı.

"Şimdi, içeri koşup annenle şu ihtiyar tilkinin neler yaptığına bak bakalım."

Tanuki, kızı mağaraya girdikten sonra, bir süre orada durup arkasından baktı. Sonra, dev erbezi torbası hışırdayıp takırdayarak arkasını döndü ve ormanın içinde gözden kayboldu.

Üzerinden çok fazla saat geçmemiş, ay doğmuş, gece Michael Jackson'ın kozmetik cerrahının bile tonunu açamayacağı kadar kararmışken, Miho ve Kazu gizlice dağdan aşağıya inmeye başlamışlardı. Kitsune'nin tavsiyesi üzerine, Miho'nun planı doğrudan denize doğru yolculuk etmekti. Tilki, "Belki sizi kıyı boyunca götürmesi için bir tekneciyi ikna edebilirsin" demişti. Gerekirse karşılığında vücudunu takas et. Kyushu'dan da sizi boğazdan geçirecek başka bir denizci bulman gerekecek. Şu yeni çıkan gürültülü teknelerden, 'motorize' dediklerinden olabilir. Onunla da düzüşmen gerekebilir ama ilk önce büründüğün kılıktan faydalanmaya çalış."

Miho, Tanuki'nin Kyoto'da gizli kapaklı geçirdiği günlerden kalma bir erkek kimonosu giyiyordu. Kitsune, kurutulmuş yosundan bir peruk ve takma sakal uydurmasına yardımcı olmuştu. İçinden dallar fırlamış üstü örtülü bir sepette muhafazaya alınan Kazu'yu kayışla sırtına bağladılar. Eğer çok yakından bakılmıyorsa görünürde, bir yüklük yakacak odun toplayan yaşlı bir adam vardı.

Malum'da buluşalım, sevgilim,
Tabii bu gözü karalıktır bazılarınca,
Ama şık görüneceksin meçhulken
Takma burnun ve Groucho bıyığınla.

İtiraf etmeli ki, bu yeni maceranın getirecekleri Miho'yu heyecanlandırıyordu. Merak, varolduğu zamanın büyük çoğunluğunda onu çimdiklemişti. Onu akla gelmeyecek şeyler yapmaya, şu anki vaziyetine düşüren romantik kararları vermeye iten, hep baki kalan merakıydı aslında.

Gidişinin acısını bir parça hafifleten, kaçınılmazlığı olmuştu. O kendini, daha tanrıları (ne biçim bir ikiyüzlüler sürüsüydü o öyle!) kızdırdığını öğrenmeden, bir çıkışa hazırlıyordu zaten. Tanuki, giderek daha uzun süreler dışarıda kalıyor, eve geldiğinde de ya sarhoş ya akşamdan kalma, pis, üstü başı darmadağın, zina kokar halde oluyordu. Bu pek de şaşırtıcı bir gelişme değildi. Suç da tamamıyla onda değildi. Nihayetinde Miho, isteyerek bir tanukiyle evlenmişti. Ve bir tanuki de... tanukiydi işte. Yine de, etkilenmeye müsait bir çocuğu büyütmek için sağlıklı bir ortam değildi bu. Belki özellikle de, o çocuk damarlarında bizzat tanuki kanı taşırken.

Miho önceki göçüşünde, tapınaktan ayrılmak üzere eşyalarını toplarken, başkeşiş odasına gelip ona veda etmişti. Bakışı berrak, başıyla verdiği selam sertti. "Şunu unutma" demişti. "Neyse odur, neysen osundur ve hata diye bir şey yoktur."

Sözlerinin ne anlama geldiğinden emin değildi. Bir anlamı var mı yok mu ondan bile emin değildi. Aklın vahşi atının üzerine gümüşten bir gem takmak için yapılan şifreli Zen numaralarından biri dahaydı belki de. Ne olursa olsun, yığılı kayaların etrafından yolunu seçerken ve kaygan yamaçları inerken bu sözler ona bir nevi avuntu olmuş, tuhaf bir esneklik ve canlılık hissi vermiş ve sırf çınlamalarını duymak için kelimeleri kendi kendine fısıldamıştı.

"Neyse odur."

"Neysen osundur."

"Hata diye bir şey yoktur."

Kazu'nun ağzının tavanındaki tohumun etrafında çıban gibi bir şey çıkıyordu. Verdiği söze saygı göstererek, dilinin ucuyla bile dokunmadı. Ancak zaman zaman sızısından mızıldanıyordu. Çocuğun rahatsızlığını uykusunun geldiğine ve sepette hapsolmasına yoran Miho, ona yatıştırıcı sözler kuğurdu. Onu mümkün olduğunca sarsmamaya çalıştı. Alçak sesle bir ninni söyledi.

Böylece, anne kız gece boyunca ilerlediler. Dinlenmek yok. Pişmanlık yok. Sadece mevcut olan her neyse ona doğru sürekli daha ileriyi zorladılar. Yalnız bir an geldi, Miho tam ve ani bir duruş yaptı. O da, aynı şekilde aniden huysuzlanmayı bırakan Kazu da, yukarılarında bir yerlerden, dağ yamacının çok üstlerinden aşina bir ses; ismi ve terbiyesi olmayan korkunç bir zevkin, belli belirsiz ritmik yankısını duymuşlardı:

Pla-bonga. Pla-bonga. Pla-bonga.

İkinci Bölüm

Mevsimlerin değişmesinin şirin olduğunu düşünen türden bir kadındı.

Kız kardeşi, nereden baksanız, daha beterdi. O da, palyaçoların seksi olduğunu düşünüyordu.

"Sence de enfes, sence de tapılası bir şey değil mi" diyordu Bootsey hayretle, "günlerin kendi kendilerine, giderek bir parçacık daha kısalmaları? Ve havada sonbaharın mini minnacık bir öpücüğünün olması?"

Pru burun kıvırdı. Pru omuz silkti. Çürüme ve bozulmayla nitelendirilen bir mevsime öpüşmeli özellikler atfetmek ona, ders kitabına girebilecek bir metaforda aşırılık örneği gibi geliyordu. Artık kendisine mayo yakışmadığına göre, yazların ne kadar sürdüğü

de Pru'yu ırgalamıyordu açıkçası. Tipik, anemik bir Seattle yazının sonundaysa –hem, hey, sonbahar ister öpsün ister öpmesin, aylardan daha sadece ağustostu– Pru'ya bir anlam ifade eden tek şey, yakında yüksek ihtimalle kente bir iki sirkin uğrayacak olmasıydı.

Sahiden de, aradan iki hafta bile geçmeden, tam da böyle bir etkinlik olacağı anons edildi. İki kız kardeş, âdetleri olduğu üzere, birlikte altı haberlerini izlerlerken araya, altta konuşan sesin vurguladığına göre aşağı yukarı on gün içinde Seattle'da Key Arena'da başlayacak olan sözümona Bütün Şovların Anası'nın reklamı girdi.

Hayvan, sahne ekipmanı ve allı pullu gösterici görüntülerinden stakkato bir montaj, coşkulu bir bando müziği eşliğinde üzerlerine hücum etti. Arkasından görüntü donarak, üzerinde binici pantolonu ve uzun, siyah rugan çizmeler olan alımlı bir Asyalı kadına odaklandı. Kadın teatral bir havayla kötü kötü bakıyor, muzipçe tehdit eden bir tavırla kırbaç şaklatıyordu; arkasındaysa yarım daire oluşturmuş komik, adeta karikatürümsü toplam yedi hayvan, arka ayaklarının üzerinde, yedi ayrı kırmızı sarı renkli taburenin tepesine tünemişlerdi. Hayvanlar (uzun burunlu ve doksan santimden ancak biraz uzunlardı), şöyle ya da böyle bir kahramanlık yapmaya hazırmış gibi duruyor, boncuk boncuk gözleriyle sivri kulaklarını açmış, sahibelerinin emrini bekliyorlardı. Bir iki tanesi oldukları yerde dans ediyordu.

"Kuzey Amerika kıtasında ilk defa" diye ilan etti kendisi görünmeyen sirk şefi, "iç gıcıklayan bir trup, acayip bir topluluk, yeryüzündeki en nadir hayvanlardan birinin egzotik kumpanyası; Güneydoğu Asya'nın cangıllarından gelen taklacı tanukiler, bu hayvanlar hakiki bir giz. Hayret ve haz verici numaralarını sergilemeleri için, büyüleyici maceraperest Madam Ko tarafından yakalandılar, evcileştirildiler ve eğitildiler."

"Aman Tanrım" dedi Bootsey. "Bunlar bir harika değil mi?!"

"Biraz şapşal görünüyorlar bana sorarsan" dedi Pru. Aslında Pru, tanukoların (isimlerini anlayamamıştı) tuhaf bir albenisi olduğunu aklından geçirmemiş değildi; ama otuz saniyelik sirk reklamı boyunca yalnızca hızla geçen tek bir karede kırmızı burun, sahne makyajı, fırfırlı yaka ve soytarı pantolonu olması onu öyle hayal kırıklığına

uğratmıştı ki, lehinde konuşacak değildi. Hatta reklam biter bitmez, hafiften aksileşerek yerinden kalkmış, bir bardak domates suyu almaya mutfağa gitmişti. Sirkin gerçek halinde palyaço kıtlığı olmayacaktı haliyle ama yine de...

"Peki ya o bacaklarının arasından sarkan neydi?" diye sordu Bootsey, Pru odadan çıkarken. "Şeyleri mi?...

"Yok artık. Daha neler."

Pru tenekedeki içeceğin içine biraz limon sıkılırsa daha iyi olacağına karar verdi. Bootsey küçük odadan ona seslendiğinde, buzdolabının sebze-meyve çekmecesini alt üst etmekle meşguldü. "Pru! Buraya gel! Çabuk!"

Bootsey'nin sesinde tam, kardeşini buzdolabının kapağını çarpıp, nispeten canlanmış bir halde televizyon odasına geri gitmeye teşvik edecek kadar acele vardı. *Yine ne var?* diye aklından geçiriyordu Pru. Domates suyunu getirmeyi unutmuştu.

"Şu adama bak, şu rahibe" dedi Bootsey, din adamı görünüşlü, elleri arkasına kelepçeli bir adamın, Üçüncü Dünya havaalanlarında bulunan, şu palmiyeli, örtülü geçitli, sıvalı kalmış terminallerden birine benzeyen bir yerden geçirildiği ekrana işaret ederek.

Pru daha doğru dürüst odaklanamadan görüntü, içleri bej bir tozla dolu bir sürü plastik torbacığın yerleştirildiği bir karton kutunun yakın çekimine atladı. Arkasından kamera yine öyle aniden, elleri kelepçeli adamı şimdi de görünüşe göre Birleşik Devletler askeri polisinin sürdüğü bir cipe bindirilirken gösterdi.

Pru parçaları bir araya getirince, Manila'da mola veren Bangkok-Los Angeles seferiyle uçan bir Fransız Katolik rahibinin Agaña, Guam'daki havaalanında, papaz elbisesinin altından gövdesine ve bacaklarına bantlanmış narkotik torbalarıyla yakalandığı sonucunu çıkardı.

"Dern'e benzemiyor mu?" dedi Bootsey. "Baksana! Benzemiyor mu yani?"

"Hımm. Evet, öyle galiba. Bir benzerlik var. O kadarını görebiliyorum. Gerçi bu epey daha yaşlı."

Bootsey, Pru'ya genelde, çalıştığı postanedeki daha harikulade beceriksiz memurlara sakladığı, o merhamet dolu iç sıkıntısıyla

baktı. (O arada haber bülteni, oylamaya sunulan Birleşik Devletler füze savunma sistemine karşı öğrenci protestolarıyla ilgili bölüme geçmişti.) "Daha mı yaşlı? Dern'den mi daha yaşlı? Artık değil. Tatlım, Dern ta ne zamandır kayıp...

"Biliyorum. Biliyorum." Pru iç geçirdi. "Dern yirmi yedi yıldır ortada yok."

"Yirmi sekiz."

Bu zokanın ve titrek umut ışığının karşısında kardeşler yavaş yavaş, dalgınlıkla felç arası bir şeye gömüldüler.

Üç aşağı beş yukarı aynı sıralarda, belki bir iki saat arayla, yirmi yaşında güzel bir kadın, Bangkok'ta garip bir yatakta uyanıyordu. Kadının sokak ismi, yani profesyonel ismi (onun tabiriyle *nom de guerre*'i)* Bayan Ginger Sweetie'ydi. Gerçek ismi önemli değil.

Bayan Ginger Sweetie'nin beyninin demiryolu hattında, mikrop büyüklüğünde yük vagonları ikişer ikişer birleşmeye başlıyordu. Tren, elektrokimyasal bir gıcırtıyla öne fırladı. Bayan Ginger Sweetie ilk başta, Green Spider'da olduğunu hatırladı; burası, kredi kartıyla ödeme yapmaktan, kimlik göstermekten ya da habersiz misafir ağırlanmasından apaçık tiksinen, çoğunu yabancıların oluşturduğu bir müşteri kitlesine hizmet veren, arka sokaklarda hoş bir butik oteldi. Müşteriler tam manasıyla belalı değil, yalnızca tedbirliydiler.

Ardından, beyin treni hızlanan Bayan Ginger Sweetie, yanında yatan ve pürüzsüz, bronz sırtının dönük olduğu adamı anımsadı. Aman, *bu* o tuhaf olan değil miydi? Hoştu. Sevimliydi, aslında. Yine de kesinkes olağandışıydı.

Fransız olduğunu iddia ediyordu ama Amerikan İngilizce'siyle konuşuyordu. Doğrusu, William Faulkner'ın konuşacağını düşündüğü şekilde konuşuyordu. Üstelik adı da Dickie'ydi. *Dickie* mi? Şimdi, Bayan Ginger Sweetie dünyayı gezmiş falan değildi (daha birkaç sene öncesine kadar, Chiangmai'nin kenar mahallerinden dışarı çıkmışlığı yoktu); ama cahil bir tarla kızı da değildi. Kendisi olsaydı

* Fr.: Takma isim. Bire bir anlamı, "savaş ismi" dir. (ç.n.)

size anlatacağı gibi, itibarlı bir üniversitede tam gün karşılaştırmalı edebiyat öğrencisiydi o; evet, Patpong'da fahişelik yaptığı doğruydu ama yalnız eğitimini karşılamak için. Bayan Ginger Sweetie, hiçbir Fransız annenin oğlunu *Dickie* ismiyle vaftiz ettirmeyeceğini bilirdi.

Ayrıca bu Dickie, ona dokunmamıştı. (Şimdi emin olmak için bacaklarının arasını yokluyordu.) Yakışıklı bir adamdı, uzundu, fidan gibiydi, yüzünün gösterdiğinden çok daha yaşlıydı; yani saçlarındaki kırlar cömertçe serpilmiş olduğu halde, aklına Tom Sawyer'i getirecek denli oğlan çocuğuna benziyordu. Bayan Ginger Sweetie her ne kadar bu tatilin, bu molanın kıymetini biliyorsa da, adam ödediği paranın karşılığını alsa, bunu kendine çok da dert edecek değildi.

Oysa ona dokunmamıştı. En azından alışıldık anlamda dokunmamıştı. Bunun yerine onu koklamıştı; gerçi bunu bir sapığın ya da bir köpeğin kaba tavrıyla yapmadığını kendine hatırlatmakta gecikmedi Bayan Ginger Sweetie. Ona baştan aşağı iyice bakması gurur okşayıcıydı açıkçası ve arkasından, sanki bir şarap eksperi falanmış gibi, dikkatle koklamıştı onu; parfüm kokan boynunu, meme uçlarını, koltuk altlarını; en nihayet burnunun ucunu nazikçe göbek deliğine indirmişti. Ama en fazla bu kadar güneye inecekti.

Şimdi, Bayan Ginger Sweetie'nin bir miktar mesleki gururla dikkatini çektiği gibi adam, bu tetkikten, bu koku muayenesinden etkilenmemiş değildi. Doğrusu sırtüstü yattığında, derinlerden çıkıp, beyaz pamuklu yatak örtüsünün bir kısmını yukarı kaldıran tümsek öyle hakikatliydi ki, Bayan Ginger Sweetie garip bir an... Moby Dick'i düşünmeden edemedi. Patpong'a iki küsur senelik hizmeti neticesinde erkek görüntüsünden yorulmuş, hatta sıkılmıştı; buna rağmen, her nedense, her tarafı yabani çekingenliğe ve alegorik beyaza sarılı, bu pusuya yatmış hayalin işareti, bu sefer de *onun* içindeki keşfetme güdüsünü uyandırmıştı. Merak nesnesine sahip çıkma girişiminde bulunduğundaysa, Dickie elini kenara itti.

Dickie âşıktı, böyle açıkladı. Bir nişanlısı vardı, şu anda Bangkok'tan binlerce mil ötede, yolculuktaydı. "Okey" O asil, kendisi de anlayışlıymış gibi gülümsemişti ama aslında onun o Tay aklı bundan hiçbir mana çıkaramıyordu. Kız arkadaşı çok uzaklara

gitmişse, Bayan Ginger Sweetie şuracıktaydı. Zevk için bir fırsat doğmuştu. Sorun bunun neresindeydi?

Sonra, Dickie'nin Patpong'a zevk peşinde koşmak için gitmediğini hatırlattı kendine. Erkekler Bangkok'un eğlence semtine (kumarın ve fiyakanın olmadığı ufak bir Las Vegas düşünün) seks şovları, pavyonlar, disko, go-go, içki, speed hapları, eroin, komple vücut masajı, gecenin kendi hesabına çalışan eğlenceleri için giderlerdi. Ama Dickie, onun Dickie'si, oraya bir gitar almaya gitmişti.

Gitarı satın almak onu mutlu etmediğinden değildi. Yeni enstrümanı (ucuz, şıpınişi Tayland yapımı bir Martin D-28 taklidi) onu öylesine keyiflendirmişti ki, Bayan Ginger Sweetie kendisini en çok, bu keyfi paylaşacak birisi olsun istediği için aldığından şüpheleniyordu. İkinci sırada gelen nedenler de olmalıydı, diye düşünüyordu: Yalnızlığın dip akıntıları ve evet, hatta arzu; bastırmakta ne kadar başarılı olursa olsun. Bir düşünün. Kadını, Green Spider'daki buram buram tikağacı ve ham ipek kokan odasına götürdüğünde, gitarı akort etmiş ve ona bir nehir, portakallar ve enfes vücutlu bir kızdan bahseden o beğendiği şarkıyı çalmıştı; çıkardığı sesin Leonard Cohen'le alakası yoktu gerçi ama hiç de fena değildi. Bayan Ginger Sweetie alkışlamış ve iç çamaşırlarını üzerinden kaymaya bırakmıştı; aslında bütün repertuarını baştan sona tıngırdatıp söylemeye devam edebilirdi ama dikkatinin bu kadar dağılmasını, Dickie'nin müzisyenliği kaldırmazdı.

Bayan Ginger Sweetie arkasını döndü. Dickie'ye iyi geceler öpücüğü verdiğinde bir parça üzüldüğünü görmüştü; onu istemekle, onu istememeyi istemek arasında bölünmüş olduğundan sanmıştı; halbuki şimdi yatakta, suratında çene kemiğini çatlatan bir sırıtışla uzandığını görüyordu. Dickie bir mücevher dükkânının şıkır şıkır aydınlatılmış camekânı gibi parıldıyordu. Belki de bir karara varmıştı. "Niye bu kadar gülümsüyo?" diye soruşturdu Bayan Ginger Sweetie. "Mutlu için patlar diye korkuyo ben."

Neşesinin onunla hiçbir alakası olmadığı ortaya çıkınca, hem hafif bir sızı, hem de hafif bir ferahlama hissetti. "Of Bayan Ginger Cookie" dedi Dickie adını ıskalayıp gülümsemeye devam ederek, "İlk bilen sen ol bakalım." Gırtlağını temizledi. "İşte" diye ilan etti,

"dün gece, aslına bakarsan bu sabah itibarıyla rüya okulunu bırakmış bulunuyorum."

Büsbütün kafasının bulanması, Bayan Ginger Sweetie'nin ne İngilizce bilgisini, ne de zekâsını yansıtıyordu. Ondan söylediğini bir de Fransızca tekrarlamasını istedi, o da öyle yaptı ama Fransızca'sı kötüydü, kendisininkinden de beterdi; kadın koyu kırmızı tırnağıyla gözünden bir uyku zerresini eşeleyerek, yine merak içinde ona bakakaldı.

"Pekâlâ, bak şimdi" dedi yakışıklı ama kafa karıştırıcı yalancı Fransız Faulknervari yatak arkadaşı, "yıllardır, bütün yetişkinlik hayatım boyunca tekrarlayan bir rüyanın eziyetini çekiyordum; buna emin bir şekilde bir *kâbus* da denebilir sanırım. Bu rüyada, hep okula geri dönmüş oluyorum. Bazen üniversiteye ama çoğu zaman liseye. O gün bir test oluyor, önemli bir final sınavı ve sınıfa vardığımda çalışmadığımı fark ediyorum, hem de hiç. Tek bir cevabı bile bilemeyeceğim, üstelik ders kitaplarımı da bulamıyorum ki son dakikaya bir şeyler sıkıştırayım. Hatta bazen doğru sınıfı bile bulamıyorum." Nasıl bir vaziyet olduğunu göstermek için alnına vurdu.

"Bu değilse" diye devam etti, "Sınıfın önünde bir sunum yapmak durumundayım ve ayağa kalktığımda tamamen hazırlıksız olduğumu anlayıveriyorum, söyleyecek hiçbir şeyim yok. Ya da ödevimi kaybetmişim veya yapmamışım ve benden başka herkes teslim ediyor. Gözünün önüne geliyor mu? Bunlar çeşitlemeler ama tema hep aynı: gerginlik, utanç, kaygı, fiyasko."

Bayan Ginger Sweetie başıyla onayladı. "Temalar"ın tartışılması hoşuna giderdi.

"Bu rüya kaç yüzlerce gecemi mahvetti, kaç sefer kan ter içinde ve panikle uyanıp sonraki gün bile kendimi kötü hissettim bilemezsin. Ne oluyor biliyor musun, rüya okulundan asla mezun olamıyorsun! Hiçbir zaman! O utanç verici fiyaskoları ölene kadar tekrar etmeye mahkûm edilmişsin, belki de Cehennem'de bile devam ediyordur."

"Oysa, *oysa*, dün gece (ya da bu sabah), bıraktım. Çantamı yere fırlatıp, kapıdan öylece çıkıp gittim. Üstelik geri dönmemecesine, temelli gidiyordum. Ve artık rüya okuluyla işim bitti benim, bunu

hem hissediyor hem biliyorum, o korkunç rüyayı bir daha asla görmeyeceğim. Benden bu kadar. Bıraktım." Geniş geniş gülümsedi. "Bu ne kadar inanılmaz bir serbest kalmışlık, üzerimden nasıl bir yük kalktı, bilemezsin şeker kurabiye. Kendimi hiç bu kadar özgür hissetmemiştim, ta yirmi beş sene önce kalmaya karar verdiğimden beri... Birden susuverdi. Gülümsemesi voltajından az bir miktar kaybetse de, hâlâ yeterince parlaktı.

"Güzel. Çok güzel Dickie." Avuç içlerini birbirine bastırdı, parmakları tavanı nişan aldı ve onu Budist usulü selamladı. "Hikâyede mutlu son olsun sever ben." Zarif kol saatine göz attı. Çabucak bir taneye zaman vardı, eğer o da yanaşırsa tabii. Yazık ki okul kaçağı, yeni bulduğu özgürlüğüyle mest olmakla meşguldü. Öyle olsun. Kendisi tuhaf biriydi. Yataktan sıyrıldı, külotunu buldu (buhur tüten bir tatlı misali göğüslerinin bir sutyenin hizmetine ihtiyacı yoktu), el çantasını kaptı ve tuvaletini icra etmek üzere usulca banyoya gitti.

Mahidol Üniversitesi, Bangkok'tan bir saatlik otobüs yolculuğu mesafesindeki Nakhon Pathom'daydı. Öğlen bir seminer dersi vardı, derste devrimci Fransız şair Rimbaud'nun Shakespeare'den büyük ölçüde etkilendiğine; bilhassa da, şairin şiire yaklaşımının bütününü *Kral Lear*'deki Mad Tom'un tiradına dayandırmış olduğuna dair özgün teorisini sunmayı planlıyordu; dersten önce, sunumunun gerektirdiği gibi parlak ve derli toplu olduğundan emin olmaya yetecek kadar zamanı olsun istiyordu. Dickie'nin kâbusundan çıkma bir karakter olmak istemiyordu. Buna benzer rüyaların ona asla musallat olmamasını diledi. Okulda başarısız olmak Bayan Ginger Sweetie için bir seçenek olamazdı. Öğrenmek sırf içten gelen bir ihtiyacı karşılamakla kalmayacak, aynı zamanda Patpong'dan çıkış bileti olacaktı.

Belli aralıklarla kendini, kuzeni Sup (*nom de guerre*: Bayan Pepsi Please) üzerine düşünmeye zorlardı. Bayan Pepsi Please, eskiden harikaydı, hakikaten de bir film yıldızı kadar muhteşemdi; ancak Patpong'da geçirilen yedi seneden sonra... doğrusu, Bayan Ginger Sweetie onu son gördüğünde Bayan Pepsi Please'in suratı, bir lavabo dolusu kirli bulaşığa benziyordu: Vıcık vıcık, sert, yıpranmış, kimsesiz ve terk edilmiş. Sonu onun gibi olan daha pek çokları vardı,

sonra AIDS'ten sararıp solan daha talihsiz kızlar da vardı. Bayan Ginger Sweetie, dudaklarına parlatıcı sürerken, kendi hikâyesinin daha mutlu bir sonu olmasındaki ısrarını kendisine hatırlattı.

Sonunda sidik torbası süzülmüş, gözleri gölgelenmiş ve uzun siyah saçları titizlikle taranmış halde yatak odasına dönmüştü. Dickie, yatağın ucuna oturmuş televizyon izliyordu, çok hararetli biçimde izliyordu, göz kamaştıran okul kaçağı gülümsemesinin yerini şimdi şok, endişe ve inanmazlık ifadesi almıştı. "Tüh be" diye sövüyordu Dickie. "Tüh be. Hay sıçayım."

Spikerin İngilizce'sinden, Dickie'nin CNN'i açtığını anlayabiliyordu. Belki de, bir yerlerde dev bir doğal felaket olmuştu ya da bir terörist saldırısı. Dickie'nin empati kuran bir tip olduğunu sezmişti zaten.

Halbuki ekranı görebilecek bir pozisyona geçtiğinde görüntüde batılı bir Katolik rahipi vardı, elleri kelepçeli, etrafı polislerle çevriliydi. Bayan Ginger Sweetie omuzlarını silkip, yeni kalem çektiği kaşlarını kaldırdı.

Ama Dickie... Dickie afallamış bir halde olduğu yere çakılmıştı. "Tüh be" diye tekrarladı. "Foley'yi yakalamışlar. Yakalamışlar onu. Dern'i yakalamışlar."

Bayan Ginger Sweetie'nin şaşkın bir okutmanla, birkaç ilgisiz sınıf arkadaşını, girdaplar ve ölü köpekler hakkında bir Shakespeare gevezeliğinin, Rimbaud'nun *Une Saison en Enfer** gibi vurucu şiirlerindeki akkor imgeleme doğrudan ilham verdiğine ikna etmeye çalışmasıyla üç aşağı beş yukarı aynı sıralarda, belki bir iki saat arayla, bir başka çekici Asyalı kadın da bir davayı savunmakla meşguldü. Bu kadın Bayan Ginger Sweetie'den aşağı yukarı on yaş kıdemliydi; daha görkemli, daha gözü açıktı; Taydan çok Japona benziyor ve San Francisco'daki Cow Palace'ın önünde kaldırımı adımlayarak, kendisini havaalanına götürecek bir taksi bekliyordu.

"Burda San Francisco'da gösteri üç gün daha di mi? Sonra gidiyo Porkland."**

* *Cehennemde Bir Mevsim.* (ç.n.)

** Domuz eti diyarı. (ç.n.)

"Portland."

"Okey, Portland. Seattle'da kurulur zaman ben galiba dönüyo olur. Yine gösteriye, aynı-ya-aynı."

"Hayır olmazsın Lisa" diye itiraz etti arkadaşı. "Biliyorsun, ondan daha fazla kalacaksın. Hem ayrıca kontrat imzaladın. Gösterinin yasal mesuliyetini taşıyorsun. Lanet olası reklamların hepsinde görünüyorsun. O ilanlara on binlerce dolar yatırdılar. Ne zaman kurtlansan, öylece ortadan sıvışamazsın." Lisa Ko'nun karşısındaki zat, palyaço Bardo Boppie -Bip'ti (geçmişten ya da günümüzden herhangi bir Birleşik Devletler genel sekreteriyle karıştırılmasın). Bir seyirci olsa, Bardo Boppie -Bip'i tanıyamazdı çünkü kostümsüzdü, hatta üzerinde kot pantolon, Harley-Davidson Motorcycles eşofman üstü, çelik burunlu işçi ayakkabıları ve komando tıraşıyla neredeyse foliküllerine kadar kazınmış kayısı renkli saçların üzerine sıkıca geçirdiği beysbol kepi vardı.

"Bana kurt murt gelmiyo" diye itiraz etti Lisa Ko, gözlerini taksinin geleceğini umduğu tarafa dikmişti. "Ben sana diyo, bu *acil*."

"Evet, söyledin söylemesine de, hâlâ ne gibi bir aciliyet olduğunu açıklamadın. Yani haberlerde bir şey görüyorsun (ayrıca orada Laos'la ilgili herhangi bir şey yoktu, ben de baktım) ve bütün gece kafayı çiziyorsun, suspus oluyorsun, kendini yiyip bitiriyorsun, gösterini resmen mahvediyorsun, şimdi de Asya'da bir yere giden bir uçağa atlayıveriyorsun, hem de idareye haber bile vermeden."

"Not bırakıyo." Taksisi gelene kadar, sirk çalışanlarından kimse çıkmasa bari diye umut ederek, sıkıntıyla Cow Palace'a bir göz gezdirdi. Körfezden gelen sis, öyle onu gizleyecek kadar kesif değildi.

"Ne kadar da naziksin. Ne kadar düşünceli. Mahkeme *bunu* kabul edecektir işte. Bu ülkede, şov devam etmeli deriz biz. Şahsen ben senin şu 'acil' durumunun, oradaki evlenmen gereken herifle bir ilgisi olduğunu düşünüyorum. Onu görmek için bu kadar çıldırıyorsan, niye kendisine bir bilet göndermiyorsun? O buraya gelebilir böylece. Durumla alakalı herkes için daha iyi olur hem."

Lisa, abartılı yapılmış saçlarının her bir abanoz katmanını birbirine sürttürüp, yeşim renkli elbisesinin dik, ipekten yakasını buruş-

turarak kafasını salladı. "Olamaz. İmkân yok." Durakladı. "Hem pek emin değil onla evlenmek."

Bardo Boppie -Bip düşünceye daldı. Nihayet, alaycılığın incinebilirlik tarafına bir santimetre kadar geçmiş bir gülümsemeyle usulca, "Yani benim de bir şansım olduğu anlamına mı geliyor bu?" dedi.

Lisa, Lao dilinde bir şeyler geveledi ağzında. (Laos'ta konuşulan başlıca dile Lao denir. Ve dahi, doğru dürüst bilgi sahibi olanlar, "Lao ekonomisi" "Lao iklimi", "Lao iç savaşı" vesaireden söz ederler. 1960 dolaylarında, bu küçük Güneydoğu Asyalı halkın arasında çıkan olaylar, Batı medyasını Laos'a ilgi göstermeye zorlayınca, Associated Press, yayın şebekeleri ve haber mecmuaları, *Lao*'nun Laos'un sıfat hali olduğunu idrak etmenin Amerikalının –katı ama geçirgen– aklına külfet olacağına karar verdiler ve her zaman izleyiciyi uğraştırmak yerine salaklaştırmayı tercih ettiklerinden, *Laosyan* terimini icat ettiler; burada bu, kulağa Ohio ağzı gibi gelen, nispeten çirkin kelimeyi, kıro olmadığımıza göre haliyle kullanmayacağız.)

Sarı bir taksi, sabahın pamuk gibi ağzında bir sigara tiryakisinin dişi misali görüş açısına girdi. Kaldırıma bakmakta olan Lisa, birdenbire yalvaran bir bakışla Bardo Boppie -Bip'e döndü. Gözleri nemlenmişti. "Sen çocuklarıma iyi bakar di mi? Bakar mı?"

"Evet, bakacağımı biliyorsun."

"Lütfen."

"Rahatlasana. Zaten o ufak çaylaklar oynamaya öyle can atıyorlar ki, gösteriyi onlara ben bile yaptırabilirim. Ne olacak be, senin rolünü devralırım belki. Bir dahaki kış, tanukiler benim kablolu televizyon şovumda olur."

"Hayır, hayır, lütfen. Sen yalnızca ilgilen. Nasıl olacak hatırlıyo?"

"Bana hepsini yazdın ya. Rahat ol. Sen bir tek, en kısa zamanda kıçını buraya geri getirmeye bak. Mahluklarına göz kulak olacağım, işini de kurtarmaya çalışacağım."

"Sağ ol." Bu yürekten bir teşekkürdü ama Bardo Boppie -Bip, onu kucaklamaya kalktığında, Lisa kapıyı açıp ufak valizinin peşinden taksiye girmişti bile. Yine de gitmeden "Hoşça kal!" dememezlik etmemişti. Sonra araba yola çıktı, reklamdakinden daha az kendin-

den emin görünen "büyüleyici maceraperest, Madam Ko'yu" San Francisco Havaalanı'nın dış hatlar terminaline taşıyordu.

"Akşam görüşürüz kardeşim." Bootsey, elinde Winnie the Pooh'lu teneke beslenme çantasıyla otobüs durağına gidiyordu; son durağı da Birleşik Devletler Posta Servisi'nin Seattle'daki Queen Anne şubesi olacaktı. Tek katlı evlerinin ön kapısında durdu. "Şu dün geceki Fransız rahip ne kadar Dern'i andırıyordu; hâlâ içim pırpır ediyor bak söyleyeyim."

"Boş ver." Pru domates suyundan bir yudum aldı. "Fransız bir rahipse, Fransız bir rahiptir."

Bootsey kapı tokmağını kavradı. "İş arayacak mısın bugün?"

Boeing'in küçülmesiyle birlikte teknik çizim işinden olan Pru, tereddütle gülümsedi. "Şey hem evet... hem hayır."

"O da ne demek? Hem evet hem hayır?"

"Şu demek" diye cevap verdi Pru, bir parça mahcubane, "Sirk için ayarlamaları yapacak adamların bugün Key Arena'da olacağını ve geçici çalışacak birkaç kişiyi işe alabileceklerini duydum. Yani, yalnız Seattle gösterisi için. Sağa sola özgeçmişimi götürmeye başlamadan önce, orayı bir deneyeyim diyorum."

"Sirk ha? Ne yapacaksın Tanrı aşkına? Palyaçoların ayak işlerini mi? Palyaçoların yanında takılmana mı izin verecekler? Sonra da filleri sularsın, ha? Ben böyle şeyleri yalnız on iki yaşındaki oğlan çocuklar yapar sanıyordum."

"Hangi siktiriboktan sebepten, bütün eğlence on iki yaşındaki çocuklara kalacakmış? Zaman değişti."

"Değişmiş hakikaten. Orta yaşlı olmuş edepli bir kadın böyle konuştuğuna göre." Bootsey kapıyı açıp dışarıya bir göz attı. "Bulutlu" diye ilan etti. "Bir de, birazcık serin. Yaprakların renk değiştirmeye başladıkları gün bugün olsa, sence de tapılası bir şey olmaz mıydı?"

Bayan Ginger Sweetie, hak etmediğini hissettiği bir bahşişi suçlulukla avcuna sıkıştırmış Green Spider'dan henüz çıkıyorken, Dickie eski moda siyah telefondan bir numara çevirdi. Cevap veren tarafa Laoca bir şeyler söyledi. Laoca lisan olarak Tayca'ya epey yakındı ama cevap veren taraf anlayamadı. Dickie gönülsüzce, kabahatin en azından birazının güneyli aksanında olabileceğini varsayarak, dünyanın o kısmında sık sık İngilizce yerine geçen, uyuz Anglo bebek konuşmasına geçti.

"Ben istiyo Xing konuşmak."

"Ha?"

"Konuşmak Xing. Xing!"

"Xing yok burda." Ses olgun bir kadına aitti, muhtemelen ahbabının ortaklarından birinin annesiydi.

"Nerde Xing?"

"Ha?"

"Nerde? Nerde Xing? Çok önemli."

"Bugün ben bilmiyo."

"Ne zaman? Ne zaman evde?"

"Ben bilmiyo. Sonra gün belki."

Böyle olmayacaktı. Dickie'nin gırtlağı, bir fıstığın etrafındaki pençe gibi geriliyordu. Endişe içinde, elindeki seçenekleri gözden geçirmeye başlamıştı ki, mama-sanın gönlünden şu sözler koptu, "Bu gece Xing Patpong gider."

Tamam! Harika! Şimdi ilerleme kaydediyorlardı. "Nereye?" diye sorarken Dickie, Patpong'un geniş bir alana oturduğunun, aslında Patpong adında üç ayrı cadde olduğunun ve buralardaki adreslerin hemen hemen meyve sineklerine takılı yaka kartları kadar işe yaradığının başından beri farkındaydı. Karşı taraf, bilmiyo diyemeden Dickie, muhtemelen bir o kadar faydasız olacak başka bir soru daha sıkıştırdı araya. "Patpong'da ne yapıyo?"

"Gidiyo Elvisuit izliyo."

Dickie az kaldı bir çığlık koparacaktı. İçtiği şampanyalar ağzına geliyormuşçasına bir sevinç yükseldi içinden. "Elvisuit!" Tüm yapması gereken, Bangkok'un önde gelen Elvis Presley taklitçisinin o gece nerede sahneye çıktığını bulmaktı ve eğer şansı biraz olsun

yaver giderse, Dickie, Laos'a geri dönmek üzere yola koyulacaktı... bu saatten sonra artık ne yapılabilirse onu yapmaya.

"Kaw roo nah" diyerek Faulknervari Tayca'sıyla kadına teşekkür etti. "Kırmızıbiber ezmenizde budalar şakısın."

Öğleden sonra, ceviz büyüklüğünde bir böbrek taşından daha yavaş geçiyordu. Hava tipik şekilde kavurucu ve bunaltıcıydı, üstelik Green Spider Otel'in kliması son kuvvetiyle çalışıyor sayılmazdı. Dickie, benekli hintkamışından bir tabureye çıplak halde tünemiş, yeni gitarına yoğunlaşmaya çalışıyordu; bir kulağı televizyonun sesindeydi. CNN, Dern'in tutuklanmasına daha fazla yer vermemişti ama Dickie tayfun şiddetinde beklenmedik bir fırtınanın önceki gün Filipin havaalanlarını kapadığını öğrenmişti; bu da Dern'in Manila'ya gidecekken Guam'a inmesini izah ediyordu. Uçağı Manila'yı pas geçip, halen Amerikan kontrolü altında olan bir adada hesapta olmayan bir mola vermiş olmalıydı, ki bu da paranoyak güvenlik, aşırı gayretli narkotikçiler ve koklayan köpekler demekti. Eh, belki de Dern, kendi kaşınmıştı. Stubblefield de öyle.

Dickie gitarı, yirmi dolarlık "Rolex" saatlerle on dolarlık "Gucci" mokasenlerin satıldığı, şu gece vakti kurulan açık hava pazarlarından birinden almıştı ve acemi bir göze, ta ringa kılçığı işlemelerine kadar, âlâsından bir Martin D-28 gibi görünüyordu gerçekten de.

Dickie satıcıya, "Kenarındaki bu süs, hakiki ringa kılçıklarından mı yapılma?" diye sormuştu.

Adamcağız donup kalmış ama çabuk toparlamıştı. "Ya evet! Gerçek! Hep böyle en iyi ringa kılçık. Ringa kılçık bir numara!"

"Mükemmel" demişti Dickie. "Peki kılçıklar bakire ringalardan mıydı?"

Zavallı satıcı, bir anda ortadan ikiye bölünmüştü sanki. O mu taklit gitar işinde başarı için hayati sayılan bir alanda cahil kalmıştı; yoksa müşterisi tehlikeli bir akıl hastası mıydı? Fazla bocalamamıştı gene de, "Evet! Okey! Ringa Kılçık bir numara kızoğlankız bakire kılçık. Okey. Hep böyle en iyi Amelikan bakiresi. No problem!"

O alışverişi şimdi hatırlarken Dickie'nin yüzüne, kazanan güneyli oğlan gülümsemesi yerleşiyordu. Sonra yine suratı asıldı. İşlemeli ses tahtasına güm güm vurdu. Mandalların olduğu kakmalı başını okşadı. Her teli bir bir çekti. En sonunda, CNN'e göz ucuyla bakıp durarak, bir Phil Ochs melodisine girişti ama ilk dizeden ileriye gidemedi. Bob Dylan ve Neil Young'dan favorilerde de aynısı oldu. Şu serbest çalışan hoş hatuna daha önceki gece kusursuzca çaldığı Cohen'in *Suzanne*'ini bile hatırlayamamıştı.

Yine de, repertuarında bir şarkı vardı ki, herhalde sözlerini hiçbir büyüklükteki kaygı hiçbir zaman silemezdi; ve Dickie o sonu gelmez öğle sonrasının şıp şıp şıpları boyunca ara ara onu çaldı durdu.

Malum'da buluşalım, bebeğim,
Geçmişimizi ardımızda bırakacağız yakında.
Bugün her zaman bir gizem,
Gelecekse hatırlatmadan olmaz asla.

Bir defa yalnız kaldık mı Malum'da,
Çabucak bütün giysilerimizden sıyrılacağız,
Çıplak kalsak da alakargalar gibi,
Maskelerimizi hiç atmayacağız.
Külkedisi de meçhule karışır,
Baloya gider sözde.
Malum'da her daim gece yarısıdır
Holün ucundaki kara saatte.

Kaderimizde yazılı gizli kalmak,
Meçhul bizim son umudumuz.
Seninle kuytularda buluşsak,
Yanımda biraz mal ve bir rumuz.

Öyleyse görüşelim Malum'da
Bilirsin asla kimseye söylemem ben.
Cennetin arka kapısından sızıp
Cehennemi katedelim fark edilmeden.

Meçhul
Meçhul
Her günün sürpriz olduğu yer.
Meçhul
Meçhul
Yalanların en iyilerini hakikatin söylediği yer.

Sosyalizm belli bir noktadan öteye götürüldüğünde, totalitarizm olur. Diğer yandan kapitalizmse, şayet *kendi* uç noktasına taşınırsa, anarşi olur. Bu son gözlemin doğruluğundan şüphe eden, hiç Bangkok sokaklarında yürümemiş demektir.

Stubblefield tam da bu yüzden (kapitalizmin kudurmuşluğundan ve bundan doğan kaotik sonuçlardan) Bangkok'a yolculuk etmeyi reddediyordu (ya da bunu böyle açıklamıştı); halbuki boyuna yapılıp yıkılan ve yeniden yapılan inşaatlar, dur durak bilmeyen ticaret, çevredeki her şeyi yutan kirlilik, beyni uyuşturan gürültü ve günün yirmi dört saati kördüğüm halindeki trafik, Dern'i ara sıra yaptığı riskli ziyaretten caydırmaya yetmemişti; Dickie içinse, şehir garip bir cazibe taşıyordu; Bangkok, o Büyük Berbat Boş Durmayan B, Laos'ta sürdürdüğü ve de sevdiği yaşama çarpıcı biçimde tezat teşkil ettiği için, bu durum iyice tuhaftı. Aklını başından alan şey, nazik, gözleri ışıl ışıl Budist hayırseverliği ile arsız, yapıştırma suratlı cinsel madrabazlığın bu şirret şehirdeki ılımlı karışımı olmuş olabilirdi; gerçi iki unsurun da ucundan koklamaktan fazlasını (Bayan Ginger Sweetie'nin de teyit edebileceği gibi) yapmamıştı.

Bangkok'a bir tutarsızlıklar şehri demek klişeden de beter, bayat bir lüzumsuzluk olur; sırf bu böyle açıkça ortada olduğu için değil, bir anlamda hemen hemen *her* şehir bir tutarsızlıklar şehri olduğu için. Hem biz de, bütün işaretlerin paradoksal olduğunu gösteren bir evrende yalpalayıp duran ikilikli bir gezegeni işgal etmiş, çelişki dolu bir tür değil miyiz zaten? Yeri gelmişken, Bangkok'un tezatları, norm diye kolayca bertaraf etmek için fazla uçuk, fazla dramatiktir.

Aynı anda hem aklını kaçırmış, yüksek teknolojili bir kudret, hem de zamanın dışında bir Asya rüyası olan Bangkok, acıyla tatlı,

yumuşakla sert, uhreviyle dünyevi arasındaki sınırın iki tarafını birden, hiçbir metropolün edemediği kadar iyi idare eder. O ipekten bir daire testere, lake bir havalı matkap, çelik kemerli bir baştan çıkarış, dijital bir duadır. Sayısız tapınak ve türbesini, zehir kokan egzoz bulutları; haddi hesabı olmayan rezalet ve suçlarını ise körpe hazzın gülümsemeleri gözden saklar ve böylece Bangkok dengelerin en zarifini korumayı başarır; öyle bir zarafet ki, iyi prova edilmiş olması sahiciliğinden, üçkâğıtçılarla fahişelerin desteğiyle kurulmuş olması da safiyetinden hiçbir şey kaybettirmez.

Pekâlâ, Bangkok ve bağdaşmazlıkları, yakarış ve kaba gösterişi kargaşayla kaynaştırması bahsini uzattıkça uzatmanın âlemi yok. Günbatımından aşağı yukarı yarım saat sonra, bir an daha bekleyemeyecek kadar tedirgin ve sabırsız olan Dickie Goldwire'ın, yeni gitarını otel odasına kilitleyip, kendini daha önce bahsi geçen, mistik bir büyüsü olan pis velvelenin ortasına attığını bildirmek, maksadımıza kâfi gelecektir.

Sıcak ve ağır havadan, tombul kırmızı parmaklar bitiyor gibiydi sanki; yayaları topak topak hamurlar gibi yoğuran fırıncı parmakları. Bu hava Bootsey Foley'nin "şirin" diye tarif edeceği türden değildi muhtemelen; yine de hiç bilinmez.

Sokaklar her zamanki gibi kaynıyordu. Keten takımlarının içindeki girişimciler, düttürü etekler giymiş kızlar ve safran renkli cüppelere bürünmüş keşişlerin sayıları eşit gibiydi. Buna ilaveten, aralara üzerlerinde yabancıların üniforması sayılan haki pantolon ve beyaz safari gömleklerden olan beyaz erkeklerden de bol bol serpiştirilmişti. Dickie araya karışmak maksadıyla, tam da böyle bir kıyafet giymişti ama yine de Safari'ye ya da yabancıların tercih ettiği diğer barlara yaklaştığında, aceleyle caddenin karşı tarafına geçecek, ne kadar uzak da olsa tanınma ihtimaline karşı tedbirini alacaktı.

(Malum' da yolculuk edenler;
Bütün hayatları bağlı olabilir bir önseziye.
Kahvaltıda sezgilerini yerler
Ve öğlen yudumlarlar soğuk paranoya.)

Daima tıklım tıklım olan Bangkok'un civarında yolculuk etmenin en çabuk, en elverişli yolu su taksisine binmekti; ancak nehir Green Spider'dan Patpong kadar uzak olduğu için, Dickie varış noktasına bir *tuk-tuk*la gitti. Üç tekerlekli zamazingonun onu bölgenin kuzey muhitine bırakması, kırk dakika sürdü. Patpong'un yolları senelerdir araç trafiğine kapalıydı, bu yüzden Dickie buraya yürüyerek girmeye mecburdu, zaten Elvisuit'in semtteki tonla kulüpten hangisinde çalabileceğine dair elinde hiçbir ipucu yoktu.

Patpong'un sınırlarında, barların işe almadığı ya da pezevenklerin esaretine girmemiş (ve dolayısıyla onlara sahip ya da hâkim olanlar tarafından sık sık taciz ve fiziksel tehdide uğrayan) tek tük serbest çalışan fahişeler devriye gezerdi. Dickie, Bayan Ginger Sweetie için gözünü dört açmıştı, göremeyinceyse hem hayal kırıklığına uğramış, hem de ferahlamıştı.

Halbuki Profesör'le karşılaşması için yalnızca birkaç metre yürümesi yetmişti.

Dickie ona "Profesör" diyordu. Başka kimse böyle demiyordu, rahatlıkla diyebilecekleri halde hem de. Ufak tefek yaşlı adam, öyle koyu bir akademya havası estiriyordu ki, en kendini kurtarmış okul kaçağına bile, rüya okulundan korkutucu tekrar sahnelerinin eziyetini çektirebilirdi.

İnce yapılı ve karmakarışık kır saçları tepesinde bir öbek oluşturan bu arkadaşın, gözünde tel çerçeveli gözlük, üzerinde orası burası sigara külü olmuş dökümlü mavi bir takım, rasgele balık sosu ve acı biber ezmesi lekeleriyle süslenmiş sıkıcı bir kahverengi kravat, üzerinde bir yavru rottweiler sürüsünün dişlerini bilemiş olabileceği kahverengi ayakkabılar ve büsbütün deliliğe kaçan sayıklarcasına ifadelerinin bir bakıma baltaladığı, ağırbaşlı bir ciddiyet havası vardı. Onu kolaylıkla Mahidol Üniversitesi'nin fizik bölümünün kadrosunda hayal edebilirdiniz.

Dickie on, on iki senedir, yılda iki ya da üç defa Bangkok'un içlerine dalar ve bu ziyaretlerin her seferinde de Patpong'a gireli daha birkaç dakika olmamışken Profesör yanına yanaşırdı. Profesör, çiğ-

nenmiş bağcıklı ayakkabıları ayağında, tıpkı bütün bekâr erkeklere (ve turist gibi görünüyorlarsa Batılı çiftlere) yaklaştığı gibi Dickie'ye de sallana sallana yaklaşır, kibarca selam verir, sonra da (saygıdeğer bir meslektaşa çift yüklü atomaltı parçacıklar hakkında bir konferansa katılmayı arzu edip etmeyeceğini sorarmışçasına ciddiyetle ve ümitle) şöyle sorardı:

"Lütfen mister, bir maymunla sikişen bir kız görmek istemez mi?"

Dickie her zamanki gibi, Profesör'ünkü kadar resmi bir tavırla, saygılı bir şekilde reddetmişti. "Teşekkür ederim ama Çita ve Jane arasında bile olsa, böyle bir münasebete şahit olmak ilgimi çekmez. King Kong'la Fay Wray, ölçekteki kayda değer farktan dolayı, daha karşı konulmaz bir kombinasyon olabilirdi, gerçi teknik açıdan bakarsak, King Kong da Çita da maymun değiller tabii." Dickie, çoğunlukla bu telden bir şey saçmalar, Profesör'ü zahmetinden dolayı birkaç Tayland bahtıyla mükâfatlandırır ve biraz önceki sözleri Stubblefield'ı çok fazla andırdığı için kendi kendini azarlayarak yoluna devam ederdi. Şimdi ise olduğu yerde duruyordu; çünkü onun da soracak bir sorusu vardı.

"Elvisuit nerede bana söyleyebilir misin?"

"Elvisuit?"

"Evet. Hani yok mu? Elvisuit. Bu gece nerede çalıyo?"

Profesör kaşını öyle bir kaşımıştı ki, bir çift nükleonun elektriksel rollerini değişmeleriyle ortaya çıkan şiddetli kuvvetteki etkileşimi düşünüyor olabilirdi. "Bu gece" diye yavaşça, ihtiyatla cevap verdi, "Ben sanıyo, Elvisuit Şey-rey-bom çalıyo."

"*Neresi* diyon?"

"Şey-rey-bom."

"Sheraton?"

"Şey-rey-bom."

"Sheraton. Royal Orchid Sheraton'ı diyorsun sen." Dickie fısıltıyla sövdü. "Hay lanet olsun!" Royal Orchid Sheraton, nehir kenarındaki lüks oteller bölgesindeydi, yani bir milden (üstünden buharlar tüten, zahmetli bir milden) uzaktaydı.

Fakat Profesör kır kafasını sabırsızca sallıyordu; sanki kalın kafalı bir öğrenci onu çileden çıkarıyordu. "Hayır! Yok Rora Orchid Sharaton. Elvisuit Şey-rey-bom çalıyo. Patpong. Şey-rey-bom Kulüp.

Kaşlarını çatma sırası Dickie'ye gelmişti. Sonra birden jeton düştü. "Ha. Cherry Bomb demek istiyorsun. Cherry Bomb Kulübü mü?"

Ucuz Tay gargarasını fazlasıyla fark ettirecek kadar uzun ve yayık gülümseyen Profesör buna katılmıştı işte. "Ya. Ya. Şey-rey-bom. No problem. Okey!" Buruşuk baht banknotlarını, başını ağırbaşlılıkla hafiften eğip bir Budist selamı vererek kabul etti, sonra bir an önce başka bir mister bulmak için caddeyi taramaya başladı.

Safari ve King's Corner'ın yanından geçerek (bu ikincisi, burayı Vatikan hariç, dünyadaki en iyi transseksüel kulüp diye bilen yabancıların uğrak yeriydi) yavaş yavaş sıklaşan işportacılarla, aval aval etrafa bakanlardan oluşan güruhun arasından geçerek Cherry Bomb'a yollandı Dickie. Girişinde durup, "Hound Dog" ya da "Love Me Tender" nağmeleri gelecek diye iyice açtı kulağını. Mekândan ne bir müzik sesi, ne de ışık huzmesi geliyordu. Cherry Bomb, sessiz ve karanlıktı. Belki, verilmesi gereken rüşvetler verilmemişti. Ya da birtakım Avustralyalı kabadayılar dalaşırken içeriyi kırıp dökmüşlerdi belki. Her ne olmuşsa, Cherry Bomb kapanmıştı.

Sinir olmak için neden yoktu. Öyle değil mi? Xing, Patpong'a bilhassa Elvisuit'i görmeye gelmiyor muydu? Bu da Elvisuit'in o gece Silom Yolu'nda nehir kenarındaki otellerden birinde, yani Nana Plaza'da, Soi Cowboy'da ya da Bangkok'un herhangi başka bir semtinde değil, Patpong'da sahneye çıkacağını göstermiyor muydu? Öyle farz edilse bile, ya Xing'in kulübün kapandığından haberi yoksa ve Elvisuit'i Cherry Bomb'da bulacağını sanıyorsa? Tamam Xing'in Bangkok'ta bağlantıları var olmasına vardı ama kendisi Lao sınırı civarındaki uzak bir köyde oturuyordu. Nereden bilecekti?

Dickie caddeyi ciddi ciddi taramaya başladı, canlı müzik yapılır gibi görünen bütün barlara teker teker baktı. Seks kulüpleri sadece

banttan çaldıkları için, onları incelemeden geçti ama her zamanki gibi, Patpong tabelalarının en meşhuruna geldiğinde kendini tutamayarak, kısa bir süre durakladı. Tabelada şöyle diyordu:

AM PİNPON OYNUYO
AM SİGARA İÇİYO
AM TAHTA ÇUBUKLA YEMEK YİYO
AM BİRA ŞİŞESİ AÇIYO
AM MEKTUP YAZIYO

Reklam metni denen şeyin maksadı mümkün olduğu kadar ilgi çekmekse, dalının tarihindeki en başarılı reklam metni buydu. Bir genital marifet gösterisine katılmaktansa, merdivenlerden bir kat aşağı yuvarlanmayı tercih edecek olanlar bile, bu levhanın yanından geçerken ürperiyorlardı. Kadınlar şoka uğruyor, eğleniyor, meraklanıyor, belki de gizlice ilham alıyorlar; erkeklerinse içleri gıcıklanıyor, apışıp kalıyor, hatta belki de bilinçaltlarında gizli bir vajina kıskançlığı sancısıyla kıvranıyorlardı. İster huşu içinde kalsınlar, ister iğrensinler, levhayı kimse görmezden gelemiyordu; üstelik de Madison Bulvarı'ndaki el işlerinin yüzde doksan beşinden farklı olarak, bu ilan *samimi*ydi; içeri girmeyi göze alırsanız (Dickie'nin âşık olmadan önce bir iki defa yaptığı gibi), vaat edilenlerin hepsine, hatta daha fazlasına şahit oluyordunuz.

Yalnız, levhadaki ifadenin en azından bir on senedir değişmemiş olması, Dickie'yi bir parça hayal kırıklığına uğratıyordu. Seks şovunun programına, bugünlerde Nana Plaza'da rağbet gören canlı kurbağalardan da dahil etmesini beklediğinden ya da istediğinden değildi ama yine de Tayland'ın son zamanlarda nasıl bir teknoloji seviciliğine tutulduğunu düşününce, kafasında kolayca şu tarz bir ilave canlandırabiliyordu:

AM İNTERNETE GİRİYO

İsimleri bire bir aynı yan yana üç caddenin aşağı yukarı birbirine paralel uzandığı bir şehir hayal edin. Böyle bir şehir var ve bu birbi-

rini tekrar eden bulvarlar, Pago Pago'da ya da Walla Walla'dadır (ya da daha uygun haliyle Pago Pago Pago ya da Walla Walla Walla'da) diye düşünülse de, durum böyle değil. Bu acayip bolluğun hangi mantığa göğüs gerdiğini burada açıklamak mümkün olmayacak ama şehir planlama usullerine böyle yüzsüzce itaatsizlik eden belediyeye hayran olmak gerek. Dünyanın endüstri öncesi eski kentleri organik olarak bükülen, dolambaçlı yollarıyla pragmatik aklı karıştırsalar da özgür ruhu beslerdi ama hiçbiri değilse bile çok azı, böyle şen bir taşkınlığın bu kadar uçlarında gezinmiştir.

Paralel Patpong Yol üçlüsünden Stubblefield'a bahsedildiğinde "Ne kadar ferahlatıcı! Ben kentsel ızgaradan oldum olası sakınmışımdır Goldwire. Çünkü doğayı inkâr eder, kendiliğindenliğe engel olur ve ruhu kafesler. Aslında, belki de Bangkok ziyarete değecek bir yerdir" yorumunu yapmıştı.

Fakat Bangkok ziyaretine Mars Stubblefield *gitme*mişti. Şu sıralar Dickie Goldwire oradaydı; bazı şehir haritalarının "Patpong I" diye işaretledikleri arterin, üç Patpong Yolu'ndan en civcivli olanının iki tarafını da araştırıyordu. Ama nafile. Dickie, Patpong'da Elvisuit'i bulmaya çalışmanın, balinanın karnında Yunus'un kontak lensini aramaya kalkışmak gibi olduğunu hissetmeye başlıyordu. Dickie aynı zamanda kendisini halsiz hissediyor, başı dönüyordu; bütün gün bir hint ayvasıyla, küçük bir paket karides cipsinden başka bir şey yemediğini hatırladı.

Patpong III üzerinde, fevkalade lezzetli *yang kung*uyla ün salmış ufak bir restoran vardı ve Dickie, iş yemeğe geldi mi, bir Tanuki kadar olamazdı ama (Stubblefield kadar da olamazdı ya), bu yemeğin bir tabağının aniden aklına gelmesi (Laos'un dağlarında deniz ürünü bulunmuyordu) salyalarını akıtmıştı.

Patpong III daha sakin bir caddeydi; her ne kadar birçok hareketli gey kulüp mantar gibi bitmişse de, aslında burası bir ara yoldan fazla bir şey değildi. Dickie'nin restoranı, biraz kuruntulanarak fark ettiği gibi, bir karaoke sahnesi eklenerek genişletilmişti; ne var ki sahne o sırada boştu ve deniz tekelerinin tadı hatırladığı kadar vardı. Bunları bir iki büyük bira yardımıyla mideye indirdi, yemek-

ten sonraysa duble viski ısmarladı. Alkolün zihnini yatıştıracağını düşünmüştü (tabii ki saçmalıyordu).

Şu anki durum, o kadar da karmaşık değildi. Elvisuit'in izini bulması gerekiyordu ki, Xing'i bağlasın. Xing'le irtibat kurması gerekiyordu ki, emniyetli bir şekilde Laos'a geri kaçırılabilsin. Laos'a dönmesi gerekiyordu çünkü Villa Meçhul'e koşup Stubblefield'ı Dern Foley'nin tutuklandığına dair uyaracaktı; bir de sonraki hamlesine hazırlanmak için hem kafasını hem varını yoğunu toparlayacaktı.

Dickie bardağına iyice dalmış olmalıydı çünkü restoran sahibesinin onunla konuşmaya başlamasıyla yerinden sıçradı. Normalde, radarından kadının yaklaştığı uyarısını almış olurdu; ancak, endişeyle içki birleşip sinyalin önünü kesmişlerdi.

"N'oldu? Viski iyi değil?"

"Ha? Ne? Yo. Hayır, hayır, viski iyi. Viski *sabai dee.** Viski *sanuk.*** *Kaw roo nah.*"

Sahibe kıkırdadı. "Sen Tayca çok iyi konuşuyo" diye yalan söyledi. "Bir numara. Ama Lao aksan var."

Dickie'nin beti benzi attı. Omurgası ürperdi. Masum bir ifade takındı (üst sınıf Carolina'lı bir oğlan için bu zor değildi) ve omuz silkti. "Teşekkür ederim" dedi. Bu kadar Tayca yeterdi.

"Sen mutlu değil" diye suçladı kadın. Hem tıknaz, hem de her santimiyle orta yaşına gelmiş olduğu halde, daracık mavi bir elbise giymişti, dudaklarıyla tırnaklarını da roket gemisi kırmızısına boyamıştı. "Sen neden mutlu değil? Kız istiyo?"

"Kız mı? Yok. Mutlu ben. Kız istemiyo. Bende var kız."

"Nerde?" odaya göz gezdirdi abartılı abartılı. "Nerde senin kız? Senin kız şimdi çalışıyo? Başka adam düşürüyo?"

Dickie'nin tekrar beti benzi attı. Dimdik oturdu, kendini böyle sersem hissetmemeyi isterdi. "Benim kız çok uzakta" dedi cılız bir sesle. Çalışmak için uzağa gitmişti evet, yalnız bar kızı olarak değil. Gerçi ona kalırsa, pekâlâ başka bir adamla yatakta *da* olabilirdi.

"Aa. Kız uzak yerde. Sana şimdi kız gerek. Bende güzel kız var. Bir numara. *Sanuk* yapar. Mutlu yapar."

---

* Tayca: İyiyim. (ç.n.)
** Tayca: Eğlence, neşe. (ç.n.)

"Ben kız bakmıyo" diye ısrar etti. "Ben Elvisuit bakıyo."

"Elvisuit?"

Dickie acıklı bir halde başıyla onayladı. "Elvisuit nerde çalıyo bulamıyo ben. Bu gece onu görmek istiyo."

Kadın sırıttı. "No problem. Elvisuit benim arkadaş. Ben Elvisuit çağırır, o bura gelir. No problem."

"Ya ne demezsin" diye mırıldandı Dickie konsomatrisi çabuk çabuk uzaklaşırken. *No problem. Bu Taylara göre her zaman "no problem" Laoslular da aynı. Seni kazıklarken de, ağırlarken de, hayatını kurtarırken de, hep no problem.* Mai pen rai. *No problem. Bu insanları hayata karşı Batılılardan çok daha mutlu ve daha rahat kılan Budizm değilse neydi? Bangkok'un bunca kargaşasının ortasında öylece gülümseyip "no problem" diyebiliyorlar. Demek ki Jean-Paul Sartre, Tay olmuş olsa, varoluşçuluk bir sitcom olacaktı. Vaay!*

Komşu masada yemek yiyen iki çift, doğum günü kutlaması yapıyorlardı. Dickie'den daha sarhoş ve son derece daha neşeliydiler; Dickie tam içkisini bitirmiş, hesabı istiyordu ki, masasına ikinci bir viski gönderdiler. Viski tekti ve masadakiler ağızları kulaklarında ona bakıyorlardı. E peki öyleyse. İkiyüzlülük edip, onlara tatlı güneyli gülümsemesinden yolladı ve yeni bardağı onlardan tarafa kaldırıp yudumladı.

İçkiye alışık değildi. Laos'ta nadiren içerdi. Yine de, kendini böyle dağılmış hissettiği halde, sınırlı sayıda seçeneğinin olduğunun farkındaydı. Baştaki plana bağlı kalabilir, üç gün daha bekleyip sonra da, önceden ayarlandığı gibi otobüsle Xing'in köyüne gidebilirdi. Yahut sabahtan otobüsle sınıra gidebilir ve Xing'in oraya beklenilenden daha erken gelmesini umabilirdi. Ya da şöyle yapabilirdi... Yok, mönüdekiler bundan ibaretti maalesef. Tıpkı Dern gibi sahte bir Fransız pasaportu vardı tabii (gerçi hiç kullanmamıştı) ama Vientiane'a uçacak kadar parası yoktu. Dern'in Manila'dan getireceği nakide güvenmişti, şimdiyse elinde olan da tehlikeli biçimde azalıyordu. Bu gece akşam yemeğinden sonra, Laos'a jetle dönmek şöyle dursun, otel faturasını ödeyebilse şanslı sayılırdı.

Şu noktada, viskiyi mideye indirmekten başka yapacak şey kalmamıştı. Ondan sonraysa, kafa fırıldak gibi, kıvrıla kıvrıla karaoke sahnesine gidip, mikrofonu yakalamak ve müziğin eşlik etmesini

beklemeden, bir "Blue Christmas" yorumuna girmekten başka yapacak şey kalmıyordu.

Sesinin Elvis Presley'ye benzer tarafı yoktu. Doğrusu Dickie Goldwire'a benzer tarafı da yoktu. Bir teneke ucuz köpek mamasının mırıldanacağı, yani sesi olsa mırıldanacağı gibi mır mır mırıldanıyordu. *Cins Yavru Köpek Maması Sevilen Bayram Şarkıları Söylüyor.* Skippy* etiketinin üzerinde. Söyleyişi o kadar düz, o kadar renksiz ve cansız ve de korkunçtu ki, kendi kulaklarını bile tırmalamıştı. Aslında, bayağı iyi bir amatör vokalistti; sesi nasıl bu kadar kötü çıkıyordu o da hayret etmişti. Yemek yiyen masalar kibarca dinlemiş, doğum günü partisi gülümseyerek cesaret vermiş ama Dickie kendini ancak buraya kadar tutabilmişti. İçinde biriken kıkırdamalar öyle bir noktaya gelmişti ki, kendini yaklaşık beş dakika boyunca gayretle sallanmış bir şişe şampanya gibi hissediyordu. Dickie'nin gırtlak tıpasını çekecek bir şey olsa, çıkacak kahkaha patlaması bütün pencereleri havaya uçururdu.

İşte tam bu anda, birinin yüksek bir güney Amerikalı sesiyle "İyi akşamlar, kovalasın sizi tavşanlar!" diye bağırdığını duydu.

Elini gözlerine siper ederek şarkıya devam eden Dickie, berbat "Blue Christmas" yorumuyla hangi hemşerisini mekândan kaçırdığını görmek için, göz ucuyla ön kapıya baktı; bir yandan da onu tanıyabilecek biri olmasa bari diye dua ediyordu. Anlaşıldı ki, o laf restoranı terk eden değil, restorana giren birisinin ağzından çıkmıştı. Özel bir tarif vermek gerekirse, üzerinde safran rengi bir cüppe, kafasının etrafında da safran rengi acayip bir eşarp olan bir keşişten.

Bu yeni gelen adam, teatral bir hareketle eşarbı yırtarak uzun favorileriyle, kabarık, briyantinli siyah saç bulutunu ortaya çıkardı. Üzerindeki keşiş cüppesinden şimşek gibi sıyrıldı; altından vücuduna sıkıca oturan, donmuş süt kadar yaldızlı ve beyaz bir tulum çıktı. (Ayağındaki keşiş sandaletlerini çıkartmadı ama onlar da hasbelkader gümüş rengine boyalıydı.) Kapıdan bir oğlan girip de ona, sokaklarda kendininmiş gibi yaptığı gitarı teslim edince, yemek yiyenlerin mırıldanmaları arttı.

* Köpek maması markası. (ç.n.)

Artık tebdili kıyafetten çıkmış olan Elvisuit sahneye fırladı, Dickie'yi kemikli dirseğinin tek darbesiyle kenara itti (ufak sıska Taylandlı, saçlarını ve favorilerini saymazsak rahmetli Bay Presley kadar, rahmetli Rahibe Teresa'ya da benziyordu); bu böğürdüğü şey anlaşılan onun tescilli selamıydı: "İyi akşamlar, kovalasın sizi tavşanlar!"

Arkasından, Dickie ayaklarını sürüye sürüye masasına geri dönerken, Elvisuit tam Dickie'nin bıraktığı yerden "Blue Christmas"ı mırıldanmaya başladı. Neredeyse tek bir kelime dahi anlamadan, kulaktan söylediği besbelliydi, (ona ve seyirciler arasındaki Budistlere göre Noel, Tayların asgari merak beslediği tuhaf Amerikan meşgalelerinden biriydi; tıpkı tabancalar, çim bakımı ve psikanaliz gibi); oysa öyle hatasız, öyle tamı tamına ve öyle nota kaçırmadan söylüyordu ki, insan gözlerini kapasa Memphis Kralı'nın, rakibi Yahudilerin Kralı gibi, mezarından kalktığına inanabilirdi.

Dickie'nin bastırdığı kahkahası, bir defacık kıkırdayamadan buhar olup uçmuştu. Canı sıkılmış mıydı? Bir bakıma, ayrıca mahcup da olmuştu. Ancak en beteri bu da değildi. Elvisuit'in gitar kayışına iliştirdiği bir çağrı cihazı olduğunu fark etti; yani böylece, anında bir sonraki işe çağrılabiliyordu.

Bu herif, diye düşündü Dickie, *bir gecede on yerde çıkıyordur. Yok be, yirmi!* Elvisuit, Xing'in yerini belirlemekte kullanılsa Venezuela'nın cepte taşınabilir bir yol haritası kadar faydalı olurdu.

Bunu fark etmesinin acısı daha tazeydi ki, Dickie'nin aklına, Elvisuit performansı istediğine göre, restoranın bunun için ondan büyük ihtimalle bir ücret isteyeceği geldi. Bu tür bir ücret, bahşiş hariç, rahat bir yüz doları (ya da muadilini) bulurdu. O da, akşam yemeği ve içkilerin üzerine tabii. İtiraz edecek olursa, idare polis çağırır, bu ise *hiç* olmazdı. İşte o anda tüymeye karar verdi.

Sahibe ve garson arkalarını dönene kadar bekleyip, sallanarak kalktı ve tuvalete gidiyormuş gibi yaptı. Elvisuit, ara vermeden "Blue Hawaii"yle devam etti ve Dickie elinde olmadan, müziğe uyarak çalkalamaya başladı. Ön kapının yanına geldiğinde, acelecilik etti. *Güm!* Maalesef, içeri girmekte olan bir müşteriyle kafa kafaya çarpışmıştı.

Bir an için, ikisi birbirlerine dolanır gibi oldular. Dickie kurtulmaya çalışıyordu ama adam safari gömleğinden yakalamıştı. Geri çekilip kaçışını nihayete erdiremeyen, normalde sakin yaradılışlı Dickie, şimdi paniğe boğulmuş, bir yumruk savurmak için kolunu geri çekiyordu. İşte tam o anda, adamın sırıtan suratına ilk kez baktı.

Bu onun sınır rehberiydi. Bu Xing'di.

Tak! Tak!

"Kim o?"

"Benim. Anahtarımı kaybettim. Çabuk aç da gireyim! Şırıldatmam lazım."

Pru kapıyı açtı. "*Şırıldatman* mı lazım?" diye sordu Pru yüzünü buruşturarak. "Bu lafı anca anaokulunda diline dolar insan."

"N'olmuş yani?" dedi Bootsey, kardeşinin yanından sürtünerek geçip, insana haddinden fazla uzun gelen bir zaman kalacağı banyoya doğru yönelirken.

Tak! Tak!

"Kim o?"

"Tanrı aşkına banyo kapımıza kimin vuruyor olacağını *düşünürdün* sen? Edgar Allan Poe'nun mu? Bu kadar saattir ne yapıyorsun?"

"Başka bir şeyler de çıkardım. Öğlen yemeğinde yediğim bir şeyden oldu galiba."

"Neyse, bak sana neler anlatacağım. İşi kaptım."

Bootsey kapının ardından sordu, "Ne işi?"

"Sirkteki. Bu sabah aradılar. Fazla para vermiyorlar, zaten yalnızca birkaç günlüğüne ama şamatalı olacak."

"Bu harika. Belki beni de içeri sokarsın. Şu şipşirin ufak hayvancıkları görmek hiç fena olmaz, hani şu uzun burunlu komik olanlar, katuniler."

"Tazuki deniyordu galiba." Pru durakladı. "Bir şey daha var. Adamın biri çıkageldi. Hükümetten biriydi belli ki. Bizden San Francisco'ya gelmemizi istiyor. Hemen. Sanırım mesele Dern'le ilgili."

Kapının arka tarafına sessizlik çöktü. Sonra nihayet, kıskanç bir sevgilinin boğduğu suyun aşina sesi. Eski moda sifon.

Tak! Tak!

"Kim o?"

"Benim."

"Pardon?"

"Stub, benim *ben*. Dickie."

"Aa, Goldwire. Ne çabuk döndün nirvana aganigisinin esrarlı neksusundan, Buda'nın azgın kerhanesinden?"

"Dönmek *zorunda* kaldım. Bir şey oldu."

"Lan, Mösyö Goldwire' a kapıyı aç. İçeri gelebilirsin Dickie, yalnız sessiz olman gerekecek. Baksana bize mani oluyorsun."

Kapı ağırdı, üzerinde halk kahramanlarının ve Laos'un "Bir Milyon Filin Diyarı" olarak anıldığı zamanların anımsatıcısı olan kalın derili hayvanların sıra sıra oymaları bulunan kırmızımsı tropikal sert keresteden yapılmıştı. Kocaman pirinçten menteşeleri ekseninde kapı yavaşça, zarafetle, adeta lüks bir şekilde; ağırlığına rağmen, kız meslek okulunda aldığı eğitimi unutmamış etli butlu zengin bir dul gibi *süzülerek* açıldı.

Dickie ışıl ışıl güneşten sonra loş, mağaramsı salondan içeri girince, bir an etrafını göremedi. "Mesele mühim Stub" dedi, kelimelerini karanlığa yöneltiyordu. "Mesele acil."

"Şimdi, Goldwire." Dickie Stubblefield'ın dingin, bilge ama nedense hep ironik olan gülümsemesini göremiyordu; ama yerli yerinde olduğu belliydi. "Sen de gayet iyi bilirsin ki, dünyanın afyon dolabındaki ufak yeşil fare deliğimizde hiçbir şey hiçbir zaman acil değildir. Tam da şimdi konuşmamı toparlıyordum. Çalışma odama git, birazdan ben de yanına geleceğim."

Buraya gelene kadar nelere katlandığımı bir bilseydin, diye aklından geçirdi Dickie. Çektiği çilenin can alıcı kısımlarını onun adına biz sıralayalım:

1. Restoranda Xing onu masasına dönmeye zorlamış, o da orada biraz daha viski içmiş ve sonunda hakikaten de Elvisuit'in mecburi performansının ücretinin kayda değer miktarını ödemek durumunda kalmıştı.

2. Xing'in motosikletinin arkasında Green Spider'a dönerken, bir köşede gözleri Bayan Ginger Sweetie'yi seçti, Xing'e motoru kenara çektirtti. Öyle güzel, öyle mahcup, öyle kırılgan, öyle yorgun görünüyordu ki o sarhoşlukla banknot destesinden kalan az bir şey parayı ona verdi, eve gidip uyumasını söyledi. Bayan Ginger Sweetie üzerine atlayıp kollarını boynuna doladı, bu arada neredeyse motosikleti yere yıkıyordu. "Tamam Dickie, ben gidiyo uyuyo. No problem. Sağ ol canım. Sen de uyu. Okey? Rüya okul gitmek yok." Motordan onu gözden kaybedinceye kadar izledi.

3. Sabahın erken saatleri, artık beş parasız, mümkün olduğunca soğukkanlı bir tavırla lobiyi geçti; eşyalarını gitar çantasının içine tıkıştırmış, sırt çantasını bırakmıştı, hesabı ödemeden kaçmanın bir daha asla Green Spider'da kalamayacağı anlamına geldiğinin farkındaydı.

4. Sonraki on dört saatini, Xing'in süratli Yamaha'sının tepesinde, Engizisyon'da verimli bir şekilde kullanılabilecek bir akşamdan kalmalıkla geçirdi; bu, Altıncı Emir'e yeni bir yorum getiren bir Kilise'nin başlı başına işkence olarak kullanabileceği, omurga çatırdatan, basur şişirten bir tecrübe olmuştu.

5. Xing'in köyündeki bir barakada ayın batmasını beklerken, bir mandayla yavrusunun dibinde birkaç saat kestirmeye çalıştı.

6. Asabi kaçakçı sınırı geçerken ona kredi açmayı reddedince, öylesine değer verdiği gitarını Xing'e teslim etti.

7 Mekong Nehri'nden, mandalardan daha beter kokan bir battaniyenin altında sırtüstü yatarak geçirildi ve sınır muhafızı olmadığına dair temin edildiği bir noktada, ıslak ve leş kokar halde bırakıldı.

8. İki saat boyunca bataklık arazide, bir kobra yılanına basma ihtimaliyle iliklerine kadar titreyerek, kendi küçük motosikletini saklamış olduğu yere kadar yürüdü.

9. Otuz mil kadar sonra benzini bittiği için, motoru benzin istasyonuna kadar bir beş mil daha itmek zorunda kaldı; Laos'un kırsal kesiminde, arkasında ancak yarım düzine düşük oktanlı benzinle doldurulmuş plastik Evian şişesinin başını bekleyen bir kadının oturduğu alçak tahta bir masadan ibaret olan bir "benzin istasyonu"na. Dickie kadından deri kemeri, boş cüzdanı ve lise mezuniyet yüzüğü karşılığında iki litre kadar benzin alarak bir başka uzun yolculuğa daha koyuldu.

10. Fan Nan Nan (ya da "La Vallée du Cirque") yolunun son dört milini yayan katetmesi gerekiyordu; çünkü patika, bir motosiklet için bile fazla dik ve engebeliydi. Nihayet tepedeki enfes küçük kasabaya vardığında, daha yıkanmak, yemek yemek ya da üzerini değiştirmek için evine bile uğramadan, derhal Villa Meçhul'ün yolunu tuttu; yolu topu topu birkaç yüz metreydi, yine de Dickie'ye göre, Bangkok'tan buraya bütün yolculuğun en hırpalayıcı kısmı buydu.

Güneydoğu Asya sirk sezonunun musonla perçinlenen durgunluk döneminde, Madam Ko ve taklacı tanukileri gibi biraz daha meşhur ya da nadir olan oyunların çoğu, Avrupa veya Kuzey Amerika gösterilerinden iş almış; az sayıda gösterici, en başta da kıdemli olanlar ise biraz dinlenmek ya da numaralarına çalışmak üzere Fan Nan Nan'ın daha serin, daha kuru olan yüksek yerlerine dönmüşlerdi. Dickie'yi tahtadan bir el arabasında Fan Nan Nan'la Villa Meçhul'ü birbirine bağlayan ince telden itmeye razı olan da, o deneyimli ip cambazlarından biriydi.

Dickie Goldwire pek çok bakımdan, dünya yansa umurunda olmayacak bir herifti. Onu çarpışma sahasında bir savaş uçağına koy, buzdan lolipop kadar serinkanlı olurdu. Kendi üssü hücuma uğradığında genelde en son siper alan o olur ve sığınağa hemen her zaman dudaklarında bir şarkıyla inerdi. Ah ama şu el arabası seferi, tamamen başka bir hikâyeydi.

İlkel aracın üzerinde kaydığı telin kalınlığı, bir çocuk bileğinden geniş değildi. O koşullar altında fiziken mümkün olduğunca sıkı

gerilmiş olsa da, rüzgâr çıktığında yavaşça sağa sola salınıyordu. Tel, bir ağaçlık burundan diğer ağaçlık buruna, hemen hemen bir futbol sahası boyundaydı; genişleyen bir yarığın üstünde uzanıyordu; bu öyle derin bir boğazdı ki kayalarla kaplı dibi, taşkın akıntıdan yükselen sisin arasından güçlükle seçilebiliyordu. Bu boğazda kobra kaynadığı, hatta bir iki de kaplan olduğu söyleniyordu; gerçi yabani canlılara denk gelme olasılığı, telden aşağı düşecek kadar şanssız olan birini zaten ilgilendirmeyecekti. Aniden şiddetli bir rüzgâr esse ya da cambaz yanlış bir adım atsa, yolcu, hayatının son saniyelerini paraşütsüz serbest düşüşün nasıl bir his olduğunu öğrenerek geçirecekti.

Tuhaf olan şeyse, Dickie'nin içten içe bu duyguyu tatmak istiyor olmasıydı. Bu bir tür ölme arzusu falan da değildi; vücudunda intihara meyilli tek bir hücre bile yoktu. Daha ziyade, Dickie'nin erbezi torbasını geren, gırtlağını sıkan ve gözbebeklerini baş dönmesiyle fırıl fırıl eden bu duygu, bu gizli kuvvet, görünüşe bakılırsa onda aynı zamanda, uçurum boşluğuna yuvarlanma arzusu da uyandırıyordu. Nihayetindeyse içten içe düşmek isteme korkusu, düşme korkusundan daha ağır basıyor, daha rahatsız edici oluyordu.

Fan Nan Nan'da rengârenk boyalı el arabasına pilotluk edecek sirk göstericisi veya ip cambazı olmadığında, uçurumdan ya tele iki elle komando usulü tutunarak geçilir (ki Dickie bunu yalnızca bir defa yapmıştı) ya da Dern'in eski Rus helikopterini çalıştırması beklenirdi. Dickie'nin Villa Meçhul'ü nadiren ziyaret etmesinin iki (eğer nişanlısını da sayarsak üç) nedeninden en başta geleni kuşkusuz, o dar boğazı geçmenin dehşetiydi.

Bu öğleden sonrası içinse, başka seçeneği yoktu. Bir haberci gönderemezdi çünkü vaziyetin ağırlığı ve hassaslığı, Stubblefield'la bizzat görüşmesini icap ettiriyordu. Pekâlâ, vahim bir durumda olabilirlerdi. Bu yüzden, küçük sarı-kırmızı el arabasına tırmandı ve uzun bacakları ile kollarını dışarıya sarkıtıp, gözlerini ilk korku filmini izleyen altı yaşında bir çocuk gibi sımsıkı kapayarak, kendini gökyüzüne gerilmiş çelikten bir ip boyunca sürülmeye bıraktı. Cambaz hanımın, ritmi bir kez bile aksatmadan ve değiştirmeden, birbiri ardına kısa, düşünerek hesaplanmış adımlar atarak onu dipsiz çukurun karşı tarafına halden düşmüş ama sağ halde ulaştırmasıyla,

ağaçların arasından, minnet duygusu içinde yaptığı yavaş adım bir koşudan sonra, villada boy gösterdi.

Hem de perişan vaziyette boy gösterdi. Pisti, kokuyordu, tıraşsızdı, sallanıyordu, gözleri kan çanağına dönmüştü ve açlıktan karnı gurulduyordu; Dickie, hani derler ya, kedinin tutup da eve getirmeye *tenezzül etmeyeceği* bir şey gibi, hatta Tanuki'nin bir sake destanının sonuna gelmiş halinden bile beter görünüyordu. Stubblefield (kısmen ışığın yetersiz olmasından, kısmen de kokuyu kamufle eden tütsüden ama en çok hizmetkârları ve cariyelerinin eğitimlerini ilerletmekle meşgul olduğundan) hiç farkına varmadı.

"Şimdi" dedi Stubblefield, "Sözüm kesilmeden hemen önce, aranızdan muhtemelen ne Budist ne de Hmong animisti olanların anladığı, İngilizce bir ifade kullanmıştım: *rub*. Ama dert edilecek bir şey yok; çünkü Batılılardan da bunu gerçekten anlayan çok az kişi var."

Seyirciler kendilerini iyice kaptırmıştı. Bunlar altı cariye (dördü Stubblefield'ın, ikisi Dern'in), on kadar erkek hizmetkâr ve köyün büyüklerinden iki ya da üç kişiden oluşuyordu. Gösterişli şark halılarına, yer yer ikişer üçer üst üste istiflenmiş nadir bulunur, pahalı kilimlere bağdaş kurmuş, çaylarını yudumluyorlardı. Stubblefield seneler içinde "öğrenci"lerinin çoğuna İngilizce konuşmayı öğretmişti; zaman kipi olmayan uyuz bebek-konuşması versiyonunu değil hem de. Söylenen şeylerin çoğunu anlayamıyor olabilirlerdi ama ilgiliydiler; Dickie de öyleydi; çalışma odasının kapı aralığında durmuş, salondan ayrılacak gibi değildi. Dickie, Stubblefield'ın ukalaca nutuklarına oldum olası bayılırdı; şu tel, bir de bazı mesleki faaliyetler araya girmese, villadaki derslere muntazaman katılırdı.

"Ruh derken tam olarak neden bahsediyoruz?" Bu tabii ki retorik bir soruydu ama Stubblefield sanki aşçısının ya da o gece için seçilmiş yatak arkadaşının yanıtlamasını bekliyormuş gibi duraklamıştı. Büyük odanın kepenkleri, hem güneş hem de boğazdan geçip gelen köyün gündelik hayatının gürültüleriyle, sirkin düt-düt-şıngırmıngır müziğinin uyumsuz karışımı girmesin diye kapatılmıştı. Dickie'nin gözleri loşluğa alıştıkça, Stubblefield'ın zaten hatırı sayı-

lır büyüklükte olan cüssesinin, onu son görüşünden bu yana daha da genişlediği izlenimine kapıldı.

Stubblefield'ın siluetinin çevre uzunluğu, epey bir süredir dünyayı durmadan, rasgele işgal etmekteydi. Gövdesi o derece genişlemişti ki, bildik Buda tasvirini aziz tutanlar, onun huzurunda kendilerini hürmetkâr hissediyor olmalıydılar; tepe kabilesinin animistleriyse, heybetli bir çalı gibi duran sakalı ile omuzlarından aşağı uzanan saçlarında (ki çoğu hâlâ kahverengiydi), boğazın tanrısının (ya da devinin) bir yansımasını falan görüyorlardı muhakkak. Göğsünün ortasında uzanan av peşindeki kaplan dövmesinin bu izlenimi kuvvetlendirdiğine şüphe yoktu. Parlak mor ipekten, Batı stilinde, yükte hafif bir takımı gömleksiz giymişti. Dövmeyi saymazsak göğsü, muziplik eden kızlardan birinin tırnaklarını kızıla boyadığı ayakları gibi çıplaktı. Dickie, ojenin Stubblefield'ın uzun, etli ayak parmaklarını, cücelerin uzay ajansındaki roket burunları gibi gösterdiğini düşünüyordu.

"Ruh derken tam olarak neden bahsediyoruz? Bir kere, pop kültüründekinin aksine ruh,* Detroit'te mutsuz bir aşk ilişkisi yaşayan kilolu bir gece kulübü şarkıcısı değildir. Ruh dediğin, Memphis'te bir berber dükkânında takılmaz, akşam yemeğinde yayınbalığı kızartmaz ve iç çamaşırı çekmecesinde 38'lik Special tabanca bulundurmaz. Zor zamanların ve uçuk yaşamların ruha çeşni katabileceği gayet doğrudur ama ruhu asıl kabartan maya, neşedir."

"Öte yandan" diye devam etti Stubblefield, "ruh katiyen bir kova metafiziksel kuru buzdan yayılan soluk sarı bir buhar değildir. Bütün ektoplazmik çağrışımlarına rağmen, onu mübarek bir mide gazı dalgası ya da şahsi bataklık gazı sananları inatla yanıltmıştır."

"*Ruh*, solucanlar kemiklerimizi bir bir yaladıktan sonra, Tanrı ile Şeytan'ın uğruna didiştikleri şu 'en babayiğit' ödülü bile değildir. İşte bu yüzden, ruhumuz için tam olarak ne yapmamız gerektiğine (eninde sonunda her birimizin yapacağı gibi) kafa yorduğumuz zaman, dine yönelmek, alışılmış olsa da doğru yol değildir. Din denen şey, sıkıntılı canların ruhlarını geçici ve tamamen aldatıcı bir psikolojik rahatlamaya *değiştikleri* bir muameleden (bütün şu kurtar-

* Kelime anlamı ruh olan *soul* müzik, ağırlıkla Detroit ve Memphis'ten çıkmıştır. (ç.n.)

mak-istiyorsan-vazgeç rutininden) ancak bir gıdım fazladır. Dinler bizi, ruhun aileden yadigâr en son cevher olduğuna ve aklımızı kullanmadan itaat etmemiz karşılığında, onu kasa dairelerinde bizim yerimize güvence altına alabileceklerine ya da hiç değilse yangın ve hırsızlığa karşı sigortalayabileceklerine inanmaya iter. Ama hata ederler."

Stubblefield şimdi bir ileri bir geri gidiyor, şu dövmedeki kaplan gibi dolanıp duruyordu ama yüzünde rahatsızlıktan eser yoktu. "Şayet ruhu gözünüzün önüne getirme ihtiyacı duyuyorsanız, onu şöyle varsayın. " Düşünmek için durdu. "Onu bir nevi tren varsayın. Evet, mütemadiyen yağmurlu bir sabah vakti, takır tukur nesilden nesile giden uzun, yapayalnız bir yük katarı; vagonları ahlar ve kahkahalarla yüklü, kaçak binmiş berduşları melekler, makinisti maça kızı; üstelik maça kızı bir acayip. *Vuuu-vuuu!* Şu tecelli düdüğünün ötüşünü dinleyin." Seyirciler, ses efektlerine kıkırdamaya başlamışlardı. "Trenin istikameti uluhiyet ama Big Bang'de, orgazmda ve ahırın arka tarafının aşağısında, arasından kızıl tilkinin sıvıştığı o çitlerdeki delikte duruyor. Hem her durakta duranlardan hem de ekspres olan bu tren, yalnız silah taşımaz, bir de, kesinlikle sütmüş de akıyormuş gibi gitmez."

Öğrenciler, söylediklerine hayret etmişlerse bile, yüz ifadeleri bunu ele vermiyordu. Buna rağmen koca adam şöyle dedi, "Belki burada fazla hayalperestleşiyor olabilirim. Özür dilerim. Gerçekten. Meseleye şu yönden bakalım dostlar. Ruh muhtemelen, biyosferin insanın duyu merkezine kayıtlı ve orada büyüyen otantik titreşiminden fazla bir şey değil. Onu, insan duygusu ve zekâsının, doğanın daha geniş olan gövdesiyle kesişerek buluştuğunda ortaya çıkan tarifsiz enerjinin, o azıcık topak topak olmuş bulutu diye düşünün."

"Bu durumda muhtemelen kendinize 'O zaman ruhun tinden farkı ne oluyor?' diye soruyorsunuz." (Halbuki kimsenin bunu yapmadığından hayli emin *olmalıydı*.) "Şöyle söyleyeyim, ruhun rengi daha koyu, hacmi daha yoğun, tadı daha tuzlu, dokusu daha pürüzlüdür ve pederaneden ziyade anaerkil olmaya yatkındır; ruh Toprak Ana'ya bağlıdır, tıpkı tinin Gök Baba'ya bağlı olduğu gibi. Tabii analarla babalar çiftleşmeye meyyaldir ve birbirlerine karışmış

haldelerken, ruhla tini birbirinden ayırt etmek çok defa güç olabilir. Genel anlamda tin, bilincin evindeki temiz hava deliği ve ambiansı sağlayan ışıklandırmaysa, yani tin o evi aydınlatan elektrik sistemiyse; ruh, dumanı tüten şömine, hoş kokulu ocak, toz içindeki şarap mahzeni, döşeme tahtalarında gece geç saatte duyduğumuz tuhaf gıcırtılardır."

"Söylemesi bir parça klişe kaçacak ama ruhu düşündüğünüzde otantik ve derin olan şeyleri düşünmelisiniz. Yüzeysel herhangi bir şey ruh dolu olamaz. Suni, taklit ya da aşırı derecede rafine bir şey de ruh dolu olamaz. Tahtanın ruhla bağı, plastikten daha güçlüdür; gerçi paradoksal olarak, aradaki insani zemin sağ olsun, uçuk bir tahta masa ya da sandalye, ruh doluluğu bakımından bazen, yaşayan bir ağacın uyandıracağı ruhtan bile ağır basabilir."

Bu aşamada okur belki, "Ya, ya ne demezsin, en iyi İtalyan mobilyasının kaynağı da Pinokyo'nun menisi zaten" diyordur kendi kendine. Hakkınız var. Hakkınız var. Burada Stubblefield'dan, (1) bilgiç (2) ağzı laf yapan ve (3) özgür düşünceli ve üç kolda da bir parça yukarıdan uçmaya müsait olduğunu açığa çıkarmaya yetecek kadar alıntı yaptık zaten. Bu bahsettiğimiz gösteri örneğin, yürümeyi biraz ani bir şekilde kesip, konuşmasını şöylece özetleyene kadar, uzun uzadıya devam etmişti:

"Nihayetinde, belki de bir fıkra hayal etmeliyiz yalnızca; asla tamamıyla anlaşılamayacak kadar koyu ve garip bir aksanla sürekli yeniden anlatılan, uzun bir fıkra. Hayat, işte o fıkra, dostlarım. Ruhsa, kahkahayı bastığınız kısım."

Stubblefield en azından tam bir dakika boyunca ayaklarına baktı, ojeli tırnaklarının halının daha zengin kırmızıları içinde duruşuna. Bunu göstermelik yapmamıştı. Düşünüyordu. Oda öyle sessizdi ki, neredeyse tütsünün için için yanışı duyulabiliyordu. Nihayet, sakalını gövdesinden kaldırdı ve "Bu son yorumu taşa kazımayalım. Olmaz mı? Yüce bir bilgelik de olabilir, safi saçmalık da. Arada ince bir çizgi olur çoğunlukla. Bir ara Lisa Ko'yla bunun üzerinden geçer, onun diyeceklerini haber veririm size."

Çalışma odasının kapısında duran Dickie'nin beti benzi attı.

Stubblefield'ın çalışma odasının duvarları boyunca sayısız kitap sırtı, sanki Patpong'un gösteri panolarıymış gibi, uzmanlıklarının reklamını yapıyorlardı.

BİYOGRAFİ SİGARA İÇİYO
ŞİİR TAHTA ÇUBUKLA YEMEK YİYO
FELSEFE PİNPON OYNUYO
vs. vs.

"Canım öğrencilerim benim" dedi Stubblefield, kapıyı arkasından kaparken. "Tren düdüğüme güldüler, halbuki içlerinden biri bile, hayatında bir trenin yakınından dahi geçmedi. Aman Tanrım, Goldwire, şu haline bak! Bangkok, seni çiğneyip yutmuş sonra tükürüp geri çıkarmış sanki. Alıştığımız oğlan çocuğu cazibesini, hortumla baştan aşağı iyice bir yıkasak fena olmaz." Dickie'nin hayranlıkla kütüphanesine baktığını hissederek şöyle dedi, "Hatırlıyor musun, daha yeni tanışmıştık ve sen bendeki *Ulysses*'i General Grant'in* biyografisi zannederek ödünç istemiştin?"

"Ya; ama şimdi, sayende, Grant'in mezarında kim gömülü biliyorum. James Joyce."

Stubblefield kıkırdadı. "Ben de Foley'nin bana okunabilecek yeni romanlar getirmesini umuyorum. Şu rüştünü ispatlama palavralarından istemiyorum ama. Kasvetli, her tarafına kanser yayılmış, avukatlara tapınmalardan da olmasın...

"Dern'in sana *hiç* bir şey getireceği yok Stub. Dern enselendi."

"Ne?!"

"Onu Guam'da kıstırmışlar. Seferinin rotası değişmiş. CNN'de gördüm. Elleri kelepçeliydi. Senin malı yakalamış, götürüyorlardı. Üç ya da dört gün oldu." Dickie'nin ses tonunda hem çaresizliğin dökme demiri, hem de histerinin vitrayı vardı.

Stubblefield bir ıslık öttürdü; çıkardığı sesin bir trenle uzaktan yakından ilgisi yoktu. "Hasiktir be!" diye söylendi usulca. Şoktan

* General Ulysses S. Grant: ABD'nin on sekizinci başkanı. 'Grant'in mezarında kim gömülü?', 1950'lerin yarışma programlarından birinde sorulan şaşırtmacalı bir sorudur; Grant ve karısının onlar için yapılan anıt mezardaki lahitleri gömülü değil, yerin üzerindedir. (ç.n.)

geri sektiğinde ise, "Foley tabii ki ötmeyecek ama eninde sonunda kimliğini saptayacaklar. Muhtemelen saptamışlardır bile."

"Ve bu da demek oluyor ki...

"Bu oyun, çok ama çok ilginç bir hale gelmek üzere demek oluyor."

"Buna bu kadar neşelenmen şart mı yahu."

Dickie'den daha yaşlıca olan adamın yosun yeşili gözlerinde değişik bir tür pırıltı vardı hakikaten de. Şöyle dedi: "Foley için rezalet bir durum haliyle. Ama belki de hepimizin ihtiyacı olan şey buydu. Zaten uzatmalı bir tekdüzelik içindeydik."

"Ben tekdüzeliğimi seviyordum ama tamam mı! Özellikle de alternatifleri düşününce. Ne bok yiyeceğiz Stub? Ha? Hızlı davranmalıyız. Burada zaten pimimiz çekilmiş. Bende para kalmadı. Bende...

"Şimdi sakinleş Goldwire. Bana panik yapma. Kendini toparla. Vermemiz gereken kararlar olduğu ortada. Ama ilk önce büyük resme bakalım. Duruma bakış açımızı oturtalım." Biftek büyüklüğündeki ellerinden birini Dickie'nin titrek omzuna koydu. El tırnaklarının süsü eksik kalmıştı. "Hadi.. kız arkadaşının sözlerini hatırlayalım."

Kız arkadaşının bahsiyle birlikte Dickie'nin benzi bir kez daha attı. Gözleri o kız arkadaşa bir daha bakabilecek miydi acaba diye, deli gibi meraklanıp duruyordu. En büyük endişesi de buydu açıkçası. (Tabii Lisa Ko'nun o anda, sosyalist bürokrasisi ve pasaportla ilgili sorular yüzünden bir iki gün Vientiane'de tutulmasının ardından, gayretle Fan Nan Nan yolunu tepiyor olduğunu ve gün batmadan orada olacağını bilmesinin imkânı yoktu.) Dickie, Stubblefield'a bakakaldı. "Hangi sözler?" diye sordu.

"Hani yok mu canım. Biliyorsundur." Stubblefield'ın da kendine göre endişeleri vardı ve az bir şey sabırsızlaşıyordu. "Lisa'nın aile düsturu."

Dickie o anda gözlerini kapadı. Ve sözler ona geri geldi:

Neyse odur.

Neysen osundur.

Hata diye bir şey yoktur.

Bu tekrarda bir kurtuluşun yattığına ne büsbütün inanan ne de reddeden Dickie, onu içindeki Lisa uğruna tekrarlıyordu; bu sırada, Villa Meçhul'ün, uğuldayan sirk telinin aşağısında, insana gözbebeklerinin üzerinde kürk varmış gibi hissettirecek kadar kalın bir sise boğulmuş olan boğazın derinliklerinde, Madam Ko'nun tuzaklarından kaçmış olan bir çift tanuki, kendilerini öğle yemeğinde yemeyi isteyen kaplana ukalaca şakalar yapıyorlardı.

Üçüncü Bölüm

Benimle Malum'da buluşmazsan,
Bebeğim, kafayı üşütmeye meyilliyim.
Ama sahiden meçhullüğü kaldıramıyorsan
Onun yerine Gıyap'ta buluşalım derim.

San Francisco. Körfezin kıyısındaki şehir. Bootsey, pusun şirin olduğunu düşünüyordu.

Mahkûmu onlara hemen göstermediler. Foley kardeşler, çarşı tarafındaki alelade bir federal ofis binasına kadar taksi tuttuktan ve sessiz bir asansörle yedinci kata çıktıktan sonra, zamanında Franz Kafka'ya afakanlar bastıran şu penceresiz odaların tekinde, neredeyse bir saat boyunca sorguya çekildiler.

Onları bir askeri istihbarat subayı (yaka kartında Alb. Patt Thomas yazan uzun boylu bir Afro-Amerikalı) ile Mayflower Cabot Fitzgerald diye takdim edilen, ki adına ve tavrına bakılırsa, Merkezi Haber Alma Teşkilatı'nı temsil ediyor olması gereken, gözlüklü bir sivil sorgulayacaktı. Yakışıklı Albay Thomas'ın cana yakınlığı, flörtözlük raddesine varıyordu; aksi Fitzgerald ise kulağa, soğutulmuş bir silonun ta derinlerinden yol boyunca bir şeylere içerleyerek yükseliyormuş gibi gelen sizin-bilmenizin-uygun-bulunmadığı-şeyleri-biliyorum-ben monotonluğundaki resmi hükümet ağzıyla konuşan, çelikten bir yılan balığıydı adeta.

Sorguda tehdit ya da itham eder bir taraf yoktu ama tam bir sorguydu hani. Bir de Bootsey'yle Pru, başından sonuna, kendisine her zaman tapmış olsalar da neredeyse otuz senedir görmedikleri bir ağabeye dair ayrıntıları akıllarına getirmeye çalıştıkları bütün süre boyunca, insana yerinde bir pencere olması gerekirdi diye düşündürten masanın arkasındaki balgam yeşili duvara tutturulmuş, altmış santim yüksekliğinde bir dizi pütür pütür (belli ki büyütülmüş) fotoğrafa bakarak oturmak durumunda kalmışlardı. Toplam üç tane fotoğraf vardı; bunlar siperlikli keplerine tam teçhizat Birleşik Devletler Hava Kuvvetleri üniformaları içindeki genç adamlardan oluşan bir üçlüyü baştan omuza kadar gösteren karelerdi. Her portrenin altındaki, büyük, temiz harflerle yazılı satırlar, adamın rütbesini, ismini, yaşını ve memleketini belirtiyordu.

SOLDA: Bnb. Mars Albert Stubblefield, 30, Millard, Nebraska.

Binbaşı Stubblefield'ın dolgun, şen, adeta pofuduk bir suratı vardı; delici bir zekânın gizli mermileri gibi gözleri ve aslında düşünceli olan gülümsemesine ironik, hafif alaycı bir çarpıklık katan köşelerdeki bir çizgi, bir kıvrım, görünürdeki yumuşaklığını ezip geçiyor, tersine çeviriyordu. Dikkatli bakanların aklına Orson Welles'in gençliği geliyordu.

ORTADA: Yzb. Dern V Foley, 25, Seattle, Washington.

Yüzbaşı Foley'nin iriyarı, muhtemelen fazla uzun değil ama kas devi bir adam olduğu, boynundan hatta alnından bile kestirilebilirdi; sakal ve bıyığı kaba, tırnakları küt bir arkadaştı. Burnu basık, ağzı geniş olan bu adamın, işlenmemiş keresteden yapılmış bir pervane gibi, hem sert hem ömrü kısa bir hali vardı. Yüz ifadesi, "Ruhumla burada olamıyordum, o yüzden bizzat geldim" der gibiydi; kız kardeşlerinin aile albümlerinde zaman içinde tekrar tekrar karşılarına çıkan kopuk bir ifadeydi bu. Onları tedirgin ediyordu.

SAĞDA: Üstğm. Dickie Lee Goldwire, 23, Mount Airy, North Carolina.

Burada, nereden bakarsanız bakın, ince uzun, tatlı huylu, küçük kasabadan çıkma kaçak bir kalp çarpıntısı duruyordu; kır kulübü partilerinin oğlanı, eski mezunlar günlerinin kralı olmasına rağmen öyle etrafa tepeden bakacak bir tip değildi. Onu kolaylıkla, ufak, güçlü bir spor arabanın içinde Sinatra'ya parmak şıklatıp, pür neşe dünyanın tadını çıkarırken bile kafası gizliden gizliye, kendisi kadar ayrıcalıklı olmayanlara yardım etmek için bir şeyler yapıyor olması gerekebileceğiyle belli belirsiz de olsa meşgul halde, UNC'deki* kız yurdunun sıra evlerinin oralarda turlarken hayal edebilirdiniz. Onda, mesela Mayflower Fitzgerald'ın üzerine bir numara küçük zırhlı elbise gibi giydiği Sarmaşık Ligi** mağrurluğunun aksine, doğal, rahat bir aristokrasi vardı. Teğmen Goldwire'ın eski fotoğrafındaki hali, Pru'ya epey çekici gelmişti; Bootsey'ye göre ise, sözgelimi yılın ilk serçesi gibi tapılasıydı.

Müfettişler, Bootsey ve Pru'nun sahiden de Yzb. Dern Foley'nin kardeşleri olduğuna ikna olunca ve onunla, 1973'ün kışında müret-tebattaki iki arkadaşıyla birlikte (ki kızlar onlarla hiç tanışmadıklarını açıkça belirtmişlerdi) Laos-Vietnam sınırı üzerinde vurularak düşürülmelerinin öncesinden bu yana hiç görüşmediklerini kabul etmeye, hiç değilse şimdilik razı olunca, iki kadını, sonuna doğru

* UNC: North Carolina Üniversitesi. (ç.n.)

** Ivy League: ABD'nin kuzey doğusundaki en eski ve en prestijlilerin arasında yer alan sekiz özel üniversiteden oluşur (ç.n.)

içinde tek taraflı camdan bir duvar olan bir odaya çıkan uzun gri bir koridordan geçirdiler. Camın arkasında, tek başına, örtüsüz bir karyolaya oturmuş, Gideon İncili okuyan bir zat vardı. Kız kardeşler, bir ve aynı anda, hücredeki adamın haşlama patates gibi kel olduğu gerçeğiyle çarpıldılar, halbuki Dern'in saç hizası daha lisede bek oyuncusuyken bile kuzey kutbuna doğru açıldığından, bu onlar için sürpriz olmamalıydı.

"*Ee?*" Mayflower Fitzgerald kardeşlerin sessizliği yüzünden sabırsızlaşmış, üzerlerine gidiyordu.

Hâlâ ağızlarını açmıyorlardı. Tekrar "Ee?" dedi, gözlerini tel çerçeveli gözlüğünün üstünden onlara dikerek. "Bu kardeşiniz mi, değil mi?"

Bootsey'nin gözleri yaşlarla dolmuştu; şimdiyse cidden hüngür hüngür ağlamaya başlamıştı. Albay Thomas ve sivil meslektaşı birbirlerine başlarını salladılar, Bootsey'nin hıçkırıklarını olumlu bir cevap saymaya hazırlardı. Ama Pru bu kadar erken renk vermeyecekti. Mayflower Fitzgerald sinirine dokunuyordu açıkçası.

"Hm" dedi Pru, kararsız kalmış gibi yaparak. "Hm. Dern'in özelliklerinden bazılarının onda da olduğunu görebiliyorum. Ama... Pek emin değilim gerçekten. Azıcık Dern'e benziyor, evet; ama başka birine de benziyor sanki. Ya hani var ya... Bozo'ya da çok benziyor. Palyaço Bozo yok mu? Yani bir tek korna burunla seksi turuncu saçlar eksik."

Pru, sanki yardımcı olabilmek için elinden geleni yapıyormuş gibi masumca gülümsedi. CIA'ci adamdan morumsu bir duman çıkıyordu. Albay Thomas içtenliğini korumaya uğraşıyordu. Bootsey bile kardeşine küçümseyerek bakıyordu.

Ertesi öğleden sonra, aile yeniden birbirine kavuştu. Güya kavuştu. Akrabalar aralarında, seslerinin ancak bir kapalı devre telefonun yardımıyla delebileceği yoğunlukta yedi buçuk santimlik kırılmaz bir cam varken, ne kadar kavuşmaya nail olabilirler ki sahiden? Burada, öyle öpüşüp koklaşma yoktu. Yeniden birleşmenin sıcaklığı, ufak ziyaret salonunun arka tarafında ahşap bir bankta birlikte otur-

muş olan Albay Thomas ve Operasyon Amiri Fitzgerald'ın varlığıyla daha da azalıyordu.

"Dern, Dern, Dern" dedi Bootsey. Bunu tekrar tekrar söyledi, sanki bu isim transtayken gırtlağına takılmış bir mantraymış gibi. Sesinde hayret ve inanmazlık, keder ve kıvanç vardı.

"Nerelerdeydin Tanrı aşkına?" diye sordu Pru.

Camın karşı tarafındaki telefona, "Güneydoğu Asya'da kardeşim. Demokrasi uğruna dünyada güvenliği sağlıyordum" dedi Foley.

"Dern, Dern, Dern."

"Dern, savaş biteli kahrolası çeyrek asır oluyor."

"Herkes için değil. Benimkini uzattılar."

"Dern, Dern."

"Özel bir göreve atandım kardeşim. Çok gizli, falan filan." Bodur parmaklarından birini dudağına götürdü.

"Gizli mizli falan değilmiş, sevgili kardeşim. Seni televizyonda gördük. O 'özel görevine' şöyle iyice bir baktık."

"Bak şimdi. Televizyonda gördüğün her şeye inanmayacak kadar aklın eriyordur herhalde."

"Ah Dern, Dern. Ne yaptığın beni zerre kadar ilgilendirmiyor. Bana vız gelir. Dern, Dern...

"Kapasana çeneni Bootsey!" Pru ahizeyi kız kardeşinin elinden kaptı.

"Vay, Pru. Howdy Doody'nin sahiden ufak bir oğlan çocuğu olduğuna tamamıyla inandığın günleri hatırlıyorum."

Pru kendine rağmen gülümsedi. Bootsey hüngürdemeye başladı.

"Seni öldü sandık" dedi Pru.

"Ey imanı kıt olanlar! Galiba bu bana mektup yazmayışınızı açıklıyor."

"Ühü ühü."

"Herkes. Herkes senin öldüğünü düşündü."

Dern Foley, kavun kafasını salladı. "Birisinin bir zamanlar söylediği gibi, 'Bir tek sağ kalanlar ölüdür.' Siz neler yaptınız bakalım kızlar? Tanrım, sizi görmek harika. Birazcık bile değişmemişsiniz. Kızlı erkekli yeğenlerim oldu mu? Çocuk yok mu? Kanişleriniz mi var peki? Muhabbetkuşları? Beyaz fareler?"

"Ühü-ühü."

"Çeneni kapa Bootsey

Ve bu böyle sürdü. Albay Thomas ve Operasyon Amiri Fitzgerald, Foley sülalesinde, sıkılmaya fena halde ihtiyacı olan vidalar olduğunda hemfikirmişçesine birbirlerine bakıyorlardı.

"Bir savaş davetine icabet ettiğinde, sana ateş açılmasını beklersin."

Stubblefield meseleyi böyle görüyordu. Stubblefield'a göre durum basitti. "Savaşa gitmek için kayıt mı yaptırdın; sözleşmede, 'Bana ateş açılmasını kabul ediyorum' diye bir madde vardır. Ufacık yazılan kısma da saklanmamıştır ayrıca. Hemen ön sayfanın başında yazar. 'Aşağıdaki imza sahibi, ilk kısımdaki taraflarla çarpışmaya girmesi itibariyle ilk kısımdaki taraflara, kurşunlar, bombalar, el bombaları, havan mermileri, roketler ve ağır silahlarla sefil kıçına nişan alma hakkını işbu belgeyle teslim eder.' Kara mayınları, bubi tuzakları ve süngülü saldırılar ayrı bir maddede ele alınmıştır."

"Peki sana ateş edilirse ne olur? Ya vurulursun ya da şansın yaver gider. Ya ölürsün, ya yaralanırsın ya da kaçarsın; ya eve dönmek için ya da sonraki bir tarihte sana biraz daha ateş etsinler diye. Bazen de tabii, esir alınabilirsin. Ve bazen, çatışmanın kargaşasında kimse senin kaderinden pek *emin* olamaz. Kayıplara karışırsın. Ve uzun, uzun bir süre kayıp kalabilirsin. Belki de ebediyen."

"Kabul, eşin, anne baban, kardeşlerin vesaire için, sevdikleri birinin kaderini bilememek ya da şayet ölümüne teslim olduysa, kalıntılarının pis, yabancı bir inek otlağına hürmetsizce saçılmış olduğunu hayal etmek korkunç olmalı. Yine de silahlı çatışmanın diğer meyvelerinin herhangi birinden hissedilir raddede daha korkunç değil. Bunda kasten şahsi, barbarca, adaletsiz, gaddar ya da sapıkça olacak bir taraf da yok. Bu yalnızca kudurmuş savaş oyununun fevkalade doğal hallerinden biri, o sözleşmeyi imzalamadan ya da davete icabet etmeden tartman gereken bir ihtimal. Sonunun gelmesinin de, sağ kalmanın da garantisi yok. Halkın arasında yaygınlaşan,

MIA'lar* için tüm bu endişeden ellerini ovuşturmaları, sürekli kavgacı kavgacı şişinme hallerini anlayamıyorum ben."

Rağbet edilen görüşün, Stubblefield'ınki olmadığını söylemeye gerek var mı bilmem. Mantıklı olabilirdi, bir manevi otorite tınlamasına sahip de olabilirdi (hele Binbaşı Stubblefield'ın bizzat Harekâtta Kayıplara Karışmış olduğunu göz önüne alırsak) yine de genelde bu görüşe katılan olmuyordu.

2001'in yazında bile tamponlarda "MIA'ları Eve Getirin" çıkartmalarına sıkça rastlanıyordu; MIA akrabaları ve destekçileri hâlâ aksatmadan Kongre'de kulis yapıyordu; internetteyse, bir kısmı yürek parçalayan bir ıstırap ve matem, bir kısmı ancak şovence bir poz, şu bildik yanki çiziktirmesi Tanrının-cumhuriyetini-taşağa-almaya-kalkmayın payandası şeklindeki gömücü yığınlar halinde istiflenen elektronlar aralıksız bir MIA tipisi oluyordu. MIA meselesi (Ağustos 2001'de Amerika'nın Vietnam savaşçılarından 1966 tanesinin son hallerinin kaydı hâlâ yoktu) asla tamamen soğumayan bir patatesti sanki; hem de Birleşik Devletler hükümeti 1992'de Müşterek Görev Tam Güç Kayıt Ofisi'nin kurulmasından beri, Güneydoğu Asya'da çarpışılan her meydanı taramak ve rapor edilen her çakılma mahallini kazmak yolunda samimi çabalar gösterdiği halde. Askeri adli tıp uzmanları ve sivil arkeologlardan oluşan takımlar, kemik parçaları, dişler, künyeler, sınıf yüzükleri, rengi solmuş mektuplar falan arıyorlar ve birçok alan, girişimci yerliler tarafından sistematik biçimde ayıklanmış olsa da, zaman zaman bariz insan kalıntıları ve kişisel izler ortaya çıkıyordu. Sonuç olarak, geride bırakılan akrabaların ve profesyonel vatanseverlerin çığlıkları, tizliğinden bir derece kaybediyordu.

Ama şimdi, yanında ufak bir narkotik servet taşıyarak tebdili kıyafet yolculuk eden Yzb. Dern V Foley, MIA kutusundan bir soytarı gibi fırlamıştı. Bö! Bir anda, katlanmış bayrakta yeni bir kırışık, Albay Patt Thomas ve Mayflower Cabot Fitzgerald'ın, her birinin kendi acentesi adına ütülemekle görevlendirildikleri rahatsız edici bir kırışık oluşmuştu.

---

* Missing in Action (Harekâtta Kayıplara Karışmış): Savaştan sonra akıbetleri meçhul olan, ya öldükleri ya da esir alındıkları varsayılan kayıp askerler. (ç.n.)

Bir taraftan, Dern Foley'nin ortaya çıkması, ailelerin içinde ne zamandır kayıp olan sevdiklerinin hayatta olabileceğine dair taze (ve şüphesiz nafile) bir umudu ateşleyecekti muhtemelen. (Amerikan ordusu askerlerinin Hanoi'dan Moskova'ya kadar uzanan esir çalıştırma kamplarında görüldüklerine dair zaman zaman baş gösteren rivayetler vardı.) Diğer taraftansa, Yüzbaşı Foley'nin uyuşturucu ticaretinden tutuklanmış olması, alakadar ettiği herkes için kara bir leke, gökyüzünü şahinden de güvercinden de koparıp alan bir cins akbabaydı. Akbaba öyle çirkindi, aşağı yağdırdıklarının öylesine bir kirlenmeye gücü yeterdi ki, böyle şeyleri tartışmak için para alan adamlar onun olası imhasını tartışmışlardı.

Ancak akbabalar nadiren yalnız yolculuk yapar. Ayrıca ufak kuşların en cıvıldaklarının bile yaptığı gibi, akbabalar da yumurtlar. Dern Foley'nin suç ortakları kimlerdi? Taşıdığı kaçak malın kaynağı neresiydi? Bu işle ne zamandır alakası vardı? B-52'sinde onunla birlikte çakılan diğer havacılar neredeydi? Foley başka neye bulaşmıştı, Amerikan kartalının şahane yuvasına lap diye, kokuşmuş bir parça akbaba kakasını düşürebilecek neler biliyordu?

Foley, bu gibi sorulara cevap vermeyi reddetmişti. Foley, kendisine sorulan bütün soruları cevaplamayı reddediyordu sanki. Cevapladığı tek kayda değer soru, yalnızca durumu daha beter bir hale getirmeye yaramıştı. Hem de çok daha beter bir hale. Köpüren Albay Thomas, "Aklım almıyor" diye söyleniyordu. "Savaş bittiğinden beri, sağlıklı olduğun ve artık kimse seni tutmadığı halde, ne diye o sülüklü bok çukurunda kalmayı seçtin ki? Uyuşturucu için mi? Vurgun vururum diye mi? Komünist politikası için mi? Ne için?"

Dern, albayın gözünün içine bakmış, o hiçbir zaman pek tebessüme benzememiş düz, uzak gülüşüyle gülümsemiş ve soğuk bir sesle, "Belki de o bok çukurunu bu bok çukuruna tercih etmişimdir" demişti.

Aman diyelim! Aman ne iyi! Bir de medyanın kurtlu ellerini *buna* attığını farz edin bir kere. Bir MIA ki, kayıp olarak kalmayı "tercih etmiş"miş. Üstelik kendi gibi başkaları olduğunu da inkâr etmiyormuş. Vıcık vıcık akbaba omletini işte o zaman görün siz.

Dolayısıyla, mevcut koşullar altında, Bootsey ve Pru'ya Dern'in ortaya çıkmasından kimseye bahsetmemelerinin tembihlenmesi de, bu tembihlerin üstüne basa basa tekrar edilmesi ve hayra yorulamayacak imalar barındırması da şaşırtıcı olmamalı. Kamuoyunun bildiği kadarıyla (ki kamuoyu olayı çoktan unutmuştu bile) Guam'da tutuklanan uyuşturucu kaçakçısı, aynen söylediği kişiydi, yani Fransız misyoner Peder Arnaud Gorodish'ti. Kestirilebilen gelecekte, bunun aksine işaret eden her bilgi gayretle inkâr edilecek, bu gibi bir bilginin kaynağının da gayretle icabına bakılacaktı. Hem zaten bu bilgiyi Pru ve Bootsey'den başka kim sağlayabilirdi ki? Dern'in çok az arkadaşı olmuştu ve anne ile baba Foley, onun hava kuvvetlerine girmesinden hemen sonra bir deniz kazasında ölmüştü.

Kız kardeşler, üçüncü gün Seattle'a hareket eden bir Alaska Havayolları jetine bindiklerinde, şok içindeydiler. Dern'i canlı bulmanın sarsıntısına (Foley kızlarının hiç evlenmemelerini ortadan kaybolan kardeşlerine düşkünlüklerine bağlayanlar oluyordu), onu içinde buldukları vaziyetle hükümetin kendilerine yönelttiği hiçbiri ustalıklı olmayan tehditler eklenmişti. Bootsey her ne kadar kendi kendine, sonunda her şeyin iyi olacağını söyleyip dursa da öyle bir haldeydi ki, emniyet kemerini uçuş görevlisi bağlamak zorunda kalmıştı; üstelik havacı bir aileden gelen Bootsey'den bahsediyoruz! Kardeşinden utanan ve Fitzgerald'ın adamlarından biri tarafından izlendiklerinden şüphelenen Pru, *San Francisco Chronicle*'a gömülmüş, gazeteyi adeta bir maskeymişçesine örtünmüştü. "Mürekkep dilin kanıdır" demişti Stubblefield, sayfayı ekrana tercih edişini savunurken, "Kâğıtsa etidir" Pru kendisine gazeteden bir surat yapmıştı. Kaş çatışı çapraz bulmaca, gözlerini kırpışı beysbol skorlarıydı. Ona bir balığı sarabilirdiniz.

Chronicle'ın orta sayfalarında, maskenin ağzına yakın, San Francisco ve Portland arasındaki Oregon tepelerinde sirk treninin yoldan çıktığına dair kısa bir habere denk geldi. Ciddi zayiat olmadığı fakat birtakım hayvanların kaçtığının zannedildiği belirtiliyordu.

Yüzbaşı Foley'yi ortadan kaldırmak kesinkes bir seçenekti. Albay Thomas da Operasyon Amiri Fitzgerald da, onun hücresinde "kalp krizi" geçirivermesini tertiplemenin nasıl kolay olacağını biliyorlardı. Halihazırdaki yönetim, bu tür fena sonlar yüzünden katiyen sorun çıkarmazdı.

Tabii ona Marksizm yandaşı bir firari makyajı yapıp, ölüm ya da müebbet hapis cezasına çarptırılmasının icabına da bakabilirlerdi. Yalnız bunun için bir duruşma olması gerekirdi ve kim bilir mahkemeye ya da kapalı oturum olursa hücredekilere veya idamını haber yapacak gazetecilere neler söylerdi. Onu uluslararası uyuşturucu kaçakçılığıyla suçlasalar, ki aslına bakarsanız öyleydi, yine aynı sorunlar baş gösterecekti. Gerçi Foley'nin ne söylediğinin gerçekten bir önemi var mıydı? Uyuşturucu kaçıran bir vatan haininin sapıkça beyanatlarını, kamuoyu da anaakım basın da bir an bile ciddiye almazdı.

Yine de hangi merhemin tıpasını çekseler, içinde kulaç kulaç turlar atan bir sinek oluyordu; sırtüstü, karınüstü, şapır şupur yüzen Mars Albert Stubblefield ve Ütğm. Dickie Lee Goldwire suretine bürünmüş bir sinek. Bir yığın nedenden dolayı, o iki malum MIA'nın nerelerde oldukları, durumları ve meseleyle alakaları açıkça tespit edilmeden, Foley konusunda kayda değer bir şey yapılamazdı.

Albay Thomas ve Operasyon Amiri Fitzgerald (kendisine genelde Mayflower derlerdi) ayrılırken, bu tespitin mümkün olduğunca çabuk yapılmasına yoğunlaşacaklarında anlaştılar. "Bu arada" dedi Mayflower binadan çıkarlarken, "senin kuzenin çocukları geçen geceki sirki sevdiler mi?"

"Ha evet, hoşlarına gitti. Deli gibi eğlendiler. Palyaço sarhoş olup hayvanlı gösteriyi mahvetmeseydi daha iyi olurdu ya neyse."

Mayflower'ın dudakları bilmiş, bende içindeyim diyen bir gülümsemenin usturasıyla yarıldı. Albayın kulağının dibine eğilerek, hepsi fazlasıyla mükemmel dişlerinin mineral pırıltısı arasından, "O palyaço falan değil. *Lezzo*nun tekiydi" diye tısladı.

Tak! Tak!

"Kim o?"

Cevap veren olmadı. Bütün köy, akşam yemeğine oturmuştu ve Dickie'nin duyabildiği tek ses, akşam karanlığında bir dolu Zen dedikodusu gibi hışırdayan bambu korusundan geliyordu.

Tak! Tak!

"*Sabbaii dji? Sabbaii dji?* Kim o? Kim varsa ses etsin."

Hâlâ cevap yoktu. Dickie şundan emindi ki, Dern onları ele vermişse bile, yetkililerin gelmesini beklemek için daha çok erkendi. Buna rağmen kaskatı kesilmişti. Kulübesinin orta yerindeki hasır dokumanın üzerinde anadan doğma duruyordu, boğazın karşı tarafındaki köyden hızla akıp geçen dar ırmakta henüz banyo yapmış ve çamaşırlarını yıkamıştı. Kapı sesi ona mani olmadan evvel, temiz bir haki şort aramakla meşguldü, Fan Nan Nan'daki normal kılığı buydu.

O güçbela nefes alarak bakadursun, hintkamışından uydurma kapı birkaç parmak açıldı ve bir el silindir bir objeyi hasırın üzerinden yuvarlayarak ayaklarına doğru gönderdi. Dickie içgüdüsel olarak, otomatikman pike yapacağı bir yer bakındı; ama kulübesi Fan Nan Nan standartlarına göre ferah olduğu halde, ne arkasında eğilebileceği ağır bir mobilya ne de patlamayı atlatabileceği bir oyuk vardı.

Patlama dedim değil mi? Evet, Dickie kendisine doğru yuvarlanan şeyin bir el bombası olduğuna öyle inanmıştı ki, bütün hayatı gözünün önünden geçmişti. Altıncı sınıf öğretmeni matematik ödevinin nerede olduğunu bilmek istiyordu, geçti (bir milisaniyeliğine rüya okuluna geri gitmişti); kahrolası babası Goldwire oto galerisinde elden çıkarmaya çalıştığı üstü açıklardan birinde tam gaz geçti, annesi golf arabasının üstünde vınladı geçti; ablası sadece onun elini ayağını birbirine dolaştırmak için kaç kere yaptığı gibi çıplak göğüslerini ortaya sererek süzüldü geçti; varlıklı yaşlı dedesiyle ninesi, alkolik gitar öğretmeni, UNC'deki kardeşlik cemiyetinin biraderlerinden bir ekip, B-52 hava filosunun komutasındaki psikopat subay; bütün bir yardımcı oyuncu alayı, Dickie Goldwire'ın beyninin, doğru ya da yanlış olsun, hayatını tanımladığına inandığı sahnelere, pat girip pat çıkıyorlardı; onun merak ettiği şeyse, haya-

tın sona erebileceği bütün yerler ve bütün şekiller dururken, neden Laos'ta bir kulübede, çıplak, elli birinde, bir suikastçının sayesinde et parçalarına ayrılarak...

Ama patlama olmadı. Ve "el bombası" yuvarlanmayı bıraktığında, üzerinde mavi-sarı aşina bir etiket olan cam bir kavanoza benzeyişiyle şüphe uyandırmaya başladı. Bu geçmişten bir sahnenin geri dönüşü değildi. Psişesinin ona, hayatını tıpkı çoğumuzun uyanmayı reddederek kendimizinkine yaptığı gibi, çarçur ettiğini hatırlatmak için çağırdığı bir hayal ürünü değildi. Hayır bu ne bir bomba, ne de halüsinatif bir şahsi utanç (veya zafer) yadigârıydı.

Ne olduğuna gelince... bu bir kavanoz mayonezdi. Best Foods mayonez (Mississippi'nin doğusunda Hellmann's diye pazarlanırdı). Ağzı bir karış açık halde sabırsızlanarak bakarken, kapı biraz daha geniş açıldı ve birisi odaya bir Wonder Bread* somunu fırlatıp penisinden aşağı doğru sektirdi.

Dickie sandviç hazırlıyordu. Önceki sahnenin hemen ardından değil tabii. İlk önce kucaklaştılar. Sonra Dern'in tutuklanışını tartıştılar (onun zaten haberinin olması Lisa Ko'yu şaşırtmış; her ne kadar belli etmese de, haberleri vermek için sirki öylece bırakıp, tanukilerini dengesiz bir şahsa emanet ederek dünyanın yarısı kadar yol gelmek, sinirlerini Dickie'nin tahmin ettiğinden biraz daha fazla bozmuştu.) Bu tutuklamanın Dickie için, bir çift olarak onlar için ve Stubblefield için neye alamet olabileceğini konuştular. Sonra, o da Dickie kadar çıplak kaldı ve seviştiler.

Yasadışı bir kısa mesafe sürat yarışı kadar hızla, azgınca ve de gürültülü bir şekilde seviştiler; ikisi de Daniel Boone'un bir oyuncak ayının derisini yüzmeye harcayacağı zamandan daha azında doruğa ulaştı. Bayan Ginger Sweetie'yle geçirdiği perhizkâr geceden kalan bastırılmış arzu, Dickie'yi bir yumruk kadar sıkı sarmalamıştı (gerçeği söylemek gerekirse, uzatmalı orgazmı sırasında bir iki defa Bayan Ginger Sweetie'yi düşünmüştü); Lisa Ko'nun son üç ay içindeki tek seks tecrübesi ise Bardo Boppie -Bip'le olmuştu ve her ne kadar

* Kuzey Amerika'nın bir beyaz ekmek markası. (ç.n.)

yeni, heyecanlı ve bol eğlenceli olmuşsa da, farklıydı, çok farklıydı. (Bunun başka bir kadınla olduğuna göre, ettiği nişan yeminlerini bozmak sayılmayacağına ikna etmişti kendisini, halbuki Bardo Boppie -Bip için *bir şeylerden* sayılıyordu.)

Artık epey karanlık olmuştu ve Dickie sandviçleri mum ışığında yapıyordu. Bir keresinde Lisa Ko'ya, Amerika'nın en özlediği tarafının dilimli ekmek ve mayonez olduğunu söylemişti. Şimdi, bunları ona getirmişti ya, Dickie'nin aklınca bu, onu bazen düşündüğünden daha fazla sevdiğine işaretti.

Bütün Carolina halkı mayonez tutkunudur, mayonez onlar için tanrı gıdası, katran topuklu* tanrılarının gıdası gibidir. Onları rahatlatır mayonez; sesli harflerin yavaş dillerinden daha müzikal bir şekilde kaymasını sağlar, yağla şekle giren tat pütürcüklerini yatıştırır, bir yandan o tomurcukları domuz yağının hayatı boyunca havalanmayı umacağı en yüksek yerden bir safha daha yukarıya taşır. Yaz güneşinin ışığı gibi sarı, körpe uyluklar gibi yumuşak, bir vaftizci vaizin ağız kalabalığı kadar akıcı, masumiyeti bir sihirbazın mendili kadar kandırıcı mayonez bir marul yaprağına, bir lahana parçasına, birkaç iri parça soğuk patatese peleriniyle ihtişamların en basitini örtecek, silik karakterlerini tekrar tasarlayacak, onları tekrar canlı ve çekici kılacak, onlara kalbi değilse bile boğazı memnun etme yeteneğini bahşedecektir. Yalnızca kızarmış istiridye, rostodan artanlar ve fıstık ezmesi. Bu cansız baştan çıkarıcıyla, bu vıcık vıcık görkem taciriyle, bu kavanozdaki simyacıyla temas ettiğinde anında parıldayamayan erzak, işte bu kadar azdır.

Mayonezin esrarı (ki Dickie Goldwire dışında başkaları da bunu çözmeye çalışmışlardı) yumurta sarıları, bitkisel yağ, sirke (şarabın öfkeli erkek kardeşi), tuz, şeker (yeryüzünün başlıca sıırtma enerjisi), limon suyu, su ve haliyle bir çimdik bildiğimiz kalsiyum disodyum EDTA'nın ne şekilde karışıp da ortaya, hardalın, ketçabın ve bunların türevlerinin önünde eğilmesini icap ettiren (her ne kadar kavanozu iki dolar olan mayonez katiyen çalım satmasa da) ya da rezil olup sıvışması gereken öyle oynak, doyurucu ve düpedüz şahane bir çeşni ortaya çıkardığındadır. Bu gastronomi mucizesini, Fransızlardan

* Katran topuklu (tarheel), North Carolina'lılara verilen bir isim. (ç.n.)

başka kim bulabilirdi ki? Mayonez Fransa'nın, Yeni Dünya'nın karman çorman olmuş damak tadına armağanıdır; insanlığın, saf yağın hücredeki sıcaklığına duyduğu kadim içgüdüsel özlemle, karmaşık lezzetlere olan modern, romantik düşkünlüğünü birleştiren bir lütuftur. Mayo (tembellerin deyişiyle) hafif ve yavan görünebilir ama kremden peçesinin arkasındaki keskin mizacıyla adeta çalkalanır. Kolesterol bir yana, biz astro-yetimlerin yıldızlardan düştüğümüzden bu yana esenlikle özdeşleştirdiğimiz göz alıcılığı yansıtır.

Tamam, bu fazla yüksekten uçmak oldu belki ama onu kötüleyenler bile mayonun ışıltısını kabullenmelidir. Ve hiçbir yerde, hiçbir koşul altında sıradan bir dilim ekmeğin üzerine sürüldüğünden daha ışıltılı parlamaz.

Wonder Bread, Dickie'nin favorisiydi. Lisa Ko ona paketi açtı, ambalajına püskürtülmüş kırmızı, mavi ve sarı maskara benekler aklına sirki getiriyor, suçluluktan umutsuzluğa kapılıyordu. Dilimleri ortaya serdi. Mutfak bıçağından çok kasaturaya benzeyen bir bıçakla, ipeksi sosu kabuktan kabuğa yaydı, yüzeyde ufak bile olsa örtülmemiş hiçbir nokta bırakmamaya dikkat ediyordu. Anlayacağınız, Dickie iyi yapılmış bir sandviçin gerçek güzelliğini iyi biliyordu. Ekmeklerinde kuru, açık parçalar kalmasına izin verenler, mayonezi her bir köşeye cömertçe sıvamayı ihmal edenler dalgacıdır; bunlar "sandviççi" sıfatını hak etmeyen hünersiz müsveddelerdir.

İçine koyulacaklara gelince, orası biraz sorunluydu. Olağan şüpheliler (tonbalığı konservesi, peynir, pastırma, olgun domates vesaire) Dickie'nin Fan Nan Nan'daki kilerinde mevcut değildi. Daha önce haşlanmış pirinçli sandviç denemesi olmuş, lezzet versin diye üzerine acı biber, sarımsak ve *màak kàwk* (zeytine benzeyen ekşi bir meyve) eklemişti, tadı kulağa tınladığından daha iyi olsa da (mayonezin sayesinde şüphesiz) beklentilerini tam karşılamamıştı. *Nàam phàk-kàat* (mayalanmış marul ezmesi), nane ve *nàng khwài hàeng*'li (kurutulmuş manda derisi) sandviç daha da az memnun edici olmuştu.

Dolayısıyla nihayetinde, Lisa Ko inanmazmış gibi başını sallayadursun, Dickie küçük bir oğlan çocuğuyken, annesi golfe gitmiş, babası nişancılık kulübünde ya da araba park yerinde ilgi odağı

olmakla meşgulse ya da aşçı izin günündeyse kendine hazırladıklarının en basit türünden, sadece mayonezli sandviçlerle idare etmişti. Mmm-mmm! Wonder Bread, günler süren uluslararası seyahatten sonra bile pamuk gibi yumuşacıktı; mayoneze gelince, önceden bahsi geçen bütün nedenlerden dolayı, Tabiat Ana'nın dildeki epitele oval bir küme duyu hücresi gömmek uğruna çektiklerinin hakkını coşkuyla veriyordu. Mmm-mmm!

Çok geçmeden sandviçlere doymuşsa bile, anlaşılan nostaljiye doymamıştı, ekmeğin iç tarafından dilimler alıp onları bükerek, kıvırarak ve ezerek şekillere sokmaya başlamıştı, tıpkı çocukken yaptığı gibi. Dickie küçük hayvanlar yapıyordu. Çiftlik avlusundaki küçük hayvanlardan. Bir domuz, bir keçi, bir de kaz yaptı. Lisa Ko'nun sirk hakkında suçluluk duyduğundan habersiz, bir fil bir de zürafaya şekil verdi. Suçluluğa kapılmış olsun ya da olmasın, Lisa'nın aklı başından gitmişti. Bunun gibi şey görmemişti, nineciğinin origamilerinde bile. Gelgelelim, ona bir tanuki yapmaya uğraştığında (hem göbeği hem de erbezi torbasında zorlanmıştı) Lisa şahsen takdirin had safhasına ulaştığına karar verdi.

Ona dikkatini çekecek kadar sert bir öpücük verdi. Sonra yatağa doğru geçti ve uzandı. Dizlerini kaldırdı ve bacaklarını açtı. Cilalı kasık kemiği bir tiyatro perdesi gibi ayrıldı, kurulu bir sahneyi yavaş yavaş ortaya serdi; arkitektonik, bir parça gerçeküstü, herhangi bir klasik şafak kadar güllük gülistanlık. Bu esrarengiz, sereserpe, ışıltılı ve kıvrım kıvrım sahne, maksadının berraklaşması için bir aktörün çıkışını bekliyora benziyordu.

Eh, role yeteneğini başarılı şekilde sınamış olan Dickie, hemen davranmıştı, hem de kulisten değil, sahnenin önündeki ışıkların oradan, üstelik ne Laurence Olivier'ler ne James Dean'ler kendini bu kadar vererek oynamıştır. Lisa Ko aldığı kadar veriyordu da. Bu sefer yavaşça, dalgın dalgın, özenle ama arada sırada da kendiliğinden gelen savrulmalarla seviştiler. Böyle iki saat kadar devam ettikten sonra nihayet onları bağlayan bağ çözüldü, tam bir gölcük olmuş ter ve çeşitli başka sıvıların içinde soluk soluğa yatıştılar.

Dickie'nin ağzında mayonezli sandviçlerden kalan tat, Lisa Ko'nun tuzuyla karışmıştı. Kirli sakalından bir ekmek kırıntısı

temizledi, ön dişlerinin arasından bir tüy çıkardı ve (geleceğinin belirsizliğine rağmen) memnun mesut bir adam olarak uykuya daldı.

Şafak vakti uyandığındaysa, Lisa'nın çoktan kalkmış, giyinmiş ve hep hafiften sivri olsalar da güzel kulaklarının arkasına parfüm sürüyor olduğunu gördü. Sormadığı halde, bir ya da iki dakika sonra onu Villa Meçhul'e götürecek bir ip cambazı bulmak üzere gitmiş olacağını biliyordu. Bu sürpriz olmadığı halde, Dickie kalbinin birden, tuşlarının yerinde dikenli teller ve akrepler olan demirden bir piyanoya dönüştüğünü hissetti.

Onu tanıyan biri, Dickie'nin kıskançlığının yeşil müziği tam olarak hangi yöne akıyor diye sorabilirdi. Stubblefield'a doğru mu; yoksa Madam Ko'ya doğru mu? Gerçek şu ki, adamı da hemen hemen kadını sevdiği kadar çok seviyordu. Stubblefield'ı neredeyse tanıştıkları andan itibaren sevmişti.

Bu tanışma, Japonya'nın en güneyindeki adada bulunan bir Amerikan hava üssünün subay lojmanlarının dinlenme salonunda gerçekleşmişti. Bu noktada, Dickie'yi hava üssüne getiren ve Bnb. Albert Stubblefield'dan bu kadar birdenbire etkilenmeye hazırlayan olaylar püskürtüsüne bir göz atmaya yetecek kadar geri gitmek faydalı olabilir. Buna *püskürtü* demek en iyisi; çünkü olaylar nadiren şu "tarih" çığırtkanlarının inanmayı tercih ettikleri gibi doğrusal olarak ilintili gelişir, gerçi bu sefer elimizdeki sürmesi hayli kolay bir iz.

North Carolina Üniversitesi'ndeki ikinci senesinde sonbaharın başlarında, Dickie bir kardeşlik cemiyeti pikniğinde gitarını çalıp folk şarkıları söylemişti. Aslında eğlendireceği bir seyirci yoktu, şenlik ateşinin başında bir şeyler tıngırdatıp mırıldanıyordu yalnızca, az çok kendisini eğlendiriyordu ama yine de dört beş öğrenci etrafına toplanmış, nakaratlara eşlik ediyorlardı. "On Top of Old Smoky"yi yorumladıktan sonra bir an, genç bir kadın, daha önce hiç görmediği bir kız, gölgelerin içinden çıkagelmiş ve elini eline almıştı. "Sen gaydanı bu cahil cemiyet sıçanlarına harcamak için fazla iyisin oğlum. Seni bu işlerden daha iyi anlayan bir seyirciye götüreceğim.

Hadi bakalım." Karşı koymaya kalkınca, "Emir büyük yerden ama" diye ısrar etmişti.

Gel gör ki, Chapel Hill çarşısında Rhinoceros Kahvehanesi'ndeki seyircinin, daha sessiz olsa da, bu işlerden Pi Kappa Phi* piknikçilerinden ancak az bir şey fazla anladığı ortaya çıktı; yine de Rhino sahnesindeki bu tereddütlü ilk tecrübesi, Dickie'nin hayatında bir dönüm noktası olacaktı.

Kızın adı Charlene'di ve kıvır kıvır kahverengi saçları, postalları, barbarlar gibi sürmeli gözleriyle eskiden Mount Airy'de çıktığı ponpon kızlar ya da genelde kampüste gözüne takılan diğer kızlar kadar çekici değildi ama bu kızda... bir *voltaj*, bir cüret, o diğerlerinden herhangi birinin yanına bile yaklaşamayacağı bir gizem vardı. Artı, Charlene cinsel lütuflarında, daha önce karşılaştığı bütün kızlardan hem daha cömert hem de daha ustaydı ve o gece yaşanmadan önce, kör bir halde, bekarete eşdeğer bir durumda idare etmiş olduğunu fark etti. Elbette ki uzun zamandır o taraklarda bezi vardı ama Charlene'den evvel fırına verdikleri mercimekten sayılmazdı demek ki.

Eğer Charlene'in amı, o sene hayatının metaforik mayonezi olduysa, jambon, domates ile ekmeğin kendisi, doğaları itibarıyla daha çok beyninde kalmışlardı. Dickie, okulda azıcık bir çaba sarf ederek hep iyi notlar almıştı; ama en iyi notları alması öğrencinin uyanık falan olduğuna işaret değildir. UNC'ye girmeden önce Dickie'ye, İç Savaş'ın kölelik yüzünden çıkmadığını; Amerika'yı keşfedenin Kolomb olmadığını; İsa Mesih'in hiçbir zaman Hıristiyan olmamış olduğunu; *emsalsiz*in *ender*le eşanlamlı olmadığını; ya da sırtından geçinilen mucit Nikola Tesla'nın Birleşik Devletler'in hem elektrik hem elektronik teknolojisinin babası olduğunu, onun başarılarının yanında Thomas Edison'unkilerin mahallenin becerikli erkeğinin oyalandığı ufak işler gibi kaldığını söylemiş olsanız, yani bunlar kadar temel bilgi kırıntıları bile vermiş olsanız, Mount Airy'deki "eğitimli" olan ya da olmayan, neredeyse başka herkes gibi o da size, etrafına sapkınlık saçan bir akıl hastası gözüyle bakardı. Şimdiyse işte bir kahvehanede, (Bob Dylan cover'larını, kendi de

* Amerika'nın önde gelen kardeşlik cemiyetlerinden biri. (ç.n.)

dahil kimse iyi eğitilmiş bir Meksika papağanının söyleyebileceğinden daha nitelikli bulmadığı halde, Rhino'da hemen hemen her gece sahneye çıkmaya başlamıştı); işte orada Charlene ve arkadaşlarının varoluşçuluk, suikast komploları, Jungcu UFO teorisi, Tibet'in ölüm kılavuzları, Gandici barışseverlik ve evrensel sanat formlarında Tabiat Ana'nın üçlü suretleri üzerine çene çalmasını dinliyordu; dikkatle dinliyor ve neredeyse gözünü bile kırpmıyordu.

Dahası, orada öyle dam üstünde saksağan gibi oturmak istemediği için, esrarengiz bir nedenden bu kampüs manyaklarından kabul görmeyi arzuladığı için, Charlene'i etkilemek istediği için ve bu yeni bilgilerin birçoğu onda hakikaten merak uyandırdığı için, öğleden sonralarını kütüphanede, her çeşit ezoterik konuyu araştırarak geçirmeye başlamıştı. Otomotiv mühendisliğinde (fikir babasınındı) notlarını yüksek tutmayı becermişse de, yüreğini bu dala koymamıştı. Buckminster Fuller'ı, İç Savaş'ın kabul edilenden farklı yeniden değerlendirmelerini ve Tesla'yla Merhametli Buda'nın biyografilerini okurken daha mutlu oluyordu. Dünya görüşünün ufku, bir pizzanın üzerindeki erimiş peynir gibi esniyordu.

Rhino'da hep yeterince hoşa gitmişti. Kızlar onu seviyordu çünkü şirindi, centilmendi ve birazcık saftı (kadının bohemi bile annelik içgüdülerinden muaf değildir). Erkekler onu seviyordu çünkü Fiat Spider'ını kullanmalarına izin veriyor ve marihuana bağlamaları için onlara borç para veriyordu. Müzikal yetenekleri, önemsiz olsa da, ona en azından bir nebze hiplik katıyor ve Charlene'in, erkeklik yeteneğinin ne raddede olduğuna yaptığı örtülü dokundurmalardan her iki cins de gizlice etkileniyorlardı. Artık ara sıra kahvehane muhabbetlerine sahiden ilgi uyandıran bir katkıda bulunabildiğine göre, uyumsuz tiplere uyum sağlama amacına ulaşmıştı. Gelişen şahsiyetinin kalıbına büyük gelmeye başlaması gibi bir tehlike, nisanın ilk ılık gününde, ilkbahar, Carolina'nın körpe çimenlerinden dışarı hortumdan fışkıran keçi genleri gibi fışkırmaya başladığında, Charlene'in, tavuskuşu tüylerini, astroloji çizelgelerini ve Colette romanlarını alıp geriye silhat-ve-am-kokan boşluktan başka bir şey, hatta bir not bile bırakmadan, Gypsy denen asit satıcısıyla Berkeley'ye gitmek üzere oradan ayrılmasıyla birlikte ortadan kalktı.

Dickie'nin kalbi kırılmaktan çok kurumuştu. Kendisini perili bir evde saksıya konmuş bitki gibi hissediyordu. Yedi aydır hayatın sularına dalıp duruyordu; şimdiyse finans şirketi sulama pompasını geri almıştı.

Hendekte hâlâ damla damla akan bir şeyler, araştırılacak bütün o yeni düşünce alanları vardı ama koşullar artık dalmaya elvermiyordu. "Antrenör"ünün ayrılışı ve bağlanılan müfredata ilgisini yitirmesiyle, dünyanın onu sudan çıkmış balık gibi ortada bıraktığını hissediyordu. Bu haldeyken kolayca solup gideceğini hissettiğinden ve doğasında felce yenik düşmeyecek kadar fazla kaygısızca şansına güvenmek olduğundan, kendisini harekete geçmeye zorladı. Final sınavları biter bitmez Dickie, anne babasının gayretli itirazlarına karşın, hava kuvvetlerine yazıldı.

"Vietnam'a gönderecekler seni!" diye bas bas bağırmışlardı.

Dickie, "Keşke" diye mırıldanmıştı ve niye olduğunu (bilhassa da Rhinoceros'ta maruz kaldığı bütün o ikna edici savaş karşıtı retorikten sonra) tam manasıyla netleştiremese de, söylediğinde samimiydi.

İç muhasebesini yapar bir ruh halinde, Charlene'le beraber uyudukları son geceyi anımsadı. Charlene'in daracık döşeğine uzanmışlardı, yorgan vazifesi gören uyku tulumu, birleşme sonrası yatışmalarını kolaylaştırmak için bir tarafa atılmıştı. Evreni yöneten prensiplerin nasıl maddeye değil de fikre dayalı olduğu ya da Buckminster Fuller'dan toparladığı böyle bir şeyler üzerine konuşup dururken Charlene onu gözlerinde tuhaf bir ışıkla izlemişti.

Seneler sonra zaman zaman Lisa Ko'nun gözünde de aynı ışığı görecekti ve her zaman hayret edecekti, nasıl uzak, kadim, *dişiye özel* bir yerden sızar gibi göründüğüne hayretle bakacaktı. Bu zar zor algılanabilen parıltıda, ister inanın ister inanmayın (ve kinikler isterlerse dalgalarını geçsinler) kutsal bir taraf vardı; yalnız şu var ki, hiçbir papa ya da kutsal guru ya da papayı veya kutsal guruyu oynayan bir aktör, bu ışığı yansıtmayı asla bekleyemezdi. Bir dişi tilki yavrularına yansıtabileceği halde, erkeğin mıntıkasından emzirmek kadar uzaktı bu. Hatta kadınlar arasında da nadirdi; Dickie'yse bunun uzak, gizli kökenleri hakkında ancak hayal kurmuş olabilirdi

ama Hayvan Ecdadının Dünyası muhtemelen hayal gücünün sınırlarının ötesindeydi.

Her halükârda Charlene o gece yüzünü ona döndüğü, onu susturduğu ve "Bir tek şunu unutma oğlum, kafa kemiği kalp kemiğine bağlıdır" dediğinde, onda farklı bir eda *gibi bir şey* sezmişti.

"Hı?"

"Ya oğlum diyorum ki, seninle tanıştığımda gerçekten duygularınla iç içeydin. Sende beni çeken şey de bu oldu galiba. Kalbinde yaşıyordun. Şimdiyse sanki haki pantolonunla polo gömleklerini bavula tıkıp kafana taşındın." Dirseğinin birine dayanarak doğruldu. "*İkisinden de* olmalı oğlum. Ne kadar duyarlı ya da akıllı ve eğitimli olduğunun önemi yok ki yahu, aynı anda ikisi de olamıyorsan, kalbinle beynin birbirine bağlı değilse, uyum içinde birlikte çalışmıyorlarsa, o zaman hayatın içinden bir bacağının üzerinde sekerek geçiyorsun demektir. Yürüdüğünü sanabilirsin, manyak bir maraton koştuğunu da sanabilirsin ama yalnızca sekme tribindesin oğlum. Sek sek oynuyorsun yani. Bağlantıyı koparmamak lazım."

Charlene esnemiş, onu öpmüş, tekrar esnemiş ve uykuya dalmıştı.

Acemi eğitimi için Teksas'a uçarken, geriye dönüp bunları tekrar düşündüğünde, Charlene'in hiç değilse kendisine bir not bırakmış olduğunu düşünüyordu.

Ayrıca Vietnam'ın insanın kafasını kalbine bağlaması için başka herhangi bir yer kadar iyi olacağını düşünüyordu.

Tak! Tak!

"Kim o?"

"Tam Yetkili Kader ve Değişim Acentesi."

"Tam Yetkili Kader ve Değişim Acentesi gerçekten sen misin?"

"Tabii ki değilim, seni şapşal. Öyle bir şey yok ki. Ben Rasgele Vuran Şansın Akılsız Ayyaşı'yım. Biçtiğim toprakta, bıraktığım izlerde yollar fark ediyorsan bu senin ayrıcalığın olur, galiba; ama vereceğin önemli kararları o 'yollar'a dayandırmaya kalkarsan, bir sürprizle karşılaşabilirsin."

Yani, talih hangi şartlara dayanarak tecelli ediyorsa etsin (hayatlarımızın hikâye kitabını ister ilahi yazgı, ister salt şans, ister irade kuvveti yazmış olsun), bir şeyin dolaylı olarak da olsa bir diğerine yol açtığı aşikâr; Dickie Goldwire'ın hikâyesindeyse geleceğin tekerleri sürat kazanıyordu.

Dickie'nin eski tütün zenginlerinden ve Carolina Temsilciler Meclisi üyelerinden birkaçının kariyerlerine mali destek sağlamış olan büyükannesi, Subay Adayı Okulu'na kabul edilmesi için torpil yapmıştı. Dickie atanmaya çalışmamış, bunun üzerine pek düşünmemişti ama ayrıcalığın yabancısı olmadığından, mevkii hakkıymış gibi kayıtsızca kabul etmişti. Okuldan asteğmen çıkıp, seyir okuluna aktarıldığında, "Pekâlâ" diye düşünmüştü, "gideceğin yere varmanın en sarsıntısız yolunu bilmek iyi bir şey" Gerçi baştan beri Buckminster Fuller'ın buna tam olarak katılmayabileceğinden şüpheleniyordu. Kursu sınıfındaki neredeyse en iyi dereceyle tamamlaması üzerine, savaşa gönderilmekle mükâfatlandırılmıştı.

Vietnam'da altı aydan az bir zaman kalacaktı. Tipik askeri mantıksızlık sayesinde, hava kontrol sahasında bir göreve atanmış, burada Pentagon'un beceriksizliğinin başka bir dolu kurbanı gibi potansiyelinin zirvesinden çok aşağılarda iş görmeye mecbur bırakılmıştı. Tam hiddete ve çürümüşlüğe, gümbürtüye ve böceklere, derisinin altından pırtlayıp duran beyaz döküntülerin kaşıntısına ve gökyüzünün müzik kutusunda neon kurbağa bacakları gibi tekmeler savuran kırmızı şimşeklere alışmaya başlamış; oralı pislikler ve kör talih ya da arabalar, beysbol ve kız arkadaşlar (gerçek ya da hayali) etrafında dönmeyen bir muhabbeti bir daha asla duyamayacağına boyun eğer olmuştu ki, bir yerlerde birisi onu Japonya'daki B-52 filosuna tekrardan atayacak kadar iyi uyanmıştı. Bundan sonra Vietnam'ı yalnızca yukarıdan, kırmızı ışıklı Wurlitzer'dan görecekti.

Filo komutanına tekmil verdikten sonra, bir emir eri ona lojmanına kadar eşlik etti. Emir eri, bavulunu boşaltmasına da yardımcı olduktan sonra eliyle subay gazinosunu ve dinlenme salonunu gösterdi. Dickie, içki içmek için saat daha çok erken olduğu için, bari dinlenme odasına bir göz atayım dedi; odanın bir ucunda sırtlarında kırış buruş Hawaii gömlekleriyle hayli kılıksız iki tip, yüksek sesle

ama tane tane, hangisi daha kötü diye atışıyorlardı; gösteriş için tüketmek mi yoksa gösteriş için tüketmemek mi. Bir masa dolusu poker oyuncusunu ve memlekete mektup yazmaya çalışan yalnız bir yüzbaşıyı sinir ettikleri görülebiliyordu; üstelik umurlarında değil gibiydi. Dickie bir umut ışığıyla ikilinin yanına yaklaştı.

Adamların ikisi de irikıyımdı; ama biri uzun boylu, yumuşak yüzlü, keskin bakışlıydı ve uzunluğu hava kuvvetleri yönetmeliğini tehlikeli şekilde aşan bir saç çalılığıyla taçlanmıştı; arkadaşı ise kısa ve cüsseliydi, suratına çekiçle çakılmış gibi duran somurtkan yüz hatlarına, mezbahada deri yüzen birinin ellerine ve sanki kafatasının arka bayırına sürdüğü saçlara "Yürüyün haskiler" diye bağırırmış gibi görünen geniş bir alına sahipti. Dickie onlarınkine bitişik bir deri koltuğa yerleştiğinde, tartışmalarının daha ince noktalarına girmişlerdi. Bilhassa, (1) yeni zenginlerin gösteriş merakı, (2) çocukluğunda mahrumiyet yaşamış bir yetişkinin açgözlülüğü ve (3) tüketimin salt tamahkârlığı aşıp spora ve dolaylı savaşa dönüştüğü Kızılderililerin potlaç şenliğindeki aşırı gösteriş arasındaki ayrımları tartışıyorlardı.

Daha uzun boylu olan adam, bir hamle bile kaçırmadan, Dickie'ye bir bira uzatıp (anlaşılan içmek için daha çok erken *değildi*), rakibini hakiki çileciyle, onun tabiriyle, gösterişten tüketmeyen "yoksulluk züppesi"ni birbirinden ayırt etmeye davet etti. Foley (zira bu oydu) icabet etmiş ancak Stubblefield (e tabii ki) İsa'nın çitin hangi tarafına düşeceğini sorarak lafını böldüğünde yan çizmişti. İsa *maya*yı (yani cismani dünyanın aldatıcı doğasını) ve mutluluğu zenginlikte aramanın aptallığını idrak eden aydınlanmış bir varlık mıydı yoksa sadece espriden anlamayan, seksle de pek işi olmayan, poposuna zeytin dalı girmiş mazoşist bir proto-komünist miydi?

İşte bu anda mektup yazan yüzbaşı, kıpkırmızı kesildi. "Yeter!" diye böğürdü, kalemini masaya çalarak. "Burada oturup Efendime küfretmenizi dinleyecek değilim!"

Stubblefield hayırsever bir edayla gülümsedi. "Özür dilerim, Seward" dedi. "Affet beni. Senin İngiliz olduğunu fark etmemiştim."

"Ne diyorsun sen be? Ben İngiliz mingiliz değilim ve sen de bunu gayet iyi biliyorsun." Yüzbaşı Seward'ın kulaklarından duman çıkıyordu. Poker oynayanlar, kozlarının izini kaybediyorlardı.

"Ama Seward... Stubblefield'ın sesi bebek şampuanı kadar yumuşaktı. "Sen daha demin bir efendin olduğunu söylemedin mi? Ben *efendi*yi miras yoluyla edindiği mülkiyet haklarının neticesinde otorite kullanan asalet unvanlı biri zannediyordum. Yani senin bir *efendi*n varsa eğer...

"Bir ara İncil'i okumayı dene!"

"Ben İncil'i okudum" diye Dern Foley araya girdi. Sesi Stubblefield'ınkinden daha katı, daha soğuktu. "İngilizce'den, İbranice'den bir de Yunanca'dan okudum." Yeni gelen dışında dinlenme salonundaki herkes bunun doğru olduğunu biliyordu. "Ayrıca Binbaşı Stubblefield haklı. İncil'in yazıldığı çağda *efendi* diye bir kelime yoktu. Bu İngilizlere ait siyasi terimi, kutsal kitaplara Kral James'in şoven çevirmenleri sokmuş." Durakladı. "Ne kadar ilginçtir ki, Eski İngilizce'de *efendi* 'somun bekçisi' anlamına geliyordu. Yani 'somunun koruyucusu'. Bu ekmeğin, nakdin değil yiyeceğin, insan toplumunda ne kadar önemli olduğunu gösteriyor. Galiba."

Dickie gözlerini kapattığında mavi, kırmızı ve sarı beneklerle canlandırılmış uzun beyaz bir ambalaj görüyordu. Yanında da bir kavanoz mayonez duruyordu.

"Al işte" dedi Stubblefield. "Yani sen beni somunun muhafızına hakaretle suçluyorsun. Eh yani Seward, senin oralarda bir somun koruyucusunun olduğundan haberim yoktu..."

"Ee, kes be!" diye hırladı Seward. "Aynı ikinci sınıf çocukları gibisin yahu. Denk gelecek karşılıklardan bahsediyoruz burada. İngiliz çevirmenler ondan başka nasıl bahsedebilirlerdi?"

"*Efendi* derken çoğu kez İsa'dan bahsetmiyorlardı" diye düzeltti onu Foley. "O dediğin daha modern bir şey, Kral James İncili'nde bile *Efendi* neredeyse hep Yehova anlamında kullanılmıştır. Sana gelince Seward, bence sen İsa'na *başkomutan*ım diyebilirsin, hem Beyaz Saray'daki o dangalağın fiyakasını bozmuş olursun ama İsa'nın gerçekte ne olduğunu söyleyeyim, kendisi gezgin bir hahamdı."

"Aynen." Stubblefield da buna katılıyordu. "Evsiz barış aktivisti bir Yahudi. Söylesene Seward, bunu biliyorken kız kardeşinin İsa'yla evlenmesine izin verir miydin? Ya kızının? Peki, bitişiğinizdeki eve taşınsa hoşuna gider miydi? Her saat şöyle bir uğrayan fahişeler,

meyhaneciler ve günahkârlar olsa, karının gidip, onun pis barışçı ayacıklarını yıkamasını beklese?"

Hiç kızarmadığı kadar kızaran Seward, bundan fazlasını kaldıramazdı. Yazarken kullandığı araç gereci toparlayıp kapıya yöneldi. Poker oynayanlardan ikisi kartlarını kapadılar (diğer ikisi kıkırdamalara boğulmuşlardı) ve onun peşinden gitmeye koyuldular.

"Böyle kızıp gitme be" diye rica etti Stubblefield. Ciddi gibiydi.

Seward bir hışımla ona döndü. "Kızmıyorum" dedi, "Ödeşiyorum."

"Ödeşiyorsun ha? Ben değil. Ben tuhaflaşıyorum." Böyle dedikten sonra, ayağa kalktı, Joyce'un *Ulysses*'inin elindeki nüshasını yere düşürdü ve kollarını çalı öbeği gibi kafasının üzerinde fırıl fırıl döndürerek, Dickie'nin gördüğü en acayip dansını yapmaya başladı. Stubblefield etrafta kuyruğunu öğütücüye kaptırmış bir maymun gibi zıplıyor, arada ağzının salyasıyla tam kliniklik bir spastiğe dönüşüyor, derken birden yavaş, kontrollü, büsbütün zarif bir vals dönüşüne geçiyordu; üstelik tüm bu dengesiz hareketler, arkada kısık sesle çalan bir Beach Boys melodisine mucizevi şekilde uyum sağlıyordu.

Binbaşıdan hiç değilse görünüşte daha tutuk ve içe kapanık olan Foley de, yavaşça yerinden kalkıp ona katılmış, Stubblefield'ın fır fır dönüşlerini hantal bir edayla, terbiyecisinin arkasından giden bir sirk ayısı gibi taklit etmeye başlamıştı.

Seward kapıyı arkasından çarptı. Kâğıt oynayanlar, Stubblefield'ın hürmetsizliğine gücenen ikisi bile kafalarını sallayarak kahkahayı basmışlardı. Ve Dickie âşık olmuştu.

Seattle civarında, yazın temmuzun beşinde başladığı söylenir. Bu kati bir gözlem olamaz tabii ama genel bir geçerliliği de yok değildir. Seattle'ın haziranlarının serin ve yağışlı geçmesi alışıldık bir şeydir, Bağımsızlık Günleri ise sırılsıklam olan kestane fişekleri ve iptal edilen barbeküleriyle meşhurdur. Yine de hemen ertesi gün güneş enteresan, anlaşılmaz, hatta belki vatanseverliğe inat şekilde, birdenbire ortaya fırlayıverir ve punç kâsesinin başında kazara sarhoş olan, dansa kaldırılmamış bir kadın gibi arsız arsız böyle bir iki ay daha devam ederdi.

Ne var ki bu gidişat ille de istikrarlı olacak diye bir şey yoktu. Bazen, Pasifik Kuzeybatı'nın onca zaman beklenen yaz mevsimi, motoru çalıştıktan sonra bile, nöbetler ve sıçramalarla ilerlerdi; adeta şehir merkezinin meteorolojiye bağlı trafiğinde gidiyormuş gibi. Ağustosta, havadaki "güz öpücüğü"yle birlikte, milyon tane kafadan süveterlerin geçirildiği ve şortların o mevsimliğine toplanıp kaldırıldığı günler olurdu. Birkaç gün sonraysa, solgun bir gaz torbası halindeki güneş, kozmik bir molotof kokteyli gibi alev alır ve bütün üstü açılır arabaların tavanları uyum sağlamaktan yıpranmış halde yine aşağı inerdi.

Mesela bu sene, Bootsey şen şakrak sonbaharı selamladığında, neredeyse utanç verici biçimde vaktinden evvel davranmıştı. Yazın kesinlikle çekildiği köşeden kalkıp işinin başına geçmiş olduğu o ağustos sonu öğleden sonrası, Bootsey postaneden eve geç gelmiş (sendika toplantısı yapılmıştı) ve parlayan, nefes nefese kalmış bedenini kapıdan içeri, plutonyumdan bir çantada Özgürlük Heykeli'ni taşıyormuş gibi sürümüştü. Aslına bakılırsa, bütün taşıdığı cüzdanı, Winnie the Pooh'lu yemek kabı ve dürülmüş gazetesinden ibaretti.

"Of!" diye bağırdı, bir yandan gazeteyle yelpazelenirken. Kapı ağzında durmuş, Pru'nun "Sana da sıcak gelmiyor mu?" diye, yani Bootsey'ye o gün en az otuz defa, onu pek bir keyiflendirerek yöneltilmiş soruyu sormasını bekliyordu belki de. Pru yalnızca, "Selam abla" demiş ve hemen hemen bitmiş olan altı haberlerine geri dönmüştü.

Bootsey, kanepeye kardeşinin yanına oturarak bir duyuru yaptı. "Bu seferki sıcak oldu!" dedi zafer coşkusuyla. Ne itiraz ne de onay gelince, o da hayal kırıklığıyla, "Hiç haber var mı?" diye sordu.

"Frisco' daki dostlarımızı kastediyorsan hayır, hiçbir şey yok. Bence Dern, federallere bize söylediğinden fazlasını söylemiyor Yani bir şey olana kadar Omuzlarını silkti. "Kim bilir? Belki de uluslararası bir uyuşturucu kartelini koruyordur; ya da yalnızca Dern'lik yapıyor."

Bootsey sessizce, yavaşça, aklı karışmış halde nemli bluzunun üstten iki düğmesini çözdü. Gazeteyi kendine doğru son bir kez salladı, sonra açtı. "Peki" der gibiydi kendi kendine ancak bu öylesi-

ne edilmiş bir laftan çok bir iç çekişti. "Her neyse, bak burada ilginç bulabileceğin bir haber var. Ben otobüste okudum."

Bootsey'nin bahsettiği kupür Pru'nun hakikaten de ilgisini çekmişti. Sirk treninin Grants Pass, Oregon yakınlarında raydan çıkmasının akabinde olanlarla ilgiliydi. Habere göre, bir sürü maymun, bir de aslan zarar görmeden ve zorluk yaşanmadan yakalanmış; fakat nadir tanukilerden oluşan bütün bir trup tepelere kaçarak, öylece gözden kaybolmuşlardı.

Fan Nan Nan Boğazı; boşluk ve sisle yüklü, boşluğuyla baş döndürücü, yeşil rüzgârda bir yara, kaplanların tavuskuşu kemiklerini sakladıkları, kadim fillerin gölgelerinin istiflendiği bir mahzen. Boğazı, öpüşen ilahları birleştiren tükürükten bir ip misali tek bir tel geçiyor. Biri el arabasında iki kadın, telin üzerinde, ateşle bal arasındaki bir süpürge kılını aşmaya çalışan karıncalar gibi iki yana sallanıyorlar.

Nişanlısından farklı olarak, tel yürüyüşünün Lisa Ko'yu heyecanlandırdığı olmamıştı. Ne de olsa sirk kızıydı ve kendisi ip cambazı olmasa da, allı pullu omuzlarıyla o kadar zaman, Karl Wallenda* amentüsünü benimsemişlerle omuzdaşlık etmişti: "Yaşamak telde olmaktır, geri kalan her şey yalnızca beklemektir." Aşağıya bakmadı, Wallenda bile bakmazdı; ama gerek de yoktu zaten. Yükseklik, dipsiz boşluk, yerçekiminin kıskanç zonklaması, hareketin gerektirdiği cüret, tüm bunlar kendilerini sabah göğünün emniyetsiz yüksekliklerinde öylesine belli ediyordu ki, Lisa Ko, kanatları ve içgüdüsüyle korunan hiçbir martı ya da şahinin asla bilemeyeceği, kafa tutan bir özgürlüğün deliryumunu hissediyordu.

Geçidin ortasında, ne martı ne şahin, ufakça bir kuş aniden alçalmış ve Lisa Ko'nun başından uzun siyah bir tel saç koparmıştı. Lisa akıllıca davranarak, çığlık atmayı ya da geri çekilmeyi karşı taraftaki bambu platforma varana kadar ertelemeyi becermişti. Cambaz hanıma gelince, boşluk taksisini özenle park etmiş, saçın guguk kuşunun

* 1978'de 73 yaşındayken Porto Riko'da iki otel arasına gerili ipte güvenlik ağı olmadan yürümeyi denerken ölen, ailesinde pek çok meslektaşı olan ip cambazı. (ç.n.)

gagasında parıldayan bir erişteye dönüştüğünü gördüğünü sandığını da söylemeden kendini saklamıştı.

Onu Villa Meçhul'den içeri Lan (yoksa Khap mıydı?) aldı ve Stubblefield'ın çalışma odasına kadar götürdü. Kaplanı göz kamaştıran göğsü çıplak koca adam, ayağında taklit bir Armani pantolon, Roederer Cristal şampanyası yudumlayarak Baudelaire okuyordu. Kadını görmesiyle birlikte, nefesinin kesildiğini gizlemek için öksürür gibi yaptı ve gözkapaklarını indirerek şaşkınlığını belli etmemeye çalıştı.

"*Bonjour* maestro" dedi Lisa Ko. Bu sefer ortada mayonezden el bombası, uçan ekmek somunu falan yoktu. "Küçük protégée'n* geri döndü."

"Ters oldu tatlım. Protégé olan *benim*. *Sana* şu ana kadar öğretmiş olduğum tek şeyi artık yapamıyoruz, pratikte evli bir kadınsın ne de olsa."

Lisa güldü. "Adam olmazsın sen. Bu dümenden tevazu sana yakışmıyor. Kötü terbiye de. Konuşan senin büstün, Pygmalion, kalkıp elimi öpsen iyi olacak."

Stubblefield yavaşça yerinden kalktı. "Tanrım, haline bak! Bu kadar erkenden burada ne işin var? Benim tahminim, sofu Amerikalılar seni her tarafta şehvet merakı uyandırmaktan sınır dışı etti. O kazmaların aklını okuyamamış olmaları iyi olmuş." Lisa Ko'nun elini bir öpücük konduracakmış gibi tuttu, arkasından onu kendine doğru çekti. Lisa hafifçe direndi. "Eski güzel yaşama biçimlerini çökertecek bir tehdit olduğunu mu anladılar acaba?"

"Hayır, hem yağcılığı da bırak. Çökertici olan *sensin*. Benim elden düşme fikirlerim, bir pireyi bile ayartamaz."

Bir süre, kim daha radikal ve tam olarak kim kimin etkisinde kaldı diye tartıştılar. Okur onlara kulak misafiri olabilseydi, Stubblefield'la atışan kadının Bardo Boppie -Bip'le konuşan kadınla hiçbir alakası olmadığını hemen fark ederdi. Bu aynı Madam Ko muydu? Pekâlâ oydu. Bu aklın tuhaf bir arızası mıydı yoksa uluslararası bir hile

* Fr.: Birisinin koruması altında olan. (ç.n.)

(tanınmamak için bir numara) miydi bilinmez ama, Lisa Ko yalnız Amerika'da, bir de belli yabancılarla on dokuzuncu yüzyılda Çin Mahallesi'nde yaşayan bir çamaşırcı kadın gibi konuşurdu. Bozuk İngilizcesi Laos'ta mucizevi bir şekilde tamir oluyor ve Stubblefield'ın ona şu... şehvetle ilgili şeylerden önce öğrettiği, neredeyse kusursuz sözdizimiyle şakır şakır konuşuyordu. (Bir daha düşününce, insanın birisine yatakta üstünleşmeyi *öğretebilmesi* pek muhtemel değil. Daha ziyade yapabilecekleri şey, ötekinin çiftleşmede üstünlüğe yatkınlığını *uyandırmak* olabilir. Bu yatkınlık da herkeste olmaz. Ama belli ki genç Lisa'da vardı. Olgunlaşan bir mangoda nektar birikmesi gibi doğuştan ve kaçınılmaz olarak içindeydi. Yalnız şükür ki, hayatını libidosunun tayin etmesini engelleyen başka yatkınlıklara, başka kabiliyetlere de sahipti.)

Böyle açık seçik ve eğlenerek atışırlarken hep dip dibeydiler. İkisi de hiç ödün vermedi; nihayet Lisa, "Buraya kalmaya gelmedim" dedi, "Bir an önce gösteriye dönmem lazım. Gelip sana ve Dickie'ye Dern'in tutuklanmasını haber vermek için izin almadan ortadan yok oldum. Ama anlaşılan havadis eskimiş bile."

"O kadar da eskimedi. Ben de dün öğrendim. Bizim oğlan, Goldwire, bayağı endişeli."

"Sen değil misin peki?"

Etli omuzlarını silkti. Kaplan da silkti. "Demedik mi, neyse odur. Hata diye bir şey yoktur."

"Seni köpek herif!" diye bağırdı ama sırıtışını saklayamıyordu. "Öyleyse? Ne yapacaksın?"

"Belki kendimi Avrupa'nın zevk kubbelerine atarım. Sulardan geçerim. Estetik cerrahiye teslim olurum. Ameliyatla cinsiyetimi değiştiririm. Televizyon tamircisi olurum. Sahte belgelerim bir de Hong Kong'da banka hesabım var." Halılara, Fransız kolonyal stili eşyalara, sumi mürekkebiyle yazılmış rulolarına, Meiji* devrinden kalma bronz okimonolara,** Tayland ve Birmanya'dan tahtadan Budalara, Shojo Noh masklarına, pornografik netsukelere*** (*shunga*)

* Japonya'da modernleşmenin başladığı, İmparator Mutsuhito'nun devrine (1867-1912) verilen ad. Japonca'daki kelime anlamı "aydınlanmış barış"tır. (ç.n.)

** Japonların ufak, detaylı oyma işleri. (ç.n.)

*** Japon sanatında fildişi, tahta, metal ya da seramikten yapılan, esasında erkekleri

ve raflar dolusu güzel kitaba işaret etti sonra. "Hem ekstradan bir şeyler toplamak için ne zaman istesem bir garaj satışı yapabilirim."

"Evet, kıymetli çok şeyin var. Ama ilgileneceklerin bunlara ulaşması ya da senin bunları buradan çıkarman nasıl mümkün olacak? Öyle getirttiğin gibi birer birer çıkarma lüksü artık yok."

"Belki öyle ama Birleşik Devletler hükümeti harekete geçmeye gelince, kabız olmuş bir kaplumbağadan bile ağırdır; hem Dern Foley gibilerindense, bir kaplumbağadan bilgi koparmaya çalışsalar daha başarılı olurlar. Yalnız başlarına La Vallée du Cirque'e kadar izimizi sürmeleri ihtimaller arasında değil. Ayrıca bu civardan herhangi birinin bizi ele vermeyi aklına bile getireceğinden şüpheliyim."

"Bundan emin olamazsın. Ya reklamı yapılan bir insan avı başlatırlar, bir de ödül koyarlarsa? Phou Louang'ın tepesinde eski bir kaza mahallini aylardır kazan Amerikalı bir araştırma ekibi olduğunu duydum. Buradan elli kilometre bile değil."

"Evet, biliyorum. Rahat etmek için biraz fazla yakın. Ama rahatlık da bir tür felç demektir zaten. Aptallaştırır. Ayrıca altın yıllarımı Tanrı'nın cezası bir kozada geçirmek istemiyorum. Hep bir gün buradan öylece çıkıp gitmeyi planlamıştım, dünyada serbest kalmayı, üzerimdeki gemin cıvatalarını iyice gevşetmeyi." Gözlerini kadının gözlerine dikerek durakladı. "Tabii seni de yanımda götürüyor olacağımı umuyordum. O zamanlar yani."

Yüzlerinin arasında, yalnızca üç beş santim vardı ama o dar alandaki gerginlik öyle yoğundu ki, üstten egzantrikli bir nötrino anca yakalardı. Kadının dudakları, yağlanmış ve kendinden itmeliymiş gibi adamınkilere, onunki de kadınınkilere doğru hareket etti. Dudak etleri çarçabuk birbirini sıyırıp geçmişti ki ikisi de hemen topuklarının üzerinde geriye kaykıldılar.

"Yetti" dedi. Derin bir nefes aldı. Kollarını indirdi.

"Hakikaten" diyerek katıldı Lisa. Gözleri nemliydi, külotu da öyle; ama bunu asla kabul etmezdi.

"Sana biraz köpüklüden doldurayım bebeğim. Amerika hakkındaki görüşlerini duymak istiyorum. Bizim memleket hâlâ rujdan demokrasisi ve rimelden inancının arkasına saklanıyor belli ki

---

kuşaklarına düğme gibi sabitlenerek kullanılan küçük figür (ç.n.)

ama büründüğü kılığın kenarlarından sızan canlı, girişken tuhaflık da ne peki? Gerçek Amerika *o* işte. Varolmasının gerekçesi de o." Stubblefield, şampanya şişesinin buzun içinde soğuduğu bronz vazoya doğru gitti. Sonra durdu ve yavaşça, adeta çekinerek, ona döndü. "Affet beni. Yalnız bilmem lazım."

Bir yığın kitap sayfası çevirmekten nasır tutmuş, şişman başparmağıyla, kadının dudaklarını araladı. Lisa Ko çene kaslarını gevşetti ve parmağı kabul etti. Adam, ağzının tavanını nazikçe yokladı. Damağı ona sıcak, kaygan ve ıslak geldi. Aradığını bulmuştu. İri bir saçma tanesi büyüklüğünde bile değildi. Üzerine bastırınca Lisa başından aşağı bir vınlama hisseti. Stubblefield parmağını geri çekti.

"Hâlâ orada" olduğuna karar verdi.

Lisa, "Evet" deyip gülümsedi; ancak hem sesinde hem de o gülümsemede adamı meraka salan bir şeyler vardı.

Alb. Patt Thomas'ın tepetaklak olmuş ucuz et konservesi gibi duran, gri, tenekeden yazı masasının üzerindeki o karışıklığın ortasında kaba kâğıttan, iki tane gıcır gıcır dosya duruyordu. Bunlardan birini büroya biraz önce giren, azıcık bitkin görünen Mayflower Cabot Fitzgerald'a uzattı. "Mayflower, sana Tom Clancy'lik yapmak istemem ama" dedi albay, bir puroyu azıdişlerinin kıskacından kurtarırken, "Foley'nin bölüğünün o zamanlar uçurduğu H model B-elli-ikinin teferruatı bunlar. Kendini iyi hissediyor musun bakalım? Keşke dün gece şu barbeküden yedirmeseydim sana." Louisiana'nın yerlisi olan Albay Thomas, bazı beyaz adamların gerçek yemekten sayılacak şeyler önlerine geldiğinde sergileyecekleri gastronomik metanetten kuşku duyardı.

Mayflower irkildi. Askeri meslektaşıyla kişisel meseleleri tartışmaktan rahatsız olduğu açıktı. Ketumluğu, belki aldığı CIA eğitiminin doğal yan etkisiydi, belki de sınıf ve ırk farkı yüzündendi. Nihayet, "Son zamanlarda beni... bir sıkıntı yokluyordu. Bu sabah test yaptırdım. O yüzden geç kaldım" diye mırıldandı.

"Öyle mi? Ne tür test?"

"Aa, şey. Ültrason."

"Yaa? Ee, ne çıktı?"

Sivil bir kez daha irkildi. "Pek bir şey değil." Devam etmekte kararsızdı; ancak albay gözlerini dikmiş bakıyordu, bu yüzden şöyle ekledi, "Safra kesemde üç tane taş çıktı."

"Çıka çıka üç taş mı çıktı? Boş ver be, içlerinden biri Keith Richards değilse, idare edersin."

Mayflower epey şaşkın görünüyor ve gülümsemiyordu. *Yahu,* diye düşündü Thomas, *bu herifin beyaz müzisyenlerden bile çaktığı yok!* "Taşları tepeye yuvarlamaya kalkma yeter" diye tavsiye etti Thomas. Sisyphos'a yapılan gönderme, Langley'den* gelen adamımıza heba edilmediği muhakkaktı (kendisi hem Yale hem de Princeton'da okumuştu), yine de hiçbir neşe belirtisi göstermiyordu. Thomas pes edip havaya dumandan bir halka üfledi ve dikkatini ilk dosyaya çevirdi. "Teferruatta davaya ışık tutacak pek bir şey yok. Sorulabilecek tek şey, Foley'nin uçağı düştüğü gün, mürettebatın neden yalnız üç kişi olduğu. B-elli-iki, normalde beş kişilik bir mürettebat taşır."

"Olayın 1973'te olduğunu hatırlatırım yalnız. Savaş sona yaklaşıyordu. Eve geri yollanan personel oranı, denizaşırı gönderilen yedeklerinkinden fazlaydı. Foley'nin bölüğünde de adam azdı. S.O.P 'ye** kesinlikle aykırı olsa da, üç kişilik tecrübeli bir mürettebat, uçağı emniyetli ve etkili şekilde idare edebilirdi, tabii...

"Tabii bir şeyler ters gitmezse. Ki gitmişti. Bölükteki bütün uçaklar mı az adamla uçuyormuş?"

"Yok. Bir tek bu. Eski komutan şu an, Wisconsin'de bir bakım evinde ama yeterince ikna edici. Foley, Stubblefield ve Goldwire'ın, görevi tam kadro olmadan üstlenmeye *gönüllü* olduklarını iddia ediyor. Halbuki Virginia'da görüştüğümüz Seward denen arkadaş olayı farklı hatırlıyor. Onların uçağının az adamla uçmasını komutanın istediğini çünkü onlarla uçmaktan kimsenin pek hazzetmediğini söylüyor. *Entelektüel*lermiş." Mayflower, bu kelimeyi öyle bir telaffuz etmişti ki, insan onu daha şimdi bir solucanı ısırmış zannederdi.

"Ne demek yani bu?"

---

* CIA'in merkez binasının bulunduğu bölge. (ç.n.)

** Standard Operasyon Prosedürü. (ç.n.)

"Yani sürekli *entelektüel* muhabbetler ediyorlarmış demek. Hiçbir normal, mantıklı bir adamın ilgilenmeyeceği ya da anlamayacağı şeyler hakkında atıp tutuyorlarmış. İnsanların sinirlerini bozuyorlarmış. Adamlar bir savaşı kazanmaya ve eve, sevdiklerine sağ salim dönmeye çalışıyorlar, bu züppeler de orada anca, yumuşak bir Avrupalının teki üzerine zırvalayıp duruyorlar... Seward eskiden onların silah subayıymış, biliyorsun. Doğru dürüst, Tanrı korkusu olan bir adam. Gel gör ki, Stubblefield bununla hep uğraşırmış anlaşılan. Ona, 'İsa son iki bin seneyi tam olarak ne yaparak geçirdi sence?' gibi şeyler sorarmış; bir keresinde de, 'Cennet'te tuvalet var mıdır Seward; o altın-kaplı-yolların altında plastik lağım boruları mı vardır?' diye sormuş."

Mayflower tiksintisini gizlemeden yüzünü ekşitirken, Thomas, "Hmm. Enteresan bir soru aslında. Hiç düşünmemiştim. Yukarıda, cennette, bir adamın hâlâ pantolonunu indirmesi gerekecek mi, işeme..."

"Boş versene!" Mayflower ufak, çelik gibi dişlerini gıcırdattı. Puroyu içen o olsaydı, puro iki parçaya bölünmüş, nafile Havana anılarına kapılmış halde yaşam mücadelesi veriyor olacaktı.

"Sanıyorum" diye devam etti Thomas düşünceli bir edayla, "millet cennette de yemek yiyor olacak. Yani yalnızca süt ve baldan ibaret bile olsa (hem *benimkiler*in bunun gibi ıvır zıvırlarla sonsuza kadar idare edebileceğini hayal edemiyorum ya neyse) bunların yine de sindirilmesi gerekir değil mi? Öyleyse..."

"Lütfen! Boş yere vakit harcayıp durmayalım Albay. Burada ateş altındayız, üstelik ben mani çıkaracak bir rahatsızlıkla karşı karşıya olabilirim." Mayflower ince altdudağını ısırdı. Hava kuvvetlerinin istihbarat amiriyle temasa geçip, Thomas'ın yerine başkasının getirilmesini istemek zorunda kalacak mıydı, merak ediyordu.

"Tamam, Binbaşı Stubblefield'ın dine hürmetsiz* olduğunu biliyoruz...

"Seykri-lii-cıs diye telaffuz edilir o."

"Hiç de değil."

"Yo, öyle. Birine Ri-*li*-cıs denir, ötekisine seykri-*lii*-cıs."

---

* *Sacrilegious*: Dine hürmetsiz. *Religious*: Dindar. (ç.n.)

Thomas, bigudi şeklinde bir duman öksürdü. "Bunda kahrolası bir anlam kırıntısı dahi yok! Bu İngilizlerin marifeti mi yoksa? Ri-*lı*-cıs'ın önüne bir... bir ek koyduk diye öyle demeye mi başlayacakmışız...

"Sözlüğüne bak istersen. Sekri-*lı*-cıs demek son zamanlarda kabul edilir oldu aslında ama seykri-*lii*-cıs her zaman tercih edilmiştir."

"Olsun, benim tarafımdan değil."

"Pekâlâ Albay O sizin bileceğiniz iş. Şimdi lütfen devam edelim."

Thomas, *bu dangozun safra kutusunda tabii kayalar olur*, diye düşündü ama bunun yerine şöyle dedi, "Tamam, Stubblefield'ın sikik bir kâfir olduğunu saptadık, peki ya bizim zamanında piskopos olmak için okuyan, hatta şu an biz konuşurken bile, koridorun aşağısında oturmuş, İncil'e bir mönüymüş de, kızarmış tavuk mu yoksa sütle bal mı istediğine karar veremiyormuş gibi gömülmüş olan oğlumuz Foley'ye ne demeli? Ya Teğmen Goldilocks? Ayrıca, asıl önemli olan noktaya gelirsek, Hıristiyanlığa karşı takındıkları ukala, güya entelektüel tavrı, politikalarına da taşımışlar mı? Demek istiyorum ki, bunlar kızıl mıydı, yani hain miydiler?"

Mayflower kaşlarını çattı. "Hem hayır hem evet." Durakladı. "Baksana, onları adam yerine koymayan Seward bile, görevlerini hakkıyla ve cesurca yapan usta havacılar olduklarını kabul ediyor. Foley ve Stubblefield, Amerika'ya geri gönderilmek için seçilmeye aylar önceden hazır oldukları halde yedeklerin gelişi ağırdan alındığı için, görev turlarını gönüllü olarak uzatmışlar. Rahatlıkla evde olabilecekleri yerde, tehlikeli görevlerde uçuyorlarmış." Tekrar durakladı. "Diğer taraftan komutanları, emrindeki en itaatsiz subayların bunlar olduğunu söylüyor; Seward'ın hatırladığına göre de, habire Birleşik Devletler hükümeti ve savaş kuvveti hakkında iğneleyici ve alaycı yorumlarda bulunuyorlarmış. Bu tek başına onları vatanını sevemeyen kızıllar sınıfına sokar mı? Tam olarak değil. Gene hatırlatıyorum, sene 1973."

İki adam, yazı masasının üzerinden (Mayflower, Thomas'ın hurdası çıkmış, darmadağın masasının, Langley'deki kendi cilalı, ferah, maun çalışma köşesine kıyasla tam bir zevksizlik abidesi olduğunu düşünüyordu) göz göze geldiler. Albay, Mayflower'ın ne demek istediğini biliyordu, Mayflower'sa onun bildiğini. Sene 1973'e gel-

diğinde, yalnızca Yüzbaşı Seward gibi birkaç ölümüne cahil kalın kafalı, dünden hazır hakiki inanan ile sivil halkın, her rezil kurumsal yalanı yutmaya hep hevesli görünen o kolay kanıp şekle girmeye müsait, ödlek kesimi; yani yalnızca kafası çalışmayan naif bir kesim, Vietnam Savaşı'na politik kasıntılığın dehşet şekilde ters gitmesinin utanç verici bir örneğinden gayrı bir şey olarak bakabiliyordu.

Bir iki dakika sessiz kaldılar. Thomas ara ara, kızgın kardan adamların eriyip gidinceye kadar sıktıkları yumruklarına benzeyen dumanlar üflüyordu. Sağ apoletindeki gümüşten kartalı, Mayflower'ın usanmadan parlattığı gözlüğünün sol camındaki yansımasında görebiliyordu. En sonunda şöyle dedi: "Bana, kendilerine verilen emirleri sorguladıkları halde, içlerindeki görev bilinciyle, gönülsüzce de olsa uymaya devam eden iyi askerlerin olduğu klasik bir tablo gibi geldi bu."

"Durum bu da olmayabilir" diye ikaz etti Mayflower. "Seward'ın söylediğine göre, Foley'nin uçağı son görevinde, Güney Çin Denizi'ni geçerken birlikten ayrılmış. On dakika kadar bir bulut kümesinin içinde kaldıktan sonra tekrar birliğe katılmış. Seward, bombalarını gizlice okyanusa bırakmış olabileceğinden şüpheleniyor haklı olarak."

"A-ha!" Thomas başını salladı. "Böylece neredeyse her zaman soydaş kazazedelerin bulunduğu Ho Chi Minh Geçidi'ne bırakmak zorunda kalmayacaklardı."

"Doğru. Sınırın her iki tarafındaki köyler, hem Laos hem Vietnam' dakiler, zaman zaman isabet alıyordu."

"Savaş öyle bir şey ağbi be!..

"Aynen öyle" diye katıldı Mayflower. Kendisine "ağbi" denmesinden hoşlanmamıştı; ama karalahana denen bir şeyi yesin diye kanına girmeye kalkmış birinden ne bekleyebilirdi ki? "Stubblefield'ın mürettebatı dolaylı yoldan etrafa zarar gelmesine sebep olmaktan açıkça rahatsızdı anlaşılan. Ordonatlarının yabani hayatı yok etme olasılığına bile itiraz etmişlerdi...

"*Vejetaryenlerden* mi bahsediyoruz burada?"

...o zamana kadar yabani hayattan geriye pek bir şey kalacağından değil ya. Geçit 1966 ile 1971 arasında ağır şekilde bomba-

lanmıştı. Yaptığımız baskınlar hiçbir zaman amaçlarına tam olarak ulaşamadı (Kuzey Vietnam Ordusu askerleri, levazım ve ordonatlar, geçitten akın akın gitmeye devam etti) yetmiş birden sonra da orayı, bildiğin gibi, yalnızca seyrek olarak bombaladık. Dolayısıyla sanırım birkaç bambu sıçanıyla, yaprak maymunu hayatta kalmış ya da bölgeye geri dönmüş olabilir." Alaycı bir şekilde güldü.

"Ya da tanukiler" diye araya girdi Thomas.

"Affedersin anlamadım."

"Tanukiler. Sirkteki ufak komik hayvanları diyorum. Aslen Güneydoğu Asya'ya özgü olmalılar. Şu bippie boppie palyaçosu küfelik miydi *gerçekten* yahu? İlk başta gösterinin parçası zannettim ben."

Mayflower kaşlarını çattı üstelik bunu safrakesesinin ağrısından yapmamıştı. Karısıyla on bir yaşındaki oğlu Washington'dan ziyaretine geliyorlardı ve en sonunda onların zoruyla sirke gitmeye mecbur kalmıştı. Mayflower sirkleri sevmezdi. Mayflower zorlanmayı da sevmezdi.

"Televizyonda gördüm" dedi Thomas. "Tren kazası olmuş, kahrolası tanukiler de kaçıvermişler. Yukarıya, Oregon'da bir yere ya da..."

"Çevreciler işte *bunun* için yaygarayı koparacaklar." Sesi monotonluğundan bir şey kaybetmese de Mayflower sanki neşelenmiş gibiydi. "Her neyse, son görevlerinde kalmıştık. Görünüşe göre Stubblefield, kumandadaymış, uçağı da o uçuruyormuş; Foley, hem yardımcı pilot hem de elektronik silah subayı olarak uçuyormuş; normal seyir subayı ve radar seyir subayı ise Goldwire'mış. Beklenmedik şiddette uçaksavar ateşi açılmış ama B-elli-ikiler zarar görmemeleri gereken bir yükseklikteymiş. Buna rağmen, Foley'nin uçağına bir şey (bir roket falan herhalde) isabet etmiş. Seward, irtifa kaybettiklerini görmüş ama uçak bulutların arasında kaybolduğu için mürettebatın atlayıp atlamadığı saptanamamıştı. Böylece MIA'lar arasına girmişler."

Thomas purosunu bastırarak söndürdü. "Demek bütün olup biten bundan ibaretti. Ta ki, neredeyse otuz sene sonra Guam'dan 'Peder Eroin' çıkagelene kadar. Peki... onları Yüzbaşı Seward'ın vurmuş olabileceğini hesaba katmıyor musun?"

"Çok saçma!"

"Vietnam'da kendi tarafındakini havaya uçuran çoktu ama."

"Seward dini bütün bir Hıristiyan.

"Engizisyon papazları da öyleydi."

...ayrıca sadık bir Amerikalı. Olay katlanılmaz bir müfreze liderini havaya uçurmakla bitse tamam ama altlarında altmış dört milyon dolarlık hükümet malı vardı."

"Doğru diyorsun. Şimdilerde daha da pahalı. Biliyor musun, o zımbırtıların niye böyle pahalı olduğunu bir türlü çözemedim. Altmış dört milyona, benim bütün memleketi, hem de içindeki yayınbalığı çiftliğiyle birlikte satın alır, üzerine de ikinci el bir Cadillac'la, Vegas'ta bir haftasonuna yetecek kadar daha paran kalır. B-elli-ikilerde ben de uçmuştum Mayflower. O kadar para nesine gidiyor *sahiden?*"

Mayflower Cabot Fitzgerald, o kadar paranın nereye gittiğine dair en ufak bir sezgiye sahipse bile (ki muhtemelen öyleydi) paylaşmaya hiç niyeti yoktu. Onun yerine, doğruldu, leylak rengi kravatını düzeltti ve albayın masasındaki diğer dosyaya uzandı. "Bu gizli değil, o yüzden eğer senin için sakıncası yoksa yanımda götüreceğim. Washington'dan bir arkadaşla erken bir öğle yemeği yiyeceğim. Seni de davet edemediğim için üzgünüm ama. "

"Sorun değil. Üçteki sorguda görüşürüz. *Bon appétit.* Ama o yağlı pirzolalardan daha yemesen iyi edersin."

Mayflower tam dosyayı evrak çantasına kilitlerken, dondu kaldı. Sıkılı dişlerinin arasından soğuk, kuru bir öksürük çıkıverdi. "Orasına kafanı yorma sen."

Teşkilatın adamı bürodan çıkar çıkmaz, Thomas cep telefonunu kaptı ve kendi adamlarından birini aradı. Mayflower'ın peşine bir kuyruk takılmasını ve öğle yemeği sonrasına kadar attığı her adımın izlenmesine dair talimat verdi. Özel bir sebebi yoktu anlaşılan. Sadece eğlenmek, herifi tacından etmek istiyordu.

Kayıp Olan Kişi kaybolur,
Kaçamaz ama O elbette saklanabilir.

Hayalet arabası Malum'da park etmiş,
Ne dersin belki bizi de götürüverir?

Tıpkı İsa gibi Tanuki de, hem buradadır hem değil. Her zaman bizimle olsa da ortada olmadığı aşikârdır. Gelecekte görkemli bir gün, geri dönüp kalacak mıdır? Hayır. O zaten daima geri dönmekte ve daima bırakıp gitmektedir. Tekrar ve tekrar. Her nefes aldığımızda. İki Dünyanın ritmi işte böyledir.

Bir tür olarak *Nyctereutes procyonoides*, şu an Japonya'nın olduğu yerden çıkmış olabilir de olmayabilir de. Binlerce yıl önce Çin'in doğusunda evrim geçirerek, Japon adalarına geçmiş olması mümkündür. Kimileri Sibirya'da ortaya çıkmış olabileceğine inanır. Tartışılmaz olan şeyse, Tanuki'nin namının, efsanesinin, mirasının Japonya'da şekillenmiş olduğudur. Hep döneceği ve sürekli bırakıp gittiği yer de Japonya'dır. Kuytu ve Çatlakların Tanrısına şükür ki, hareketleri İsa'dan bile daha gizli kapaklıdır.

Alb. Patt Thomas, tanukilerin Güneydoğu Asya'ya özgü olduklarından bahsederken teknik olarak hatalıydı (Thomas bu bilgiyi sirk programından kapmıştı). Bununla beraber, tanukiler bir asırdan fazla zamandır Tayland, Vietnam, Laos ve Kamboçya'nın dağlarında yaşamış olduğu için, bu üzerinde durulacak bir nokta değildi. Oralara ne zaman ve nasıl geldikleri ise bilinmiyor. Bildiğimiz bir şey varsa o da, *N. Procyonoides*'in yirminci yüzyılın ikinci yarısında Orta Asya'ya, SSCB'nin eski cumhuriyetlerinin içlerine doğru yayılmış ve zaman zaman Rusya ile Finlandiya kadar batıda görülmüş olduğu. Hatta Fransız Alpleri'nde bile tanuki görüldüğüne dair bir iki söylenti çıkmıştı!

İnsan ırkının muazzam küstahlığı ve pek bereketli kötü alışkanlıkları yüzünden pek çok yabani yaşam türünün soylarının tükendiği bir zamanda, tanukiler... aslında çoğalmıyorlarsa bile, en azından yayılıyor gibiler sanki. Bu her neye alametse, eğer bir şeye alametse tabii, üzerine derhal spekülasyon yapılacak gibi bir mesele değil. Yine de, okurun acelesi yoksa eğer, bir anlığına durup tanukileri Fransa'da hayal edebilir.

Yalancı porsukları, Alpler'in eteklerindeki çam ormanlarında hayal edin. İçlerinden ufak bir grubun, Paris'te Bois de Boulogne'un

çalıları ve kayaları arasına gizlice yerleştiğini gözünüzde bir canlandırın. Ta Kendisi'ni canlandırın gözünüzün önünde; gecenin bir vakti, hani şu Parislilerin ayılıp bayıldığı tombul ufak itlerden biri gibi dört ayağının üzerinde koşsun, Saint Germain Bulvarı'ndan aşağı tabanları yağlasın, gölgeli bacakların arasından ileri geri kıvrılıp bükülsün, kaldırım kafelerinin masalarından *pommes frites* aşırsın, hatta belki Gérard Oberlé ya da Jean Echenoz gibi bir kalem erbabının elinden mantarı yeni açılmış bir şişe Hermitage Côte du Rhône kapmak üzere Les Deux Magots'ya dalsın; şişeyi karanlığa bürünmüş Jardin Luxembourg'da bir öbek gül çalılığının arkasında kafaya diksin... Hayır. Hayır.

Hayır, böyle bir çerçevede akla Tanuki görüntüsü getirmek sahiden imkânsız. Yakıştırılamayacak kadar bağdaşmaz. İnsan aklı, bataklıktaki yakamoz üzerine bir kartopu derbisi başlatabilir, hatta dikenlerden bir taç bile yapabilir ama bir silindir şapka ya da bereye gelince iş değişir. Doğrusu insanın Ta Kendisi'ni gözünün önüne getirmesi hiç de kolay değildir. İnsan Tanuki'ye uzun süre takılıp kaldığında, düşüncelerinin kıvrımları kurbağaların derileri kadar kaygan hale gelir, eldeki kalem damlataşa dönüşür, ekran baykuş sidiği gibi yeşil parlar, klavye yağlı bir bıyık bırakır. Sanki kavrama düzeneğine bir işitme anahtarı atılmış gibi, iç kulağa zayıf ama ısrarlı bir ses saldırır. Bu insanın, kalbin eskiden, evcilleştirilip boyunduruk vurulmadan önce çıkardığını sezdiği davul sesi; saf *iştah*ın gümbürtüsü (öyle saf ki neredeyse ilahi); adı olmayan tatlı ve korkunç bir hazzın hızla atan nabzıdır. *Pla-bonga pla-bonga pla-bonga.*

Dickie Goldwire mayonezli sandviçleri çiğneyerek kulübesinin zeminini adımlarken, Mars Stubblefield'la Lisa Ko yarığın karşı tarafındaki büyük evde, sırmalı minderlere yayılmış, şampanya yudumluyorlardı. Yudumlarının arasında da Amerika'dan konuşuyorlardı.

Asyalı kadın elinden geldiğince, hip-hopu ve Harry Potter'ı, seçim sahtekârlığını ve Plymouth Cruiser'ları, vücut deldirmeyi, realite şovları, Britney Spears'ı, cam sanatını, işçi sınıfı golfünü, çocuklarda obezliği ve "siyaseten doğruculuk" denen şeyi tarif

ediyordu; bugünlerin hevesleri, tarzları ve meşguliyetleri üzerine bilgi verdikten sonraysa, ülkenin durumuna kısaca değindi. Kafasını sallayarak şöyle dedi: "Ülkenizin her şeyi var ama buna rağmen neredeyse hiçbir şeyi yok gibi. İnanılmaz bir şey bu. Emsali görülmemiş bolluğa sahip o engin, güzel, güçlü topraklarda yaşayanlar, dünya üzerindeki en mutsuz insanlar arasında. Tabii, genel konuşmak gerekirse, bütün o bolluğu da eli açık, enerjik ve nezih olarak telafi ediyorlar; yönetici sınıfları hariç; onlar da her taraftaki yönetici sınıflar gibi habislikten kurtlanmış haldeler. Ama bir yandan da kronik olarak keyifsiz ve tatminsizler. Kronik olarak. Prozac'ı duymuş muydun?"

Stubblefield başıyla onayladı. Dern ve Dickie'nin Bangkok'tan periyodik olarak getirdiği havadisler sayesinde, hemşerilerinin nasıl hayrete düşüren bir hızla antidepresan yuttuğundan az çok haberdar oluyordu. Aslına bakılırsa bu bilgi ona farmakoloji işindeki hissesini, ne kadar yalandan da olsa, gerekçelendirme fırsatı vermişti. (Bu arada, maceraperest yoldaşları sağ olsun, daha önce bahsedilen modalar, pop ikonları vesaireden bazılarının belli belirsiz farkındaydı. Epey daha bilgi sahibi olabileceği halde olmayışı, Villa Meçhul'de kısa dalga radyo, çanak anten, bilgisayar ya da telefon bulunmasını çok önce yasaklamış olmasından kaynaklanıyordu. Villanın kendine ait küçük hidroelektrik jeneratörü, en başta eski bir pikapta caz plakları döndürmek için ayrıca tabii ki soğutma için kullanılıyordu; La Vallée du Cirque'te bile kimse sıcak şampanyadan hoşlanmazdı.) "Bağımsızlık Bildirgemizde" dedi, "kendimizi ulus olarak mutluluk arayışına vakfetmişiz. Kendi içinde bu bile, memnuniyetsizliğin alışkanlık haline geldiğinin kabulüdür. İnsanın zaten sahip olduğu şeyin *peşinde koşması* gerekmez ki."

"Bir bakıma dokunaklı bir durum aslında" dedi Lisa, "Amerikalıların bu kadar gururlu, bu kadar yeniyetme cesaretiyle dolu olup da, bir yandan da bu kadar şeffaf bir güvensizlik içinde olmaları yani."

"Kendini bir şey sanmakla kendinden şüphe etmek, birbirinin yerine geçebilir oluyor genelde. Bunlar aynı meteliğin iki yüzü gibi. Ama sen zaten bunların hepsini biliyorsun. Hep biliyordun." Stubblefield kadının içkisini tazeledi. "O zaman söyle bakayım

canım" dedi kulağa esprili gelmeye çabalayarak, "Sefil kardeşlerimden kaç tanesini ilaçlı translarından uyandırdın?"

Tahmin ettiği gibi Lisa dudak büktü. Boş elini salladı. "Saçmalama. Bunun benim alanımla uzaktan yakından alakası yok. Tanukilerle ben, şehirden şehre geziyor ve ufak gösterimizi yapıyoruz. Hip-hip, hoo-hoo, pla-bonga pla-bonga. İnsanlar bundan belli bir haz almıyor değiller ama kimseye, eve koşup Prozac'larının üstüne sifonu çektirecek bir ilham gelmiyor."

Yok, o da öyle olacağını sanmıyordu zaten. Yine de Madam Ko'nun sirk gösterisinin (aslında Lisa'nın çoğu hareketinin) dış görünüşünün altında bir şey, dolambaçlı yoldan öğretici bir şey, gizli bir felsefi sistemin fiziksel ama ustalıklı bir tezahürü olduğu fikrinden, şüphesinden tamamen soyunamamıştı. Stubblefield'la, dünya görüşüne etkisi devamlı olsa da kategorize etmesi her zaman kolay olmayan annesinden miras kalan, Zen benzeri beyanlardan garip bir karışımı paylaşmışlığından başka, böyle bir fikri destekleyecek pek az kanıt vardı. Ağzındaki, ismi koyulmamış ama öyle hayra alamet olmayan bir önem verdiği o nesil-ötesi olduğu iddia edilen eklentinin varlığının Lisa'daki esrarın boyutlarını genişlettiği açıktı ama medeni bir adamın üzerine fikirlerini inşa ettiği temel, ağızda bir yumru olmuyordu elbette.

Stubblefield haklı bir nedeni olsun olmasın, Lisa'ya hep bir parça hayran kaldığının gayet farkındaydı ve bu hayranlığın herhangi bir ifadesi, sonunda ikisinin de utanmasına yol açardı genelde; Stubblefield'ı entelektüel bakımdan dezavantajlı duruma düşürdüğü için utandırırdı, Lisa'yı ise... eh, belki de sadece nazlanıyordu. Bu halde, meseleyi daha fazla zorlayacak değildi nasıl olsa. Onun görünürdeki ederine bakacaktı, sanki Lisa neyse oymuş gibi; muhtemelen de zaten öyleydi.

"Sadece bir şov" dedi, adamın aklını okurcasına. "Ve şimdi acele oraya dönmem gerekiyor."

"Bu kadar erken mi? Ah, duydun mu? Zavallı kalbim parçalanıyor."

"Bence geğirdin!" Lisa parmağını ona doğru sallayarak güldü. "Bu gece Vientiane'e varabilirsem, sabaha oradan bir uçak bulabilirim.

Peki sen ve Dickie ne yapacaksınız? Benim planım, ekim sonunda Laos'a geri dönmekti..."

"Doğru. Düğün için. Eh, sağdıç olduğuma göre, hiç değilse gelini öpebileceğim."

Bir anlığına, gözlerini birbirlerine diktiler ve o bakıştan, bu gelin adayının vücudunda yüz kere öpmediği bir yer bile olmadığını anlamak için dedektif ya da psikiyatrist olmak gerekmezdi. Lisa yüzünün kızarmasına direnerek şöyle devam etti, "Şey, o planlar şimdilik havada kaldı. Eninde sonunda mutlaka birileri seni aramaya gelecektir. Hafife alıyor gibisin ama bilmiş ol ki büyük tehlikedesin."

"Tehlikede olmayan adama ayıp."

"Sana cep telefonu numaramı bırakıyorum. Kaçtığında ya da kaçarsan beni ara. Dickie'nin nereye kaçabileceğinden bile emin değilim. Artık yakutlarını satamayabilir, tabii Dern ona son partinin parasını da getiremedi. Yani o..."

"Kendini yemeyi bıraksana. Ben ona göz kulak olurum. Şahsen Birleşik Devletler hükümetinin Goldwire'ın sorunlarından en önemsizi olduğunu düşünüyorum."

Lisa elbisesindeki kırışıkları düzeltiyordu. Birdenbire durdu. "Ne demek istiyorsun?"

Stubblefield cevap vermedi, suratından da bir şey anlaşılmıyordu ama ikisi de gayet farkındalardı ki "eklentisini" ima ediyordu.

Albay Thomas'ın yazı masasında yatan dosya, dosyalardan ikincisi, şimdi eskilerin çizgisinde bir San Francisco lokantasında keten örtülü bir masada duruyordu; burası louie soslu yengeç salatalarıyla ve Operasyon Amiri Fitzgerald'ın o öğlen yemeğinde, sanki taşlarını yosun tutmaya teşvik edermiş gibi ihtiyatla ucundan tırtıkladığı ekşi hamurdan ekmekleriyle ünlü, kaplamaları meşeden bir yemek salonuydu.

Dosyanın içinde, B-52 Stratofortress'leri (ki havacı dostlar onlara "Ukala Dümbeleği" ve "Beyin Takımı" adlarını takmışlardı) 1973'te Laos-Vietnam sınırının batı tarafına düşen üç Amerikalı MIA'nın FBI'daki bilgilerinin derlenmiş hali vardı. Üçlü hakkındaki dosyalar,

ayrıntılı ve eksiksiz hazırlanmıştı; ancak bizim maksadımız için (maksadımız tam olarak her neyse) sadece birkaç göze çarpan bilgiyi sıralamamız kâfi olacak.

DERN V FOLEY

Roosevelt Lisesi'nde burslu sporcuydu.

Washington Üniversitesi için bekte oynamayı hayal ediyordu. WÜ kendisini almayınca, daha küçük üniversitelerden gelen çok sayıda burs teklifini de reddetti. Öfkelendiği ve içine kapandığı söylendi.

Asgari ücretli işlerde çalıştı (Pizza Haven, Dick's Drive-in), Boeing'de mühendis olan babasından uçuş dersleri aldı. Pilot ehliyeti aldı. Uyuşturucu tecrübesi oldu.

Annesinin teşvikiyle Union Teoloji Fakültesi'ne kaydoldu; niyeti ilahiyat doktorası yapmaktı.

Rahipliğe hazırlandığı okuldaki üçüncü senesinde, yasadışı madde satışından tutuklandı. İki kilo marihuana, elli kullanımlık LSD bulundurmaktan.

Temiz sicili ve yüksek akademik başarılarından (iftihar listesindeydi, fakültenin Latince Kulübü'nün başkanıydı) dolayı, yargıç askeriyeye katılması şartıyla suçlamaların düşmesi teklifinde bulundu.

Hava kuvvetlerine alındı. Uçuş eğitimine kabul edildi. Pilotluk brövesi aldı. Asya'da bulunan bir bombardıman grubuna atandı. Mükemmel bir çarpışma sicili vardı ama adı iki kez itaatsizliğe karıştı.

Bilinen merakları: İncil tarihi, ölü diller, havacılık, değiştirilmiş bilinç halleri.

MARS ALBERT STUBBLEFIELD

Baba, Nebraska Üniversitesi'nde astronomi profesörü.

Küçük yaşta Lincoln'deki yetenekli çocukların gittiği okula gönderildi.

On altı yaşında Chicago Üniversitesi'ne kaydoldu. Üç sene sonra antropoloji ve felsefe dalında çift diplomayla mezun oldu.

Paris'te Sorbonne ve Dublin'de Trinity College'de okudu. Halk hikâyelerinin analizinde uzmanlaştı. Avrupa'da başıboş dolaştı. Belçikalı üst düzey bir diplomatın kızını hamile bıraktı. Greenwich Village, New York City'de Village Vanguard'da altı ay garsonluk yaptı.

Illinois ve Nebraska'da iki senelik yüksek okullarda öğretmenlik yaptı. İki okulda da kabul edilmez davranışları yüzünden kınama aldı (aykırı giyinmek, fakülte toplantılarında atıp tutmak, kız öğrencileri cinsel yönden istismar ettiği şüphesi). Modern Batı düşüncesinde geleneksel Asya etkileriyle alakalı yayımlanmış yazı ve makaleleri var.

Eski öğrencisi ve Miss Nebraska Yarışması ikincisi Lisa Szaborska'yla evlendi.

Anlaşılan o sıra aklına öyle estiği için hava kuvvetlerine yazıldı. Pilotluk brövesi aldı. Asya'da bulunan bir bombardıman grubuna atandı. Mükemmel çarpışma siciline rağmen, adı itaatsizlik ve bir subaya yakışmayan uygunsuz davranışlara karıştı.

Başını dertten çenesiyle kurtarmakta uzman.

Bilinen merakları: Sanat, edebiyat, caz, epistemoloji, yemek, şarap, kadınlar.

DICKIE LEE GOLDWIRE

Onun hakkında zaten yeterince bilgilendirildik.

Madam Phom, Madam Ko'yu el arabasından Fan Nan Nan iniş platformuna, bir çuval pirinçmiş gibi bıraktı. Lisa çığlığı basarak, Madam'ı bileğinden yakalayıp, onu da kendi üzerine çekti, Dickie elinde kırçiçekleriyle köşeyi döndüğündeyse iki sirk göstericisi, gürültücü kız öğrenciler gibi yuvarlanıp kıkırdıyorlardı.

Dickie çiçekleri köyün üzerindeki bayırlardan, bambu engerekleriyle, otuz santim uzunluğunda çıyanların ölümcül zehrini göze

alarak toplamıştı. *Dickie'ciğim*, diye düşündü Lisa. *Hep böyle romantik, böyle hassas*. Ardından, buketin içindeki birkaç yabani kasımpatını fark ederek *ve böyle dünyadan habersiz*, diye ekledi. Dickie, Lisa'nın ağzında neredeyse Stubblefield kadar çok kez bulunmuşsa da, damağında bulunan bir polipin, kalbinin gündemini baltalama potansiyeline sahip olabileceğini hayal edemeyeceğinden, bunu daha önce ne fark etmiş ne de sormayı düşünmüştü. Ondan caymak mı yoksa onun karısı olmak mı daha zalimce olurdu diye merak ederken içi karardı.

Neyse, hata diye bir şey yoktur; hem zaten artık ufak ufak Vientiane'e doğru yola koyulması gerekiyordu. Ayağa kalkmasına yardım ettiğinde Dickie'yi öptü, Stubblefield'ın şampanyasının tadını alınca kendisini hafiften geri çektiğini hissetti. Madam Phom'u da öptü, sonra Dickie'nin peşinden kulübesine doğru gitti. Eşyalarını toparlarken, gelecekten konuştular; beklentilerini bilimsel açıdan öyle kesinliksiz ölçülerle tartıyorlardı ki, bir kavunun karşısına bir diş fırçasını ya da diyelim bir düğün çanının karşısına bir kasımpatı tohumunu koyabilecek gibiydiler.

"Hapse düşersem, gelip beni ziyaret eder misin?"

"Muhtemelen hayır" dedi, onu kandırmak istemediği için. Arkasından onu üzmek de istemediği için şunu ekledi, "Ama menajerimle sana ekmek ve mayonez yollarım."

Laos'taki Hanoi kuvvetlerinin yandaşları, 1971'den sonra bir dönem, Amerikan istilasından korkarak savaş esirlerini Vietnam sınırından daha da uzağa, sınırı tayin eden Annam Dağları'nın batı yakasına nakletmeye başladılar. Savaş esirlerinden bir araya gelen böyle karman çorman bir gruba Ukala Dümbeleği'nin mürettebatı da dahildi. Yavaş hareket ediyorlardı çünkü geçit engebeliydi, cangılı uyuşuk suikastçiler gibi saran patlamamış bombalar vardı ve yüzbaşı Foley, paraşütle inerken ciddi şekilde burkulan ayak bileğinin üzerinde topallıyordu.

Mahkûmlara refakat eden askerler sabırsızlanıyordu. Sınırda onlara ihtiyaç vardı ve içerideki kamplara varmak uzun bir yürüyüş istiyordu. Birkaç günden sonra, bir seferde birkaç esiri köy ceza-

evlerinde gözaltına alması için yerel polise teslim etme fikri geldi akıllarına. Sonraki bir tarihte geri toplanabilirlerdi.

Stubblefield, Foley ve Goldwire, Birleşik Devletler'in bombardıman bölgesinden yüz kilometre ya da daha uzağındaki dağ eteklerine kurulmuş açık hava hapishanesine bırakıldılar. Oradaki köylüler, solcu Pathet Lao'ya epey sempati duydukları ve 1960'ta CIA'in hile karıştırdığı bir seçimle güç kazanan, sağ kanat Ulusal Birlik hükümetine karşı ise epey tenezzülsüz oldukları halde, öyle ateşli bir politik tavırları yoktu. Pirinç ve sebzelerini ekip biçer, gölden balıklarını tutar, ailelerini kurar, şenliklerini yapar, kendi kaba usul Budizm'lerini tatbik ederlerdi. Durumun yeni bir tarafı kalmayınca, kent hapishanesindeki garip Amerikalı üçlüyle nadiren ilgilenir olmuşlar, onlara sırf, besleyecek üç boğaz daha diye bakmaya başlamışlardı. Güvenlik gevşekti.

Bulutlu bir nisan gecesi, Dern'in ayak bileği en nihayet iyileştikten sonra, Ukala Dümbeleği'nin mürettebatı köhne kodesten firar ettiler ve düzlüklerde daha kolay yakalanacaklarına kanaat getirerek, yükseklerdeki daha yabani araziye yöneldiler. Adamlarımız bir hafta boyunca gündüzleri uyuyup geceleri çoğunlukla dolambaçlı yollardan, irtifa kazanarak ama yılanlar, çıyanlardan ve tanımlayamadıkları şekil ve seslerden ödleri patlayarak yolculuk ettiler. O gürleyen mırıltı, mönü planı yapan bir kaplanın salyası akan çenelerinden mi çıkmıştı? O *pla-bonga* davul gürültüsü, cehennemin mutlu ev sahibinin tabutlarının kapaklarını çakışı mıydı? Ay bir radyasyon yarası gibi açılıyor, her bir ağaç sinir içinde bağırsaklarını sallıyordu.

Fan Nan Nan'a tesadüfen rast geldiler; ama ne şanslı bir tesadüftü. Gölgelik ormandan çıkarken, üzerlerindeki gökyüzü ani bir astronomi nöbetindeydi, bu yerin görüntüsü anında hoşlarına gitti, elektriğine güven duydular diyebiliriz; o radde güvendiler ki şafak vakti, köy merkezinin içlerine doğru (aç, susuz, pis, bitkin halde) dolaştılar, burada sahte bir güven ve hakiki bir iyi niyetle dolup taşarak durdular. Şaşkınlık içindeki köylüler, onları göz hapsine almış yine de baştan itibaren onlara misafirperver davranmıştı. Stubblefield'ın önsezisi doğru çıkmıştı. Fan Nan Nan'ın sahiden özel

bir yanı vardı. Bir iki sene içinde, daha da özel hale gelecekti. Fan Nan Nan'la Villa Meçhul birbirleri için yaratılmışlardı.

Tak! Tak!

Kim o?

James Michener.

Yalancı! Sen James Michener değilsin.

Haklısın. Sen de tipik bir Michener okuru değilsin muhtemelen. Gene de eğer bir itirazın yoksa, çok kısaca, çok hafiften Michenervari gideceğiz, böylece arka planda gelişen olaylara dair hiç değilse bir nebze detay verebileceğiz.

Okurun tabağına, jeolojik araştırmaların fosilleşmiş meyvelerini yığmanın manası yok tabii. Coğrafi yön tayinine ihtiyacı olanlar varsa bir atlasa başvursunlar. Tarihsel olarak, Lao Krallığı'nın esasen 1353'te Güneydoğu Asya kabileciliğinin geçirgen çorba kâsesinde katılaştığını ve asırlar boyu, ta ki 1975'te komünizmin tekdüze yumruğuyla devrilene kadar, komşu güçlerin peş peşe saldırılarına, ardından da Fransız ve Japon işgallerine dayandığını not düşebiliriz. Bununla beraber, bu açıklama Laos'la, Michener'ın *Hawaii*, *Polonya* ve *Teksas*'ının o yerlerle ilgilendiği şekilde ilgilenmediğinden, daha geniş herhangi bir tarihsel bakış açısı getirmek, muhtemelen yersiz olacaktır. Bu ufak ulusun kırsal geleneklerinin sağlam, ruhani havasının güçlü, nüfusunun nispeten seyrek olduğu ima edilmişti. Bunun ötesinde, geriye hesaba katmanın faydamıza olacağı bir tek bu nüfusu *oluşturanlar* kalıyor, o da Fan Nan Nan'ı etkilediği kadarıyla.

Bu nüfusun ilginç olan yanı, dört ayrı ana kültürel grubun karışımı olmasından da çok, grupların (dil, giyim, din, âdet ve kökenler gibi etnik farklılıklara aldırmadan) oturmayı seçtikleri rakıma göre sınıflandırılmasıdır.

Yukarıya doğru hareketlilik kavramı, Laos'ta tepetaklak ve tersyüz edilmiştir. Örneğin, asırlardır yönetime ve topluma hâkim olan grup (Lao Lum) bir alçak bölge kültürüdür. Lao Lum, deniz seviyesinin hemen yukarısında, Mekong Nehri'nin ve kollarının boyundaki

pirinç tarlalarına bakarak ve başkent Vientiane'den ülkenin resmi işleriyle ilgilenerek yaşarlar. Eski aristokrasi ve orta sınıftan geriye kalanlar, bu grubun üyeleridir. Bunlar, Budizm'in Theravada ekolünün takipçileridir.

Yukarılara çıkarken bir sonra karşılaşacağımız, Lao Tay olur; Lao ve Tay arasındaki kalıtsal çizgi, genelde hakikaten çok ince olduğundan bu, yerinde olduğu kadar, kafa karıştırıcı da bir isimdir. Lao Tay, hem ıslak pirinç (çeltik tarlasında büyüyen) hem de kuru pirinç (dağda büyüyen) yetiştirir ve aynı şekilde hem ruh-kültü animizmi hem de Budizm'in kendi ilkel varyasyonlarını tatbik ederler. Bizim üç Amerikalının geçici (onları esir alanların planladığından daha geçici) olarak hapsedildikleri hapishane, Lao Tay bayırlarında bir köyde bulunuyordu.

Tırmanmaya devam edip, sonunda yüksek dağ köylerine ulaşacak kadar ilerlersek, kendimizi köleler ile asillerin hizmetçilerinin soyundan gelen yoksul, animist bir topluluk olan Lao Theung'lerin arasında buluruz. Lao Theung'ler kuru pirinç, pamuk ve tütün ekip biçerler, yalnız tahta aletler ve bambudan araçlar kullanırlar; dağdaki ırmakların yakınına, zeminleri toprak kulübelere yerleşirler ve insan bedeninin 30 ile 130 arası ruhu ağırladığına inanırlar (obezite ya da anoreksinin ruh ikametgâhının büyüklüğünü ne ölçüde belirlediği ise biraz karışıktır).

Daha da yukarılara devam edersek, en sonunda dağın ırak, bulut-şapkalı doruklarına ulaşırız; buradaysa toplu olarak Lao Sung (Yüksek Lao) diye bilinen kabileler yaşar. Lao Sung kabileleri (ki bunların içine Lisu, Mien ve ağırlıklı olarak da Hmong girer) Laos'a en yakın zamanda gelen göçmenlerdir, Çin, Birmanya ve Tibet'ten, muhtemelen en fazla on dokuzuncu yüzyılın sonlarında göçmüşlerdir. O yüksek rakımlarda, başarılı tarım için koşullar daha yetersiz olduğu halde, Lao Sung (bilhassa da Hmong), topraklarında daha geniş ve daha derin humus birikintileri olan Lao Theung'dan çok daha varlıklıdır. Neden? Çünkü Hmong çiftçileri, yalnız ve yalnız bir tek ticari tarım ürününe yoğunlaşırlar: Haşhaş.

(Fan Nan Nan'dan yukarıya olsa olsa bir saatlik tırmanış mesafesinde bir Hmong köyü vardı ki Stubblefield'la Foley o köyün bahçe

uzmanlarıyla, karşılıklı kârlı çıkacakları bir ilişki kuracaklardı. Buna sonra değineceğiz.)

Pekâlâ, şu anda Michener bölgesini atlatmış bulunuyoruz ve narkolepsinin göz kapaklarımızı kurşun gibi yapmadığını, Lao-şu Lao-bularla komaya girmediğimizi varsayarsak, hikâyenin akışına tekrar kavuşurken, artık Fan Nan Nan'ın bir Lao Theung halkı olduğu sonucuna varacak durumdayız, öyle değil mi? Bütün kanıtların ortaya konulmasıyla, Vientiane'deki hükümetin, hatta çevresindeki köylerin sakinlerinin bile, bu sonuçta bizimle hemfikir olacaklarından eminiz. Ha, işte bu durumda hepimiz yanılıyoruz.

Bu noktada, meraklananlar kendilerine ufak bir hikâye anlatılmasına mahkûm olacaklar; aslında bir anekdottan fazla bir şey değil ama Krispy Kreme donut nasıl yağa doymuşsa, bu da romantizme öyle doymuş bir hikâye.

Öyle görünüyor ki, geçen yüzyılın eşiğinde, 1900 yahut 1899'da belki de ondan birkaç sene önce, Fan Nan Nan aslında ufak bir Lao Theung ileri karakoluyken, mezradan birçok erkek krallık ordusuna alınmıştı. Lao Theung'un tarihinde anlaşmalı kölelik bulunması ve halkın hamaratlığıyla nam salmış olmasından dolayı, aralarından askere çağrılanların savaş alanına verilmeyip bunun yerine, el işlerine yatkınlıklarıyla saray halkının emrine kolayca amade edilecekleri Vientiane'deki sarayın bitişiğinde bir garnizona yerleştirilmelerine şaşırmamalı.

Yeni yılı kutlamak için düzenlenen Pii Mai Lao şenliklerinden birinde, askerlerden bir tanesi, başkent civarına yakın zengin bir köyden gelen genç bir kadınla tanışmış. Filler geçit yaparken utangaçça el ele tutuşmuş, dolunay yükselirken birlikte keyfe gelmiş ve Pii Mai Lao sırasında, âdet olduğu üzere birbirlerinin üstüne su atmışlar. Üç günlük şenlik sonunda, erkeğe ve kadına özgü hormonal vericiler arasında geçen, işitilemeyen ve izah edilemeyen bir kimyasal diyalog, umutsuzca âşık olmalarına yol açmış.

Kızın anne babası her ne kadar, kızlarının kendileri gibi bir Lao Lum'la evlenmesini daha çok tercih etseler de, bu birleşmeyi yasaklamak istememişler. Asker, hem hoş sohbet ve yakışıklı, hem de güçlü ve dürüstmüş, yani kızlarının ona kapılmasını anlayabi-

liyorlarmış ve kız sonuna kadar kararlı olduğundan onlar da razı olmuşlar. Askerlikten terhis olduktan birkaç gün sonra, kızın evinde bir düğün yapılmış.

Gelgelelim damat, Lao Theung kırlarının temiz dağ havasını fena halde özlemiş, bereketli yabani yaşamı özlemiş, şelaleleri ve kayaları (ve içlerinde yaşayan ruhları) özlemiş, hepsinden çok da kendi ailesinin şefkatini özlemiş. Sivrisinek öldürmekten bıkmış. Islak pirinç yetiştirmekten hiç anlamıyor, çeltik tarlasının kokusundan burnunun direği kırılıyormuş. Gelini yukarı köylere götüreceğini duyurduğunda, kızın anne babası pişmanlık ve üzüntüden hasta düşmüşler. Anlayacağınız, kızlarının öyle sıradan bir kız olmadığıyla övünürken, kör anne baba yanılgısına kanmışlar. Kız güzelmiş (belki Bayan Ginger Sweetie kadar güzel); haysiyetliymiş (belki Bayan Ginger Sweetie kadar haysiyetli); kentteki en iyi dansçı, en iyi şarkıcı, en iyi terziymiş, üstelik o güne kadar kimse yellendiğini duymamış. Annesiyle babası, kız ve erkek kardeşleri, ondan ayrılmaya dayanamazlarmış; bu yüzden yeni kocası onu uzaklara götürdükten bir ay kadar sonra, mandalarını satmış, tası tarağı toplamış ve onun peşinden Fan Nan Nan'a gitmişler.

Birkaç ay sonra, gelinin akrabalarından herkes, hatta uzaktan kuzenler bile, hayatın, kızların o en yetenekli ve en tatlısı ile dini bütün ve cömert ailesi olmadan anlamsız olduğuna karar vermişler; böylece akrabalar da tepelere ve Fan Nan Nan'a doğru yola koyulmuş. Gidişleri cemaatin örüldüğü kumaşta bir delik açmış; orada kalıcı bir boşluk oluşmuş. Köylüler, "onlar en iyi hemşerilerimizdi" diye ağlayıp inliyorlarmış. "Ya o güzelim kız, kentteki en iyi dansçı, en iyi şarkıcı, en iyi terziydi. Ve hayatı boyunca kimse yellendiğini duymadı." Bir buçuk sene içinde, köyün tüm kahrolası nüfusu, bereketli bir ovaya kurulu memleketlerini terk edip bir yığın kilometre uzağa, çalkantılı bir ırmakla insanın gözünü korkutan dipsiz bir boşluğun arasına sığınmış bir yüksek vadi mezrasına yerleşmiş.

Gelin görün ki, Fan Nan Nan artık cidden fazla kalabalık olmaya başlamış. Birtakım yeni evler yapılmış; ancak yeni inşaatlar için yer, doğal engellerle sınırlı kalıyormuş. Tek bir aile için düşünülmüş evlerde, üç dört aile birden barınmak mecburiyetinde kalmış. Talebi

layıkıyla karşılamaya yetecek kadar pirinç yetişmiyormuş ve altyapıya o kötü haliyle kayda değer bir yük binmiş.

En sonunda Lao Theung büyüklerinden biri, Lao Lum büyüklerinden birinden, grubun alçak arazilerde bıraktığı evlere ve çeltik tarlalarına ne olduğunu soruşturmayı düşünmüş. "Ha, boş duruyor" diye yanıtlamış Lao Lum. "Sırtımıza bağlayamadığımız her şeyi orada bıraktık." O güzel, boş meskenler, o nadasa kalmış verimli tarlalar, Lao Theung hayal gücünü kışkırtmaya başlamış. Terk edilmiş köyün, Vientiane'in bütün zenginliğine, iş fırsatlarına, eğlencesine ve prestijine yakın oluşunu da hesaba kattıklarında, akıllarının çelinmesi karşı koyulmaz hale gelmiş. Bir şafak vakti, Fan Nan Nan'ın yeni Lao Lum sakinleri uyandıklarında, ne kadar Lao Theung hanesi varsa hepsinin (karma olan bir tanesi dışında) eşyaları sırtlarına bağlanmış halde aşağı yolu doldurduğunu görmüşler.

İki köy yer değiştirmiş. Bu durum müzik eşliğinde sandalye kapmaca oyununa benziyormuş.

Eski askerin, açılmış burun deliklerinde halis dağ havası ıslık çalıyormuş. Kulakları şelalelerin aşina dökülüşünü, yabani tavuskuşunun çığlıklarını, leoparların boğuk öksürüklerini, elli tür yarasanın cıyaklamalarını memnuniyetle kaydediyormuş. Evlilik yatağında, gelinin ağırbaşlı görünüşü yerini, yine ona has hırıltılar ve cıyaklamalara, çanak çömleği şangırdatan ve kırmızıbiber ezmesinin yanında lapa kadar hafif kalacağı edepsiz gösterilere bırakmış. Hayat iyi gidiyor gibiymiş. Yine de genç adamın kalbinde bir burukluk varmış. Kendini yalıtılmış, yabancı, hoşnutsuz hissediyormuş.

Karısına tekrar klanına (ki artık kesin olarak *kadının* eski köyüne yerleşmişler) katılacağını haber verdiği gün kadın şaşırmamış. Bu kararını desteklediğini, hiç tereddütsüz oraya onunla birlikte gideceğini söylediğini öğrenmek de bizleri şaşırtmamalı. Damatsa, "Olmaz" demiş. "Gelemezsin. Eğer benimle gelirsen, yine ailenin aklı başından gidecek ve senin yakınında olmak için hemen eski kentlerine geri dönmeye kalkacaklar. Sonra senin diğer akrabalar (çok geçmeden de diğer herkes) onları izleyecek, Fan Nan Nan'ı terk edilmiş halde bırakacaklar. Hayat şartlarımız yine sefil bir sıkışıklığa girecek, bu da benim halkımı buraya dönmeye teşvik

edecek, eninde sonunda beni gitmeye mecbur bırakacak ve bütün mekik dokuma belasını yeniden başlatacak. Bu delilik. Böyle devam edemez. Sen olduğun yerde kalmalısın. Seni seviyorum. Hoşça kal."

Kız, adamın suretinin dağın eteğinden aşağıya doğru inerek gözden kaybolmasını izledikten sonra (karnında çocuğuyla) ağırbaşlı ve kararlı bir şekilde uçurumun kenarına yürümüş. O günlerde ortasında tel, karşı tarafında büyük bir ev falan yokmuş; adeta evrimin bu hızla ilerlemesinden sıkılmış gibi esneyen gezegenin içten gevezeliğinden başka bir şey yokmuş hatta. Kocasının tuttuğu yola bir kere daha özlemle bakmış, arkasından kendini eşikten aşağıya atmış.

Atlayışına korku (sonradansa huşu) içinde şahit olan odun toplayanlar, şu garip gerçekte birleşmişler: Kızın bedeni, boğazın kuşların deldiği sonsuz boşluğuna dalarken, yarı yolda aniden düşmeyi bırakmış, ters yöne dönmüş ve havada, neredeyse kanyonun ucuna kadar yükselmiş. Sonra yine öyle birdenbire, onu kaldıran kuvveti kaybetmiş ve unutuluşun son sislerinin arasından aşağıya savrulmuş.

Kimileri bir ters akımın, kuvvetlice yükselen bir hava dalgasının, onu bir an için yakaladığını ve göğe doğru taşıdığını düşünmüştü. Diğerleri ise, Lao Lum kızının Lao Theung oğlanına yerçekimi kuvvetine mani olacak kadar güçlü bir aşk beslediğine inanmışlardı. Ancak o kadar duygusal olmayan bir iki seyirci vardı ki onlar, kızın kısa ömürlü yükselişine başlamadan hemen önce, gürültülü bir patlama sesi duyduklarını iddia ederek, bir ömür boyu içinde tuttuktan sonra nihayet osurduğuna ve oluşan basıncın onu havada yüz metre yukarı fırlatabilecek denli büyük olduğuna kanaat getirmişlerdi.

Her ne olduysa, tabii eğer sahiden sıradan bir intiharın ötesinde herhangi bir şey olduysa (kızın havada yükselmesi bir serap da olabilirdi), gerçek şu ki o günden itibaren Fan Nan Nan, Lao Theung köyüymüş gibi yapan bir Lao Lum köyü olmuştu. Ulusal nüfus sayımında Lao Theung olarak sayılıyor, vergi sicillerinde listeye Lao Theung diye geçiyordu. Köylüler, Lao Theung gibi giyiniyor ve konuşuyorlardı. Kendi Budist mabetlerini muhafaza etmişler ama kapalı kapılar ardına saklamışlardı, ağaç gövdelerinde yaşayan sihirli tanrılara ve güya vücutlarının muhtelif kısımlarında ruh işlerini idare eden şu ruhlara (sayıları 30 ile 130 arasındaydı; gerçi köylüler genel-

de ufak olan sayıyı tercih ediyorlardı) en azından göstermelik bir hürmet sergiliyorlardı. İki ya da üç kuşak sonra, yüz hatları da Lao Theung'a benzedi. Bir yandan da, tüm bunlar bir maskeli baloydu, utanç ve üzüntü içinde kabul edilen ve (kim bilir?) belki de yalnızca eğlencesine devam ettirilen bir oyundu.

Her halükârda, Fan Nan Nan'ı bir dolandırıcılar kabilesi, bir maskenin arkasında duran bir kasaba, tedbili kıyafete bürünmüş bir köy diye nitelendirmek, muhtemelen abartılı olmayacaktır.

Fan Nan Nan'daki eksantrik kimlik hilesinin, Ukala Dümbeleği mürettebatının savaş bittikten sonra aldığı Laos'ta bir süre daha kalma kararına etkisi olmuşsa; eğer havacılar aldatmacadan hakikaten haberdar idiyseler bile, belli belirsiz oyalanma niyetlerini birbirlerine (adeta istemeyerek) itiraf ettiklerinde, bundan bahsedilmemişti.

1973 sonbaharı geldiğinde, Vietnam'da artık çok az Amerikan askeri kalmıştı. Bir dizi ateşkes anlaşmasına rağmen, Kuzey ile Güney arasındaki çatışma tüm şiddetiyle devam ediyor, arkasında Birleşik Devletler olan Güney' se kat kat daha fazla yenilgi alıyordu; en nihayet Nisan 1975'te Saygon'un istila edilmesi üzerine, Birleşik Devletler aceleyle askeri ve sivil personelinden son kalanları da tahliye etti ve Güney, kayıtsız şartsız teslim oldu. Dev bir süper güç, kırmızı-beyaz-mavi kuyruğunu bacaklarının arasına kıstırıp evine sıvışmış; lüzumsuz savaşların bu en lüzumsuzu burada sona ermişti. Teslim olunduğu haberinin Fan Nan Nan'a ulaşması ise bir haftadan fazla sürmüştü.

O sıralarda Foley, Stubblefield ve Goldwire, dağ köyünde kalmaya başlayalı iki sene olmuştu. Teknik olarak tutsak olsalar da, geçirdikleri zamanın çoğunda serbestçe hareket edebiliyorlar, etrafta rahat rahat dolaşıyor, ekip biçmeye ve hasada yardımcı oluyorlar; gardiyanlarıyla yemekleri, pirinç viskisini, ara sıra da afyon çubuğunu paylaşıyorlar; ihtiyarlarla hararetli tartışmalara giriyorlar; İngilizce dersleri veriyorlar (bazen istemeyenlere bile); kuş avlarına ve şenliklere katılıyorlar; razı gelen bütün kız ve kadınlarla düzenli

cinsel münasebetin keyfini sürüyorlardı. Onları ilk esir alanlar, çoktan izlerini kaybetmişlerdi; Stubblefield'ın taktığı isimle Fan Nannyler* ise onları yetkili otoritelere bildirmeye yönelik herhangi bir motivasyon taşımıyorlardı.

Saygon'dan gelen barış haberleri, Fan Nan Nan'da bütün gece süren bir kutlamayla, viski, kanabis ve beden aromalı bir dans partisiyle karşılanmıştı; gerçi kimin neyi kutladığı pek belli değildi ama yerliler de Amerikalılar da neşe içinde katılmışlardı. Akşamın erken saatlerinde Stubblefield (ki kendisi cüssesi, aklı ve laf kalabalığı sayesinde halkın içinde tanınan, hatta baskın bir zat olup çıkmıştı) sonradan mahiyetini hiç kimsenin, hele kendisinin hiç anımsayamadığı uzun bir nutuk çekmişti. Her halükârda belediye reisi, bu vesileyle mahkûmlarına özgürlüklerini resmen bahşetme fırsatını yakalamıştı ve yaygın kanaat, oradan gecikmeden ayrılacakları yönündeydi.

Halbuki sonraki gün, yabancılardan hiçbiri bir düğme bile toplamadı. Dickie, Dern'le Stub'ın eşyalarını toplayamayacak kadar akşamdan kalma olduklarını, onlar da birbirleri ve onun için aynı şeyi farz etmişlerdi. Üçü de haklıydı. Karşılıklı kurumuş ve gastronörolojik şok geçirmiş haldeydiler. Ama sonra ikinci bir gün geçti ve üçüncü ve artık sağlıklarına kavuşmuş oldukları halde, üçlüden hiç kimse kulübesini boşaltmıyordu. Her biri, öylesine dalga geçmekle, gereksiz günlük işler yapmakla, güneşin karşısında uzanmakla, köylüleriyle göz temasından kaçınmakla yeterince meşgul görünüyordu.

Dördüncü gün Stubblefield, en rütbelileri ve uçağın kaptanı olarak bir toplantı düzenledi. Adamlarımız özel konuşmak istediklerinden boğazın ucunda, yıllar önce genç gelinin kalp acısıyla (ve belki de sıkışmış mide gazıyla) fırlayıp hiçliğin içine atıldığı noktadan çok da uzak olmayan bir yerde toplandılar. Kendileriyle tanışan herkes, onları kavgacı söylemin amansız uygulayıcıları olarak tanıdığı halde, bu toplantıda üzerlerinde tuhaf bir suskunluk vardı. Uzunca bir süre yalnızca havadan sudan konuşup, hayranlıkla bulutlara baktılar. Buzları kıran, her zamankinden farklı olarak Dern Foley, yani üçü arasından en içine kapanık olanları oldu.

* [Fan Nannies] Nanny (İng.): Dadı. (ç.n.)

"Bayağı bir süredir" dedi Dern, sinirleri gerilmiş bir halde kıpırdanarak, "Asya'nın dev, gizemli incisini çatırdatmaya can atıyordum sanki. Anlarsınız ya. İçinde bir istiridyenin kaşındıran maraziliğinden başka bir şey var mı diye. Şu hep hakkında çok şey duyduğumuz Doğu bilgeliği, açıklanamazı açıklama, Duman ve Aynaların Tanrısına bir çıngırak asma denemelerinden daha batını ve aynı derece faydasız biri daha mı yalnızca; yoksa bunda nihayetinde daha şey bir şey yani nihayetinde daha etkili, nihayetinde daha derin, nihayetinde daha, ee, *nihai* bir taraf var mı?"

"Mesela, buradaki Fan Nannylerin o kadar değilse de başka herkesin bağlandığı bu animizm denen şey. İlkel hurafenin çığrından çıkmış hali deyip geçebilir miyiz sahiden de? Yalnızca insanların mı ruhu vardır; yoksa bu, narsistçe, şovenistçe kendini pohpohlamak mı oluyor bir parça? Demek istiyorum ki, şuradaki koca, ihtiyar tik ağacına ya da şu akarsu yoluna baktığımızda, kilisenin pazar okulunda gösterdikleri insanı andıran, hayali uzun ak sakalı ve platin cübbesi olan Mübarek Dede'de gördüğümüz kadar ilahi bir şeyler göremez miyiz? Haçın *üzerinde* olduğu kadar *içinde* de ilahi bir varlığın olabileceği ihtimalini aklımıza getirmeye muktedir miyiz?"

"Son zamanlarda, bütün şu çok kısımlı tek bir ilahi varlığa, cinlere ve iblislere, inorganik zekâya ve insana ait olmayan ruhlara dair fikirler falan, beni iyiden iyice cezp eder oldu ve... bilemiyorum.. tam da bir parça alaka kurmaya, içine girmeye başlamışken, *ayrılmak* zorunda kalmak yazık gibi geliyor. Ne dediğimi anlıyorsunuz değil mi? Bu bölgede açık görüşlü, akıllıca işler yapılabilir. Tektanrıcılığın zokaları yeniden ortaya atılıp da, bütün bu zengin ve ağız sulandıran ve canlı ekstravaganzayı yine kıç kastırıcı, küçük bir tek kişilik gösteriye çevirmeye çalışmadan önce yani."

Foley, gözünü ayaklarının etrafındaki otlara dikmişti, sanki saplarıyla yapraklarının hissederek hareket ettiğini izliyormuş gibiydi. Arkasından Dickie konuştu. "Ne diyeyim Dern" dedi yüzü aydınlanarak, "buralarda biraz daha takılıp araştırmana devam etmek istiyorsan, ben de bir süre seninle kalmaya hazırım. North Carolina'yı özledim tabii ama eve gittiğimde, geri dönüp okulu bitirmek, sonra da pederin oto galerisinde çalışmak zorunda kalacağım. Açık

söyleyeyim ki, bunlar için pek de can atmıyorum." Dickie köyün olduğu tarafa şöyle bir baktı. Sabırsızlıkla gülümsedi. Omuz silkti. "Buralarda hayat bayağı tatlı."

Dickie'yle Dern, Stubblefield'a baktılar. Sıra onundu ve çoğunlukla beyni bir rodeo şampiyonu, diliyse şahlanan vahşi bir atmış gibi konuşan adamın, sular seller gibi şakımasını bekliyorlardı. Stubblefield'sa yalnızca o koca, keyfine düşkün kafasını sallayıp, ağzında bir şey geveleyerek onları şaşırttı. "Dalında kızarmış salkım domates" diyordu sanki.

"O neydi?" Dickie'nin aklını bir görüntü seli basmıştı: Wonder Bread ve Best Foods mayonez. Stubblefield da mı bu harikulade şeyleri hayal ediyordu?

"Dalında kızarmış salkım domates." İşte daha anlaşılır şekilde söylemişti. "Amerika'daki bütün süpermarketlerin sebze reyonunda bu yazıyı görürsün. Kışın, salkımlar otuz santim kar altındayken de görürsün. Oysa kasadaki domatesler temmuz ve ağustosta bile tam anlamıyla kızarmamış olur. Pembemsi ve sert ve de lezzetsizdirler. Bırak dalında kızarmasını, kızarmış bile değillerdir. Peki itiraz eden çıkar mı? 'Kimi kandırıyorsunuz be! Bu siktiğimin tatsız domateslerini daha *yeşil*ken toplamışlar!' diye bağıracak birileri çıkar mı? Ya da, en kör cahilinin bile, haftalardır soğutucuda beklediğini ve gerçek bir çiftliğin yakınından bile geçmediğini bilmesi gerektiği yumurtalarına 'taze çiftlik yumurtası' diyen lokantanın mönülerini ortadan ikiye mi yırtar insanlar? Bu kadar bariz bir sahtekârlığı sistematik olarak uygulayan ve görmezlikten gelen bir ülkenin yapmayacağı şey yoktur; Henry Kissinger'a Nobel Barış Ödülü bile verirler." İç geçirdi; derin ve nemli. "Kazıklanmayı seve seve kabul edenler, onları kazıklayanlar kadar yozdur. Tabii. Evet. Tıpkı sahte yeminlere ağız oynattığımda, karımın da benim kadar kabahatli olması gibi. Benim suç ortağım oldu o."

Dickie'yle Dern, buna karşılık ne diyeceklerini pek bilemiyorlardı ama binbaşılarının Nebraska'ya kestirmeden, hızlı bir geçiş yapmaya sıcak bakmıyor olabileceği izlenimine kapılmışlardı. Rahatsızlıklarını sezen Stubblefield sırıttı ve yarığın öte tarafındaki, çatı uçları görünen Fransız Kolonyal tarzı yapıya doğru işaret etti.

"Kendimi yine, kakalanan yumurta ve kendini ele veren domates diyarına atmadan, aha şuradaki terk edilmiş eve yakından bir bakmak istiyorum. Tabii, bunu boynumu kırmadan ya da yerel faunanın besin zincirinde geçici ve rasgele bir halka olmadan yapabilmenin bir yolunu bulabilirsem."

Bu bir yere varmayan ama neticesi belli konuşmayı takip eden haftalar içinde, ki havacılarımız bu zamanı Fan Nan Nan'daki konukseverliğin keyfini çıkarmayı ve belirsiz meşgaleleriyle uğraşmayı sürdürerek geçirmişlerdi, Hanoi'nin arka çıktığı Pathet Lao, Laos'un büyük kısmında kontrolü ele geçirmişti. 23 Ağustos günü, Laos Devrimci Halk Partisi, (ki Marksizm tacirleri "halk" terimini ancak "dalında kızarmış" ve "taze çiftlik" kadar hakiki bir açık sözlülükle kullanırlar) kendini yeni kurulan Lao Demokratik Halk Cumhuriyeti'nin iktidar partisi ilan etti. "Hızlandırılmış sosyalizm" politikası getirilmiş ve başka dalında kızarmış reformların yanında, halkın Budizm'i tatbiki de ağır biçimde kısıtlanmıştı.

Şimdi, yeni komünist hükümet, Amerikalı havacıları ülkelerine geri gönderilmeleri için Uluslararası Kızıl Haç'a teslim etmekle yükümlü olmalıydı tahminen; ancak uzlaşmazlar, zafer ve intikam sarhoşuydu ve Ukala Dümbelekleri böyle evraksız halleriyle bulunur ya da kendi kendilerine teslim olurlarsa, yüzde bin ihtimalle casus diye vurulacaklardı. Tabii kurnazca ve dikkatli davranır, şansları da yaver giderse, Mekong üzerinden Tayland'a kaçabilirlerdi; oradaysa (Şükürler olsun!) Birleşik Devletler ajanları tarafından günlerce durmadan sorgulanır sonra da herkesin unutmayı yeğleyeceği bir savaşın kahramanları olarak, Amerika'nın Ana Caddesi boyunca geçit töreni yaparlardı. "Üzerimize madalyalar iğnelemek için bizi Gül Bahçesi'ne getirselerdi, aniden Başkan'ın üzerine atlayıp kulaklarını ısırarak koparabilirdik" diye önerdi Stubblefield; ama bu fikrin peşinden hiçbir zaman gitmediler.

Daha başka toplantı yapılmadı. Doğrusu aralarında eve gitmeliler mi gitmemeliler mi diye (bir defa daha bile) konuşulmadı. Hislerine kapılanlar, onlar *zaten* evlerinde diyebilirler ama mesele o kadar basit değildi. Kinikler, kendilerini sürgün serüvenine kaptırdılar diye onlarla alay edebilir; ama mesele, o kadar da basit değil. Yeniliğe

çıkan kapı, hep bir parça aralıktır. Pek çok kişi önünden ancak bir an bakıp geçer, bazıları içeriye şöyle bir göz gezdirir ama girmemeyi tercih eder, ötekiler içeri dalıp geri çıkarlar; meraka, can sıkıntısına, isyana ya da koşullara kapılan birkaçıysa, o kadar derinine gitmeyi göze alır ya da içeride öyle uzun zaman dolanırlar ki, çıkış yolunu bir daha asla bulamazlar.

'75 yılının Ekim ayı geldiğinde, eve dönüş (parlak gelecekler, aklı başında istekler ve bağlayıcı ilişkiler) bahsi belli ki kapanmıştı. Dern ve Stubblefield, o zamana kadar Fan Nan Nan'da iş bile kurmuşlardı. Dickie'nin eline avuç dolusu yakutla, adi bir gitar geçmişti. Ve kente sirk gelmişti.

Lisa Ko, Vientiane'de Novotel Belvedere'de bir oda tutmuştu; başkentteki en pahalı oteldi ama buradan belaya bulaşmadan uluslararası görüşme yapabilme şansı olduğunu biliyordu. Daha yolun toz toprağından bile kurtulmadan, Tampa, Florida'daki sirkin prodüksiyon bürosunu aramış ve Abe Altman'ı bağlatmıştı. Ender hayvanların o zamanlar yirmi dokuz yaşında olan güzel terbiyecisini önceki sene Singapur'da "keşfetmiş" ve Kuzey Amerika'daki menajerlik işlerini üstlenmiş yetenek avcısıydı Abe.

"Alo. Madam Ko ben."

"Madam Ko!" Abe tanımıştı. "Neredesin? Seni merak ettiler."

"Vientiane'de. Laos'ta. Amerika'ya geliyo yarın."

"Orada her şey yolunda mı? Ailenin bir şeyi yok ya?"

"Her şey okey. Çok özür diliyo, merak eder. Ben yarın geri geliyo. Şov şimdi Porkland'de?"

"Portland. Ya, evet. Ama yarın Seattle'a hareket ediyorlar."

"Ben Seattle gelir."

"Tamam." Abe durakladı. "Tabii, senin... küçük hayvanlar orada olmayacak."

"*Ne*? Ne diyo sen?"

"Hay aksi. Sen duymadın galiba. Senin, ee, senin natukiler..."

"Tanukiler!" Adeta haykırmıştı.

"Tanukiler. Gitti. Hepsi birden. Tren Frisco'yla Portland arasında raydan çıktı. O palyaço var ya, şu Bardo Boppie -Bip, hayvanlara sanırım o bakıyor olmalıydı..."

"Ne yapıyo o?!" diye üsteledi Lisa.

"Şey, duyduğuma göre sarhoşmuş ve onları düzgün kilitlememiş, vagon da raydan çıkınca, kapı pat diye açılıvermiş ve kaçmışlar. Yukarı tepelere doğru gitmişler ve kimse bir daha bir araya toplayamamış. Her şeyi denemişler. Şov, profesyonel takipçiler bile tuttu. İnanmazsın, oraya köpeklerle gitmişler ama ürkütüp kaçırdıkları sadece iki tanuki, şey, işte o tanukiler av köpeklerini bir nehre mi göle mi ne çekip, sonra da aniden üzerlerine çullanıp köpekleri boğmuşlar. İki köpeği de oracıkta boğuvermişler."

Bunu gözünün önüne getiren Lisa, gülümsemeden edemedi; ama gülümsemesi çabuk yok oldu. "Onlar... bulamıyo onlar?"

"Hayır. Uğraşmayı bıraktılar sayılır. Sen geri geldiğinde belki oraya gidersin de o şeyleri tekrar zaptedersin diye umuyorlar. Ama orası tamamıyla sık orman, bilesin. Ve sanırım tanukiler alabildiğine yayılmışlar. Takipçiler, dağların her bir tarafından garip sesler çıkardıklarını duyuyoruz diyorlar."

Lisa sızlandı. "Ben yarın geliyo" dedi usulca.

"İyi tatlım. Yalnız sana söyleyeyim, hayvanlarını toparlayabilirsen bile, *bu* sene için senin gösterinin muhtemelen sonu geldi. Gelecek ne gösterir bakacağız artık. Senin numaralarını bayağı seviyorlar. O Tanrı'nın cezası palyaço yok mu, sezonu bitirmesine izin verecekler sonra da herhalde kırmızı burnunu alıp acayiplikler kanalına geri döner artık. Sirkler öyle eskisi gibi ayyaşlara göz yummuyor artık. Neyse, iyi şanslar Madam Ko. İyi uçuşlar."

Lisa kapattıktan sonra yatakta bir süre oturdu. Sonra sıcak bir banyo hazırladı ve kendini, küçük ama heykeltıraşlığı mükemmel göğüslerinin hizasına kadar parfümlü suyun içine bırakıverdi. O gevşedikçe, tepesine tutturduğu saçları da ıslanıyordu.

Dışarıda, açık panjurların ilerisinde muson rüzgârı, palmiye yapraklarını, müzikal testerelermiş gibi çalıyordu. Pencerenin aşağısında bir yerlerde, ağustosböcekleri siyasi bir toplantı yapıyor, tek

sloganlarını (*Yaşa ve yaşat!*) mors koduyla dört bir tarafa tekrar tekrar duyuruyorlardı. Et rengindeki ay, "dalında kızarmış" domatesler kadar kırmızı, kendi ışığının rengini almış gölde çırılçıplak yıkanıyordu. Lisa arkasına yaslanıp, ayın aygın baygın, üryan ve utanmadan yavaşça yüzerek gözden kayboluşunu seyretti. Seyrek beliren yıldızlar, yüzücüyü (ve banyo yapanı) antrasitten bir perdenin deliklerinden gözetleyen alev alev gözbebekleri gibiydiler. Vakit geç olduğundan, şehrin yemek için yakılan keskin kömür ateşleri çoktan soğumuştu ve hava şimdi banyo penceresinden içeri ağır ağır dolarken, taşıdığı tatlılığın ağırlığı altında çöküyordu: yasemin, hint limonu, sandal ağacı ve frangipani çiçeği, bir de öğleden sonrasının gümbür gümbür yağmurunun kokulu anımsatıcıları.

Doğa âleminin sesleri, aromaları ve renkleri, kalbini banyonun beceremediği ölçüde yatıştırıyordu. Bunlara teslim oldukça, kendini sanki bir tür *mahluk*muş gibi hissediyordu. Havluyla küvet suyunu üzerinden silerken, şuursuzca mahluk sesleri çıkarıyordu belli belirsiz. Hareketleri, bir hayvanın kuyruğu kadar akışkandı.

Lisa kurulandığı nemli beyaz havluyu televizyonun üzerine serdi. Çantasından paçavraya dönmüş kare şeklinde bir ipek (antika bir kimonodan bir parça) çıkardı ve bunu havlunun ortasına yerleştirdi. Karenin soluna ufak, katlanmış kâğıttan bir heykelcik koydu, tam olarak bir buda değilse de yeterince benziyordu. Sağa, Dickie'nin onun için yaptığı, nikâhlanma niyetlerini simgeleyen yakut yüzüğü yatırdı. Aranjmanı tamamlayacak bir şey aradı, taze bir kasımpatının nasıl da mükemmel olacağını düşündü, ipeğe işli olana da uyum sağlardı ama Vientiane tabii ki kasımpatı için fazla tropikti. En sonunda, siyah rugan çizmelerinden birinde, sahneye çıkarken giydiği parlak, belalı şov çizmelerinde karar kıldı. "Bu hayatta başka neyim ki sanki? Bir oyuncu değil miyim?" Sonra gülümsedi. "Herkes öyle değil mi?"

Çizmeyi, kare kumaşın üzerine tuttu. Ve, halen çıplak halde, eğreti mabedin önünde diz çöktü.

Sözler başta ağır ağır geliyordu. "Anne." Uzun bir ara. "Anne? Anne, rehberliğine ihtiyacım var. Kazu nine, seni de çağırıyorum. Bana yardım edin lütfen. Büyük nine Miho, karakterimizi, yönü-

müzü, ona bilgi denebilirse eğer bilgimizi bize sen bahşettin; bizi normal beklentilerin âleminden dışarıda bir şeye bağladın ve her ne kadar seninle dünyadan kurduğum bağlantı, bu eski kimono parçasıyla sınırlı olmuşsa da, sana gelmeye, ışığınla yolumun aydınlanmasını dilemeye hak kazandığımı hissediyorum. Anne, nine, büyük nine, beni bu gece ziyaret edin lütfen. Rüyadaki aklımda, sizler için bir kapı açık olacak. Bu gülünç mabede çay ya da sakeyi tercih ederseniz sake bırakacağım. Ben sizin kızınızım, soyunuzun en küçüğü. Size ihtiyacım var. Size ihtiyacım var. Lütfen. Lütfen gelin."

Miho ya da Kazu ya da Lisa'nın annesi O-Ko, o gece uykusunda onunla temasa geçtiler mi? Belki; belki de değil. İşleri tam idaresine alamamıştı. Saatli radyo, sabah beşte zırıldamaya başlamış (kurmuştu; çünkü uçağı erkendi), kulağını tırmalayarak onu uykudan öyle ani, öyle şiddetle çekip çıkarmıştı ki (haber yayını yapılıyor ve Birleşik Devletler başkanı beceriksiz sesler çıkarıyordu), konuk etmiş olabileceği herhangi bir rüya, rüya gördüğüne dair herhangi bir hatıra, anında parçalanıp toza dönmüştü. Gözlerinin hemen arkasında gölge eden bir tortu, yastığın yüzünde bir ektoplazma izi var gibiydi, yine de ne kadar denese de hiçbir şeyi yeniden kuramıyordu.

Tak! Tak!

"Kim o?"

Cevap veren yoktu. Tabii eğer kapı gerçekten çalındıysa.

Ancak, o anda, hiç düşünmeden diliyle ağzının çatısına bir dokundu ve geçirdiği sarsıntıyla pataklanmışa döndü. Soluk soluğa kaldı. Yatağın üstüne bir yere oturdu.

O şeyin boyu ikiye katlanmıştı. Hatta daha da fazlaya. Şu an yine küçüktü ama gitgide büyüyordu. Daha doğrusu şişiyordu. Üstelik titreşiyordu da. Yuvarlakçaydı. Sert ama süngerimsiydi. Dile sıcak geliyordu. Parmağa nemli. İnsanın aklına Arabistanlı Lawrence'ın prostatını getirebilirdi. Radyoaktif bir Bektaşi üzümü. Frida Kahlo'nun klitorisi. Ya da belki değil. Belki sadece bir kist ya da çıban. Gerçi zonklamanın patolojik olmakla uzaktan yakından

ilgisi yoktu. Bu hastalığın kırmızı zonklaması değil, gebeliğin mavi zonklamasıydı, kaderin mavi zonklaması.

"Oluyor" diye fısıldadı Lisa Ko. "Değil mi? İşte şimdi olmaya başlıyor. *Bana* da oluyor."

Dördüncü Bölüm

Gerçek inanan, politik bir sisteme, dini bir öğretiye ya da ikisinin esaslarını birleştiren toplumsal bir harekete inanabilir; ancak gerçek inanan hayata gerçekten inanamaz.

Gerçek bir inanan, Yehova'ya, Allah'a ya da Brahma'ya, yani iddiaya göre bütün hayatı *yaratmış* olan doğaüstü varlıklara tapabilir; gerçek bir inanan teoride hayatı *iyileştirmek* için tasarlanmış bir dogmaya köle gibi bağlanabilir; oysa hayatın kendisi (zevkleri, harikaları ve hazları) en az itibar ettiği şeydir.

Müzik, satranç, şarap, iskambil oyunları, çekici kıyafetler, dans, meditasyon, uçurtmalar, parfüm, marihuana, flört, futbol, çizburger, güzelliğin herhangi bir ifadesi ve dehanın ya da bireysel üstünlüğün her türlü kabulü: Bunlardan her biri, modern zamanların gerçek ina-

nanlar kadrosundan biri değilse bir diğeri tarafından şiddetle kınanmış, hatta yasaklanmıştır. Dolayısıyla, komünistlerin 1975'te Laos'un kontrolünü ele geçirmeleriyle birlikte, Vientiane'deki Ulusal Sirk'in kapılarına kilit vurmaları pek de sürpriz olmamalı. Ne de olsa sirk, sosyalist reformun ciddi işlerine mani olan bir sululuktu, öyle değil mi?

Sirkin kapatılmasının hemen ardından müdür (Amerika'daki adıyla sirk şefinin işini de yapıyordu aynı zamanda), bütün gösterileri topladı. "Cesur genç komiserlerimiz, heyecanlarına ve vatansever gayretlerine kapılıp, bu arenanın dahi Sovyet parasıyla inşa edildiğini veya şanlı Moskova Sirki model alınarak yapıldığını hesaba katmayı ihmal ettiler. Avrupa'daki örneğinden sirklerin hiçbir zaman Marksist devletin emellerine ters görülmediğini biliyoruz. Er ya da geç, cesur genç komiserlerimiz hatalarının farkına vardırılacak ve Laos Ulusal Sirki yeniden hayata dönecektir. Yalnız bu esnada, cesur genç komiserlerimiz bir parça taşkınlık yaşıyorlar ve yollarından sapanları hapsetmek ya da vurmak üzere avlarken, biraz gelişigüzel davranacağa benzerler. En iyisi saklanmamız."

Birden herkes bir ağızdan konuşmaya başladı ama şef onları susturdu. "Bir gün gelip de, kabiliyetlerimiz devrime tehdit teşkil eder sayılmak bir yana, halkın morali için fevkalade yararlı görüleceğine göre, hazırlıklı olmayı sürdürmeliyiz. Birlikte saklanmalıyız ki prova ve pratik yapabilelim."

Sirk şefi, bu iş için tam da uygun yeri biliyordu. Kendisi Fan Nan Nan'da doğmuş ve anne babası (gizli Lao Lum'dular tabii ki) onu on dört yaşındayken, düzgün eğitim alabilmesi için Vientiane'de bir aile dostunun yanına gönderene kadar orada yaşamıştı. Böylece, sirk çalışanları şefin idaresinde (birer birer, ikişer ikişer ya da küçük gruplar halinde) boğazın kenarındaki, yalıtılmış köyün yolunu tuttular, burada görünmez bir sirk olarak yeniden bir araya gelip, La Vallée du Cirque'e ismini verdiler (şşş!).

Laos Ulusal Sirki, Fransız ve Rus etkisi altında olması sebebiyle, Çin ve Japonya'nın neredeyse hep sırf akrobat, taklacı ve jonglörlerden ibaret olmuş sirklerinden biraz daha değişikti. Yine de, çok az hayvanlı gösterileri vardı, dolayısıyla, filleri kamulaştırılan bir

tomrukçuluk işletmesi aldıktan sonra, parça parça Fan Nan Nan'a taşınmak, kostüm ve teçhizatı gizleme sorunu dışında öyle fazla zor olmamıştı. Köyde peydahlanıveren şovcular arasında, Ko Ko dedikleri dört yaşında bir kız da vardı.

O narin çağında, taklit bir Vahşi Batı kovboy kızı kostümü kuşanıp, terbiyecisinin sirkin etrafında dörtnala koşsun diye kışkırttığı bir erkek geyiğin boynuzları arasına oturmak Ko Ko'nun sirkteki tek "işi"ydi. Aç devrimciler, eti kart olması gerektiği halde, geyiği yedikleri için hayvan Fan Nan Nan'a asla varamamıştı. Ko Ko oraya koruyucu anne babasının kucağında gitmişti. Erkek Fatma gibi bir taklacı olan gerçek annesi O-Ko, onu doğumundan yalnızca bir sene sonra terk etmişti.

"Terk etmiş" çok ağır bir deyiş belki. O-Ko, bebeğini neredeyse hareket zamanı gelene kadar emzirmiş, ona apaçık bir düşkünlükle bakmıştı. Sonra da onu bilerek sirkteki en yumuşak yürekli çiftin ellerine bırakmıştı. (O-Ko şovmenlerden bir sürüsüyle yatmıştı ama aralarından baba tayin edilen olmamıştı.) Birkaç talimat ve birçok sevgi ve pişmanlık ifadesiyle dolu bir not bırakmıştı gerçi ama O-Ko'nun bir gece ormanın içlerine doğru yürüyüp bir daha ortalarda görünmeme yükünü neden öylece üstlendiğine dair bir açıklama yoktu. Kimileri kabahati Japon atalarında buluyordu. Çoğu kişiyse, O-Ko'nun bıraktığı diğer notla sonunda her şeyin açıklığa kavuşacağına inanmakla yetinmiş gibiydi: Ko Ko'nun ilk âdet gördüğü gün açması gereken, mühürlü olanla.

Bir şey daha vardı. Ko Ko bebeğin ağzının tavanında, dokununca acıyan bir yumru vardı. O-Ko'nun talimatına göre ne olursa olsun kazınmayacak, sıkıştırılmayacak ya da herhangi bir ilaç sürülmeyecekti. "Kendi haline bırakın" diye yazmıştı firari anne. "Sizi temin ederim ki iyileşecek. Kızım bir gün anlayacak."

Kaçak sirk, Fan Nan Nan'a yerleşirken, MIA'larımız da rahat rahat kayıp olarak kalmalarını sağlayacak bir fırsat düşünme yolundaydılar (niyetleri kayıp olarak kalmak idiyse eğer, ki geriye, en azından bilinçaltına dönüp bakıldığında böyle görünüyordu). Hep

bir din âlimi olmuş olan Dern, animizmi etraflıca kavrama gayretiyle, dağın yukarılarına, bölgenin en büyük Hmong yerleşimine bir ziyarette bulunmuştu. Stubblefield, yakınlarda bir kütüphane olmadığından gitgide huzursuzlaşıyordu; Dickie ise Laos'un köy hayatına, bandına alışan koli gibi alışabileceği hale, yeni tecrübelere karşı her zaman istekli olduğundan tırmanışa eşlik ediyordu. O gün yukarıda buldukları şey, indikleri yenilik çukurunu daha da derinleştirmeye yaradı.

Hmong kabilesinin erkekleri, nispeten daha nazik olan Laos'ta, agresif ve dövüşken mizaçlı görülürler. CIA, sağ kanattaki kraliyet hükümetine solcu isyanlara karşı muhafızlık etmeye yardımcı olacak direniş savaşçıları aramaya giriştiğinde, Hmong'lar ideal adaylar olmuştu. Amerikan casusları onları gizlice silahlandırmış, eğitmiş, rüşvet vermiş, dolandırmış ve Amerika'nın "ulusal menfaatleri" uğruna savaşmaya ve ölmeye göndermişti. Çabaları boşa çıkmış, kızıl devrim başarılı olmuştu. 1975'in sonlarına gelindiğinde, binlerce Hmong mültecisi akın akın Tayland'a geliyor, orada sığınak arıyor ya da Kaliforniya'ya serbest geçiş için ricalarda bulunuyordu. Hmong'ların büyük çoğunluğu, ne Birleşik Devletler'in paralı askeri olmuş, ne de onları aktif olarak desteklemiş olsalar da, bu ayıbı hep birlikte paylaşmıştı; kitle göçünü körükleyen de misilleme korkusu olmuştu. Laos'ta kalan Hmong'lar, mecburen dikkat çekmemeye çalışmışlar, sonucunda da o senenin haşhaş mahsulünü ('75 haşhaş için fevkalade bir sene olmuştu) pazara götürmekten korkar olmuşlardı.

Bizim Amerikalı havacılar (ki Birleşmiş Milletler'e bağlı bir yardım kuruluşunun temsilcileriymiş numarası yapıyorlardı) oyuncak ayı renkli rüya macunuyla dolu o tozlu ambarı görünce, akıllarına romantik ve tehlikeli fikirler getirmeye başlamışlardı.

Bu fikirler, yöre halkıyla birkaç çubuk döndürdükten sonra daha büyük, daha parlak hale gelmişti. (Ah ah? "Cennet dumanı" deniyordu afyona, halbuki teknik olarak, afyondan çıkan, dumandan ziyade kimyasal buharlardır. Isıtıldığında köpürüp erir ama aslında yanmaz.) Ev sahipleri, mezranın en ucunda bir yığın ottan örtüyü kenara atıp altındaki hareketsiz dursa da bozuk olmayan helikopteri

ortaya çıkarınca, fikirler balon olmuş, altlarından kıpır kıpır bacaklar bitmeye başlamıştı.

Sovyet yapımı küçük helikopter, Pathet Lao'nun seçkin askerlerine aitti. 1972 senesinde bir zaman yakıtı bitmiş (Laoslular makineler konusunda dikkatsiz olurlardı) ve köyün hemen aşağısında düz bir çıkıntıya acil iniş yapmıştı. Hmong'lar vakit kaybetmeden mürettebattaki herkesi öldürmüşlerdi. Sonra da, uçağı ipler ve kızak tahtalarıyla yüklenip, homurdana homurdana şefin kendi özel haşhaş tarlasına çıkarmak için haftalar harcamışlardı, ta o zamandan bu yana da orada kamufle edilmiş halde duruyordu. Dern Foley'nin zaten büyümüş olan gözbebekleri, Stephen Hawking'in teleskopunun ucundaki bir şeylere benzemeye başlamıştı.

Bir anlaşma yapıldı. Dern, Hmong'ların yanına taşındı. Fırıldak kuşunu fırıl fırıl uçurmayı en sonunda başardı. Yakıt bulunmuştu. Şefi ve kasabanın en güzel kızlarından ikisini şöyle bir tur atmaya çıkardı. Bir kutlama düzenlendi. Çok geçmeden, dağın aşağındaki karaborsacılardan biraz daha yakıt tedarik edildi. Helikoptere tuğlalar ve somun somun tatlı kokulu, karamelli Tanrı hamuru yüklendi. "Sen artık bir efendisin Foley" diye ilan etti Stubblefield, arkadaşı kontrol düğmelerinin arkasına geçerken. "Somun Bekçisi."

Helikopter Tayland'a gitmek üzere havalandığında bir tek Dickie Goldwire, içinde kvıl kıvıl bulantılı bir kıpırdanma hissediyordu.

Foley'lerin tek katlı evinde, o senenin İşçi Bayramı kutlamasıyla birlikte roller değişmişti. Postane tatil dolayısıyla kapalı olduğundan Bootsey'nin pazartesisi boştu; o kadar zaman işsiz kalmış olan Pru ise, sirkteki geçici işine başlıyordu. Trenle henüz Seattle'a gelmiş olan büyük şovun hafta boyu sürecek mesaisine, Çarşamba günü başlanması planlanmıştı.

"İşçi Bayramı'nda çok. *erkeksi* bir şeyler var" dedi Bootsey "Bence şirin."

Pru, bol, polyester bir pantolonu dizlerine kadar çekmişti ki durdu, hıhladı. "Şunu bana açıklasana öyleyse" diye çıkıştı. "Madem

İşçi Bayramı çalışan adamı onurlandırmaya, biliyorsun işte, dürüstçe çalışıp didinmeyi onurlandırmaya ayrılmış bir gün, insanlar bu günü neden evlerinde oturup işten kaçarak kutluyorlar? Yani eğer çalışmak bu kadar yüce ve bizim için bu kadar iyi bir şeyse, bu özel gününde onu, iki kat daha uzun ve sıkı çalışarak onurlandırmayı tercih etmez miydik?"

Kız kardeşi onu inanmaz gözlerle süzerken, Pru lafına devam etti. "Bana göre, insanların çalışmayı kutlama şekli çalışmamaksa, o zaman aslında kutladıkları şey boş vakitler. Her Tanrı'nın günü, kafalarını kahrolası işlerine gömeceklerine, keyif çatmayı istediklerini söylüyorlar açık açık."

"Pru, derdin kendi masrafını kendin karşılamakla ilgiliyse, o zaman...

"Dediğimi anlamadın galiba." Pru bir çalımla pantolonunun fermuarını çekti. "Bu Sevgililer Günü'nü sevdiğin kişilere iğrenç davranarak, kaba notlar falan göndererek kutlamaya benziyor. Anlamıyor musun? Şuradan bana bir bardak daha domates suyu koyar mısın? Sağ ol. Gerçek şu ki, bugün için heyecanlanıyorum. Hatta iple çekiyorum. Ama genelde, çalışanlar işe gitmekten *sabiden de* nefret ederler. Pazartesi sabahları geçirilen kalp krizlerinin sayısı o yüzden o kadar fazla; hatta düşünüyordum da, İşçi Bayramı'nı pazartesi yapmaya karar vermelerinin nedeni bu olabilir."

Böyle bir mantığın karşısında dili tutulan Bootsey, şunu demeden önce bir iki dakika geçsin diye bekledi. "Peki, öyleyse, bugün San Francisco'dan hiçbir haber çıkmayacak galiba."

"*Zor!*" Pru meyve suyunu bitirmişti. Kapıya doğru giderken, "Biliyor musun" dedi daha alçak sesle, "Belki de çıkıp Dern'e bir avukat bulmalıyız diye düşünüyordum. Hani şöyle ünlü, göz önünde bir savunma avukatı. Uyuşturucu yüzünden sıradan bir tutuklamanın dışında bir şeyler olduğu besbelli, federallerin saklı tutmak istedikleri bir şeyler var ve sağlam bir avukat, sırf getireceği şöhret için bile davayı alabilir."

Bootsey kaşlarını çattı. "Aman ha. Albay Thomas ve o hükümet ajanları bu durumdan zerre kadar hoşlanmayacaktır."

"İster hoşlansınlar ister hoşlanmasınlar. Federalleri Dern'e daha adil, daha açık davranmaya mecbur edebilir bu; hem Johnnie Cochran gibi bir yıldız tepelerine çökmüşken, sana ve bana zor kullanmaya kalkmadan önce bir kere daha düşünürler. Her neyse, üzerine biraz düşünelim de." Aynada kendisine son bir kez baktı ve hoşnut bir halde sesini yükseltti. "Hanımlar beyler, oğlanlar kızlar, her yaştan tüm çocuklar! Açılın! Prudence Victoria Foley kahrolası sirke katılmaya gidiyor!"

Lisa Ko, Vientiane'deki eski geniş Çin Hindi caddelerini, yeşim rengi *cheongsam*'ı* içinde, mırıldanarak, dilinin ucunu ağzındaki şeyin (*badisenin*) üzerinde kaydırarak, ara sıra sandal ağaçlarından birinin gölgesinde kendisine bir akıl verilmesi için dua etmek için durarak (her tarafı dökülen tapınaklarda Zen yoktu) dolanıyordu. Bir ikilemdeydi ve atalarından kalan "neyse odur" rutininden daha belirgin bir şey istiyordu.

Lisa, Birleşik Devletler'e ilk uçuşunu iptal etmişti. Ondan bu yana geçen günlerde, pek çok defa yeniden yer ayırtmanın eşiğine gelip, tam havayolu bürosunu ararken vazgeçmişti.

Trupunu yeniden toparlamak için acele Oregon'a gitme telaşı hissettiğine şüphe yoktu, yine de dua ederken, sürekli bunun aleyhinde akıl veren uzak, çok zayıf ama ısrarcı bir ses duyuyor veya duyduğunu sanıyordu. Bu ses kime aitti? Miho'dan, Kazu'dan ya da annesinden çıkmayacak kadar erkeksiydi ve bir budanın şefkatli tonunda da değildi. Üçkâğıtçı, kurnaz, yağcı bir rengi vardı; tam olarak bir fahişe ya da pezevenk sesi gibi de değildi ama tilkiye benzer bir tarafı vardı.

Sesin, kulağına, "Tanukilerin iyi, küçük sevgilim" diye mırıldadığını duyar gibi olmuştu. "Birlikte eğleneceğiniz kadar eğlendiniz, sen ve onlar, göz boyayan arenadaki ufak denemen. Şimdi bırak da yine hakiki hayvanlar olsunlar, çemberlerden ve uyuşturucu alkışlardan kurtulsunlar. Yeni Dünya'da ne istiyorlarsa onu yapsınlar, vahşi ve özgür. Tanuki'ye gereken şey buydu. Hatta Amerika'ya gereken şey de belki budur."

* Aslen Çin'e özgü, vücudu saran, dik yakalı ve kısa kollu kadın elbisesi. (ç.n.)

Lisa, sesin şöyle ya da böyle doğru söylediğine ikna olmaya başlıyordu. Alıştığı gösterisi olmadan yaşama olasılığına kendini teslim ediyordu. Ne var ki, bırakmak kolay değildi. O şapşal porsukları neredeyse manevi çocukları gibi görür olmuştu. Ama artık bunun bir önemi olmamalıydı değil mi? Görünüşe göre, artık kendi çocuğuna sahip olacak değil miydi ne de olsa?

Meçhullük oyunu oynuyorsan,
Göze alırsın ödemeyi ağır bedeli.
13 Numara'ya oynayacaksın,
Olmasa da zarda karşılığı.

Dern, seneler boyunca, bazen Stubblefield'ı da yanına alarak, kalıp kalıp ham Hmong afyonunu dağ sırasının üzerinden Taylandlı kaçakçıların çalıştırdığı bir teslimat üssüne kaçırdı. Üç MIA, bu hizmetin kazandırdığını paylaşıyorlardı (o sıralar Dickie de gönülsüzce işin içindeydi). Kârları epey mütevazı oluyordu, hatta Stubblefield Taylandlılardan daha yüksek bir fiyat talep edip, sonunda da almayı başardıktan sonra bile. Oğlanlar çok geçmeden, ham afyonun kendi başına bitkisel madde, sakız, reçine ve pislikle doğal yoldan kirlenmiş hayli boktan bir madde olduğunu; ayrıca Hmong'ların alıcının kantarındaki ağırlığını artırmak için içine, dövülüp toz haline getirilmiş aspirin, şeker pekmezi, tütün tozu vesaire ekleyebildiklerini öğrendiler. Bu malzeme arıtılıp, *chandoo* denilen macuna dönüştürülmedikçe, bir köylünün çubuğuna pek de uygun olmuyordu.

"Bütün parayı götüren demircilerin yanında biz, kürekle maden cevheri boşaltan bir avuç dangalağız." Bu Stubblefield'ın gözlemiydi. "Chandoo işine giriyoruz."

Helikopter sağ olsun, Amerikalılar o sıralarda yarığın karşı tarafındaki büyük evi, yeni yerleşenlerin hakkıdır diye sahiplenmişlerdi ve tadilatı yarılamışken, hammaddeyi kirleten şeyleri temizleyip, daha kıymetli bir ürün damıtacakları bir de işlem mutfağı kurdular. Afyonu, herhangi bir işlemden geçirmekle ilgilenmeyen Hmong çiftçilerinden kendileri satın alıp, Tayland'da satmaya baş-

ladılar. Nakit akışı arttıkça, çiftçilerden helikopteri de satın aldılar. (Helikopter, üzerinde hâlâ Pathet Lao'nun işaretlerini taşıyordu, yani göze çarptığında bile, ki bu nadiren olurdu, hakkında asla sorgu sual edilmiyordu. Yeri gelmişken, aleti Ukala Dümbeleği II ismiyle vaftiz etmişlerdi.)

Ham salakları haricinde herkesin bilmesi gerektiği gibi, artistik patinaj Rus ruletine kıyasla neyse, afyon içmek de eroin çakmaya kıyasla odur. Buna rağmen, modern insanın zihinsel ve duygusal istikrarına ciddi şüpheler düşüren nedenlerden dolayı, mutlu afyon içicilerinin hemen hemen hepsi gezegenden yok olurken, nihilist cankiler bollaşmıştır. Dolayısıyla chandoo, ham haşhaş bloklarından daha kazançlı bir mal olabilirdi ama asıl büyük para, tehlikeli ve aptalca şeylerdeydi.

"Biz alt kademeden bir takım demirciyiz" dedi Stubblefield, "öteki tarafta bütün parayı çelik işçileri götürüyor. Yo, yo, eroin üretmeye başlamayacağız ama eğer bundan sonraki adımı atmayı reddedersek, çekeceğimiz çöpün Hmong'larınki kadar kısa olacağı kesin."

O sonraki adımsa, chandoo macununun rafine edilerek, eroinden bir atlayış, morfindense bir sıçrama mesafesi kadar uzakta olan bir toza dönüştürülmesiydi. Stubblefield ve Foley oylarını bu adımı atmaktan yana kullanınca, Dickie, kalbi bir satirin toynağı altına düşmüş üzüm tanesine dönmüş halde, Villa Meçhul'den dışarı taşınmış ve başka seçenek olmadığı için, şimdilerde boğazın üzerinden aşan yüksek teli kullanarak el el üstünde karşıya geçmişti. Avuçları kanamış, parmakları su toplamış, omuzları zonklamış, başı dönmüş, tokyoları ayağından çıkıp dipsiz boşluğa uçmuş, omuzları neredeyse yuvalarından dışarı çekilmiş ve (nihayet karşı tarafa ulaştığında da) ettiği kahvaltıyı gotik bir çeşmenin gargoyeli gibi geri kusmuştu.

Stubblefield onu durdurmaya çalışmayacak olsa da, Dickie'nin gittiğini görmekten hiçbir şekilde memnun olmamıştı. Ona göre Güneşli Carolina çocuğu, huysuz, çoğunlukla da alaycı olan Dern'in

ferahlatıcı bir tezatıydı; hem Dickie, bilgisi ve güveni arttıkça, villadaki sosyal hayata hâkim olan geniş kapsamlı, gürültülü patırtılı tartışmalara giderek daha fazla katılmaya başlamıştı. Dickie'nin yola çıkışından hemen önceki konuşma ise fırtınalı olacağı yerde, daha ziyade gergin geçmişti.

"Şu anda yapmak üzere olduğunuz şey suç."

"Goldwire, yıllardır yaptığımız *her şey* suç ona bakarsan! Firariyiz. Burada oluşumuz bile suç."

"Peki o zaman, *ahlaksızlık*."

"'Ahlaksızlık' semantik bakımdan daha doğru oldu tabii. Etik bakımdansa mutaassıp bir abartı ve önyargılı bir hüküm ama."

"İkisi de değil. Morfin mi pazarlayacaksınız Tanrı aşkına!"

Stubblefield, canından bezmiş bir ifadeyle koca kafasını salladı. "Of Goldwire, kışkırtıcı belagatini şu taşıdığın Güney Baptist geninden almışsın. Bir şey *pazarladığımız* yok. Zaten öyle büyük bir talep var ki, bizim sağlayabileceğimiz ufak miktar, bunun ölçülebilir bir kısmını bile karşılar olmayacak. Üstüne üstlük, kelimenin tam anlamıyla morfin yapmıyoruz. Evet, evet biliyorum ki bu işin teknik ayrıntısı; ama ya *gerçekten* morfin satıyor olsaydık? Morfin, yerinde kullanılırsa eğer, insanlığın dostudur."

"Adını Yunan rüya tanrısı Morpheus'tan almıştır" Dern Foley usulca araya girmişti.

"Foley doğru söylüyor. Hastalıktan harap olan nice zavallı ruh, onun sayesinde huzurlu bir gece uykusuna..."

"Yapma Stub! Bir avuç doktor müsveddesi Filipino senin... senin yarı morfinini, gerçekte morfinini, eroine dönüştürecekler!"

Stubblefield uzun dilini göstererek şaklattı. "Aman Tanrım, Goldwire. Sendeki adalet histerisi, nasıl bir *güç*le sarf ediyor o basit kelimeyi?" Omleti azarlayan miyop bir tavuk gibi, dilini biraz daha şaklattı. "Eroin. Kimyasal baş şeytan. Kristalize İblis. Nikotinle eşit derecede bağımlılık yapan ve neredeyse nikotin kadar tehlikeli bir uyuşturucu."

"Nikotin" diye daldı gitti Foley "Adını Fransız akciğer kanseri tanrısı Jacques Nicot'dan almıştır." Adam ilahlarını tanıyordu.

"Bunlar safsata" diye hücuma geçti Dickie. "O ikisini karşılaştıramazsın."

"Evet" diye teslim oldu Stubblefield. "Galiba karşılaştıramayız. 'Doktor müsveddesi' Filipinolara bizim afyonlu mal yerine nikotin tedarik ediyor olsaydık, ahlak şubemde senin kadar huzursuz olurdum. Tabii, Mösyö Nicot'nun ölümcül adaşından çıkarılacak çok az bir tıbbi fayda var. Halbuki bizim suç unsuru iksirimiz, ahlaksız toniğimiz... neyse, başkalarını haddinden fazla düşünüyor gibi görünmeden susayım. Burada kâr *gerçekten* bir mesele ama. Bu eski evi ihtişamlı hale getirmek, epey pahalıya mal olacak."

Stubblefield'ın savunması katiyen topyekûn bir meşrulaştırma değildi. Şunun farkına varmalıyız ki eroin, tıp biliminin gördüğü en tesirli ağrı kesicidir. Morfinin bile hafifletemediği acıyı, pek çok kanser kurbanının kaderi olan amansız, ıstırap veren işkenceyi dindiren emsalsiz güce sahiptir. Yıllarca, hastalıkları ölümcül olan hastalarına eroin verme izni alabilmek isteyen nice merhametli Amerikan hekiminin verdiği dilekçeler, politikacılar tarafından uyuşturucunun bağımlılık yaptığı gerekçesiyle sert ve kısa bir şekilde geri çevrildi. Bu bilge beyefendiler, yaşamı haftalarla sayılı, ölüme mahkûm bir hastanın bağımlı olmasının zerre kadar önemi var mıdır, bunu hiçbir zaman açıklamadılar. Birkaç kongre üyesi, eğer eroin hastanelere girerse, çalınabileceği ya da sokakta satılabileceği veya hemşireler ve çalışanlar tarafından gizlice kullanılabileceği endişesinden bahsettiler (Washington, beyaz tozun karşı konulmaz cazibesine bu denli inanmıştı yani); diğerleriyse, çocuklara kötü örnek olacağından yakınmışlardı, bu bahanenin mantığıysa sıradan bir aklın idrakinin ötesinde.

Politikacıların gerçek nedenleri her ne olursa olsun (uyuşturucuyu yasadışı ve dolayısıyla pahalı tutmak menfaatine olan mafyanın baskısı belki; ya da bağnaz hurafeleriyle "Hıristiyan" gönüllerinde barındırabilecekleri şefkati ortadan kaldıran dini muhafazakârların baskısı) ölümcül hasta olan binlerce insan evladı, son günlerini kanırtan bir can çekişme içinde geçirmek zorunda bırakılıyorlar; üstelik rahatlama, haysiyet ve sevdiklerinden manidar biçimde ayrılmak, yalnızca bir şırınga ötelerindeyken.

Her halükârda 1970'lerin sonlarına doğru, Manila'nın banliyö tarafında bir laboratuvar, tıbbi sınıf eroini, ruhsatsız afyonlu kaynaklarından arıtmaya (Birleşik Devletler otoriteleri, kendi sofu değerlerini öteki, daha az biçimci kültürlere dayatmakta hiç tereddüt etmemişlerdir) ve bunu Filipinler' de bir, Hindistan' da iki gizli kliniğe vermeye başladı. Bu kliniklerde (daha doğrusu darülacezelerde) can çekişen hastalara büyük acılarını hafifletmek için gerekli iğneler yapılır ve birçoğu çığlık çığlığa öleceklerine, gülümseyerek ölürdü. 2001 yılına kadar, Asya' da, Latin Amerika' da ve Güney Pasifik'te böyle gizlice çalışan tesislerin sayısı on üçü buldu.

Manila' daki laboratuvar, Asya darülacezelerinin başlıca tedarikçisi olarak kaldı. O laboratuvarın müşterilerinden birinin, yeni kaynaklar keşfetmeye çıkmış bir biyokimyacının, Tayland'ın ileri karakoluna, Ukala Dümbeleği II bir chandoo kargosuyla oraya inerken geleceği tutmuştu. Stubblefield ve Foley, Filipino'yla muhabbeti kurmuşlar (adam iyi İngilizce konuşuyordu, oysa Taylandlı kaçakçıların ancak çok temel bir kelime bilgisi olurdu) ve misyonu hakkında bir şeyler öğrenmişlerdi. Bir saat içinde, Stubblefield'ın XXL şahsiyeti ve Fan Nan Nan chandoo'sunun ispatı mümkün kalitesi sayesinde, bir anlaşma yapmışlardı.

Daha önce kaydedildiği üzere, Dickie Goldwire anlaşmaya karşı çıkmıştı. Ne ham afyon ne de chandoo içine sinmişti ve şimdi de tavrını takınıyordu. "Bu eroinin en azından bir kısmının şehrin eski mahallerinde bir atış poligonuna ya da bir rock yıldızının damarlarına gitmeyeceğinden nasıl emin olabilirsiniz ki" dedi yoldaşlarına.

Dern, Beer Lao şişesinden kafasını kaldırıp baktı, şişeye öyle dikkatle gözünü dikmişti ki, insan onu etiketteki kaplan kafasıyla ayin halinde sanabilirdi. Animizme merakı vardı ne de olsa. "Kaçtığın hükümeti andırmaya başlıyorsun iyice" dedi.

Stubblefield daha nazikti. "Doğru" diye kabul etti, "haşhaş özünün beyaz ırmağı kıvrıla kıvrıla akar ve çok azı yerin üstünden akan pek çok kola sahiptir. Bizim yapacağımız katkının bir parçasının, gitmesi gereken kanaldan taşmayacağından yüzde yüz emin olamayız. Yalnızca güvenebilir ve ümit edebiliriz."

"Ya, ne demezsin. Ezik bir velet sizin dolaşıma sokmuş olabileceğiniz maldan aşırı doz almasın diye ümit edersiniz anca."

"Senin babanın her gün sattığı arabalar yüzünden de bazı dikkatsiz insanlar ölebilir, ölecektir de. Her şey kötüye kullanılabilir. Ayrıca, her birey kendi eylemlerinin sorumluluğunu üstlenmelidir, fakir ve genç olanlar bile. Başka türlüsünü buyuran bir sosyal sistem, düşünsel dumur ve ruhsal tıkanmaya davetiye çıkarıyor demektir."

Dickie önceki gece, rüya okulunun özellikle yüz kızartıcı bir seansına, sonu gelmeyen kaçırılan ödevler ve kaybolan sınıflarla dolu olan bir tanesine katlanmak zorunda kalmış ve hâlâ devam eden asabiyeti şimdi daha da katlanmıştı. Stubblefield'ın fikirlerinde bir parça doğruluk payı olduğunu hissediyordu ama Goldwire vicdanının mızıldanmalarını bastırmaya yetecek kadar değil. O yüzden, arasında Ukrayna yapımı boktan gitarının da olduğu üç beş parça eşyasını topladı ("Malum' da Buluşalım"ı iyi kötü bununla besteleyecekti) ve Dern bir ara helikopterle köye taşır diye bir köşeye düzgünce istifledi. Dern'le el sıkıştılar, Stubblefield'ın ayı gibi kucaklamasıyla sıkışınca yüksek sesle homurdandı ve kapıya, oradan da yarığın üzerine boydan boya gerili dehşet verici tele yöneldi.

Dickie çıkışa giden yolu ancak yarılamışken diğer ikisi, sağduyu bu maddelerin kullanımının, özyıkım getirdiğini dikte ettiği halde, eroin gibi uyuşturucuların nispeten daha popüler olması üzerine tartışmalarına yeniden başlamışlardı. Stubblefield insanların egolarını halledip, vakit öldürmelerini (vakti oyalamak yani geçirmek değil, *yok* etmelerini) sağlayacak metotlar olduğu sürece, riski her ne olursa olsun o metotları arayıp bulacaklarını iddia ediyordu. Neredeyse herkesin orgazmda kısaca tecrübe ettiği, mistiklerin derin meditasyondayken eriştiği, şamanların psikodelik sınavlarının ödülü olarak tadına vardıkları ve bazı sanatçıların da işlerinin başında kendileri kaybetmişken hiçbir şey yapmadan karşılaştıkları, tamamıyla şu anda yaşamanın vecd hali; o egosuz zindelik hissi, Stubblefield'a göre aşkınlığın, her insan hayvanının bilmeyerek açlığını duyduğu yüceltilmiş masumiyetteki özgürleşmişlik halinin özündeki şeydi. Aşkınlık, hiç abartısız, dünya üzerindeki cennetti ve cennete bilet kesen herhangi bir narkotik, yolculuğun sonunda cehennem bile olsa tüketilecekti.

Karşılığında Dern, Budist metinlerden ve "Yaratılış"taki meali zor bir pasajdan alıntılar yaparak, dünyadaki cennete girişimizi tıkayan engellerin, zaman ve egodan ziyade korku ve arzu olduğunu söyledi. Dern, insanın zaman kavramıyla ilgili tek sorununun, dikkatini sürekli ölümlülüğüne ve hep belirsiz olan geleceğe vermesi, böylelikle ölüm ve bilinmeze duyduğu korkuyu kuvvetlendirmesi olduğunu savunuyordu. Kelleşen pilot daha sonra, Beer Lao'sundan bir yudum alıp, hırs ve tamahkârlıktan ibaret ağır nevrotik yükünden boşanmışsa eğer, egonun bir engelden ziyade bir nimet olduğunu ileri sürdü. Eğer olur da korkularımızdan ve arzularımızdan safra atar gibi kurtulabilirsek, gevşeyen egolarımız daimi, portatif bir Cennet Bahçesi'nde sağlam basmamıza hizmet edecektir. Eroin kafasındaki keş ne titrer, ne gıpta eder, ne siner, ne bir şeylere sıkı sıkı sarılır ve iğneyi damarına, toplumun sefaletinden ya da bireysel sorumluluktan kaçmaktan ziyade, bu üstün dinginlik uğruna saplar. Dern böyle diyordu.

Toparlandığı ve vedaların ardından kapıya doğru mutsuz yolculuğuna koyulduğu esnada bu diyaloga maruz kalan Dickie, tam çıkarken, "Vay be! Zırvalığa bakan Tanrı hangisi acaba?" diye mırıldanmıştı. Gerçekten öyle demek istememişti tabii. Normal koşullar altında konuşmaya bayıla bayıla katılırdı, ayrıca ötekilerin kulak kesilmiş olabileceklerini de düşünmüyordu. Gel gör ki, daima tetikte olan Stubblefield arkasından şöyle seslendi:

"Hepsi, Goldwire. Hepsi. Hiçbir tanrı Zırvalığı tek başına yönetemez; yoksa bu ayrıcalık yüzünden aralarında kavga çıkardı. Tanrıların insan ırkına hoşgörü göstermelerinin tek sebebi, zırvalama yeteneğimiz. Onları sıkıntıdan patlatmayan tek tarafımız bu."

"Peki ya aşk?" diye bağırmayı düşündü Dickie. "Aşka olan kabiliyetimiz n'olacak?" Ancak kapı, arkasında çarparak kapanmıştı.

Girişimci MIA'lar, mahsullerini kuzey Tayland'dan Filipinler'e nakletmek için seneler boyunca bir "katır"a bel bağladılar. Katırı laboratuvar tavsiye etmişti, hem emniyetli de görünmüştü; önceden belirlenmiş miktarda ve para birimlerinde nakitle, her zaman vakitli

bir şekilde geri dönüyordu: Tayland bahtı, Laos kipi ve Amerikan dolarıyla. Bununla birlikte seksenlerin ortasında bir dönem, Dern Foley senede iki üç Manila seferi yapmaya başlamıştı. Dern, Bangkok'a gitme tehlikesine zaten iki defa girmiş ve yaptığı ikinci yağmada, kendisine ve ortaklarına sahte Fransız pasaportu ayarlamıştı. Ayrıca bir Katolik rahibinin resmi elbiselerini ele geçirmeyi başarmış, kıyafeti ilk giyişinde, yüzüne yetişkinlik hayatının hiç şüphesiz en büyük gülümsemesi yayılmıştı. Stubblefield, "Senin gerçekten sırıttığını göremeden, ihtiyarlık hastalıkları yüzünden son nefesimi vereceğimi sanıyordum" demişti.

Dern, Manila ziyaretlerinin her birinde, Villa Meçhul narkotiğinden üretilen eroinin sokağa değil, yalnızca darülacezelere gittiğinden emin olmak için elinden geleni yapıyordu. Dördüncü turunun vakti geldiğinde, o ve Stubblefield, sağladıkları hizmetin tamamen insani olduğuna "yeterince ikna olmuşlardı" Hatta Stubblefield bundan öyle emindi ki, bazen en sevdiği cariyesinin sabahlığını üstüne geçirir, kafasının etrafına bir bulaşık bezi bağlar ve Rahibe Teresa'ymış gibi davranarak, villanın etrafında kasıla kasıla dolanırdı. (Dern'in Fan Nan Nan'dan bol miktarda getirdiği şampanyaların bu gösterişte payı az değildi.)

Her ne kadar, Dern'in raporları onu oldukça özendirmiş ve firari arkadaşlarıyla dost kalmış olsa da, Dickie'nin kuşkuları, vicdanı rahat ederek operasyona yeniden katılabilecek denli yok olmamıştı. Kulübesinde gel keyfim gel, köy hayatının ritminin tadını çıkarıyordu; bilhassa sirkçiler kasabada olduklarında. Üstelik kendisine ait bir iş kurup, mütevazı bir başarı da sağlamıştı.

Yukarıda, Hmong köyünden bir kadın, bizim Dickie'ye fena vurulmuştu. Bu orta yaşlarda bir duldu, kocasını kaybetmesinin üzerine bir de başına öyle bir diş eksilmesi musallat olmuştu ki, ağzı ciddi ciddi iflas etme yolundaydı. Bu dulun düşkünlüğünün nesnesi, erkeğe özgü başlıca kabiliyetinden yana fazla ayrıcalıklı oluşuyla nasıl ünlüyse, kendisi de hem orta hem de yanlardaki kesicidişlerinden yana, o kadar fakirdi. Hatta kimileri, Dickie'ye tutulmasının, ona ırmakta yıkanırken rastlayıp, priapik ihtişamıyla heyecanlanmasından sonra olduğunu iddia ediyordu; ama bu hikâye muhtemelen

Stubblefield'ın sataşmalarından türemişti ve güvenilemezdi. Artık her ne ise, Dickie olunabilecek kadar eşitlikçiyse de, bu çekim hiçbir şekilde karşılıklı değildi, bu yüzden de kadının kendisine yaklaşma girişimlerini kibarca reddetmişti. Kadın, karasevdanın esaretinde olduğu günlerden birinde Amerikalı'ya bir avuç dolusu küçük, pütür pütür yakut verdi.

Hediyeyi geri çevirmek ayıp olacağından, Dickie taşları kabul etti ve kumu zımpara niyetine kullanıp, elinden geldiği kadar temizledi. Sonra onları Ukala Dumbeleği Il'yle Tayland'a gönderdi, orada ise taşları değerlerinden epeyce düşük bir fiyata, kaçakçılar satın aldı. Dickie hasılatın yüzde ellisini hayranına takdim etti; tek başına bu bile yangını körüklemeye yetmişti tabii. Dulu, ona biraz daha taş getirmeye teşvik etti, kadın da kuru nehir yataklarından, dağdan aşınan topraklardan ve derelerden kazabildiği kadar çabuk kazıp, taş çıkarmaya koyuldu. Bu hiç de çabuk olmasa da işlerini görüyordu.

Kadının topraktan çıkardığı yakutların çoğu, daha sık rastlanan sarımtırak kırmızı cinstendi ama her üç ya da dört senede bir, "güvercin kanı" diye bilinen, çok kıymetli derin mavimsi kırmızı cevherlere de denk geliyordu. Bu tür yakutlar, diğer daha büyük numunelerin tümüyle beraber, köy büyükleri için saklanırdı genellikle ama Dickie kadını, bunları kendisine satmaya razı etmişti. Bunu Dickie'ye fellasyo yapma izni alması gibi bir iyilik karşılığında yaptığı söylentisi yayılmıştı, ki araya girecek sivri uçlar olmayacağına göre, bu işte nadir bir yeteneğe sahip olabilirdi; yine de bu hikâyenin de çok büyük ihtimalle uydurma olduğuna dair, okuru ikaz etmek lazım.

Dickie nihayet durumu elverdiğinde, elle işletilen bir taş kesicisi satın aldı. Bundan sonra, envanterindeki yakutlar daha takdim edilir olacaktı. Bu sayede, taşları Dern'le (nam-ı diğer iyi Peder Gorodish'le) Manila'ya göndermenin vakti geldiğinde, yüklü bir karşılık alacaktı; hatta Dickie, kârını Fan Nan Nan'ın muhtaç vatandaşlarıyla paylaşmıyor olsa, Villa Meçhul sakinleri kadar varlıklı olabilirdi. Bu sırık boylu Amerikalı sayesinde, Laos dağlarındaki bütün köyler, hiç görmedikleri kadar sağlık ve okul malzemesine sahip olmuştu. Ancak bu durum gizli tutuldu; yoksa Vientiane'deki bürokratların buna ne mana vereceklerini kim bilebilirdi?

Bir yakut düşündüğümüzde, aklımıza yapış yapış bir pagan putunun göbek çukurunu tıkayan uğursuz elma gelebilir; süslemelerdeki ejderhanın gözlerinden saçılan ateş gibi ışınlar gelebilir; Birmanya'yı haritaya geçiren mücevher gelebilir (Laos'un kabahatli komşusunun bir gün utancını saklama gayretiyle adını Myanmar'a değiştireceğini hayal bile edemezdik, yani Myanmar tebdili kıyafet Birmanya'dır aslında) veya işin ehliysek eğer, aklımıza dolgun güvercin kanı damlaları bile gelebilir. Alüminyum ise normalde aklımıza gelmeyecek bir şeydir; halbuki yakut, alüminyumun şehvetli bir krom oksit zerresiyle harekete geçmiş halidir; yakutların piyasa değerinin elmastan daha yüksek olduğu da aklımıza gelmez; oysa aslında öyledir. Taşlar daha büyük ve daha iyi kalite olsaydı ve daha makul bir fiyat alıyor olsaydı, Dickie sahiden zengin olurdu. Şu haliyle, benim diyebileceği bir Ford bayisi olmayan bir Goldwire'a göre, idare ediyordu.

Yakut parası olsun ya da olmasın, Dickie'nin kulübesiyle Villa Meçhul arasındaki farklılık yıllar geçtikçe sadece artıyordu.

Fransız kolonyal stili büyük ev, kraliyet ailesine yakın bir memur için sayfiye olarak yapılmıştı. 1950 dolaylarında yapılan inşaat sırasında, sırttan geçerek boğazın karşı tarafındaki alana çıkan dar bir toprak yol varmış; motorlu araçla olmasa da, bizon arabasıyla eve ulaşım sağlıyormuş. Topu topu on iki yıl kadar sonra, devasa bir toprak kayması yolu yok etmiş ve sırtın bir cephesini aşağı indirerek, eve ulaşmayı hemen hemen imkânsız hale getirmiş. Binanın içindekileri yağmalamak için sarp kayalıklardan yukarı zar zor tırmanan birkaç gözüpek çapulcu olmuşsa da, yapı bir defa boşaldıktan sonra çürümeye terk edilmişti.

Aslında çok az çürümüştü. Belki de kuru dağ havası yapıyı muhafaza etmiş, hem gövdesi hem de temeli epey sağlam kalmıştı. İçeride, Stubblefield ve Foley'yi bekleyen başlıca iş, bambu sıçanlarını dışarı kovalamak ve bütün örümceklerle yılanları öldürmek olmuştu. Dern şüphesiz animizm büyüsüne kapılmışlığıyla şartlandığından, bu kıyım onu tedirgin etmişti oysa gizli Budist olan Laoslu yardımcılar, mideleri bile bulanmadan sağı solu kırıp geçirmişlerdi. Evdeki kalabalık boşalır boşalmaz, Dern'le yörenin en âlâ maran-

gozlarından bir grup, tik ağacından lambrileri yerlerine takmaya ve maundan zeminin yüzünü yenilemeye giriştiler. Stubblefield, büyük deri bir koltuktan, zamanla villayı dolduracak olan lüks eşyaların ilk partisini denetliyordu.

Burası sahiden de bir villa mıydı? Evet, Avrupa standartlarına bile girerdi. Stubblefield, daha helikopterden yere henüz adımını atmıştı ki, burayı Villa Meçhul adıyla vaftiz etti. Sonra fikrini değiştirdi. "*Villa*" dedi, "feminen isimdir, meçhul ise maskülen bir niteleyici. Cinsiyet ayarlamasındaki bu beceriksizce hata için özür dilemeliyim." İmdada mübarek Latin atının üzerinde Dern koşmuştu. Eğer Stubblefield Latince kökenli dillerden birini konuşuyor olsaydı, dedi, dilbilimsel bir gafın eşiğine gelinmiş olabilirdi ama hem *villa* hem de *meçhul* İngilizce'ye çoktan dahil edilmiş ve İngilizce, cinsiyet eklerini asla kendisine yük etmemiş olduğundan, Dern ismin dilbilgisi bakımından aklanmış olduğuna karar verdi. Böylece, burası artık Villa Meçhul'dü.

1990'lar geldiğinde villa, yalıtılmışlığına rağmen kültürel bir arı kovanı gibi bir şey olmuştu. Stubblefield'ın kitaplarıyla Dern'inse aletleriyle (kocayan fırıldak kuşu neredeyse sürekli tamir istiyordu) geçirdiği sayısız saatler, cariyelerin kıkırdamaları, gevezelikleri ve cinsel inlemeleriyle; kâhyaların halıları çırpar ve şampanya şişelerinin, puro tabakalarının ve sanat objelerinin tozunu alırken oradan oraya dolanmalarıyla; ayrıca havanında durmadan hint limonu, zerdeçal, demirhindi, hindistancevizi ve kişniş yaprakları dövülen, arpacık soğan, acı biber, zencefil, nane, mango ve diş diş sarımsak doğranan ve kıyılan mutfaktaki aromatik telaşeyle dingin bir tezat halindeydi. Villa Meçhul'ün sakinleri iyi yiyorlardı. İyi düzüşüyorlardı. Akıllarını geliştirmeye gayret gösteriyorlardı. Gelir sağlamak maksadıyla, biraz görünürde morfin karıştırmak için verdikleri mola dışında, eski Milyon Tane Fil Diyarı'ndaki müthiş hükümdarlar gibi yaşıyorlardı.

Bu, yanı başlarındaki halka karşılığında hiçbir şey vermedikleri anlamına gelmiyordu tabii. Bölgeden aşçılar, kâhyalar ve marangozlar tutup, onlara makul ücretler ödemenin, yerel güzellerden bir grup seçip onları gayrimeşru karıları olarak lüks içinde yaşatmanın

yanında, ara sıra köy kasalarına da, bu kadar avantajlı olmayan Dickie'nin verdiği miktarlara pek yakın olmasa da bağışlarda bulunurlardı. Villanın Fan Nan Nan'a esas katkısının, Stubblefield'ın pedagojisi olduğu söylenebilirdi. Köylülerin yarısını, İngilizce'lerini akıcılaştırmaya basit Fransızca'larını ise ilerletmeye zorlamış; onlara hazmı kolay tarih, astronomi, coğrafya, kuantum fiziği ve edebi sanatlar ile tam teferruatlı felsefe (büyük çoğunlukla kendi felsefesi) dersleri vermiş; bu süreçte de içlerinde, hem öğrenme, hem de tanrıların bağışlanabilecek kadar eğlenceli buldukları iddia edilen o zırvalıkların kıymetini bilme ilhamını uyandırmıştı.

Lisa Ko'yu tanıyabilmesi de öğretmen sıfatıyla mümkün olmuştu.

Laos Ulusal Sirki, Fan Nan Nan denen uzak ve ufak yerde beklenmedik bir şekilde yeniden toplanınca ortaya çıkan pitoresk karışıklığın arasında, dört yaşında bir çocuğun herhangi bir şekilde dikkat çekmiş olması şaşırtıcıydı. Gelgelelim küçük Ko Ko, gözleri o kadar jonglör, akrobat ve palyaço arasından ona ilişenler tarafından sık sık hayret çığlıklarıyla karşılanıyordu. Kulaklarının neredeyse fark edilemeyen sivriliği ve hafiften yana eğik burnuna rağmen, dikkate değer güzellikteydi; ancak pek çok Laoslunun (açık konuşmak gerekirse, kendileri gezegenin en güzel görünüşlü sakinleri arasında değillerdi) imrenmeye ya da iğnelemeye yatkın olduğu Japon tarzında. Kendisini ender görülen bir ağırbaşlılıkla taşıyordu, alnına tahta vâris olmak yazılmış bir prensesten çok (kibirli ya da şımarık bir tarafı yoktu çünkü) insanların nevrotik kaprislerine alışık olmayan bir nevi nadir hayvan gibiydi. Onda bir hayvanın kendine hâkimiyeti de bir hayvanın sakıngan zarafeti de vardı. Üzerinde hep kurnaz bir hal, parlayan kara gözlerinde ise hep, anlamadığı veya anlayamadığı uzak güçlerle bağlantısı olduğu izlenimini bırakan, bir parça uzak bir bakış olurdu.

Öte yandan, ayakları yere basar, anın içinde ve yaşadığı yılları aşan bir bilgeliğe sahip göründüğü halde neden o izlenimi bıraktığını insan tam anlamıyla kestiremezdi. Nadiren konuşurdu ama tam da onu gözleyen biri gerizekâlı bir âlim kadar ciddi olduğunu düşün-

düğünde, öyle tatlılığını ve şapşallığını sakınmayan bir kahkaha patlatıverirdi ki, ötekiler de onunla birlikte gülmek zorunda kalırlardı. Dickie, başlangıçtan beri ona deli olmuştu. Stubblefield onu ilk kez, boğazın bir tarafından diğer tarafına tel gerildiği gün fark etmişti.

Fan Nan Nan'a sürgün gelen bütün göstericiler arasında, kendilerini en yersiz hissedenler ip cambazlarıydı. Bu risk ve alkışla beslenip büyüyen gözüpek şeytanların heyecana ihtiyaçları olduğunun yoksa ya alıp başlarını Bangkok'a gideceklerinin ya da Vientiane'e geri dönebileceklerinin farkında olan sirk şefi, onları puslu uçurumun üzerine bir tel germeye ve cesaretleri varsa üzerinden yürümeye davet etti. "Karl Wallenda bunu bir çırpıda yapardı" dedi, "Philippe Petit* kahvaltıdan önce, Cuma günleri ise günde bir değil iki kere yapardı." Bir hafta boyunca her günü, kanyonun korkutucu ağzına oturarak tereddüt ve tartışmayla geçirdikten sonra, Güneydoğu Asya tarihinde emsali görülmemiş bu marifetin, sergilemek için doğdukları marifet olduğunu ilan ettiler.

Phom Trup'u liderliğindeki cambazlar, boğazın köy tarafına sağlam bir platform çaktılar. Platformun merkezinde bir kazığa, kenevirden bir damar tele sarılı, her birinin çapı on yedi milimetre olan sekiz tane sıkıştırılmış halat kolundan oluşan belirgin, temiz, yağlanmamış çelikten yapılma bir teli metal kıskaçlarla bağladılar. Telin diğer başının ucuna, içinde bir yüksük olan bir ilmek attılar İlmeğe ağırlığa dayanacak bir germe donanımı çengellediler, sonra da bunu ve buna bağlı teli, Ukala Dümbeleği II'yle uçurumun üzerinden yükselttiler. Aynı platformdan villa tarafına da kurdular ve teli germe donanımı ile bir makaranın yardımıyla sıkıca gerip, ikinci bir direğe sağlam şekilde bağladılar. Boğazın dik tarafları onları sınırladığından, her iki tarafta da teli çelik halatlardan bir sehpayla becerebildikleri ölçüde sabitlediler. Çelik halatların bu kadar az oluşu, telin ortasına doğru biraz sarkacağı anlamına geliyordu, bu durum mücadeleyi kızıştırıyor ve cambazları fena halde kamçılıyor, büzgen kaslarını buruşturup nabızlarını dörtnala koşturuyordu.

Herkes, hem sirkçiler hem de yerliler, telin üzerinde gerçekleştirilecek ilk yürüyüş için toplanmıştı. Bu şeref, Laoslu ip cambazlarının

* 1974'te İkiz Kuleler'in arasına ip gerip yürüyen Fransız ip cambazı. (ç.n.)

yetmiş yaşındaki atası Baba Phom'a düşüyordu. İhtiyar Phom, bebek mavisi taytı ve gümüş yıldızlarla bezeli ipek ceketi içinde platforma tırmandığında, neredeyse alacakaranlıktı; dört rüzgâra dualar etmiş ve açık mavi bir terliğin içindeki dengeyi sağlayacak ayağını yavaşça tele yerleştirmişti. Bacağı sabit, telin müziğini vücudunda hissedermişçesine öyle birkaç dakika durdu. Sonra o uzunlukta herhangi bir geçiş için şart olan dengeleyici sırığı yakalayarak, sırtını kabarttı ve ufak, hesaplanmış ama zarif adımlarla ilerledi. Köylüler alkışlamaya başladılar. Sirkçiler onları susturdu.

Boğazın ortasında, telin sarkmaya başladığı noktada Baba Phom durdu, dikkatlice arkasına döndü, iyice eğilerek kalabalığı selamladı. Herkes gülümsedi. Tekrar döndü ve geçişini sürdürdü. O anda Ko Ko ağlamaya başladı. Çocuk oldukça tedirgindi ve kimse rahatlatmaya kalkmadığından, onu Stubblefield kucağına aldı. Tam çaktırmadan o küçük, titreyen ağzına bir parça muskatlı şekerleme veriyordu ki, kalabalığın birden nefesi kesildi. Baba Phom iki yana sallanıyordu. Bazıları bunu yalnızca gösterinin seyirciyi korkutma ve heyecana boğma amaçlı bir parçası sandılar; ama cambazlar tehlikenin farkına varmışlardı.

Ani bir rüzgâr mıydı bu? Kalp krizi ya da inme miydi? Kafasına çok yakın kanat çırpmış bir yarasa mıydı? Dipsiz boşluğun dibindeki ölü gelinden gelen bir çağrı mı? Hiç kimse asla bilemeyecekti. Ama yaşlı adamın bacaklarının ayrılışını, önce bir ayağın, sonra ikincisinin teli ıskalayışını ve sırığını asla bırakmadan (hiçbir profesyonel asla bırakmazdı) alabora oluşunu, hepsi korku içinde izlemişti. Alacakaranlıkta aşağıya, aşağıya, daha da aşağıya düşüyor, semavi ceketi bir yelken gibi kabarıyordu; onu yutmak için uzanan dişsiz sisin içinde gözden kaybolana kadar aşağıya, aşağıya; gelinin yalnız hayaletini yamyassı edene kadar (öyle yapmış olmalıydı herhalde), aşağıya, daha aşağıya.

Ardından gelen kederli gecede, birçok düşünce ifade edilmişti, burada bunlardan iki tanesini tekrarlamak yerinde olacaktır. "Yaşadığı gibi öldü" kız kardeşinin gözlemiydi, "ona kendisini en çok yaşıyor hissettiren şeyi yaparken. Kimse bundan fazlasını isteyemez." Diğer düşünce söylendiğinde, belki de neşesinden azıcık

utandığı için ender görülecek kadar solgun olan güneş, bayırın üstünden görünüverdi. "Bugün yürümeyecek cambaz, bir daha bir telde asla gerçekten yürümeyecek demektir."

Her biri idman kılığı yerine, en renkli sahne cicilerini giyinmiş olan cambazlar, platformda sıraya dizilmeye koyulduklarında, yabani kasımpatı yapraklarındaki çiy damlaları henüz tam buharlaşmamıştı bile.

Saygılarını göstermek için sıranın başını, Phom Trupu'na ayırmışlardı. İlk olma şerefi, Baba Phom'un en büyük oğlunundu. Babasının yedek ceketini, kolları biraz aşınmış ve yıldızlarının parlaklığı gitmiş olanı giymişti; sırığını aldı ve tele dengeyi sağlayacak ayağıyla sıkıca bastı, ayak parmaklarını telin havada şiddetle vınlamasından çıkan her bir notayı, tempodaki her bir nüansı ezberleyene kadar dinlemede bıraktı. Dört yönden esen rüzgârlara teşekkür edip, Ani Boralar Tanrısı'na da özel olarak dua ettikten sonra, tel boyunca buz üzerindeymiş gibi kaymaya başladı. Kendine özgü bu kayma stili ona tastamam uyuyor gibiydi.

Yürüyüşçü, telin sarkmaya meyilli olduğu orta yerine yaklaşırken, Stubblefield dikkatle küçük kızı, Ko Ko'yu kolluyordu. Ko Ko sakin, kendi halinde, adeta hipnotize olmuş gibi duruyordu. Rahmetlinin oğlu, nihayet karşı platforma ulaştığındaysa, sessizce başını sallayarak onayladığını gösterdi. Stubblefield ve diğer herkese gelince, topluca öyle derin bir oh çektiler ki bir dakika önceye rast gelmiş olsa, adamı kesinkes halattan uçururdu.

Şimdi sıra annenindi. İhtiyar Madam Phom, o taze dul, kızarmış haldeki gözlerini, teli baştan başa süzmeye bıraktı. Bir demlik dolusu çayı taşıyan bir geyşa gibi, işveli adımlarla yola çıktı. Ne var ki, tam kocasının dönerek eğilip kalabalığı selamladığı noktaya vardığında o da aynı şeyi yaptı, havalı bir şeyler eklemek için de dizlerinden birini büktü. Artık kendilerini tutamayan seyircilerden sevinç nidaları yükseldi. Diğer cambazlarsa, denge ve nefeslerini, kendileri ile baş döndürücü boşluk arasında duracak olan o ince telle bir an önce mücadeleye sokmak için itişip kakışmaya başlamışlardı.

Madam sağ salim karşıya geçer geçmez, Phom'lardan geri kalan kardeşler, yeğenler ve kuzenlerden her biri yürüdü. Baba'nın yedi

yaşındaki torunu, Lisa Ko'nun ömür boyu oyun arkadaşı, ona da bir fırsat vermeyi kabul etmediklerinden ağlaya ağlaya terliklerinin üzerinde tepindi. Arkasından, Anou ailesinin beş üyesinin hepsi (ki bunlardan sadece ikisi öz akrabaydı) telden geçti. Ardından, Uçan Sarı Şeytanlar olduklarını ilan eden, Paris'te eğitim almış üçlü geldi. Tele üç kişi beraber çıkarak, birlikte, birbirlerini yüreklendirerek, geçtiler. Nihayet Grand Kai'nin sırası geldi. İsmi Laoca'da *tavuk* anlamına gelen Kai'nin suratında sahne makyajı, kafasında sivri bir şapka ve üzerinde bol, ekoseli bir pantolon vardı. Pru Foley, muhtemelen bu adama bayılırdı, özellikle de tam telin ortasında pantolonunu indirip, alkış tutan kalabalığa çıplak kaba etlerinden harikulade aydınlık bir manzara takdim ettiğinde.

Ertesi aylarda, havanın durgun ve yağışsız olup da telin boş kaldığı günler pek seyrekti. Stubblefield, teli, başlı başına bir hadise olmasının yanında, villaya gidiş dönüşte, bariz şekilde kısıtlı da olsa yedek bir yol sağladığı için de takdir ediyordu. Ukala Dümbeleği II'nin giderek daha güvenilmez hale geleceği belliydi, ayrıca yakıt Tayland'a yapılan iş gezilerine saklanmalıydı. Tel yalnızca gerçekten gerek olduğunda, bir geçiş yolu olacaktı ama yine de böyle bir seçenek olması tatmin ediciydi. Bu arada, öteki tarafa bir el arabasında itilmeye boyun eğen ilk Amerikalı, havacılık kanında olan, yükseklik âşığı Dern Foley olmuştu. Arabanın iki yanından dengesini sağlayacak (ve iten kişiyi sırık taşıma gerekliliğinden kurtaracak) ağırlıklar sarkıyordu ama yine de bu cesaret isteyen bir teklifti ve Dern'in böbrek üstü bezleri bu durumdan olabildiğince yararlandı.

MIA'ların, tel üstündeki gösterilerin haberinin, meraklıları boğaza çekeceğine dair endişeleri kısa ömürlü oldu. Sirk de tüyenlerden olduğu için, Fan Nan Nan'ın en güçlü erkeklerinden bir ikisine, köye giden tek yolun tam bir kilometre aşağısında durmaları için para vermiş ve meraklı yabancılar süratle geri çevrilmişlerdi. Hmong'ların da aşikârlıktan kaçınmak için kendilerine göre sebepleri olduğundan, dağın daha yukarılarından korkulacak bir şey çıkmazdı. Herkes daha

çok saklanır haldeydi ve bu hal kimsenin o kadar da canını sıkmıyor gibiydi.

Kainatta, uranyumun kurşuna dönüşme hızından daha değişmez, daha tahmin edilebilir bir faaliyet yoktur. Bu iyi bir şeydir. Eğer evrensel saat, yeniliğin rutine dönüş hızına ayarlı olsaydı, dışçiye *asla* zamanında gitmeyebilirdik. Yine de ne kadar keyfe keder ve gerçeği tam yansıtmadan da olsa, eninde sonunda "vay be" güçten düşüp yerine "ha, peki" gelir; dolayısıyla aradan bir sene bile geçmeden, dipsiz bir boğazın onlarca metre yukarısındaki aldatıcı bir telin üzerinde öylece yürüyen bir adam ya da kadın, Fan Nannylerin günlük işlerine vermiş oldukları dikkatlerini çekmeyi başaramaz hale gelmişti. Dahası, sirk cambazları gösterilerine iki ağaç gövdesinin arasına gerili bir telde, yerden bir metre yukarıda da rahatlıkla çalışabileceklerine göre, o yüksekliğe, dumanlara ya da boralara göğüs germenin mantıklı bir sebebi de yoktu. Ama yine de bazıları bunu yapıyordu.

Tabii Stubblefield'ın gözlemine kalırsa, yüksek bir telden yürümenin zaten başından beri mantıklı bir sebebi olmazdı. Onun da hoşuna giden tarafı buydu ya.

"Şu yukarıdakine bak" dedi Stubblefield, Dern'in dikkatini yalnız başına dans eder gibi görünen figürün siluetine çekerek. "Melekleri besliyor." Amerikalılar, birinin helikopteri kamufle eden derme çatma örtüye çalı takviyesi yaparak, ötekininse Oscar Wilde okuyarak geçirdiği bir günün sonunda, verandada Cristal yudumluyorlardı.

"Şuna bir bak" diye üsteledi Stubblefield, uzakta tek başına duran figür, bir çemberin içinden atlayıp neredeyse görünmez olan telin üzerine geri inmişti. "Bu gördüğün, deliliğin bilinçli bir hareketindeki kusursuzluk. Bu gördüğün, nokta atışıyla delice kendinden geçmenin, ölümün hortlaklarıyla yaşamın coşkularını dört yol ağzı gibi bir yerde çarpıştıracak denli bir birleşmesi. O çarpışmadan çıkan kıvılcımlar, Tanrı'nın kırık parçaları gibi. Onları aklında beş saniyeden fazla tutabilirsen, şimdiye kadar olmuş ve bundan sonra olacak her şeyi anlayabilirsin."

"Ya tamam da, meseleyi biraz büyütüyorsun gibime geliyor" diye ağır ağır söylendi Dern, kalın, kaba parmakları şampanya kadehinin zarif hatlarında barbarlar gibi çember çiziyordu. "Doğrusunu

istersen, derin bir abartıya sürükleniyorsun oğlum Stub. Ama itiraf edeyim, telin üzerindeki enayilerde hakikaten de Zen'den bir şeyler var, alıştığımız güzellik anlayışını, ee, aşan güzellikte şeyler."

"Evet, evet, çok haklısın. Ama Foley, telde yürümeyi Zen ya da sanat yapan kendi başına güzellik değildir aslanım. Her enfes jestle, her imkânsız taklayla alınan risklerin aşırılığıdır. Burada boğa güreşlerinin, matadorlar fiyakalarından geçilmeyen korkaklara dönüşüp, hayvanları tufaya getirmeye başlamadan önce sahip olduğu tehlikeli güzelliğin daha uç bir hali duruyor. Ancak bir şeyler tehlikedeyken vasatlığın üstüne çıkarız; para veya itibardan daha ehemmiyetli bir şeylerden bahsediyorum tabii. Yüksek tel gösterisinin bu kadar değerli olmasının sebebi, pratikte hiçbir değerinin *olma*masıdır. Görünürde öyle işe yaramaz bir şeye, bu kadar hüner ve çaba harcanabilmesidir onu işe yarar yapan. Ona, bizi bağlamımızdan çekip çıkarma ve başka bir yere taşıma gücünü veren de bu."

Dern, Cristal'dan bir yudum aldı ve suratını buruşturdu. Açıkçası, bir bira olsa tercih ederdi. Dern, Stubblefield'ın tanrıları sıkmaktan yana boşuna endişelenmemesi gerektiğini düşünüyordu. Tabii Dern, animizm hakkında yaptığı şahsi araştırması sonunda artık "başka bir yer" "bu dünyanın ötesinde bir dünya" kavramını, tam tamına zırvalık diye hiçe sayma isteklisi değildi; hatta süslü püslü ifade edildiğinde bile. Tatmin etmeyen yudumlardan bir tanesini daha aldı ve şöyle dedi: "*People* ya da *Fortune*'un kapağına çıkan çok ip cambazı olmadığı doğru ama bu çılgın maskaraların bu işten estetik ve metafizik dışında bir şeyler anladığından şüphen olmasın. Sahne ışıklarına ne dersin? Ya alkışlara? Yani tribünlerdeki ayran budalası köylülerden her biri, sen numaranı yaparken orada apışıp kalmış vaziyette oturacak, selamlama faslı geldiğinde ise hep birlikte yapış yapış avuçlarını birbirine vururken bir yandan da, evdekileri insanüstü manyağın tekinin sırf onları biraz heyecanlandırmak için yaptığı, intihar denebilecek gösteriye nasıl inandıracaklarını hayal edecekler. Yok ya. Neresinden bakarsan bak, bu şov işi. Çok fazla ego tatminiyle alakası olması lazım."

"Kabul" dedi harikulade dostu. "Sanatçılar çok geçmeden boşlukta tükeniyorlar. Öte yandan, şurada tek başına havada hoplayıp

neşesini bulan dahiye bak bir de. O kimin 'çok yaşa'ları için kelleyi koltuğa alıyor peki? Burası arena falan değil. Onu izleyen hiç kimse yok. Biz ve kuşlar, bir de platformun yanındaki çocuk hariç."

Dern gözlerini kıstı. "Gözlerin hâlâ benimkilerden iyi görüyor ihtiyar."

Gerçekte Stubblefield da çocuğu göremiyordu. Ama biliyordu ki, muhtemelen oradaydı. Hep orada olurdu. Ya orada ya da tanuki kafesinde.

Tak! Tak!

"Kim o?"

"Lisa Ko."

"Adının Ko Ko olduğunu sanıyorduk."

"Başlangıçta öyleydi. Ko Ko bana doğduğumda verilen isim. Ama on altı yaşıma girdiğimde, Stubblefield benim için bir İngilizce öğretmeninden fazla bir şey olmaya başladığında benimle, bebeklik, ufak kızlık, öğrencilik ismimi kullanarak seks yapmasının olasılık dışı olduğunu söyleyerek, bana *Lisa* demeye başladı. Ve galiba öyle kaldı."

"Ama Lisa onun... *karısının* ismi değil miydi?"

"Bir tuhaf, değil mi? Hatta belki bir parça, nasıl derler, *sapıkça*. Tabii Stub, hiçbir zaman normal bir adammış gibi davranmadı. Sevişirken...

"Ona hiç girmeyelim. Porsuklara nasıl merak sardın bize onu anlat."

"Ha, tanukiler. Aslında porsuk değil onlar, biliyorsunuzdur, gerçi ne köpek gibi görünüyor ne de davranıyorlar ama onlar yaban köpeğinin bir türü. Şimdi bakın, Baba Phom telden düştükten sonra, bir araştırma birliği cesedini geri getirmek için boğazdan aşağıya inmişti. Anlaşılan Baba Phom, bir anne tanukinin üzerine düşmüş ve onu ezmiş. İki yavrusu da cesedin etrafında dolanıyorlarmış, adamlar da yakalamış ve yanlarında köye getirmişler."

"Beslemek için."

"Ha-ha. Yok, galiba onları semizleştirip yemeyi planlıyorlardı. Laoslular iş hayvanlara geldiğinde hiç duygusal olmamalarıyla

meşhurdur. Her neyse, minik yaratıkları telden bir kafese koydular. Küçük bir kafesti, sıkışıktı. Sirk şefinin evinin yanına. İnsanların çoğu, onları görmezden geliyordu ve bunun iyi bir nedeni vardı. Öyle uysal, şirin ve kucaklanası bir şey gibi görünseler de fazla yaklaşmaya kalktın mı, birden tıslayıp saldırmaya hamle ederler, hele dikkatli davranmamışsan, senden iri bir ısırık alıverirler. Hırçınlıklarını bu kadar kandırmacalı gösterdikleri için Stubblefield onlara 'Nixon' ile 'Kissinger' adlarını takmıştı."

"Yakışmış. Senin onları sevdiğin besbelli ama."

"Aa, evet. Muhtemelen çocuklukla ilgili bir şeydi. Ya da yetimlikle. Ne zaman fırsatını bulsam, kızarmış muz ve kızarmış pirinçli keklerden götürürdüm onlara. Tanukiler iyi yerler ve kızartmalara bayılırlar. En sonunda onları tavladım. Parmaklarımı yalar, kucağımda uyur hale geldiler. Hatta nereye gitsem peşimden geliyorlardı. Sonradan onlara birkaç numara öğrettim."

"Onlara doğal bir yakınlığın vardı. Daha önce tanukilerle bir arada bulunmuş muydun hiç?"

"Bildiğim kadarıyla hayır, oysa onlara dair bulanık bir hatıram var gibiydi."

"Hmm? Peki öyleyse, burada senin... damarlarında aslında tanuki kanı taşıyor olabileceğin izlenimi kaldı bizde. Yani senin...

"Ne diyorsunuz siz? Bu duyduğum en salakça şey! Düpedüz saçmalık! Bu zamanda, bu çağda kim inanabilir ki böyle...? Şey, şimdi düşününce, bugün dünyadaki en hızlı büyüyen iki dinin, biri bir atın sırtında Cennet'e uçan bir Arap, diğeri de ormanda ona bir dizi altın tablet veren Moroni diye bir melekle karşılaşan yeniyetme bir oğlanın üzerine kurulu olduğunu düşünürsek, galiba yirmi birinci yüzyılda bile, mucizevi hikâyelere kapılanların milyonlarca olduğu ve ilkel büyü hikâyeleri için canlarını verecek kadar ileri gittikleri sonucuna varmak zorunda kalıyoruz. Absürd bir bakımdan, bu çok hoş da, bir insanda tanuki genleri olacak öyle mi? Hadi oradan!"

"Ee, peki. Yalnız bilgilendirici altın tabletlerden bahsetmişken, ee, burnumuzu sokmak istemeyiz ama annen sana ergenliğe girdiğinde açtığın bir zarf bırakmış. Orada hiç tanukilerden söz etme...?"

"Hayır. Hiç. Ha-ha. Kusura bakmayın gülüyorum ama olmayacak kapıyı çalıyorsunuz gerçekten."

"Madem öyle, sormamızın sakıncası yoksa, o zarfın içinde *ne* vardı?"

"Çoğu anne-kız meseleleriydi. Kişisel hisler. Nasihatler, ki zannediyorum aslen tanınmamış bir Zen keşişinden geliyordu ve tesadüf eseri, bana son derece faydası dokundu. Aile yadigârları. Sülalemin tarihi. Büyük büyük annemin Japonya'dan nasıl göç ettiği ve büyükannem Kazu'nun Laos'a nasıl geldiği. Ve sonra da bana. 'eklenti'mden bahsetmiş. Neye ne zaman hazırlıklı olmam gerektiğinden."

"Hah! Eski çağ büyülerinin yirmi birinci yüzyılı fuzuli işgalinden bahsediyorduk değil mi! Peki ağzındaki kasımpatı tohumu ne iş?"

"Bunun bir metafor olduğunu anladığınızı umuyorum. Bununla eski çağ büyülerinin ne alakası var Tanrı aşkına; ayrıca ortada kasımpatı tohumu falan da yok. O annemin, benim ailemdeki kadınları nesiller boyu etkilemiş olan fiziksel bir durumu düşsel bir şekilde tarif edişiydi yalnızca. Irsi bir hastalık. Aslında hastalıktan çok bir 'durum' bu, dediğim gibi. Her ne kadar tıbbi neticeleri olsa da."

"İyi olacak mısın? Bir doktora göründün mü?"

"Annem, hekimler konusunda üstüne basa basa uyarmıştı beni. Ama evet, tabii ki iyi olacağım. Hepimiz *iyi* olacağız."

"Hata diye bir şey yok mudur?"

"Ha-ha. Bir açıdan öyle görünüyor. Neyse, artık gitmem lazım. Bu ufak sohbet hoşuma gitti. Kapıyı tıklattığıma sevindim. *Sayonara*."

"*Sayonara*, Madam Ko. Görüşeceğiz."

Mayflower Cabot Fitzgerald'ın suratındaki somurtuş, bir kaktüsün derisini yüzebilirdi. Albay Patt Thomas'ın bürosuna önden o girmiş arkasından yavaş yavaş kestane rengi papyonu, dikkatlice yapılmış saç tıraşı ve geniş omuzları takip etmişti. Şaşkın olan albay onu selamlamak üzere arkasını döndü. Sırtı kapıya dönük oturuyordu, Mayflower, albayın yumruk yaptığı elinde bir dokuzlu, bir vale bir de kız gördü. Hepsi de sinekti. Karşısında iki alt

rütbeli (bir teknik çavuş ile bir teğmen) oturuyor, koyun gibi görünüyorlardı.

"Sabahın bu saatinde poker mi?" diye sordu Mayflower inanmaz inanmaz, halbuki ülkenin gizli servisinin başında öyle fevkalade bilenmiş gözlem yetenekleri, farklı yaşlardaki puro dumanı katmanlarını ve dolup taşmış kül tablalarını anında analiz edip, adamların bütün geceyi kâğıtların başında geçirdikleri sonucuna varabilmesini sağlamış olmalıydı muhakkak. Gözünü, floşunu dizmek için kıvranan Albay Thomas'a dikince, somurtması küçümsemeye dönüştü.

Eh, diye düşündü operasyon amiri, *annesi, yanında çalıştığı beyaz hanımın bariz bir gebeliğin olduğunu fark etmesi üzerine, yardımcısının yakında ufacık ayakların patır puturlarını duyacağını söyledi diye kendisine Pitter Patt ismini koymuş bir adamdan ne beklenir zaten?* Mayflower'ın en çok aklını karıştıran şey, derisinin rengi yüzünden zaten yük altında olan adamın, o talihsiz ismi değiştirmeye tenezzül etmemiş olmasıydı. Ya da hava kuvvetlerinin onu göreve kabul etmeden önce, bunda ısrar etmemiş olması. Tanrı bilir ya, Mayflower da kendisine koydukları isim yüzünden, okulda birkaç çocuğun alaylarına ve kendisini ilk takdim edişinin kıkırdamalarla karşılanmasına katlanmıştı ama onun ismi şecere rozetiydi ve bu durumla alakası yoktu.

"Adamlarına izin ver gitsinler lütfen" dedi dava amiri, bir kedi yavrusunun kurtlarını dökecek bir sesle. "Önemli işlerimiz var ve zamanım kısa."

Çükün de pek uzun değildir senin, diye düşündü Albay Thomas, kazanmak üzere olduğuna kesin gözüyle baktığı, şimdiyse üç kişiye eşit pay edilen potu süzüyordu. Havacılar kalkıp da kapı kapanınca, "Erken geldiğin iyi oldu Mayflower. Sana vereceğim haberler var."

İçine kendisini yerleştireceği sandalyeden kül silkmekte olan Mayflower donakaldı. "Konuştu mu?"

"Ha, yok yahu, İşçi Bayramı'nı en sevdiği kitabı okuyarak geçirdi. Sonra..."

Dava sorumlusu lafını kesti. "O zaman haberlerin beklesin. Uçuşuma bir saatten biraz fazla bir zaman var ve..."

"Bir yere mi gidiyorsun?"

"İnsanın bir uçuşu varsa, bir yerlere gidiyordur genelde. Evet, Washington'a geri dönüyorum. Dışişlerinde alt kademeden birisi, Dünya Ticaret Merkezi'ni ve/veya Beyaz Saray'ı hedef alan büyük bir terörist komployа dair bilgiler ortaya çıkardığında ısrar ediyor. Güya önümüzdeki pazartesi ya da salı gerçekleşecek akla sığmaz bir senaryo. Saçma tabii. O büyüklükte bir saldırı sahiden planlanmış olsa, Langley'de bundan kesin haberimiz olurdu. İnanılacak tarafı yok. Hem zaten o kokuşmuş kâfirler, araba bombalamaktan daha sofistike bir şey yapmayı beceremezler. Ama yine de" diye içini çekti, "şef beni el altında bulundurmak istiyor, olur da gözü dönmüş Abdullardan biri bir şeylere kalkışır, Yönetimin de şeye ihtiyacı olur diye...

"Meseleye bir şekil uydurulmasına." Bir ara Müslümanlığa geçmeyi düşünmüş olan Thomas bu yobazlığın farkına vardı ama renk vermedi.

...istihbarat cemaatinden güven tazeleyecek bir beyana. Zaman kaybından başka bir şey değil ama on günden fazla kalmam zaten. *Bu arada*" (Mayflower evrak çantasının kilidini açtı ve içinden bir dosya çekip çıkardı) "Bende Foley kardeşler hakkında bir rapor var."

"Ha o enfes hanımlar neler karıştırıyorlarmış? Peşlerine kuyruk, telefonlarına da kulak taktın değil mi?"

Mayflower'ın suratını ekşitmesi albayı, adamın safra taşları mı yuvarlanıyor acaba diye meraka düşürmüştü. "Böyle terimler, günümüz şartları için uygunsuz kaçıyor" diye uyardı. "Kadınların faaliyetlerini mantıklı bir şekilde gözledik. Çok bilmiş olanın, çalışa çalışa, geçici olarak sirkte çalıştığı ortaya çıktı. Erken gidip, çok geç eve dönüyor. O zıp çıktıysa..."

"Tatlı Bootsey'den bahsediyor olacaksın."

"Asıl sorun çıkaran o. Yasal temsilci bulmaya çalışıyor. Parlak bir savunma avukatının ağabeyinin davasıyla ilgilenmesini sağlayabileceğini sanıyor. Ortada dava mava yok tabii ama...

"Ama *açılabilir* Şöhret olmayı seven, sağlam bir düzenbazın bir eline geçse. Hay lanet olsun."

"Şimdiye kadar, Johnnie Cochran telefonlarına cevap vermedi. Yalnız eninde sonunda ulaşacağı birisi bu davayı...

"Jambonlu sandviçi kapan serseri gibi kapacaktır. Bence (günümüz şartlarına uygun konuşayım) aracılık etmemiz lazım."

Operasyon Amiri kafasını salladı. "Yalnız haylazlık yok. Onu gaza getirecek kısa bir konuşma yap. Biraz da korkutursun. Bir de Foley'yi uzaklaştırmalıyız. Burada olduğunu yalanlamamız lazım. Hatta yaşadığını bile. Bir kere o MIA, öldüğü varsayılıyor. Kız kardeşleri kafayı yemiş. Falan filan. Halledebileceğine inanıyorum."

Albay Thomas sırıttı. Öyle yayık yayık sırıtıyordu ki, Mayflower afalladı. "Rahatla be adamım. Merak edilecek hiçbir şey yok. Hem, Patt bunda senden bir adım önde bilesin."

"Ne demek istiyorsun?" diye şarladı Mayflower, daha da afallamıştı.

Albay, yerli bir puronun selofan ambalajını ağır ağır soydu. "Bir süre önce bizim oğlanın rahip elbisesini, tozla bakılması için yolladığımı sanırım sana söylemiştim. Dikiş yerlerindeki kirin madeni içeriği bir yerlerden aşınmış herhangi bir organik kalıntı. Dediğin gibi, falan filan. Eh, nihayet sonuçlar laboratuvardan geldi. Anlaşılan Peder Gorodish, Annam Dağları'nın yüksek yaylalarında toz kaldırıyormuş. Yani Vietnam'da ya da Laos'ta, büyük ihtimalle bu ikincisiydi; çünkü diğer entelektüel dostlarıyla birlikte burada kaybolmuşlardı. Dolayısıyla ben dosdoğru oraya hareket edip, etrafı bir kolaçan edeceğim. Yarından sonraki gün. Yani cuma. Foley'yi de yanımda götürüyorum."

O gün mönüde surat ifadelerinden inanmazlık vardı; Mayflower bir porsiyon daha çıkardı. "Kimin yetkisiyle?" diye bilmek istiyordu.

Pitter Patt, cevap vermeden önce bir kibrit çaktı, ucuz purosunu yaktı ve dumanın tadına baktı. "Genelkurmay Başkanı'nın yetkisiyle."

"Benden üst bir makama mı çıktın?!" Mayflower'ın suratındaki ateşten pekâlâ ikinci bir puro yakılabilirdi.

"Hayır, bulguları generalime rapor ettim, *o* senin üstüne çıktı. Ne kancıklık değil mi? Tüm bu komuta seviyeleri." Bir parça güçlükle, yeniden aklı başında bir ifade takınmıştı. "Her neyse, Bangkok'ta serbest çalışan biri var, kulağıma çalınana göre senin adamlarındanmış eskiden." Bir isim söyledi ve adamın ürperdiğini gördü. "Güneydoğu Asya'nın uyuşturucu ticaretinde söz sahibiymiş, bütün esas oyuncuları tanıyormuş."

"Ya, *tanır* tabii" dedi Mayflower. "O üşütük herife güven olmaz. Sana kendi ninesini satar."

Sanki *sen* satmazsın, diye aklından geçirdi albay. Ama sen *teslimatı* da yaparsın. Aranızdaki *tek fark* bu işte. "Ona hiçbir şeyi teslim etmiyoruz. Ama belki, beni doğru yöne yönlendirebilir. Belki de, Foley bile oralarda kapüşonu kafasında, bu ülkede hatırlamaz göründüğü bir şeyler ötmeye başlar. Her halükârda, onu Amerika'dan çıkarmak, bu işle alakalı herkesin içini rahatlatacaktır. Annam Dağları'nda ne televizyon kameraları, ne ACLU,* ne çatlak kız kardeşleri olacak; Johnnie Cochran da tuhafiyeciyi eşeleyip durmayacak. Bütün yolu askeri uçakla alacağız, gerekirse Foley uyuşturulacak ve biraz önce karşılaştığın pis kumarbazlar, Teknik Çavuş Canterbury ile Teğmen Jenks'den biri nöbetçi olarak hazır bulunacak. Öyle ya da böyle, Foley'yi orada bırakmaya çalışacağız. Burada anca başımızı ağrıtıyor."

"Peki ya uyuşturucu suçlamaları? DEA** n' olacak?"

"Siktir et uyuşturucu suçlamalarını Mayflower! DEA da gidip kaderine yansın. Bu bir ulusal güvenlik meselesi. Bir parça uyuşturucu akışı, *senin* donanımına sahip kimsenin canını sıkmayacaktır değil mi? Saçma sapan konuşuyorsam, beni düzelt."

Sessizlik olunca, Mayflower gözlerini tavana dikti, iğrenç lekelere ve sararmışlıklara aldırmıyormuş gibi yaptı. Sonra aniden Rolex'ine baktı ve neredeyse sandalyeden fırladı. Evrak çantasını kilitlerken, "Her şeyi hesaba katınca, muhtemelen en iyisi bu. Geriye dönüp bakınca, onu baştan buraya getirmemeliydik. Kız kardeşlerini bulaştırmak kesinlikle hataydı. Bazen Albay, uyuyan köpekleri yattıkları yerde bırakmak *gerçekten* akıllıcadır. Foley'nin mürettebattaki arkadaşları oralarda bir yerde, tebdili kıyafet yaşıyorlarsa... neyse, dereyi görmeden paçaları sıvamamak lazım." Tekrar saatini kontrol etti. "Geç kalıyorum."

"Bırakayım mı?"

Beyaz adam siyah adama, sanki yakışıksız bir öneride bulunmuş gibi tepki verdi. "Şoförüm bekliyor" dedi, kafasını iffetli bir edayla

* Amerikan Sivil Özgürlükler Birliği. (ç.n.)
** Uyuşturucuyla Mücadele Ajansı. (ç.n.)

silkerek. Darmadağın masadan bir parça kâğıt kaptı ve önemli bir şey olabilir mi diye sormadan, üzerine kurşun kalemle çiziktirmeye koyuldu. "Bu benim güvenli numaram. Direkt hat. Sekreterim bile açmaz. Bunu ezberle ve küçük parçalara ayırarak at. Yol boyunca attığın her adımda bilgilendirilmek istiyorum. Her adımda. Bir an bile bağlantıyı koparma." İsteğini vurgulamak için çelik gibi bir bakış fırlatmış ve kapıdan çıkmıştı.

Albay Thomas gözden kaybolan sırtı selamladı. "Emredersiniz efendim" diye mırıldandı ve koridora jet hızıyla bir duman dalgası püskürttü.

Albay, o öğleden sonra eve dönüş yolunda, Mission District'te ender rastlanır derecede agresif ve sırnaşık müşterileriyle ünlü bir gey bara uğradı. İçeri girdiğinde müesseseye bir sessizlik çöktü ve bütün gözler ona çevrildi ama üniforması, belki de boyu, duruşu ve rengi sayesinde, ona ne boğuk, ne de tiz sesle tek bir kelime edilmedi. Soğukkanlılıkla dolanarak tuvalete doğru gitti, boş olduğundan emin olduktan sonra, içeriye girdi. Cebinden kalın yazan bir keçeli kalem çıkarıp, duvara kocaman harflerle şu istihbaratı kaydetti:

DESTANSI BOYUTLARDA EĞLENCE İSTİYORSAN ARA:

Altına da Mayflower Cabot Fitzgerald'ın hususi telefon numarasını yazdı.

Yaklaşık yirmi dört saat sonra, perşembe günü, Bootsey Foley, otobüsten inmiş, mevsim değişikliğine dair işaretler görürüm diye komşunun avlusundaki akçaağacı inceliyordu ("Güz renginden minnacık bir dokunuş. Nasıl da muzip değil mi?") ki, koyu renk takım elbiseli, sakallı, gözlüklü bir adam ona sokuldu.

"Bayan Foley, sizinle evinize kadar yürümek isterim."

Bootsey kızardı ve kekelemeye başladı, "A, ay, o-olmaz."

"Ama ısrar ediyorum."

"Şe-ey ben..." omzunun üzerinden bir baktı. "Polis çağırırım."

Adam beceriksizce gülümsedi. "Saçmalamasanıza." Koluna girdi.

"Bağırırım."

"Mahallenin alay konusu olursunuz."

"Yaa."

"Sizinle sadece kapınıza kadar geleceğim. Sizinle konuşmamı Albay Thomas istedi. Albay Thomas sizden hoşlanıyor."

Bootsey'nin yüzü aydınlandı, derken bir daha kızardı. "Albay Thomas mı? Evet, ben de öyle düşünmüştüm."

"Tabii. Yalnız, Thomas gerçek ismi değil tabii...

"*Değil* mi?"

...ama iyi bir adam ve neler olup bittiğini bilmenizi istiyor."

Bootsey anladığını gösterircesine kafasını salladı, artık kendisine refakat edilmesine izin veriyordu. Ancak o anda, yabancının yumuşak, cana yakın hatta bir şövalyeyi andıran ses tonu oldukça setleşmişti. "Kulağınızı açın, iyi dinleyin. Bunu yalnız bir defa söyleyeceğim. Dinliyor musunuz? Peki. Güzel. Kardeşiniz artık gözaltında değil."

"*Değil* mi?"

"Sözümü kesmeyin! Birkaç gün önce kaçtı, satanist bir tarikatın yardımıyla. Los Angeles'taki Playboy Konağı'nda saklandığına dair elimizde her tür kanıt var. *Playboy* çok güçlü ve nüfuzlu olduğundan, hiçbir yargıç bize arama izni vermiyor. Ayrıca ister inanın ister inanmayın Bayan Foley, Los Angeles yargıçlarından bazıları da bizzat satanizme merak sarmış durumda. O yüzden şimdilik kaydıyla bırakacağız olduğu yerde kalsın. Gayet güvende olacak, endişelenmenize gerek yok; başka kimseye de zarar veremeyecek. Siz şu duruma dua edin, eğer onu tekrar ele geçirirsek, firarilikten ölüme mahkûm edilecek. Kardeşinizden başka kimseye bundan bahsetmeyin. Eğer ağzınızı açarsanız, sizin hayatınız da ciddi bir tehlikeye girebilir Söylediklerimin tek kelimesini bile hiçbir zaman unutmayın. Hiçbir zaman. Peki öyleyse. Halinize şükredin han'fendi. Haydi iyi günler "

Otobüs durağından bir blok ileride duran kiralık arabaya geri dönen Teğmen Jenks takma sakalını ve teatral gözlüğünü çıkarıp kahkahalara boğuldu. "Bu hikâyeyle Johnnie Cochran'a gitsin de görelim bakalım" dedi yüksek sesle. "*Weekly World News*'taki yazar müsveddeleri bile kelebek ağlarına uzanırlar."

Madam Ko, mabedini parçalarına ayırdı. Uyumsuz çizme valizine geri girdi, eski kimono parçası da üzerindeki kasımpatıyla birlikte peşinden. Kâğıttan ufak origami figürünü avucunda tutmuş, cüzdanında güvenceye almadan önce inceliyordu. Büyükanne Kazu, bunu büyük ihtimalle bir tanukiyi temsil etsin diye yapmıştı ama bu bilgiyi her işe burnunu sokan soruşturmacılarla paylaşmanın lüzumu yoktu, değil mi?" *Biz insanların sırlara ihtiyacı var*, diye düşündü, *gerçeğe ihtiyacımız olduğu kadar.*

Hesabını halledip otelden ayrıldıktan sonra, çantasını bir günlüğüne emanete bıraktı. Sonra Ulusal Sirk, yani yerel halk arasındaki adıyla Hong Kanyasin istikametinde yürümeye başladı. Bunaltıcı bir gündü, o da ağır ağır yürüyordu. Ağzının tavanındaki şişlik bir kiraz domates (elbette dalında kızarmış) kadar olmuştu ve yutkunurken canını acıtıyordu. Göbeği de kabarıyor, her gün biraz daha şişiyordu. O-Ko, hamileliğin böyle süratle ilerleyebileceğine dair uyarmamıştı onu.

Vientiane'in kuzeyindeki kenar mahallerde bulunan Hong Kanyasin arenası, kentin merkezinden yaklaşık iki kilometreydi. Lisa, yarı yolda bir seyyar satıcıdan demirhindili buz almak için mola verdi ve şuruplu buz eriyiğini "eklentisinin" üstüne tuttu. O anda Dickie'yi emmenin nasıl olacağını hayal etti. Veya Stubblefield'ı. Onun için buzdan epey daha az yatıştırıcı olurdu, peki ya *onlar* şaşırmazlar mıydı? Yeniden düşündü de, Stubblefield'ı hiçbir zaman, hiçbir şey şaşırtmazdı. *En azından şimdilik*, diye geçirdi içinden ve birdenbire, durup dururken, üstelik canının acısına rağmen kıkırdamaya başladı, oysa pek gülünecek bir durum değildi.

Arena görüş alanına girdiğinde, nabzı dıştan takma motor gibi devreye girdi. Bu haliyle Mekong'u ıslanmadan geçebilirdi. Sirkteki hayatını hatırlayarak, öteki insanlar da hayatlarının yörüngesini akıllarında seyrederken kendilerini, yolun geriye dönüp bakıldığında ne kadar hayret verici bir acayiplikte olduğuna kafa sallarken buluyorlar mıdır acaba diye merak etti. Bazen "neyse odur" yetersiz bir paradigma oluyordu; buzu anlatıyordu tamam ama tatlandırıcısını anlatmıyordu.

Sirk şefi haklı çıkmıştı. İktidardaki Laoslu Marksistlerin, gerçek ya da hayali düşmanlarının yok edilişi, hapsedilişi ya da sürgüne gönderilişiyle (ayrıca belki de kendi tomurcuklanıp duran bürokrasilerinden sıkılmalarıyla) birlikte, devrimleri hakkında kendilerini daha emniyette hissederek Ulusal Sirki yeniden açtıklarında, aradan dört sene bile geçmemişti. Sirk şefi ve baş göstericiler saklanmayı bıraktılar; üstelik onlara hiçbir soru sorulmadı. Fan Nan Nan'la öyle güçlü bir bağ kurulmuştu ki, burası sirkin ikinci evi, Amerikan şovlarının Florida'da tuttukları "kış meskeni"nin dengi olarak kalacaktı. Sezon bittiğinde çekildikleri, prova yapılan, yeni numaralar geliştirilen, şovcuların çok yaşlanıp, zayıf düşünce veya taytlarının içine giremeyecek kadar tombullaşınca emekliye ayrılıp geldikleri yer olmuştu orası.

Ko Ko'nun koruyucu anne babası dağ köyüne kalıcı olarak yerleşmişlerdi; böylece pratik yapma olanağını sürdürüyor ve sirke ait eşyalara göz kulak oluyorlardı. Dolayısıyla çocuk, iki ayağı iki farklı dünyada büyümüştü: Geleneksel, kırsal Fan Nan Nan ve bir başka daha göz alıcı ve taşkın gerçeklikle doğrudan bağları olan La Vallée du Cirque. Ağzındaki yumrudan dolayı, daha da egzotik bir gerçeklikle (bu dünyanın gerisinde bir dünyayla) de bağı vardı ama ergenliğe kadar bunu sezemeyecekti bile; hem o zaman bile annesinden kalan havadislerin anlaşılması kolay olmayacaktı.

Anneden kalan mesajın hiçbir yerinde tanukilerden açık açık bahsedilmiyordu ve o ele avuca sığmaz hayvanlarla, aile mirasındaki acayiplik arasında herhangi bir bağlantı, Ko Ko'nun zihnine kayıtlıysa eğer, bu ancak bilinçaltından gerçekleşmiş olabilirdi. (Doğrusu böyle bir bağlantının anlamı bizim için yalnız bir varsayım olabilir.) Bununla beraber, Ko Ko beş yaşına geldiğinde, porsukları evcilleştirip, onlara basit numaralar öğretmek konusunda alışılmadık bir beceri sergilemeye başlamıştı. Belki de bu, doğuştan bir alakadan ziyade, iştahlarının hararetinin çok önceden beri farkında olması ve yırtıcılıklarından (bir de adeta teatral olan taşkınlıklarından) nasıl iki tarafı da doyuracak şekillerde yararlanılabileceğini görmesinin neticesiydi.

Böyle olsa bile, ergenliğinin iyice ileri safhasına kadar, tanukilerle geçirdiği kıymetli oyun saatlerinin kazançlı bir meslek olabileceği

aklına gelmemişti. O günlerde, başta iki tane olan protégé'lerini üçlemiş ve Dickie Goldwire'ın da yardımıyla daha da fazlasını ele geçirmek için tepelerde tuzaklar kuruyordu. Dickie sık sık kızın çabalarını teşvik ederdi çünkü eğlendirici bulurdu ve bunların kıza getirdiği neşe içine dokunurdu; ama tanukilerin gösteri yapma potansiyellerini keşfeden ve onu on altı yaşındayken, bu işi ciddi ciddi düşünmeye zorlayan sonunda yine sirk şefi olmuştu. Şefin sözünü dinlemişti ancak gösterisi, Vientiane'e ve Hong Kanyasin'e götürülebilecek kadar cilalı ve kontrollü hale o neredeyse yirmi yaşını doldurduğunda gelecekti.

Bu arada kendisi de birkaç numara öğrendi. Stubblefield, İngilizce öğrenmeye kabiliyeti yüzünden ona çok öncelerden, özel bir alaka geliştirmişti. Ko Ko, genç ya da yetişkin bütün zoraki öğrencilerinden kat kat daha başarılıydı. İster biçimsel ister deyimsel olsun İngilizce ona, sanki ön lobuna bir dil çipi takılmış gibi kolay ulaşıyordu. Şevki ve kabiliyeti, eski akademisyeni sonsuz memnun ediyordu, kızın hoş ama her nedense esrarengiz hallerine tamamen bağışıklık sahibi de değildi. Bununla beraber, ergenliğin kızıl kapılarından geçmeden ve annesinden kendisine geçen bilgiyi uzun uzun düşünüp hazmetmeden, kızın kendi dünya görüşünü etkilemeye başladığının farkına varmamıştı.

Günlerden bir gün, rüzgârın savurduğu mum alevi saçlarını tutuşturmuş, kafa derisini kavurmakla kalmamış, bir ay boyunca mangalda kızarmış Brillo bulaşık süngerine ya da Raggedy Ann'in* yatakta sigara içmeyi bırakmasının nedenine benzemesine yol açmıştı. Fan Nan Nan gibi bir yerde bile çoğu kız çocuğu bu durumda kalsa, yaraların kabukları düşüp de üzerleri yamanana kadar, insanlardan saklanır ve güneşe çıkmazlardı; oysa Ko Ko köyde şapka veya eşarp takmadan işine bakmış, kavrulmuş kafasını kibarca fark etmemiş gibi yapanlara iyice göstererek, boyuna gülüp durmuştu. "Orman yangınından kurtulan son maymun ben oldum" diye dalga geçiyordu. Başka bir seferse, sıkıntılı bir tanuki bileğini ısırdığında, o da porsuğu ısırmış, kanatmıştı. Sonra da, daha kendininkine bakmadan, hayvanın yarasıyla ilgilenmişti.

* Saçaklı Ann: 1918'de oyuncağıyla birlikte piyasaya sürülen çocuk hikâyelerindeki bez bebek. (ç.n.)

Ko Ko'nun alışılmış düzene korkusuzca kayıtsız kalışı (gayri ihtiyari mantığa karşı gelişindeki kibirsiz pratiklik) Stubblefield'da telde yürüyenlere duyduğu hayranlığın az çok aynısını uyandırıyordu. Kız büyüdükçe, başka hisler de uyanır oldu ve bunları fiziksel ifadeye dökmekle mücadele etmek zorunda kaldı. Bunun kazanmayı ümit edemeyeceği bir mücadele olduğunu bilecek kadar kendisinin farkındaydı. Kız da bunu seziyor olmalıydı.

Stubblefield'a kalırsa, Dickie'nin yardımıyla tanukilerin durduğu yerin yanına onun için yaptıkları küçük kulübenin etrafında, adeta gözle görülür bir kader aurası vardı. Stubblefield'ın onu, o sabah tuzaklarını kurmak için yalnız başına boğaza inmeye kalkması yüzünden azarlamak üzere uğradığı öğleden sonra, aura bilhassa kalındı. Kızı, bakımındaki tanukilerden heyecanlı bir tanesinin heybetli yumurtalıklarına masaj yaparak sakinleştirirken bulmuştu. Genellikle herhangi birisinin kapısına varışı, bir söz seli eşliğinde olurdu ama daha on yedisine basmamış kızı, üzerinde ucuz Batı tarzı bir bluz ve etek, fazla büyümüş erbezi torbasını pürneşe okşarken görünce, söyleyeceği sözler başlarını alıp gitmişlerdi. Başını akarsu yolundan tarafa sallayarak, "Aşağıda kaplanlar olabilir" diye geveleyebildi ancak.

Kız güldü. "Ben kaplanlardan korkmam ki."

Uzunca bir an, arada sıçrayan taşaklara kaçamak bakışlar atsalar da, gözleri birbirlerine kilitli kaldı. En sonunda, Stubblefield dövmesine işaret ederek (beyaz ipekten bir spor ceketi gömleksiz giymişti), usulca, adeta mahzun bir halde, "Buradakinden korksan iyi edersin" dedi.

Ko Ko, sakinleşen tanukiyi burnundan öptü ve dışarıya, ağıla doğru kışkışladı. Yavaşça Stubblefield'a doğru geldi, yürürken bluzunun düğmelerini çözüyordu. Küçük, solgun göğüsleri yaklaşan bir oyuncak arabanın farları gibiydi; üzerine abandıklarındaysa, Stubblefield ancak gözlerini kırpıştırabilmişti. Bluz düşüp gidince, ufak sıkı memecikler, sahiplerinden kaçan kuklalar gibi hayat bulmuşlardı sanki, sonra Stubblefield bir baktı ki kız onları çıplak bağrına enine boyuna sürtüyor, "Bu kaplan da beni korkutmuyor" diye fısıldıyordu.

Hemen orada düzüşmemeleri için, doğanın kanunlarının Newton'u tabutunda döndürecek ve NASA'nın uzay programını durdurmasına sebep olacak denli tersine dönmesi gerekirdi.

Sakallı MIA sonraki birkaç sene boyunca, nefis Japon-Laoslu kıza sekse dair bildiği her şeyi öğretti, ki bu da *Kama Sutra*'yı baştan başa doldurmaya yetecek, üstüne de Tijuana'dan bir yemek kitabına bir iki tarif artacak miktardaydı. Kız bu dersleri, eğer böyle etkileşimli uygunsuz tekliflere "ders" denebilirse tabii, İngilizce'ye hâkim hale gelirkenki istekliliği ve akıcılığıyla yalayıp yutmuştu.

Klitorisi çocukluk uykusundan bir defa uyanmıştı ya, artık meraklı ve av peşinde dolaşmaya meyilliydi. Elbette, bir de köydeki genç adamlardan bazılarını denemesine, Stubblefield ses çıkaramazdı. Ne de olsa onda da şahsi bir tecrübe istifinin yanında, cariyelerle dolu bir villa ve hovarda fikirlerle dolu bir beyin vardı. Gelgelelim kız öteki kıdemli velinimeti Dickie Goldwire'la yatma güdüsünü ona açtığında, Villa Meçhul'ün maestrosunu bir tedirginlik almıştı. Kiniklerin zannettiğinin aksine, mesele, Goldwire'la genç adamın göz dolduran uzantısının adamakıllı farkına varacak kadar sık duş yapmış ve gözü korkmuş olması değildi; hislerine kapılanların zannettiğinin aksine mesele, kızın itirafının onu, kıza, kendi özgürlük ilkelerinden bile çok değer verdiğinin farkına varmaya zorlamış olması da değildi. Yok, asıl neden Stubblefield'ın Dickie'nin kalbini biliyor olmasıydı.

Şunu da not etmeliyiz ki, Lisa (o zamanlar ona Madam Ko demiyorlarsa böyle diyorlardı) artık yirmi üç yaşına gelmişti ve üç senedir sahneye çıktığı Hong Kanyasin'den yeni eve dönmüştü. (Laos'ta popülerliği artıyor olsa da, o ve tanuki trupu Asya'nın dört bir tarafında iş almaya başlayana kadar aradan daha iki sene geçecekti.) O ölü sezonda bir alacakaranlık vakti, muson bulutları Fan Nan Nan'ın doruklarının hemen aşağısına siyah boks eldivenleri gibi istiflenirken, Dickie'yle yatağa süzülüvermiş ve günün doğuşunu, tüyleri başka cins bir horoz haber verene kadar neredeyse hiç mola vermeden sevişmişti gerçekten de. Öğle sularında uyandı, provasına

geç kalmıştı, Dickie'yi yanında özür diler gibi gülümserken buldu. "Galiba biriktiriyormuşum" diyordu.

"Her tarafımı nasır ettin" diye inledi Lisa ama kulağa şikâyet gibi gelmiyordu.

Arkasından, sirkten eve geldiği zamanlarda, uyluklarını iki Amerikalıya eşit şekilde ayırdığı (eşit olanak, eşit arzu, eşit sevgi) bir sene geldi; halbuki Lisa'nın yarısı kadar hassasiyete sahip bir kadın, bu ayarlamanın adamların ikisinin de (farklı nedenlerden belki de) içine sinmediğini sezerdi. Bir keresinde, tavsiyesini istemek için üçüncü Amerikalıyı kenara çekmiş ama Dern onun kaygılarına yüz vermemişti. Dern, onunla animizm hakkında konuşmak istiyordu. Dern, ona göre madde ve ruhun bir eşiği, bu ikisi arasındaki ayrımların ortadan kalktığı bir nokta var mı, eğer varsa en çok hangi hayvanlar, bitkiler ve nesneler kendilerini kolayca fiziksel âlemle metafiziksel âlem arasında köprü kurmaya verebiliyor ya da verebiliyor mu, bunları bilmek istiyordu. Yarı şaka yarı ciddi cahil numarası yapmış, sonra da onu da baştan çıkarmaya koyulmuştu, dikkatini dağıtır mı diye bakmak için (dağıtmıştı); nasıl bir his diye bakmak için (pek matah değildi); hâkim olan dinamiği herhangi bir şekilde değiştirir mi bakmak için (değiştirmedi). Yalnızca, aşksız seksin heyecanları ve doyumları olabilecekken; ruhsuz seksin sossuz salataya, sığırlara ve keçilere münasip bir çanak kaba yeme benzediğini öğrenmiş oldu ilk ve son kez.

Gelgelelim, hâkim olan dinamik *gerçekten* değişmek zorundaydı; bunu da sonraki seneye kadar Stubblefield yaptı. Lisa'yı villaya davet etti, ona şarap içirdi, yemek yedirdi ve geniş kucağına oturttu. İyice yerleştikten sonra da, onu Dickie'ye vereceğini ilan ederek şaşkına çevirdi. "Hangi parçanda hak iddia etme ayrıcalığına sahipsem (hem nispeten kıymetli bir pay olduğunu düşünecek kadar da mağrurum) bu vesileyle; esef, garez ya da koşulsuz, Goldwire'a bırakıyorum. İtiraz yok lütfen. Tartışma olmayacak. Bu ikinize benim hediyem, ikinizin de hak ettiği bir iyilik." Sakince gülümsedi ve Lisa'nın yanağındaki bir damla yaşı çimdikledi.

Lisa onu inceledi; uzun uzun, iyice inceledi ama yüzünden zerre kadar kin, sertlik, reddetme, alaycılık, zevzeklik, dalavere, kendine

acıma ya da sahte asalet okunmuyordu; aynı şekilde görünürde o bildik, hoş Stubblefield sapıklığından da bir zerre bile yoktu.

"Bir neden aramayı bırak" diye azarladı onu. "Neysem oyum. Ne idiyse şimdi olandı. Masum Goldwire'ımıza sıkıntı vermemek için bunu kendimize saklayacağız ve eğer olur da bunun üzerine düşünmekte ısrar edersen, şey gibi düşün... geriye uçan bir yaban ördeğinin gölgesi gibi."

Şimdi, kadın aklından az bir şey anlayan her adamın bileceği gibi, sevgilisinden onu rakibine "bıraktığını" haber alan herhangi bir sıradan kadın, anında cehennemden çıkmış gibi bir hiddetle ondan nefret etmeye başlardı; ama bir yandan da onu eskisinden iki kat fazla ister ve bir yolunu bulup yaptığının hata olduğunu kafasına sokana kadar ne uyku uyur, ne de yemek yerdi; zira onu geri kazanma arzusunun şiddeti, adamın "geriye uçan bir yaban ördeğinin gölgesi" gibi şiirsel ifadeler kullanmasıyla hissedilir biçimde artmış olur.

Aa... ama Madam Ko sıradan bir kadın değildi. Stubblefield'ın Dickie'ye karşı içinde ne beslediğini epey çabuk anlamış ve bunu daha fazla sorgulamaktan ya da itiraz mahiyetinde tek bir laf etmekten kaçınmıştı. O akşamdan sonra, artık Dickie'nin kız arkadaşıydı; aşkına elinden geldiği kadar karşılık verecekti, her ne kadar en sonunda yaptığı evlenme teklifini kabul ettikten sonra bile, ırsi "durumunun" onu bocalatıp inciteceği ve ikisini birbirlerinden koparacağı bir zamanın geleceğinin sürekli farkında olsa da.

Laos Ulusal Sirki'nin 2001 döneminin takvimi, muson bulutlarının içlerini dökmüş ve boş şarap tulumları gibi ortadan kalkmış olacağı kasım ayına kadar açılmayacaktı. Bu durumda eylülün ilk haftasının sonu, Hong Kanyasin'in içini boyamak, sahne donanımıyla kostümlere çekidüzen vermek ve yeni ışıklandırma ile teçhizatı test etmek için hiç de erken değildi. Hipodrom, çeşitli işlerin gürültü patırtısıyla sallanıyordu ve Lisa girişteki yükseklikte durmuş, boyacıların, elektrikçilerin, terzi kadınların ve amelelerin sezona hazırlanışını izlerken, içinde kalkan yediklerine yorulamayacak bir çalkalanma hissetti midesinde.

Artık yetmişlerine gelmiş ve yakında emekliye ayrılacak olan sirk şefiyle göz göze gelmesi uzun sürmedi. Beyefendi onu selamlamak için atıldı, harikulade hayvanlarını kaybettiğini duyduğuna ne kadar üzüldüğünü ve bir seri daha edinip, bir iki sene içinde dünya sahnelerine geri dönmesini nasıl hararetle umut ettiğini söyledi. "Gösteriniz insanlara tesir edişi bakımından emsalsizdi" dedi. "Onun gibisi olmadı, hem de hiç."

Lisa kendisine teşekkür etti ama karnındaki ufak çıkıntıya hafifçe vurarak, yakında başka öncelikleri olacağı için, emeklilikte ona eşlik ediyor olacağını haber verdi. İhtiyar sirk şefi, Lisa bunu söylerken ürpermekte haklıydı çünkü zamanında annesinin de hamileliğini ilan ettiğini görmüştü; O-Ko'nun nasıl da buna tıpatıp benzeyen (önceden varolmayan) bir aksaklıkla konuştuğunu ve sonrasında O-Ko'nun, konuşması normale dönmeye başladığında bile, nasıl değiştiğini, bir zaman sonra uzaklara gittiğini, neredeyse diyebilirdi ki, yer kabuğundan yok olduğunu hatırlamıştı.

Düşüncelerini yüksek sesle söyleyemeyecek kadar kibar ya da şaşırmış olan sirk şefi, Madam Ko'nun omzunu sıktı, on bin iyi şans dileğiyle onu tekrar selamladı ve şu ya da bu faaliyetin başını beklemeye gitmek üzere izin istedi. Lisa da, arenanın daha da içlerine doğru dolanıp, tribünlerin en ön sırasında, bir zamanlar tuhaf ortaklarının kitleleri eğlendirdiği sahneye doğrudan bakan bir yere oturdu.

Sirk şefi, Madam Ko'nun gösterisinin eğlendirmekten de öte, her nasılsa insanlara "tesir ettiğine" dair fikir yürütmüşse de, bu fikri herhangi bir kanıtla destekleyememişti; hem kastettiği şeyi anlamak kolay değildi. Şurası kesin ki, tanukilerin sergilediği marifetler ne emsalsiz ne de göz alıcıydı; esas itibariyle, çemberler ve taklalardan ve istifleme piramitlerden, voleybol oyunu ve güreş müsabakası taklitlerinden, çemberlerin içinden atlamaları (finalde ateş çemberi de oluyordu) ve aşağı yukarı hareket ettirdikleri burunlarında türlü türlü nesneleri dengede tutmalarından oluşuyordu. Öyleyse, sirk şefinin aklındaki "tesir etme" kabiliyetleri, repertuarları dışında bir şeyle ve hiç şüphesiz, erkek tanukilerin arka bacakları arasında salkım olmuş ikiz testosteron toplarının ötesinde niteliklerle alakalıydı.

Tabii, bu heybetli yumurtalık teşhirinin, seyircilerin birçoğunun kıs kıs gülmesine, geri kalanlarınsa inanmayarak veya iğrenerek mırıldanmasına yol açmış olduğu doğru; hatta bazı Amerikan şehirlerindeki Hıristiyan çetecilerin, zavallı hayvanların doğal ve istemsiz süslemelerinden şikâyetçi oldukları, mahlukların ya hadım edilmelerini ya da yasaklanmalarını talep ettikleri de doğru; ancak okur, muhtemelen hiç canlı bir erkek tanuki görmemiş olacağından, burada şunu vurgulamak gerekir ki, şişkin fındık sepetleri, tamam göze çarpıyordu ama Tanuki, Ta Kendisi'ndeki efsanevi erbezi torbasının muazzamlığının yanından bile geçemezdi. Cumartesi matinesinde *o* oynasa, nasıl olur düşünsenize bir!

Madam Ko'nun gösterisinin çekiciliği, nihayetinde, hünerlere değil görünüşlere dayalıydı; akıllıca numaralara değil öyle beceriksiz, hantal ve karikatür gibi bir halleri olan, o soğana benzeyen hayvanların rutin numaralarını yaparkenki paradoksal ve alt edilemez gururlarına ve dahası, bu işten alır göründükleri utanmazca zevke dayalıydı. Vahşi ormana özgü tuhaflıkların kendiliğinden (sahibeleri üzülmüş numarası yaparken) hoplamalı zıplamalı ufak bir dansa; dokunaklılık ve bir nevi örtük bir meydan okuyuşla yüklü, kaygısız Chaplinvari bir jige dönüştüğünü görmek ve paldır küldür adımlarına birdenbire, parabolik göbeklerini hem anarşistçe patlayan, hem de Bach'ın fügleri kadar ılımlı bir hüznü olan bir ritimle (*pla-bonga, pla-bonga-bon-bonga-ga-ga*) döverek eşlik etmelerini duymak, Alfred North Whitehead'in "hayat kavramında, belli bir kendi kendinden keyif alma mutlakıyeti örtülüdür" diye yazarken kastetmiş olması gereken şeyle (spotların altında ve üç boyutlu haliyle) yüz yüze gelmekti.

Tesirli olan taraf, Madam Ko'nun tanukilerinin, insanın en ufak bir kaprisinde ellerini beline dayayabildiği, safi bedensel neşeyle utanç, yargılama ve kısıtlamasız etrafta hoplayıp, zıplayıp, düşebildiği çocukluğundaki o masum özgürlüğün kinetik hafızasını seyircinin kaslarına saçmalarıydı belki de.

Ya da, iş pikniğinde devrilecek kadar sarhoş olmak gibi daha "olgun" çağrışımlar, hatıralar vardı belki; şimdiyse çılgın küçük hayvanlar vekillik edip, insanın o enfes serbestlik ve isyankârlık anlarını

vekâleten yeniden yaşamasını, bu arada da medeni saygınlığını, evliliğini, toplum içindeki mevkisini, işini korumasını sağlıyorlardı.

Ya da belki, tabii tamamıyla bilinçaltı düzeyinde, sirke gidenler tanukilerin maskaralıklarında (şapşalca ve kıytırık görünse de bir yandan da cesurca, üstelik başarılı da olan maskaralıklarda), bütün mutlu dansların ölümün uzayan gölgesinde yapıldığı bu karmaşık, süreksiz evrende, kendi körü körüne umutlu deveranlarına benzer bir şey yakalıyorlardı. Hem belki de, bir geceliğine bile olsa içleri, tanukinin kendi kendinden keyif alma yeteneğine yani her homosapien'in doğuştan hakkı olması gereken armağana öykünme ilhamıyla doluyordu.

Belki de hiçbiri değildi. Belki tüm bu yorumlar, sadece bir dolu Tanrı yemidir* (*The God-Fodder, The God-Fodder II*), kimilerinin dediği gibi, itibardan düşmüş ırkımızda bir gıdım ilahi merakın canlı kalmasından sorumlu türden zırvalıklardandır.

Lisa'ya gelince, onu sirkin boş sahnesi önünde koltuğuna çivileyen şey, analizden ziyade nostaljiydi elbette. Ama işte orada, hareketsiz, sessizce dalıp gitmiş oturuyordu ve bir çift dudağın sıcak bir aşinalıkla ensesine bastırılışını hissetmeseydi, kim bilir daha ne kadar bu halde kalırdı?

Hükümet kontratıyla kiralanan Learjet, Hawaii'deki Hickam Alanı'ndan havalandıktan sonra, Dern Foley'nin bileğinden zincir çıkarıldı. Sağ eli, hâlâ kabin duvarındaki çelikten bir halkaya kelepçeli duruyordu. Hep tetikte olan Teknik Çavuş Canterbury koridorun öteki tarafında onun tam karşısında oturuyordu. Pek çok Asya dili konuşabilen ve pek çok savaş sanatında usta olan Çavuş Canterbury, neredeyse Dern kadar kaslı, on santim de daha uzundu. Alb. Pat Thomas, yalnız o bakımdan, kendini güvende hissediyordu.

Thomas, kariyeri boyunca daha önce parametreleri bunun kadar kötü tanımlanmış bir göreve gitmemişti. Amaç, Foley'nin "Ukala Dümbeleği" diye bilinen B-52'deki mürettebat arkadaşları

* God-fodder: *The Godfather* (Baba) filmi üzerine bir kelime oyunu. (ç.n.)

da Güneydoğu Asya'da bir yerlerde hayattalar mı ve eğer öyleyse onların (ve muhtemelen başka MIA'ların) bir uyuşturucu ticareti operasyonuyla ne kadar alakaları olabilir, onu öğrenmekti herhalde. Peki bütün zıtlıklara rağmen bu ipucu kıtlığında, işbirliği yapmayan bir şüpheli ve minimum destekle, bu şeyleri ortaya çıkarmayı başarabilirse, ya o zaman ne olacaktı? Dava, asker kaçaklığıyla ilgili tarafları yüzünden, olduğu gibi DEA'ya ittirilemezdi. Amerika'nın elinde bir tane suçlu MIA'sı, vatan hainine dönmüş bir kahramanı vardı zaten. Bunlardan iki tane daha olsa, belayı büyütüp, işleri daha beter hale getirmez miydi?

Tabii ya, bir de Goldwire ve Stubblefield'dan hiçbir iz bulamadığını (apaçık bir ihtimal) ya da Foley'deki narkotiklerin kaynağına dair daha fazla bir bilgi edinemediğini farz edelim. *O zaman* ne olacaktı? Bu ay kafalı, dili tutulmuş, İncil'in içinde gezintiye çıkıp duran bok herifle, o zaman ne yapacaktı? Tayland ya da Laos'taki yetkililere teslim edip, onu dağ başında, sıçanların kemirdiği bambudan bir cehennem hücresinde tuzlama yapmaları ve yabancı medyanın kokusunu almasına asla ve asla izin vermemeleri için baskı mı yapsaydı? *Bu* senaryonun mutlu bir sona varacağına emekli maaşı üzerine bahse giremiyordu. *Onu öldürebilirim aslında,* diye düşündü Thomas, yalnız yirmi beş senelik askerlik görevi boyunca, hiçbir adamın canını (en azından doğrudan) almamış olduğundan, bu düşüncede içten bir niyet eksik kalıyordu. *Veya onu öldürtebilirim. Bu işi Mayflower'ın pataklama ustası çakallarından biri seve seve görür; ya da onu halletmesi için Canterbury'ye emir verebilirim. Pis iş ama alternatifi, bu herifin belalı kıçını Amerika'ya geri taşımak ve en baştan tekrar sızıntıları tıkamak, kız kardeşleri kafeslemek ve bütün ayarlamaları yeniden yapmak olurdu. Öf be!*

Her şeyden çok, aksiliğe çatmanın asabiyetiyle harekete geçen albay, emniyet kemerini çözdü, uçağın arka tarafına doğru geçti ve Çavuş Canterbury'yle koltukları değişti. Dern gözleriyle İncil'i tarıyordu. Thomas bakışlarını ona dikince başını kaldırıp bakmaya mecbur oldu. "Ne yapıyorsun yahu?" diye sordu Thomas. "Kaçacak delik mi arıyorsun?"

Mahkûm, albayı şaşırtarak gülümsedi. Yumruğuyla İncil'e hafifçe vurdu. "Arasaydım, şanslıydım. Burada bir ayetin değilse ötekinin

gerekçelendiremediği fazla bir davranış yok. Muğlaklıklar ve çelişkiler, İncil'in rehberliği bunlardan ibaret işte."

"Ne diyorsun?" Thomas cesaretlenmişti. İlk defa Foley'nin art arda üç cümle söylediğini duyuyordu. "Ne gibi mesela?"

"Yani bir yerde, intikam peşine düşmemiz emrediliyor, göze göz, dişe diş. Başka bir yerde, İsa öbür yanağımızı uzatmamızı, düşmanlarımızı sevmemizi öğütlüyor. Bununla uzlaşmak kolay tabii. Peki, fedakârca sevmekle, öfkeyle sakat bırakmak arasında dinen eşit derece caiz bir tercih veriliyorsa, gerçek bir adam ne yapacak?"

"Ne demek istediğini anlıyorum. Ama bir din âlimini de uyuşturucu ticaretinde pek sık görmezsin hani. Bu da bir tür çelişki, değil mi Foley?" Dern cevap vermeyince, istihbarat subayı başıyla yine İncil'i işaret etti. "Söyle bakalım, orada Tanrı'yı mı arıyorsun?"

Mahkûm yüksek sesle dalgasını geçti. "*Burada* mı?" Ardından, bir süre sonra şöyle dedi: "Ha, sanırım bir kitapta, hatta İncil gibi efsane, tarih, şecereler, envanterler, şiir, cinsel fantezi ve politikanın tutarsız bir çorbasında bile Tanrı'nın parmak izlerini bulabilirsin ama" (Dern pencereden dışarısını işaret etti) "şu aşağıdaki resifte çok daha fazla tanrısallık var. Tanrı'yı *avlamaya* çıkmak zorunda olduğumu düşünseydim, böyle bir yere bakardım."

Bu iyiye işaret oğlum! diye düşündü Thomas. *Sen şu herif bir konuşturmaya devam et, kim bilir?* Bir yandan gerçekten de bir parça ilgileniyordu. "Öyleyse sen şu çevrecilerdensin galiba."

Dern, kafası karışmış görünüyordu. "*Ne*lerden?"

"Çevre... ha tabii ya, sen Amerikalıyken onlardan piyasada pek yoktu galiba. Biliyorsundur bunlar, ee, ekolojiyi, yani taşrayı, bataklıkları, golyan balıklarını, siktiğimin benekli baykuşlarını kalkınmanın önüne koyan insanlar. Ekonomimizin önüne. Ulusal güvenliğimizin önüne. Bu tipler için varsa yoksa gelişmemiş, böceklerin kemirdiği 'doğal' durum. Biz bunlara *ağaç kucaklayıcılar* diyoruz."

Thomas, Foley'nin başarısı ve korunması, çirkin, steril, sağlıksız çevrelerde yaşayan insanlara bağlı olan bir ekonominin hangi amaca hizmet ettiğini sorabileceğini düşünüyordu (bu argümanla daha önce karşılaşmıştı ve kabul etmeliydi ki çürütmekte biraz zorlanmış

tı) halbuki eski pilot yalnızca omuzlarını silkip, "Ağaçlarda düşündüğünden fazlası vardır. Öyle ağaçlara rast geldim ki, bir kadından önce gider onlara sarılırdım" dedi.

Bu söz beklenmedik görünüyor olabilirdi ama Pitter Patt, bunu bir geçiş fırsatı olarak görmüştü. "Kadınlardan bahsetmişken... oralarda bir karın var mı?"

"*Nerelerde?*"

Tanrı cezasını versin! Ne yapalım, bir denemeye değerdi. "Laos'ta."

"Bana asalak mı diyorsunuz Albay?"

Tanrı iki defa cezasını versin! "Sende bir hatun var mı yok mu onu sordum sadece."

Dern'in dudakları o gün ikinci kez, az çok bir gülümsemeyle aralandı. "Yasal olarak değil" diye itiraf etti. "Ya siz? Evli misiniz?"

"Ya, evet öyleyim."

"Karınızı Frisco'daki lüks suitimizde hiç görmedim. Bürodayken size uğramasına izin vermiyor musunuz?"

Kim kimi sorguya çekiyordu burada? Thomas, protokolden ağır basan bir nevi ihtiyaçla olacak, cevap vermeye tenezzül etti: "Bugünlerde Louisiana'da. Kız kardeşime bakıyor."

"Kız kardeşiniz mi hasta?"

"Pankreas kanseri." Kelimelerin damağına sürtünüşüne bakılırsa, onun da kendine göre bir "eklentisi" olabilirdi.

"Tüh be. Çok yazık. Hele o çok acı veren bir türü."

Thomas bir ah çekti. "Aşırı acı verici. Aşırı. Durmak bilmiyor. Verdikleri bokların hiçbiri acısını almıyor."

Dern şu ana kadar ilk defa, albayın doğrudan gözünün içine bakıyordu. Gözler bira şişeleri kadar kahverengiydi ve o anda bir bar gazetesi gibi nemliydi. "Dindirecek tek şeyin eroin olduğunu iddia ediyorlar" dedi Dern.

"Onu duymuştum. Ama ona eroin falan veremezler. Kanuna aykırı."

"Amerika'da aykırı."

"Diğer ülkelerde de öyle."

"Doğru. Ama dünyanın belli yerlerinde böyle tedavi veren klinikler var."

Thomas kaşlarını çattı. "Nasıl klinikler?" Sesinde olabilecek ümit dolu merak, kuşku ve şüpheyle örtülmüştü.

"Bildiğin tıbbi klinik. Güvenli ve temiz, doktorlar çalışıyor. Yani benim gitmişliğim yok, sadece yardım ettim..." Dern kendini tuttu. Albay fark etti. "Bana epey şefkat dolu yerler olduğunu söylediler. Bol bol taze çiçek ve yumuşak bir müzik, hem hasta isterse manevi rehberlik de varmış. İnsanları bayıltıp bırakmıyorlar, yalnızca geçişi kolaylaştıracak kadar uyuşturucu veriyorlar. Ölmeyi mümkün olduğunca tatlı ve acısız hale getiriyorlar."

Bundan sonra Thomas uzun süre bir şey söylemedi. Dern için sakıncası yoktu. Kendini zaten gereğinden fazla konuşmuş gibi hissediyordu. İncil'ine döndü, inciçeklerinin köfte çevirmek ya da mevki merdivenini tırmanmak zahmetine girmeyişleri hakkındaki ayete yoğunlaştı. Aradan on dakika geçmiş olmalıydı ki, Thomas alçak bir sesle, "Söyler misin o kliniklerin en iyisi nerede?" diye sordu.

Dern burun kıvırdı. "Ben sevk servisi değilim ki."

"Ama bana söyleyebilirsin *değil mi?*"

"Belki. Bazı şeylerin göze alınması gerekecektir."

"Ne gibi şeyler?"

Dern İncil'i kapadı, parlak başını geriye yasladı ve gözlerini kapattı. Uzunca bir aradan sonra, "Unut bunu" dedi.

"Buna aracı olamaz mısı..."

"Olmaz!" diye bağırıverdi Dern. "Yapamam. Size güven olmaz. Ettiğiniz yemini biliyorum. Ben de bir zamanlar etmiştim. Anayasanın ne kadar sabit fikirli, yetersiz, menfaatçi, süslü püslü, tamamıyla yoz yorumu varsa desteklemeye ve savunmaya yeminlisiniz. Gözünü para bürümüş taşralılarla yalancı avukat müsveddelerinden bir çete, kalkıp bu yorumları... Boş ver. Sen göreve yeminlisin Thomas ve senin gibiler, masum insanların ıstıraplarının, o görevin yapılmasının önüne geçmesine asla izin vermediniz; vicdanınız bile, eğer hâlâ varsa tabii, görevin önüne geçemezdi. Eninde sonunda, aklında açılan dar kanal korku ve hırsla taşmış olacak; görevin çağırdığını, Pentagon'un çağırdığını, iktidarın ve ihtişamın, haklının ve güç-

lünün ve yankiyle doodle'ın* çağırdığını duyacaksın. Sonra... bak şimdi, siyah olabilirsin, bir kıdemli subaya göre kafayı tamamen eskitmemiş de olabilirsin ama halen ataerkil ilerlemenin koca çirkin tekerleğinde gönüllü bir dişli çarksın ve şu apoletlerindeki kuşlar var ya, onlar yırtıcı. Seni buraya getirenlerle dans etmek zorunda kalacaksın Albayım ve tanrılar, ağaçlardakiler de dahil, zavallı kardeşine acısın."

Dern tutkulu konuşmasını epey ölçülü tonlarda yapmışsa da, sesinin çabası (suskunluğa meyilli hallerine öyle ters düşüyordu ki) onu tüketmiş gibiydi; bitkin bir hareketle, her şeyiyle fazlasıyla aşina bir sığınağa giriyormuşçasına, İncil'i yeniden açtı. Albay Thomas başını çevirdi. Sonra ayağa kalkıp, kabinin ön tarafındaki koltuğuna geri döndü.

Madam Phom (genç olan Madam Phom, yani telde yürüyen aile reisinin torunu) ile Lisa Ko birlikte büyümüşlerdi. Birbirlerinin en iyi arkadaşı oldukları için, birbirlerini her zaman kucaklar, öper ve severlerdi; Bardo Boppie -Bip'le giriştiği ufak denemenin, bu tür yakınlıkları büsbütün başka bir açıdan aydınlatmış olması, Lisa'nın sirk yıldızının okşamalarına karşılık vermesine ancak belli belirsiz mani oluyordu.

"Phommie! Mmm. Hayatım. Ne işin var burada?"

"Bu sezon kullanacağımız düzeneğe bakmaya gelmiştim yalnızca. Asıl *senin* ne işin var burada aşkım? Hem niye öyle tuhaf konuşuyorsun?"

"Aa, şey, dişim ağrıyor. Apse yapmış galiba. Yarın bir dişçiye görüneceğim. Ama Bangkok'ta."

"Evet, evet. Taylandlı dişçiler çok daha iyi eğitim alıyorlar. Keşke ben de seninle Bangkok'a gelebilseydim. Eğlenmez miydik? Ama bir iki gün içinde Fan Nan Nan'a dönmem lazım."

Madam Phom planlarını meydana serdiği anda, Lisa'nın beyninde, İkilem İkizleri'nin karanlıkta pinpon oynadığı odada bir lamba yanmıştı. Atacağı bir sonraki adımı şimdiden iyi kötü biliyordu.

* *Yankee Doodle*: Amerikan Bağımsızlık Savaşı öncesi kadar eski milliyetçi bir şarkı. (ç.n.)

"Phommie, bana Fan Nan Nan'da bir yere bir mektup teslim etmek gibi kocaman bir iyilik yapar mısın? Aslında *iki* mektup. Yapar mısın?"

Madam Phom memnuniyetle razı olunca, Lisa kalem kâğıt ve yazacak sakin bir yer bulmak için müsaade istedi. "Kendini sıkıştırma" dedi arkadaşı (daha doğrusu *kendini sıkıştırma*nın Laoca karşılığını söyledi). "Işık tasarımcısının omzundan bir bakmam lazım. İdarenin, sırf kana susamış güruha ekstradan bir gıdıklanma hissi versin diye, biz cambazları ışıklarla kör etmeye çalıştığını düşünüyorum bazen."

Sirk şefinin bürosunu ödünç alan Lisa, sol elinin işaret parmağını, hafiften yana eğik burnuna öyle dalgın, öyle ısrarlı bastırarak oturuyordu ki, suratının bu özelliği geçici olarak simetriye kavuşmuştu. Lisa'nın iki mektup yazdığı sürede, bir Hollywood avukatı, bir evlilik sözleşmesinin ilk müsveddesini yazmış olabilirdi muhtemelen. En sonunda her birini ayrı ayrı zarflarına kapattığı mektupların (kapakları yalamak ağzındaki şişliğe tatsız bir baskı yapıyordu), bu kısa halleriyle, etrafında bir çatalla karıştırılabilecek kadar yoğun bir hava vardı.

Malum'da hiçbir haber iyi değildir,
Adresleri bulmak nasıl da zor.
Postaları maça kızı ayrıştırır
Bütün postacılarsa resmen kör.

Albay Thomas güvenilir kaynaklardan, Green Spider Otel'in gizlenmek için kuytu ama rahat, asla yanlış türden sorular sorulmayan bir yer olduğunu öğrenmişse de, resepsiyon görevlisi Dern Foley'yi tanıdığını belli ettiğinde, tedirgin tedirgin kaşlarını çattı. Bundan sonraki otuz altı saat boyunca, bir türlü bulunmayan serbest ajanla, isim yapmış hacker telefonlarına cevap verecekler diye boşuna beklerken, kaşlarını sık sık ve daha da yoğun bir memnuniyetsizlikle çatacaktı.

Thomas ve Çavuş Canterbury'nin odaları bitişikti. Dern, Canterbury'nin tarafında, oradaki tek metal parçası olan su borusuna ellerinden kelepçeli vaziyette tutuluyordu. Odaların arasındaki kapı-

yı açık bırakmışlardı; Dern ve çavuş oradan Thomas'ın bir ileri bir geri volta atışını izliyorlardı; hayvanat bahçesinde kafeste bir kedi gibiydi. Öyle pek telaşa düşmüş görünmüyordu ama huzursuzdu, bir parça asabiydi ve aklını meşgul eden bir şeyler vardı besbelli.

Nihayet telefon, klimanın anfizemli gibi hırıltısını bölerek çalınca, adamların üçü birden yerlerinden fırladılar. Ancak karşı taraftaki serbest ajan değil; ayrıntıları bilmeden, eski dostu Thomas'a bilgili, tedbirli ve etkili bir bağlantı diye serbest ajanı tavsiye etmiş olan kimi zaman muhbirlik de yapan Amerikalı işadamıydı. "Kusura bakma Patt. İş olmuyor. Adamımız, kiminle casusçuluk oynadığını öğrenince caydı."

"Mübarek Mayflower'ı tutmuyor muymuş yani, onu mu diyorsun? Bu iyi, çok iyi bir işaret bu. Herifi şimdiden sevdim. Bana onunla bir konuşma ayarla, üç dakika içinde o konuda kafasını rahat ettiririm. Bir buluşma ayarla yeter."

"Yapamam. Kentten ayrıldı. Karılarından biriyle güneyde bir yere gitti."

"*Biri*yle mi? Biraderin kaç karısı var ki?

"Yalnızca iki tane galiba."

"Sadece iki. Ne yazık. Bu Tay hatunlar *enfesmiş* oğlum. Buralarda çokeşliliğe meraklı olduklarını bilmiyordum."

"Değiller zaten. Eşlerinden biri Avrupalı, ötekisi de Yanki."

"İmkânı yok! Benimle kafa mı buluyorsun?"

"Ben öyle duydum, ayrıca Mormon da değiller. Zamanlar garip Patt. 2001'e geldik. Her tarafta acayip şeyler oluyor. Ofiste fazla uzun zaman tıkılıp kaldın sen."

"O konuda haklısın be ağbi. Hem de çok haklısın. Bu küflü odadan defolup, Bangkok sahnesinde neler var bakmaya iyice niyetliyim bu gece. Ama bu arada, iki karılının peşini bırakma tamam mı? Peşini bırakma, izini yakala, sıkıştır, Mayflower'ın safra kesesindeki keskin taşın ben olduğumu söyle ona; yumuşayacak olursa da, beni uydu telefonumdan çaldır. Teşekkürler ağbi. Sağ ol."

Bir saat kadar sonra albay, çavuş ve MIA (üzerlerinde neredeyse tıpatıp aynı hâki pantolonlar ve mavi safari gömlekler) yan yana dizilmiş, Patpong'a yaklaşıyorlardı. Kelepçelerden (ki Green

Spider'da kalkık bir kaştan fazlasına neden olmamıştı) şimdilik vazgeçildiği için, Thomas ve Canterbury, Dern'e yaslanıp, mümkün olduğu kadar gizleyerek dirseğine ya da gömleğine asılıyorlar, bir yandan da kendilerine rehberlik etmesine izin veriyorlardı. Kalabalık yoğunlaştıkça, o şekli korumak gitgide zorlaşıyor, çoğu kez muhafızlardan biri değilse ötekisi kendini memur arkadaşının ya da mahkûmun önünde veya arkasında buluyordu. Bu halde Patpong'a eksiksiz girdiler.

Aniden, her yönden velvele roketleri, gürültüyle ve rekabet içinde kulaklarına saldırdı; tavana kadar yığılı Japon amfileriyle, güçlendirilmiş müzik kutularının fırlattığı filo filo müzikal füze. Et gibi ağırlaşmış tropikal havadan, yüz çeşit hoş gülümseme ve çekici rica, onları karşılamak üzere yanlarına süzülüyordu. Oluklardan bile, sarhoş eden parfümler, Budist tütsüsü, hindistancevizi kokteylleri, fokurdayan yemeklik yağlar, dili pul pul döken baharatlar, marihuananın şen misk kokusu ve makyaj malzemelerinden bulaşan veya biyolojik olarak salgılanan tatlı kız kokularının sinyallerinden oluşan sıvı bir karışım akıyor gibiydi. Amerikalılar, neredeyse doğa kadar eski olan esrarengiz ve pespaye görkemlerle sarılırken, kanlarında karbonlaşmadan farklı olmayan bir karıncalanma hissettiler. Sanki Gomorrah'da Dragon Lady'nin nemfomanyak yeğenlerinin sanal gerçeklikte çıkardığı bir erkek dergisinin üç boyutlu sayfalarını çeviriyorlardı. Sayfalar kalın ve ateşliydi; "okurların" dili damağı kuruyordu.

En yakın meyhaneye yollanıyorlardı ki, lekeli ve buruşuk bir takım elbise giymiş ufak tefek yaşlıca bir adamın önlerini kestiğini gördüler. Kılıksızın tekiydi ama kendisini bir kenara itmelerini engelleyen bir ciddiyet ve bir nevi haysiyet vardı bu adamcağızda. Önden Albay Thomas gidiyordu, ihtiyar adam da sözü doğrudan ona yöneltti. "Hey, mister" dedi içtenlikle, "Bir tanukiyle sikişen bir kız görmek ister misiniz?"

"Ne dedin?!" Thomas kulaklarına zor inanıyordu.

Profesör daveti kibarca tekrarladı. "Bir tanukiyle sikişen bir kız görmek ister misiniz?"

Thomas hayretler içinde gülüyordu. Canterbury'ye doğru döndü. "Duydun mu?" Canterbury duymamıştı çünkü Canterbury'nin gözü,

Katolik okulu öğrencileri gibi giyinmiş harikulade bir çift yeni yetme fahişeye takılmıştı. Thomas, Foley'ye döndü. Foley de duymamıştı; çünkü Foley artık orada değildi.

Dern Foley çoktan yarım sıra binayı geçmiş, kalabalığın arasından koşuyordu, var gücüyle, son sürat koşuyordu; yürüyenleri durduruyor, yanlarından geçiyor, adım alıyor, sendeliyor, sekiyor, atlıyor, parmak ucunda etraflarından dönüyor ya da onları devirip geçiyordu; hep olmayı hayal ettiği üniversitenin yıldız bek oyuncusu kadar muhteşem koşuyordu. Çavuş Canterbury küfrü basarak sıcak takibe koyuldu ancak Dern, Patpong'un kaosunun dışına değil içine doğru koşuyor, ötekilere değil ama ona aşina olan bir ayrımdan hızla kıvrılmış, ilhamla koşuyordu ve Thomas çavuşun, Dern'den yirmi yaştan fazla genç olsa da, onu hayatta yakalayamayacağını biliyordu. *Gitti*, diye düşündü Thomas. *Bu MIA şimdi iki defa kayıplara karışmış oldu.*

Thomas, Profesör'e geri döndü. Ufak adam, istifini bozmaz, serinkanlı ve akıl ermez haliyle yanında duruyordu. "İster misiniz görmek...

Albay gülümsedi. "Göster bakalım şunu" dedi. "Ne kadar istersen vereceğim."

Akrobat Madam Phom, Fan Nan Nan'a döndüğünde, Dickie Goldwire'ı evde bulamadı. Dickie o öğlen, mali bataryasını kısa yoldan şarj edebilecek kadar veresiye yakut edinip edinemeyeceğine bakmak için Hmong köyüne tırmanmış ve saat geç olduğu halde daha dönmemişti. Madam, karanlık çöküp telden yürümeyi imkânsız hale getirmeden Villa Meçhul'e gidip gelmek zorunda olduğundan, Lisa Ko'nun mektubunu, Dickie'nin uzun bir seyahate çıkmaya hazırlanıyormuş havasındaki kulübesinin ortasına yığdığı eşyalarının üzerine yerleştirdi. Madam Phom neler döndüğünü merak ediyordu etmesine ama tele dengeyi sağlayacak ayağını attığı an, Dickie'yle Lisa'ya dair bütün düşünceleri sildi; zihinsel ve fiziksel enerjisinin her ergini tele yoğunlaştırdı. "Ağ olmadan oynamak kendinden geçirir" diye hatırlatırdı Baba Phom ona sık sık, "odaklan-

madan oynamaksa öldürür." Dolayısıyla, telin yanından gagasında parıldayan altın bir erişteye benzeyen bir şeyle geçen guguk kuşu gibi alakasız şeylerin pek az farkına varırdı.

Onu villaya, Lan adındaki uşak kabul etti ama sessiz olmasını işaret etti, zira Mars Albert Stubblefield o sırada, bir oda dolusu insana konuşma yapıyordu. Lan, dersin henüz başlıyor olduğunu, yani Madam'ın bir şey kaçırmadığına sevinebileceğini fısıldadı. Cambaz cevap veremeden Lan, efendisinin önüne yere çömelmek üzere salona geçti.

Lan yerine yerleştiğinde, Stubblefield, Madam Phom'u başıyla selamlarken bademciklerini soğuk şampanyayla çalkaladı ve sözüne baştan başladı. "Dediğim gibi, çoğunuz Mösyö Foley'nin yokluğunun farkına varmışsınızdır şüphesiz. Hatta aramızda, ihmal edilme alametleri göstermeye başlayan bir iki genç kadın bile bulunuyor." Stubblefield gülümsedi; ancak bahsi geçen genç kadınları göstermeye gerek olmadığından (içinde bulundukları tatsız, kırılgan, diken üstünde, asabi ruh halleriyle fark edilebiliyorlardı) devam etti. "Halbuki çoğunuz, hem benim hem de sizin arkadaşınızın haftalar var ki ortada olmadığından, ne üstü kapalı ne de açıktan açığa bahsetmiş değilsiniz. Buralarda hep sergilenen, ya doğuştan gelen ya da sonradan edinilen, takdire şayan bir ketumluk olduğu muhakkak ve Foley gideli telaş uyandıracak kadar çok zaman da geçmemiş olabilir daha ama yokluğunun daimi olacağı ortaya çıksa bile, daha farklı davranmayacağınızdan eminim. Bu böyle çünkü siz Asyalılar, bizim Batı'da son parmağımız kopana, son tırnağımız kırılana kadar asıldığımız madde dünyasının geçiciliğini tanıyor ve kabul ediyorsunuz. Ah, tabii."

Stubblefield, en sevdiği üç düğmeli, mor ipekten takımını giyinmişti. Ayakları ve bağrı çıplak, dövmesi pasparlaktı. Her zamanki gibi onu yıkayıp, yağlarla bezedikleri sabahki giyinip kuşanma faslında, cariyelerden biri ya da birkaçı sakalını örmüş, örgülere taze çiçekler (mevsimi olduğundan muhtemelen yabani kasımpatları) serpiştirmişlerdi. *Ne kadar hürmet etseler de*, diye düşündü Madam Phom, *kızlar ona oyuncakları gibi davranıyorlar sanki.* Dikkatini çekmek için mektubu havada salladı ama Stubblefield konusuna ısınıyor ve dikkatinin dağılmasına izin vermiyordu.

"Batı'da bizler kesin, açıklanabilir ve mutlak olana vahim bir ihtiyaç duyarız. Hatta kimsesiz tektanrımız için kullandığımız örtmecelerden biri 'Mutlak olan' dır. Belki de ironik olarak, yerinde bir unvan olmuş bu. Tanrı *sahiden de* mutlak. Mutlak sır. Mutlak belirsizlik. Mutlak kesinsizlik. Ha-ha!"

"Tanrı'nın (ya da Tabiat Ana'nın) yarattığı bu dünyada, kendini ispatlayan, böylelikle sabitlik kavramlarını absürd kılan hep tehlike ve yenilik olmuştur; *tehlike* ve *yenilik*. Hiç bağdaşmıyorsa da, ne zaman kesinsizliği tamamıyla kabul etmeye, hatta kucaklayıp işlemeye razı geliriz, o zaman içimizde bir Mutlağın varlığını hissetmeye başlayabiliriz. Belirsizliği karşılayamayan kişi, Tanrı'yı da karşılayamaz."

Stubblefield'ın ahkâm kesişinde, insanı hipnotize eden bir şeyler vardı ve Madam Phom her ne kadar çok azını anlıyor olsa da, geri kalanını da dinlemek için kalmak isterdi. Hatta dersten sonraki, mutfaktan hazırlığının aromaları süzülüp gelen yemeğe daha da çok kalmak isterdi. Yazık ki, yakında güneş batacak olduğundan, oradan çıkmaktan başka seçeneği yoktu. Bir kez daha mektubu salladı ama Stubblefield onu önemsemeyip, bunun yerine lafı had safhada emniyetsiz, egosuyla kafayı bozmuş Amerikalı vatanseverlere ve onların tarihin verdiği dersleri ve değişimin kaçınılmazlığını inkâr etme meraklarına getirdi.

"Zavallı küçük, sabuklayan narsistler, içten içe, gizli gizli tedirgin olsalar da, geçmişte çok daha engin imparatorlukların un ufak olduğunu görmezden gelip, Birleşik Devletler'in topu topu iki yüz yirmi beş senedir varolduğunu haliyle unutarak ve diğer bir iki yüz yirmi sene içinde de pekâlâ ortadan kalkabileceğini bir nanosaniyeliğine dahi düşünmeyi reddederek, kendilerini gelmiş geçmiş en güçlü ulusun onlarınki olduğuna ve olacağına inandırmışlar. Bu odadaki herkes için, Amerika'nın zenginliğinin ve gücünün öylesine canlı sembolleri olan o yüksek gökdelenler (doğanın hareketleri ya da insanın hareketleriyle) kelimenin tam anlamıyla bir gecede devrilebilir. Bir yandan Amerika'nın daimiliğinde ısrar ederlerken, aralarındaki onca Hıristiyan da çelişkili olarak, dünyanın bir an önce sona ermesi planlanmış olduğuna ve bunun ne kadar çabuk olursa o kadar iyi olacağına inandıklarını söylerler açıkça; yani görü-

yorsunuz, içlerinde absürdlük yok değil, sadece bunun ne farkına varabiliyor ne de faydalanabiliyorlar." İçini çekti. "İtiraf ediyorum. Onların o kendini beğenmiş şizofrenilerini neredeyse özlüyorum. Evet, bazen gerçekten özlüyorum. Sağlam bir trajikomedi çünkü. Yılansı bir cazibesi var."

Bu son sözler ve arkasından edilen pek çoğu (konuşmacı, seyircisini kendi eli kulağında gidişine mi hazırlıyordu ne?) Madam Phom'un kulaklarına ulaşamadı çünkü o en sonunda Lisa'nın mektubunu, Stubblefield'ın özel çalışma odasının tik ağacından eşiğinin üzerinden içeri sokuşturuverip, büyük ön kapıdan çıkmıştı. Teli geçti (bu geçiş artık rutin hale gelmiş olmalıydı halbuki ama hâlâ coşturucu bir şekilde göz korkutuyordu) ve eve doğru yola koyuldu; çok geçmeden de o gün Vientiane'den bu tarafa yaptığı uzun seyahatle tükenmiş bir halde yatağa girdi. Sırasıyla Mars Stubblefield sonra da Dickie Goldwire mektuplarını bulmuş okurlarken, o rüyada (tuhaftır ki kuşlar ve parıldayan erişteler görüyor) olacaktı.

> Bir tanem, akıl hocam, dostum, sevgilim ve evet, "babam", sana ne zamandır geleceğini söylediğim bir gün vardı; artık o gün geldi.

Lisa Ko'nun Stubblefield'a mektubu böyle başlıyordu. Geleceğine dair ipuçlarının, bütün hayatı boyunca annesinin, büyükannesinin ve büyük-büyükannesinin geçmişlerinde kilitli kalmış olduğunu söyleyerek devam ediyordu. Şöyle yazmıştı:

> En sonunda, aile sırrını; beni sıradan kadınlardan ayıran, farklı kılan şeyin ne olduğunu öğrenmenin eşiğine geldim. Belki de çıka çıka ufacık, saçma bir şey, bir hayal kırıklığı çıkacak. Yine de ağzımın üst kısmında koşullar daha dramatik hale geldikçe, açıklanamayacak ya da dayanılamayacak kadar garip bir şey öğrenirim diye korkudan tir tir titriyorum. Tamam, neyse odur, neysem oyum ama onun 'odur'luğu ve benim 'o'luğum, 'odur' ve 'o'nun anlamını esnetiyor sanki. Gene de aynı zamanda

(paradoksa nasıl kıymet verdiğini de unutmadım) doğaüstü bir mutluluk taşıyor benden!
Beni bu kadar olağandışı yapan bu şeyin bütün insanlarca paylaşıldığına dair bir his, bir sezgi var. Yalnızca bende, anaerkil soyumda bu nadir bir ifade bulmuş. Ben soyumda bir geriye sıçrama mıyım bir nevi; daha eski, daha asli bir çağın canlı bir yankısı mıyım; yoksa daha gelmemiş bir zamanın mevsimsiz bir müjdecisi (erken bir uyarısı) miyim? Ya da dediğim gibi, bana iki ya da üç kuşaktan gelen köksüz, akılsız, Zen'le içleri kıpırdanmış, batıl inançlı kadınların mirasına ve yine onların süslediği fizyolojik bir duruma, abartılı ve tamamıyla teatral bir önem mi atfediyorum? Umarım bir gün sana bir cevap verebilirim sevgilim, her ne kadar şu anda, bir daha buluşacağımıza inanmak zor gelse de.

Lisa hamile olduğunu açıklayarak devam ediyordu:

İster inan ister inanma, bunun da uyarısı önceden gelmişti. Sana babanın kim olduğunu söyleyemem. Söylemeyeceğimden değil; söyleyemem. Dickie'nin evinde Dickie'nin karısı olarak doğurmaya niyetliydim, gitmem gereken o gün geldiğinde de (kaderimi yaşamak için diyeyim, eğer kulağa fazla iddialı gelmiyorsa), çocuğu onun ilgisine emanet edecektim; çünkü biliyorum ki o babaların en harikası olurdu. Ama Dern'in tutuklanması, senin deyiminle, bir çuval incirin içine İngiliz anahtarı fırlattı. Şimdi Dickie'nin de senin de muhtemelen ortadan kaybolmanız, tüymeniz gerekecek; belki de takip edileceksiniz. Kaçarak ya da büyük şehirde saklanarak yaşamak, benim küçük kızıma göre bir hayat değil; ben onun, doğal dünyadan geriye ne kaldıysa onun yakınında bir civarda büyümesi gerektiğine dair kuvvetli hisler taşıyorum. Hem ya Dickie yakalanır ve hapse atılırsa, o zaman ne olur?
Hamile olduğum ve gitmem gerektiği konusunda Dickie'ye de yazdım. Haliyle bunu iyi karşılamayacak. Ona sen de benim kadar kıymet veriyorsun, bu yüzden ona yardım etmelisin: anlamasına değil çünkü asla anlayamaz; ama kabul etmesine.

Dickie'nin kalbini büyük bir neşe dolduruyor, senin agresif yaşama sevincin kadar karmaşık olmayan, rahat bir neşe ve sen bana, bunu kaybetmesine ya da umutsuzluğa düşmesine izin vermeyeceğine söz vermelisin. Ayrılırken dilediğim son şey bu.

Arkasından, onun ve Stubblefield'ın birlikte oldukları zamanın sevgi dolu hatırası üzerine birkaç satır, ruhaniyle erotiğin arasındaki ince urganda bir Phom gibi zarafetle yürüyen satırlar geliyordu. Şöyle sona eriyorlardı:

Bana öğrettiğin güzel şeyler (tabii şey dışında, anlarsın ya) bana atalarımdan geçen erdemin inkârı olarak görülebilir bir anlamda; ama bence dersler beni daha iyi kıldı. İnsanın aklın olmadığı bir yere ulaşması için önce, bir aklı olması lazım. Akıl ne kadar kuvvetli parıldarsa, sonunda gelen akılsızlığın sessizliği o kadar yumuşak olur, tıpkı bir zamanlar ağzına kadar dolu olan kova devrilince, içinde baştan beri süt olmayan kovadan daha boş görünmesi gibi. Küçük bakracımı doldurduğun için sağ ol.

Salon (bir tiyatro ya da kulüp denemeyecek kadar küçüktü) bir barın loş ışıklı çürük merdivenlerden çıkılan üst katındaydı. Bar izbeydi; turistlerden çok pezevenklerle tuk tuk şoförlerinin gelip gittiği bir batakhaneydi. Tiyatroda ise (bambudan ufak bir sahnesi olduğu için böyle de diyebiliriz) aksine, orası burası her tarafı, kat kat kan kırmızısı ipekle kaplı olduğundan, suni bir zarafet vardı. Odayı dolduran arkalıkları telden sandalyeleri olan kafe masaları bir düzineyi geçmiyor, mekâna (klima ya da vantilatör olmamasıyla artan) Cehennem'in Ana Caddesi'nde bir dondurmacı havası veriyordu.

Ufacık sahnenin bir ucunda, üstü battal boy masa örtüsüne benzeyen bir şeyle örtülü bir kafes duruyordu. Sağ tarafına doğru, lekelenmiş pamuklu kumaştan bir şilteyle kafesten ayrılan diğer uçta, gösterişsiz, epey tombulca Taylandlı genç bir kadın, üzerinde dökümlü bir sabahlık, alçak plastik bir taburede oturuyordu. Kadın hareketsizdi, ifadesizdi, gözleri yarı kapalıydı ancak kafesin içinde hareket vardı, sürekli bir kıpırdanmanın yanında hırlamalar ve

homurdanmalar vardı; kafesin sakini bir şeyi tamamına erdirmeye can atıyormuş gibi... tamamına ereceği vaat edilen neyse onu.

Albay Thomas ve Çavuş Canterbury, arkada bir masaya yerleştiler. Çavuş, tedirgin görünüyordu; hiç şüphesiz Dern Foley'nin sıvışmasına engel olamayışını düşünüyordu kara kara, albaysa bu kaçışı atlatmış gibiydi. Canını sıkan bir şey varsa, o da biralara istedikleri fiyattı.

Masaların çoğunda takım elbiseleri içinde orta yaşlı Japon işadamları oturuyordu. Kötü Tayland viskisi yudumluyor, bağıra çağıra konuşuyor, kıkırdıyor, terliyor ve fotoğraf makineleriyle oynayıp duruyorlardı. Tek istisna, Amerikalıların bitişiğindeki masaydı. Orada otuz yaşlarında, yeşim rengi dik yakalı bir elbise giymiş Asyalı güzel bir kadın oturuyordu. Yalnız oturuyordu, kendine hâkimdi, serinkanlıydı, gözlerinde tuhaf bir ışıltıyla kolasını yudumluyordu. Albay Thomas, kendini gözlerini kadına dikmiş buldu. Canterbury'yi dürtükledi. "Şu kadın" diye fısıldadı. "Şu yanımızdaki kadın."

"Efendim?"

"Sirkteki kadın bu. San Francisco'daki. Benim gittiğim şovda yoktu ama bütün reklamlarda vardı. Bir sürü defa televizyonda da gördüm onu. Tanuki gösterisi onundu, hani şu sarhoş palyaçonun içine ettiği gösteri. Emekliliğime bahse girerim ki bu o." Thomas, istihbarat subaylığını dikkatsizlikle kıvıracak değildi herhalde. "Gördün mü siyah çizmeler ayağında. Yetenek avına falan çıkmıştır belki. Yeni gösterisi için araştırma yapıyordur. Vay anasını be!"

Thomas kendinden emin şekilde kadının dikkatini çekti. Konuşmak niyetiyle ona doğru eğildi (kibarca yaptığını umuyordu). Ancak daha ağzını açamadan iki şey oldu: Şovun başladığını işaret etmek için ışıklar karartıldı ve albayın uydu telefonu öttü.

Thomas az kalsın telefonu kapatıyordu. Tanuki kafesinin üzerindeki örtü kaldırılıyor, sahnedeki kız sabahlığını üzerinden atıyor ve konuşmak üzere olduğu kadın ona gülümsüyordu. Kötü zamanlamadan mı bahsediyoruz! Kim demiş ironi öldü diye? Sonunda görev bilinci (son zamanlarda sallantıdaydı) ağır bastı. "Evet?" Eğer bu Mayflower'sa sahiden tepesi atacaktı.

"Albay Thomas, efendim, haberleri duydunuz mu?" Ses Teğmen Jenks'e aitti ve titrek geliyordu. Rahatsız gibiydi. Aksıyordu.

"Ne haberiymiş o?"

O ana kadar Canterbury de, siyah bir adamın beti benzi atamayacağına emekliliğine bahse girerdi. Thomas birden ona döndü. "Hadi çavuş! Buradan gidiyoruz!"

Çavuş çabucak kalktı. "Foley mi?" diye sordu umutla.

"Siktir et o zibidiyi. New York ve Washington boka batmış. Teröristler. Acayip bir şey!" Önden çıktı.

Aceleyle aşağıya inerlerken, arkalarından garip bir *pla-bonga pla-bonga* sesi geliyordu. Tuhaf şey. Sahnede bir davul olduğunu fark etmemişlerdi.

Seattle Postanesi'nin Queen Anne şubesinde o Salı sabahı, memurlar ilgisizdi. Müşterilerden hiçbiri şikâyet etmiyordu; çünkü onların da akılları aynı şekilde, posta odasının arka tarafındaki bir radyodan sürekli akıp duran korkunç haberlerdeydi. Gözlerinde yaşlar olan tek kişi Bootsey Foley değildi ama onunkilerde birçok kişiden biraz fazlası vardı belki.

Yine de Bootsey öğle paydosu geldiğinde, binalara toslayan ölüm uçaklarının tekrar görüntülerini izlemek için barlara, kafelere ya da elektronik cihaz satan mağazalara kapanan çalışanlara katılmadı. Onun yerine Pru'yu aramaya gitti; bütün sabah ne cep telefonunu açmış ne de aramalara cevap vermişti.

Şansına, Key Arena, postaneden yalnızca birkaç blok ötedeydi. Bootsey (havadaki "tapılası" sonbahar tonlarına hiç olmayacağı kadar hevessiz) oraya vardığında, arenanın panosuna bakılırsa o akşamki gösterinin iptal edilmiş olduğunu gördü. Arena terk edilmiş göründüğü için Bootsey insanların biletlerini iade ettikleri gişedeki kuyruğa girdi. Biletçi ona, trajedi yüzünden bütün sirk personelinin vagonlarına veya otellerine geri yollandıklarını ama Çarşamba günü seti toparlamak için her halükârda döneceklerini haber verdi.

Bootsey neredeyse on beş senedir topu topu bir gün hasta yatmıştı, o yüzden öğleden sonra izin istediğinde patronu anlayışla

karşıladı. Paraya kıyıp bir taksiye atladı ve Pru'nun eski siyah gri Hyundai'ını (insanın aklına kamp alanında bir tencereyi getiriyordu) garajın önünde görünce, hem rahatladı hem de meraklandı. Bootsey küçük evin kapısında durakladı, televizyon sesi duymadığına şaşırmıştı. "Aman Tanrım" diye mırıldandı.

Kapıyı açtığında, biraz daha "aman Tanrıladı" Aman Tanrımın karesi, aman Tanrımın kübü, aman Tanrım üzeri on üç olmuştu. Orada, kanepenin üzerinde Pru Foley, saçlar darmadağın, ağzı yüzü ruj içinde, kolunu bir palyaçoya dolamış oturuyordu.

Dickie soluğunun kesildiğini hissediyordu. Boğazı düğümlenmişti. Neredeyse dizlerinin üzerine düşecek kadar oldu. Mektup elinden kayıp yere süzüldü.

Nazik bir mektup olduğu muhakkaktı, sevgi doluydu, sıcaktı ama esasında bir reddedişti ve bu büyüklükte bir reddediş öyle acı bir haptı ki, Şeker Diyarı'ndaki bütün kepçeler bir araya gelse üstünü örtemez, Afrika'daki şeker pekmezlerinin tamamı bile yutulmasını kolaylaştıramazdı. Dickie sersemlemiş, içi sızlamıştı. Kaybı onu hasta etmişti. Ve nihayetinde kızmıştı.

Mektubu yeniden eline aldıktan sonra, odayı şöyle bir arşınladı. Lisa Ko paçayı bu kadar kolay kurtaramayacaktı. Ciddi açıklamalar yapması gerekiyordu. Eğer çocuk onunsa, onu alıp götürmeye nasıl cüret ederdi! Eğer değilse de, onu peydahlamaya nasıl cüret etmişti! Bu kadar sene sonra, aklınca kulübesine bir not bırakıp sonra da. .? Neredeydi? Ah... ama tabii! Sadece tek bir yerde olabilirdi, olacaktı.

Dickie kulübeden bir hışımla çıktığında öyle bir haldeydi ki, o öğleden sonra ele geçirdiği hazineyi sağlama almayı ihmal etmişti. Yarım düzine gayet kaba, ufak, vasat yakutu teslim aldıktan sonra, Hmong duluna veda edecek olmuştu ki, kadın eteğinin içine elini sokmuş, yaklaşan kimsenin olmadığından emin olmak için endişeyle etrafına bakınarak, olağanüstü büyüklük ve berraklıkta bir güvercin kanı taş çıkarmıştı. Dickie şimdiye kadar buna denk bir şey görmemişti. Böyle nadir, kıymetli bir numuneyi ona emanet ettiğine inanamıyordu (aslında derhal Hmong büyüklerine teslim edilmeliydi) ve

olağan koşullar altında bunu kabul etmezdi. Olağan koşullar altında, kadının ondan karşılığında yapmasını istediği şeyi de yapmazdı ya. Ama koşullar hiç de olağan değildi. Suçluluğunu ve tiksintisini, aklına Bayan Ginger Sweetie'yi ve o harikulade kızın, kaderi üzerinde kontrol sahibi olabilmenin karşılığında katlanmaya mecbur olduğu, mahremiyetine onca tecavüzü getirerek bastırdı.

İş bittiğinde, o muazzam yakut Dickie'nin keyfini iyice yerine getirmişti. Satışından alacağı pay onu (ve sonuçta Lisa Ko'yu da) uzun mu uzun bir yola götürebilirdi. Halbuki şimdi kapıyı çekip çıkmış ve onu terk edilmiş bir lokma kırmızıbibermiş (ya da kalbinin Janis Joplinleşmiş ufak bir parçasıymış) gibi masasında öylece bırakmıştı.

Şimdi ihtiyacı olan bir ip cambazıydı. Ne yazık ki Madam Phom'un evinde her şey karanlığa ve sessizliğe gömülüydü. O da kuzenlerinin evine gitti aceleyle. Akşam yemeği yiyorlardı, onu da sofraya buyur ettiler. "Çok güzel *tam màak hung** var." Dickie Villa Meçhul'e geçmek istediğini anlatınca, hep bir ağızdan gülerek, gece olduğuna işaret ettiler. "Karanlıkta kimse tel yürüyemez. Baba Phom'un hayaleti bile." Biraz daha gülüştüler.

Aslında Dickie'nin tek yapması gereken hislerini yatıştırmaktı. Daha önce reddedilmenin üstesinden gelmişti (Chapel Hill'deki Charlene'i hatırlamıyor muydu?), hem kendisini uzatmalı depresyonun yavaş yavaş yayılan formaldehitinde mumyalanmaya bırakacak o kırılgan ya da takıntılı tiplerden de değildi. Ama yeşil solucan onu beyin sapından yakalamıştı bile ve sessiz kalıp ısırığının kıskacını gevşetmesini (ki sabır ve derinlemesine bir bakışla hep böyle olurdu) beklemeyi istemiyordu. Yapacağı hamle sersemce, abes ve yanlış bile olsa, harekete geçmeye şartlanmıştı. Rüya okulunu başarıyla bırakmış olabilirdi ama ismi, o kadar âşığın ismi gibi, hâlâ Cupid'in Lüzumsuz Melodram Akademisi'nin kayıtlarında görünüyordu besbelli.

Dışarıda, boğazın orada hiç ışık yoktu; bir cankinin avurtları kadar sönük ve soluk olan ay ise henüz doğuyordu. Dickie'ninse lambaya ya da fenere ihtiyacı yoktu. Gözleri, bir lemurunkiler, gün-

* Baharatlı papaya salatası. (ç.n.)

düz uykusundan uyanmış aç bir prosimianınkiler gibi parlak ve pörtlekti. Platformda dururken, o büyük galago gözbebekleri sayesinde, şıkır şıkır ışıkların yandığı ve büyük ihtimalle, aklına getirmemeye uğraştığı şeylerin döndüğü Villa Meçhul'le onu ayıran sirk telinin her bir santimini görebiliyordu.

En azından on dakika orada durarak, kendiyle hesaplaştı; boğazı tek başına geçtiği ilk ve son zamanı kendine hatırlattı. İnsanlar genelde korkak bir tür olsalar da, medeni, teknolojikleşmiş maskelerinin ardındayken bile tıpkı cangıllarda ya da mağaralardaymış gibi korkak olsalar da, korkunun kömür karası terini pembe limonataya dönüştürmeye gücü yeten hisler vardır. Dickie'nin midesinde bir matkap çalışmıyor değildi. Tabii ki korkuyordu ama korkusu, tıpkı mantığı gibi yenilmiş ve baskın çıkamamıştı işte. Sonra, yüksekliğe değil de düşmeye hissettiği o delice çekim vardı bir de.

Telin etrafına ilk önce sağ, sonra sol elini kapattı. Çelik, avuç içlerine nasıl soğuk ve katı geldiyse, aklı da öyle sıcak ve çalkantılıydı. Neredeyse dipsiz bir uçurumun üzerinde uzanıyordu ama telde ayağı yere basan bir şeyler vardı. Kavradığında kendini azimli, sakinleşmiş ve hâkim hissetti. Başlamaya karar verdiği bir an olmamıştı. Daha ziyade, bir an yerde, küçük Ko Ko'nun sık sık durduğu platformun yanında olan ayaklarını, diğer bir an havada sarkar halde bulmuştu.

El elin üzerinden, gidiyordu. Boşluk serindi, sessiz ve huzurluydu. Dickie en son ne zaman kendini böyle tek başına hissetmişti hatırlayamıyordu; yalnız değil ama okyanussal anlamda tek başına hissediyordu; sanki evrende her şeyi kuşatan tek bir büyük kalp çarpıntısı varmış, onu da o temsil ediyormuş gibi. Doğru, kolları zorlanma belirtileri gösteriyordu ama bayağı da yol almıştı. Teli karanlıkta geçmek kesinlikle daha kolaydı. El elin üzerinden, el elin üzerinden.

O sıralarda, ay tik ağaçlarının dallarından kurtulmuştu. Işınları Dickie'nin üzerine bir file gibi düşüyordu. Ağında kendisini bir tür dev gümüş böcek gibi hissediyordu. *Aman tanrım*, diye düşündü (üste-

lik bu çizgide bir şeyler düşünmeyeli seneler olmuştu) *Carolina'daki çocuklar şimdi beni bir görebilseler!*

Tel sarkmaya başlamıştı, bunu ortalara yaklaşıyor olması gerektiğine bağladı. Hatırladığından daha fazla sarkıyor gibiydi sanki, hem daha çok sallanıyordu ama o zamandan bu yana bir iki kilo almıştı herhalde. Görünüşe bakılırsa, eklenen kilolar kas değildi çünkü omuzları cidden ağrımaya başlamıştı.

Tel daha da sarktı. Başından sonuna kuvvetli bir titreme geçerek, tutmasını güçleştirdi. Dickie'nin içinde panik, sifondaki benzin gibi yükseldi. Sesler duydu, insan sesleri; biri küfredip gülüyordu sanki. Ses yakından geliyordu. Başını, boğazın villa tarafına döndürdüğünde, birkaç metre ötede belli belirsiz bir şekil gördü ve buz gibi bir karıncalanmayla, telde başka birinin daha olduğunu anladı.

"Ah! Teğmen Goldwire, yanılmıyorsam."

"Stubblefield? Nasıl ya–?!"

"Böyle buluşmaya bir son vermeliyiz."

"Stubblefield! Ne yapıyorsun?!"

"Hava alıyorum evlat, hava alıyorum. Mmm. Tam örümcek ağı gibi ince hazların havasında bir akşam." Ya, hava alıyordu, zor nefes alıyordu. "Tam havamdayım. Ah evet. Arının konduğu yere konarım ben/İstersem atlarım yarasanın sırtına." Shakespeare'den aldığı bu sözlerin arasına, oflayıp puflamalar ve solumalar girmişti.

"Ne halt ediyorsun burada sen?" Dickie'nin sesinde çaresizlik, kollarındaysa artan bir acı vardı.

"Sana geliyordum (*soludu*). Foley, helikopteri Tayland'da bırakmış. Gidip almam gerekirdi biliyordum. Of be! Galiba bunun için fazla yaşlanmışım (*homurdandı*). Zaten jimnastik bana göre bir spor olmadı hiç. Vücut şeklim uymuyor."

"Ama... Lisa nerede?"

Stubblefield ofladı. "Lisa mı? Kahrolası karadan iki yüz elli metre yukarıda asılı değil, o kadarını söyleyeyim." Yine ofladı. "Lisa'yı bilmiyorum. Madam Phom (*soludu*) mektubunu bıraktı bana. Sana da yazmış herhalde. Üzülmüş olabileceğini düşündüm. Seni neşelendi-

rebilir miyim acaba diye bakmaya geliyordum. Of be! Omuzlarım beni gebertecek."

Dickie ne düşüneceğini bilemedi. "Lisa buraya hiç gelmedi mi yani? Tamam, şimdi anladım, evet. Sen de beni teselliye geliyordun öyle mi?"

"Senin resmi tahsisli mavi kuşunum ben." Stubblefield, oflaya puflaya ama yine de çocukça bir şakraklıkla, kilisenin pazar okulunda söylenen eski bir şarkıya başladı. "Mutluysan, hem de bunu biliyorsan, ellerini çırp." Asıldıkları sarkık tele bir baktı. "Bir daha düşündüm de..

"Sen kafayı yemişsin Stub."

"Hayır kafayı yiyen *sen*sin. Ben seni toparlamak için buradayım."

"Bak, buradan inmemiz lazım. Geri gitmeye başla hadi." Dickie'nin supraspinatus ve infraspinatus kasları napalmda kızarıyor, brachioradialis tendonları ise patlamaya hazırlanıyor gibiydi.

"Yapabilir miyim bilmiyorum...

"Geldiğin gibi geri git. O taraf daha kısa. Ben seni takip edeceğim. Kımılda hadi!" Dickie ilerlemeye başladı ama Stubblefield kılını kıpırdatmamıştı. Şimdi neredeyse yanak yanağaydılar.

"Dibime girdin (*ofladı*) Goldwire. Yeminle söylüyorum, özel hayata beraber yaşadığım şu kadınlardan fazla saygın yok."

Yakın bir mesafeden, dizgi hatası bir dizi yarasa zikzak çizerek geçtiler; cıyak cıyak ötüşleri, orada boşluğun ortasında yan yana asılı kalmış bu iki adamın gösterilerine, bilimkurgu havasında bir fon müziği oluyordu. Yarasanın birinin sırtında bir peri olsa aslında, siluetleri zayıf ayışığında beliren adamların, uzaktaki bir şehrin ufuk çizgisinde bir hat olduğunu zannedebilirdi.

"Kıpırdasana lanet olası!"

"Peki, peki. Beni geri çekilmeye zorluyorsun Goldwire. Farkında değil misin, (*soludu*) ben şöhretimi daha da (*soludu*) ilerlemeye borçluyum. Ah!"

Yavaş yavaş, acı veren bir çabayla kenara doğru ilerliyorlardı. Vaziyetin ciddiyetine rağmen, Dickie "Peki ya bebek?" diye seslenmekten kendini alamadı.

"Bebek (*soludu*) mi?"

"Baba kim?"

Stubblefield birdenbire durdu; Dickie az kalsın ona çarpacaktı. "Bizi ilgilendirmez." Suratını astı ve göğsünü şişirdi. "Bizi ilgilendirmez Goldwire. Kadınların gizemleri vardır. Buna itibar et." Sesi cılızlaşıyordu. "Lisa'cığımızın büyülü bir hastalığı var; yoksa bunu anlayamadın mı? Lisa mühim güçlerle uğraşıyor (*püfledi*). Huşu ve saygı göstermeye değer güçlerle. Seninle bense, yalnızca hükümetle uğraşmak zorundayız." Bu söylediğine kıkırdamaya başladı ve gülünce sağ eli telden kaydı. Morlara bezenmiş, zevkine düşkün bedeni tek gevşek koluna asılı kalmıştı.

"Dayan Stub! Teli tut!" Dickie ne kadar zor olduğunun farkındaydı çünkü kendi parmakları da giderek daha fazla uyuşuyordu. "Tut şunu! Tut! Lütfen! Stub! Çabuk!" Hıçkırıklara boğulmuştu. "Lütfen!"

"Bu.. seyahat... metodu beni. hayal kırıklığına... uğrattı." Stubblefield adamakıllı savruluyordu. "Hiç... haysiyetli değil. Galiba ben... farklı bir yoldan... gideceğim." Kulağa hayal meyal şöyle gelen bir şeyler bağırdı: "Bırak tahmine devam etsinler!"

Ve sonra kaybolup gitti.

Gitmişti. Öylece kaybolmuştu. Dickie, onun düştüğünü görmedi aslında. Stubblefield bir an oradayken öteki an yok olmuştu. Dickie'nin tabanları, altlarındaki boşluğu, bir yığın keskin kayanın üzerinde duruyormuş gibi açık hissediyordu. Ve bu düşey çölün derinliklerinden, sonun işaretini veren ne bir çığlık, bir lap sesi, bir gümbürtü, ne de veda şampanyasının geğirtisi yükselmişti. Yalnız bir yarasa cıyaklaması, bir guguk kuşunun *guu-guk*laması ve unutuşun flörtöz mırıltısı vardı.

Carl Jung'un takipçileri, tesadüf diye bir şey olmadığını iddia ederler. Bir de tanıdık bazı kişiler var ki, bizi hata diye bir şey olmadığına inandırırlar; buradan yola çıkarak da, isabetli kaza diye bir şey olmayacağı sonucuna varabiliriz. Buna kim şans eseri olmuş, kim şuursuzca tasarlanmış derdi bilinmez ama 15 Eylül günü Alb. Patt Thomas, Tokyo'daki Chingo-do Tapınağı'ndaydı işte. İşe bakın ki,

Chingo-do tanukilere vakfedilmiş bir tapınaktı ve Thomas oraya katiyen bilerek gitmemişti.

Albay, terörist saldırıların haberini aldıktan sonra hemen hava kuvvetleri istihbaratının başındaki generale telefonla rapor vermişti. Thomas ve Çavuş Canterbury'ye, derhal Tokyo' daki Amerikan Elçiliği'ne gitmeleri ve muhtemel bir Asya görevi için hazır olmaları emri verilmişti. Kısa görüşmelerinin sonuna doğru Thomas, firari Dern Foley'nin "etkisiz hale" getirildiğinden ve daha fazla sorun çıkaracak gibi olmadığından bahsetti. (Bizim Pitter Patt bir pürüz çıkmasa diye dua ediyordu.) General "İyi" diye homurdandı, böylece bu mesele de kapanmış oldu. Mayflower Cabot Fitzgerald durumdan hoşlanmayabilirdi; keyfi bilirdi, zaten o ineğin aklında şimdi onu can sıkıcı MIA'lardan çok daha fazla sıkıştıran meseleler olmalıydı şüphesiz. Hakikaten de, her işte bir hayır vardı.

Albay, Tokyo' da eski bir dostunu arayıp bulmuştu. Bill Leworc, elçilikte Halkla İlişkiler Şubesi'nde çalışmış eski bir istihbarat subayıydı. Cumartesi günü öğleden sonra Thomas, daha herhangi bir emir gelmediği, yapacak bir şeyi de olmadığı için Leworc'un kenti gezdirme teklifini kabul etmişti. Thomas, Tokyo'ya gelmeyeli neredeyse yirmi sene olduğundan, ziyaret etmek istediği bir dolu yer saymıştı. Bunların arasında, belli bir tapınak da vardı; ama bu Chingo-do Tapınağı *değildi*. Leworc tapınaklar hakkında tam anlamıyla bilgi sahibi değildi yani ahbabını Chingo-do'ya bir hata sonucu götürmüştü. (Hata sonucu mu?)

Şöyle demek daha doğru olacak: Leworc onu şehrin, bitişiğindeki Yoshiwara ile birlikte bir zamanlar Tokyo için bugünlerdeki Bangkok'un Patpong'u gibi olan semti Asakusa' daki büyük, hareketli Budist kompleksi Senso-ji'ye götürmüştü. Chingo-do Tapınağı, Senso-ji'ye çok yakın bir yerde; tapınak bölgesinde (Senso-ji' de) turiste yönelik ıvır zıvırlardan hakiki Edo antikalarına kadar her şeyin satıldığı alışveriş caddesi üzerinde yer alır ve çok daha muazzam olan Senso-ji'ye sıkı sıkıya bağlı değildir. (Beş katlı Senso-ji pagodası bahçelerle çevrilidir; Chingo-do'nun girişiyse, ayakkabı dükkânının yanındandır.)

Kafanız mı karıştı? Bill Leworc'unki de karışmıştı. "Yok be" dedi, "burası orası değil." Alev kırmızısı torii kapısının yanındaki levhayı okumaya durmuş ve şimdi de Thomas'a, Chingo-do Tapınağı'nın (Muhafızların Salonu diye anılıyormuş) baş rahibinin 1872'de burayı tapınılan bir hayvana; önceden Senso-ji topraklarında çok sayıda yaşamış olan ve yaygın inanca göre hırsızları kovan ve yangınları önleyen bir "rakun köpeği"ne adadığını bildiriyordu. "Kulağa, Smokey the Bear* ve Çavuş McDuff'ın karışımı gibi geliyor" diye dalga geçti Leworc ve yola devam etmeye koyuldu. "Belki senin mekân buralarda bir yerlerdedir."

"Bekle bir dakika" dedi Thomas. "Hürmetimizi gösterelim. Eğer işe yararsa, ev sigortamı iptal ettirebilirim. Kahrolası yangın ve hırsızlık sigortası primleri beni batırıyor." O hafta olan trajik olaylara rağmen albay, tuhaf şekilde, içi içine sığmaz bir ruh halindeydi. Belki ufukta harekât görünmesiyle, belki de üniformasının cebindeki notla alakalıydı biraz. 11 Eylül gecesi geç vakitte Green Spider Otel'e döndüğünde kapısının altında, üzerine ölümcül hasta olan kız kardeşinin acılarını eroinle dindirebilecek Hindistan'daki bir darülacezenin adı ve adresi karalanmış ufak bir kâğıt parçası bulmuştu. Not, "Ağaç Kucaklayıcı" diye imzalanmıştı.

Amerikalılar, toriinin içinden yürüdüler, sol taraflarındaki bilet gişesine cüzi bir ücret ödediler, taştan, epey büyük iki fenerin arasından geçip mabede yaklaştılar. Mabedin dikkate değer bir tarafı yoktu, yalnız tam sağında, arka ayaklarının üzerinde duran iki komik görünüşlü hayvan heykeli duruyordu. Bir, bir buçuk metre uzunluğundaki figürler siyaha boyanmıştı, yuvarlak beyaz göbekleri, deli deli bakan gözlerinin etrafındaysa geniş beyaz halkalar vardı. Tasarımlar epey üsluplu ve stilize edilmiş olduğundan, bunların aslında ne olduğu ta ki Leworc, "Ha, ben anladım. Bu 'rakun köpekleri' efsanevi Japon porsukları oluyor, şeyler, ee, *tanukiler*, öyle deniyordu zannedersem" diyene kadar, Albay Thomas'a dank etmemişti.

Bu sözler arkadaşının ağzından yeni çıkmıştı ki, Thomas onu gördü. Dik yakalı yeşil elbiseyi, siyah rugan çizmeleri, orantısızlığı-

* Amerikan Orman Hizmetleri'nin, halkı orman yangınlarına karşı eğitmek amacıyla bulduğu maskot ayı. (ç.n.)

na rağmen hoş suratı, ona muzipçe tehditkâr bir hava veren gözündeki o ışıltıyı. Elindeki beş yenlik bozuk paraları bir bağış kutusuna atıyordu. Thomas, Leworc'a tek kelime etmeden, doğrudan yanına gitti.

Kadın, selamını donuk bir nezaketle karşıladı. Sonradan canlandı. "Ah tabii. Bangkok'tan. Seni hatırlıyo ben, evet. Sen hep böyle tanukici, *he*?"

"Ne dediniz?" Kadının seramik heykellere giden bakışını takip etti. Güldü. "Hayır, hayır. Öyle değilim aslında. Sadece bir tesadüf."

"Ben öyle düşünmüyo. Bence sende, nasıl dersin, tanukiye büyük bir şey var. Tanuki merakı. Sen gizliden hep böyle Tanuki tarikatında."

"Yok, gerçekten. Tanukiler hakkında zırnık kadar şey biliyorsam ne olayım. Ben başka bir tapınağı arıyordum, tümüyle farklı bir tapınağı. Benim arkadaş, bu bölgede olabileceğini düşünmüş." Ona Tayland'da rastladığında masada oturuyordu; aşağı yukarı altı aylık hamile olduğunu, cheongsamının dikişlerini zorladığını ilk defa şimdi fark ediyordu. Karnına işaret ederek, "Siz nerede olduğunu bilebilirsiniz gibi bir his var içimde."

"Oo? Ne diyo sen?"

Thomas, Tokyo'da, hamile kadınların tanrılardan sağlıklı bebekler, çocuğu olmayan çiftlerin de çocuk sahibi olabilmeyi dilemeye gittikleri, adını hatırlayamadığı bir tapınak olması gerektiğini söyledi. Doğum ve doğurganlık tapınağı gibi bir şey.

"Öyle yer bilmiyo ben. Tokyo'da kısa zaman yaşıyo." Ona muzip muzip baktı. "Sen niye öyle tapınak gitmek istiyo?"

Albay açıklayamadığı nedenlerden dolayı, son zamanlarda kendisini şahsi sorulara açık sözlü cevaplar verirken buluyordu, hem normalde mesleğine has bir özellik de değildi bu. "Ha, şimdi, karımla benim çocuğumuz olmuyor. Ben kırk beş yaşındayım, o da otuz sekiz, yani bizim için saat ölüme doğru tıklıyor artık. Karım televizyonda, Tokyo'da kısırlığa çare bulunan böyle bir tapınağın olduğunu görmüş, benim de buraya geleceğimi duyunca, uğrayıp bir denemem için başımın etini yedi. Şaka yapıyormuş gibi görünmeye çalışıyordu ama o bir Louisiana kadını, eski vudu hurafelerinden

falan çok var onda." Bakışlarını tekrar heykellere çevirdi, bir tanesinin kocaman er bezi torbasını fark etti. "Bu mahluklar bize yardım etmezler herhalde değil mi?"

Lisa gülümseyerek başını salladı. "Hayır, size burda yardım yok. Bu güzel tapınak ama hep böyle deli şapşal bir yer."

"Ya? Niye öyle dediniz? Neden deli şapşal?"

"Japonlar Tanuki onları hırsızdan güvende tutuyo düşünür ama Tanuki hepsinden büyük hırsız. Tanuki hep böyle yemek çalar, sake çalar, kadınlar çalar."

Benim arkadaşlardan bazıları gibi yani, diye düşündü Thomas. "İngilizce'de bir deyim vardır: 'Hırsızı yakalamak hırsızın harcıdır.' Aslına bakarsanız Birleşik Devletler'de bugünlerde yasaların uygulanışı bayağı bayağı bu prensip üzerinden işliyor. Yani bu muhafız tanukiler, belki de tam bu işin adamıdır."

Lisa kol saatine baktı. "Ben daha çok iyi Tanuki yeri gidiyo şimdi. Daha çok iyi. Tanuki'yi seviyo, sen gizli Tanuki meraklısı, benle gel sana gösterir. En iyi Tanuki mabedi. *Ichiban.** Bir numara. Görmek istiyo?"

Thomas uzun parmaklarından birisiyle, ihtiyatlı bir mesafede bekleyen Leworc'a işaret etti. "Bill. Buraya gelsene. Seni Madam Ko'yla tanıştırmak istiyorum. Kendisi bizi tanukinin dünya karargâhına götürmeyi teklif ediyor." Tekrar Lisa'ya döndü. "Bu o Bangkok'taki şov salonuna benzer bir şey olmayacak değil mi?"

Leworc'un eğilerek verdiği selamı, bir Japon'dan başka kimse anlayamazdı. Madam Ko selamı, albayın sözlerine kıpkırmızı kesilmiş halde aldı. "Daha çok tanuki mi?" diye sordu Leworc. "Ne halta yarayacak ki?"

"Ben meraklısıyım" dedi albay göz kırparak. "Tarikatın gizli üyesi." Bağış kutusuna bir bozukluk bıraktı ve üçü, laflayarak, en yakın tren istasyonuna yürüdüler. Adamlar Lisa'nın ciddi bir konuşma engeli mi var diye merak ediyorlardı (ağzında bir top sakız varmış gibi konuşuyordu) ama ikisi de bir şey sormadı.

Lisa'nın bahsettiği tapınağa Yanagi Mori deniyordu. Tuhaftır ki yeri, Tokyo'nun en özelliksiz bölgelerinden, akla ilk elektronik

* Japonca: En çok, en büyük. (ç.n.)

dükkânlarıyla gelen Akihabara'da çıktı. Etrafı kırmızı kazıklardan bir çitle çevrili olan Yanagi Mori, ufak dükkânlar ve tezgâhlarla sıralanmış, alt tabakaya ait dar bir caddeye bakar. Arka tarafı Kanda Nehri'nin çimentodan setleri üzerindedir; Kanda, hapsedilmiş yeşil suları Tokyo'nun ortasından acıklı bir şekilde akıp giden bir oluktur, tıpkı Los Angeles Nehri'nin Los Angeles boyunca azar azar aktığı gibi; adeta insanın sınıfta kalan hayal gücüne sıvı bir suçlama gibi.

Mabedin arazisi, örneğin banliyöde bir McDonald's'ın park yerinden daha geniş değildi ama her tarafı taştan, tahtadan, kilden, paslanmış demirden ve kolaylıkla teşhis edilemeyen başka malzemelerden Tanuki imgeleriyle doluydu. Oymaların bazıları epey acayipti ve Amerikalılar mekânın hoş bir atmosferi olduğunu kabul etmek durumdaydılar. Hürmet uyandırıyordu muhakkak ama bir yandan altında komik düşünceler yatıyordu, sanki bu hürmetin şişip şişip sofuluğa dönüşmesine izin vermeyi reddediyormuş gibi.

Bir süre, birlikte heykellerin arasında dolaştıktan sonra, Thomas arazideki bir binayı işaret etti. "Orada daha da çok tanuki var galiba."

"Hayır" dedi Lisa. "O Kitsune mabet. Kitsune, Tanuki aynı-ya-aynı değil. Kitsune sizin... *tilki* diyo. Japonya'da, tilkiyle porsukta özel güçler oluyo ve insanlar tapıyo ama gerçek tanrı değil. Kitsune tilki tanrıların haberci. Dünyalar arası geliyo gidiyo. Öbür dünya bu dünya arası. Bazen bela çıkarıyo, şaka yapıyo ama çok çalışıyo. Tanuki hiç çalışmaz. O eğlence için. Yeme, içme, dans, seks yapma. Hep böyle büyük eğlence."

"Anlıyorum" dedi albay. "Peki neden o tarafta Kitsune'yle takılmıyoruz o zaman? Tilki Birader daha önemliymiş gibi geldi bana."

Lisa onu, siperliğinin kavisinden askeri ayakkabılarının küt burunlarına kadar şöyle bir süzdü. Gözleri, bir dilimi kesilip çıkarılmış bir dolmalık biberin iç kısmı gibi aydınlık diye düşündü albay Kendine ait gerçek bir rengi olmayan gülümseyişi, etrafındaki her şeyin rengine el koyuyordu sanki. Tonları karıştırıp ona geri fırlatıyordu. "Öyle mi?" diye sordu. "Eğlence önemli değil sence? Eğlence iş aynı-ya-aynı önemli değil? Eğlence daha çok iyi belki? Sen öyle düşünmüyo?"

"Beni ikna etmek için çok fazla bir şey gerekmez Madam Ko. Ve sen epey iyi iş çıkarıyorsun." Derinden ama kararsız gülüşünde bol miktarda bataklık kumu vardı.

Leworc araya girdi. "Albayımız eğlenceye büsbütün isteksiz değildir."

"Büsbütün değil tabii" diye katıldı Thomas. "Büsbütün değil. Bu kartalların ağırlığından kurtulunca ben de o dediğinden bir yığın almayı planlıyorum." Apoletlerine hafifçe vurdu ve Lisa'ya açıklamasını yaptı: "Beş sene içinde emekli olacağım."

"O zaman ne yapıyo?"

"Oregon'da sedir ağacından güzel bir ev aldık. Grants Pass'ın yakınındaki tepelerde. Kendime şöyle güzel alabalıklar tutacağım, bir çift Timberland yürüyüş ayakkabısı alacağım, benimle poker oynamak isteyecek ve güncel olaylar için sürekli uluyup durmayanından birkaç *ami* edinirim belki. Çoğu zaman yalnızca verandada oturup viskimi yudumlayacağım ve ağaçkakanlarla konuşacağım. Oldu olacak, ara sıra yerimden kalkıp bir iki ağaç kucaklarım belki." Ötekiler fark etmeden, cebindeki nota parmağını sürdü. "Tabii" diye iç geçirdi, "şu şıpın işi gebelik tapınağının yerini keşfedemediğimize göre, etrafta ufacık ayakların patır puturları falan olmayacak."

Leworc bu göndermeye sırıttı. Lisa *Ondan o kadar emin olma!* diye düşündü. Kaçak tanukilerini hatırlıyordu besbelli, Grants Pass'da nasıl başıboş dolaştıklarını; ama sonra aniden aklına başka bir şey geldi. Kafatasında bir fikir, elmas sırtlı yılan gibi tıslıyordu. Taştan porsuklardan birine döndü ve inceliyormuş gibi yaptı. Çenelerini çalıştırışını gören, kıkırdak çiğniyor zannederdi; halbuki bu, düşünce süreci ve damağındaki giderek artan acı yüzündendi. Adamların arasına tekrar katılmadan önce epey bir dakika geçmesi gerekti. Beklenmedik bir yüreklilikle albayın sağ elini kavrayıp göbeğinin üzerine yerleştirdi. "Kısa zaman" dedi, "benim bebe -san olur. Ben uzağa gider. Bebek götüremiyo. Belki ben bebek verir senle karın."

Thomas'ın nutku tutulmuştu. Leworc, "Siz ciddi misiniz?" diye sordu.

"Evet. Öyle." Thomas'ın elini daha sıkı kavradı. "Sen bütün gece hep düşün, karına konuş. Yarın yoksa sırada gün, burda mabede gel."

Sonra müştemilattan bir binaya, Dickie'nin kulübesinden çok da büyük olmayan bir eve işaret etti. "Bekçi ev. Ben orda değilse, bekçi cevap bırak. Okey? Cevap evet, o zaman sen bir sene sonra geri buraya geliyo." Saatine danıştı. "Bir sene. 15 Eylül. Bebe artık meme emmez. Ben burada yok, kız bebe bekçi evinde. Senin için. Senin çocuk. Ben üzülüyo, yasal kâğıt yok."

Ondaki askeri ve CIA bağlantılarıyla, belgeleri olmayan bir çocuğu Japonya'dan çıkarmak hiç sorun olmazdı ama Thomas yine de sarsılmıştı. Madam Ko'nun konuşması daha da beter hale gelse de, gayet ciddi olduğunu görebiliyordu. Cevap olarak bir tek, "Teşekkür ederim. Bu inanılmaz. Teşekkür ederim. Size haber vereceğim. Ciddi ciddi düşünüp size haber vereceğim. Teşekkür ederim" diye mırıldanabildi.

Tam o anda, Lisa'nın gözleri kocaman olmuş, suratı çarpılmıştı. Eliyle ağzını kapayıp, iki büklüm oldu. Thomas kusmak üzere olduğuna ikna olmuştu. Adamlar bir yandan utanmış bir yandan kaygılı, çaresizlik içinde birbirlerine bakakaldılar. Lisa boğuluyormuş gibi korkunç bir ses çıkardı ve onlara sırtını döndü. Arkasından, ağzından bir şey çekip çıkarmaya başladı. Parlak renkte bir şey. Ve yumuşak. Ve şaşırtıcı derecede büyük.

Dolu dolu bir dakika boyunca gözünü, güzel mi güzel, taze bir kasımpatına benzeyen şeyden ayırmadı. Tükürük onu çiy damlalarının parlatacağı gibi parlatmıştı. Adamlar da görsünler diye yukarıya kaldırdı. Hem özür diler gibi, hem de bir parça gururla gülümsedi. Sonra döndü, süratle bekçinin barakasına doğru yürüdü ve kapıdan girip gözden kayboldu.

"Yüce İsa!" dedi Bill Leworc. "O da neyin nesiydi yahu?"

"Ha" dedi Albay Thomas hafife alarak, bir yandan arkadaşını Tanuki mabedinden çıkarıyordu, "Madam Ko sirkten. Bir çeşit numaraydı."

Sonsöz
Bir

Stubblefield'ın cesedi hiçbir zaman bulunamadı. Mantıki varsayım, kalıntılarını bir kaplanın yediği yönündeydi. Yine de, boğazın o kısmı tarandığında ne bir kemik, ne de mor elbiseden veya sırtındaki çantadan bir parça (görünüşe göre gece Dickie'de kalmayı planlamıştı) bulunabilmiş olması biraz tuhaftı.

Dickie ve gözyaşı döken yarım düzine kadından oluşan arama ekibi, akıntının taşkınlaştığı bir girdabın oradaki çamurda iki derin çukurluk gözlemlemiş ve her birinin, insan bacağının çevre uzunluğunun aşağı yukarı iki katı büyüklüğünde olması, Stubblefield'ın ayakları aşağıya bakarak balçığa indiği ve düşüşten mucizevi şekilde sağ kurtulduğu teorisine ilham vermişti. Böyle bir "mucize"nin emsali görülmemiş değildi. Mesela bir defasında Yeni Zelanda'da,

paraşütü açılmayan bir serbest paraşütçü, pis bir ördek havuzuna düşmüş ve neredeyse hiç yara almadan kurtulmuştu. Stubblefield'ın kaplanlardan, dövmesi sayesinde korunduğunda ısrar eden bir iki köy büyüğü de vardı. Sağ ve iyi olduğuna, belki de bir tanuki ailesiyle bir mağarada yaşıyor olduğuna kanaat getirmişlerdi.

Fan Nan Nan'a birtakım çok gezmiş sirk göstericisiyle gelen, bir parça daha inanılır bir rivayet, ne zamandır bir banka hesabı tuttuğu Hong Kong'a gitmiş ve gerçekten de orada bir kereden fazla görülmüş olduğu yolundaydı. Limanda dayalı döşeli bir Çin yelkenlisine kapanmış (anılarını yazıyor) olduğu varsayılıyordu. İşte o kitap, bir iki kütüphane duvarını delebilecek cinsten olurdu. Adı muhtemelen *Bırak Tahmine Devam Etsinler* olur ve bir bireyin hayatındaki estetik bir hassasiyetin, politik ya da dini bir hassasiyetten hem daha sahici hem de daha övgüye değer olduğu fikrine tahammül edemeyen bütün herkesin şiddetle saldırısına uğrardı. Öyle bir otobiyografi ortaya çıkana kadarsa, Mars Albert Stubblefield'ın ölmüş olduğunu farz edebiliriz yalnızca. Sen çok yaşa Mars Albert Stubblefield.

Yıpranmış Ukala Dümbeleği II'yle son defa yaptığı patır patır, tehlikeli bir uçuşun ardından Dern V Foley, Villa Meçhul'e yeniden yerleşti.

Hizmetlilere kilimler ve eşyalardan parçalarla ödeme yaparak yol verdi. Cariyeler, onun gözdesi olan da dahil olmak üzere, kıymetli sanat objeleriyle ödüllendirilip gönderildiler. Yine aynı gün, Dern eline bir demir testeresi alıp, boğazın villa tarafındaki çelik halatları kesti. Sonra testereyi sirk teline sürttü. İşi bittiğinde tel, karşı kenardan işe yaramaz bir halde sarkmış, akşam güneşini yansıttığından, bir kâsenin kenarında asılı kalmış parıldayan dev bir erişteye benzemişti.

Foley her bir ayeti açık görüşlülükle sayısız defa dikkatlice incelediği halde, hiçbirinde "Tanrı kelamı" olduğuna dair yaygın inanışa makul bir gerekçe bulamadığı İncil'i artık bir kenara fırlatmış ve bütün dikkatini civardaki floraya ve faunaya vermişti. Hem "doğanın ruhları"na edilen dualaların da en sonunda, ruhani bir kara deliğin

anaforu etrafında yapılan bir dans, kozmik şalgamdan son bir kansız sıkım daha olduğu ortaya çıkarsa da şarap mahzeni ve chandoonun bir yere gittiği yoktu.

Otoritenin çelik ağından bir kere daha sıvışmış olarak uyandığı her seferde yaşadığı o özel, şahane zevki de unutmamak lazım tabii.

Otoriteden bahsetmişken, Alb. Patt Thomas, Pakistan'da geçici bir göreve atanmıştı. Karachi'ye hareket etmeden önce, Lisa Ko'yla Tanuki mabedinde yeniden buluşup ona karısıyla, bir saatlik bir telefon görüşmesinden sonra, kız çocuğunu onlara verme teklifini seve seve kabul etmeye karar verdiklerini bildirdi. Geçmişte evlat edinme ihtimaline sıcak bakmamışlarsa da bu her nedense farklı bir durumdu.

Haliyle bazı sorular sorulacaktı. Mesela babanın kimliği. Madam Ko, bu bilgiyi veremeyeceğini söylediğinde, Thomas omuz silkmiş ve bunu şov dünyasında hep bolca olur zannedilen rasgele ilişkilere yorup geçmişti.

Lisa, çiftin bu aradaki senede ona nereden ve nasıl ulaşabileceklerine dair de aynı şekilde üstü kapalı konuşmuşsa da Thomas'ta, zamanın çoğunu Yanagi Mori Tapınağı'nda geçireceği ve muhtemelen oranın bekçisi aracılığıyla ulaşılabileceği gibi bir izlenim bırakmıştı.

Thomas'lar bebeği aldıktan sonra nerelerde olacağına gelince, Biwa Gölü'ndeki kırlık araziden bahsetmişti, o da her neredeyse. Orada ne yapıyor olacağını söylememiş ya da söyleyememişti ama epey açıkça ifade ettiği şey geri dönmeyeceği olmuştu. Hem de hiç. Bununla beraber, kızının ergenliğe eriştiğinde açması gereken mühürlü bir zarfı şart koşuyordu. Bu Madam Ko'nun yegâne şartı olduğu için, albay söz verdi ve son ayarlamalar yapıldı. (Bu arada, konuşması düzelmişti ve artık sihirli numaralar da yoktu.)

Tokyo'dan ayrılmadan evvel, Thomas bir dizi ayarlama daha yaptı. Görünüşe bakılırsa, çok geçmeden karısı, kız kardeşine Yeni Delhi yakınlarında belli bir kliniğe yolculuğunda refakat ediyor olacaktı; orada her varlığın hakkı olan inayet ve rahat içinde ölebi-

lecekti, ki Tanrı'nın (ya da Tabiat Ana'nın diyelim öyle tercih ederseniz) haşhaşı yeryüzüne koymasındaki maksat muhakkak buydu.

Pru Foley, Bardo Boppie -Bip'le New York'a kaçtı, bundan kısa bir süre sonra da kendi kablolu televizyon şovunun yapımcısı oldu: geyler, gey olacaklar ve şüphelenmeyenler için soytarılık. Her ne kadar Pru'nun Bootsey'ye yazdığı e-posta mesajlarından yeterince mutlu olduğu anlaşılıyorsa da, bir keresinde, palyaço tepeden tırnağa büyük puanlı elbisesi içinde ve suratı beyaza boyalı olmadıkça, partnerine romantik olarak karşılık veremediğini açık etmişti; bu sapkınlığın bir noktada sorun çıkartacağı kesin gibi görünüyordu.

Bootsey'ye gelince, pek de herkesin korktuğu kadar yalnız değildi, nedeniyse, postanede büyük şaşkınlık yaratması pahasına, saçından bir şeridi yeşile boyamış, gözlerinin etrafına kara halkalar çizmiş, üzerine siyah kâğıt güllerden bir korsaj iğnelemiş ve Werewolf Club* gibi gece yarısı gidilen mekânlara uğrar olmuştu. Niyeti satanist bir tarikatın içine sızmaktı. Los Angeles'taki satanist üyelerle temasa geçip, en nihayetinde Dern'i Playboy Malikânesi'nden kurtarabileceğini ümit ediyordu. Ne var ki, Cadılar Bayramı'na "tatillerin en şirini", sonbaharın ilk şiddetli fırtınasınaysa "canım" dediği duyulduğu akşam, yerel Got çevrelerindeki itibarı ölümcül bir darbe aldı.

Dickie Goldwire, adi yakutları Bangkok'ta parça parça elden çıkardı. Sonra sahte Fransız pasaportunu kullanarak, trenle Singapur'a gitti, orada da güvercin kanı taşı ufak bir servete sattı. Tayland'a geri döndüğünde, Hmong dulunun hasılattaki payını ulaştırması için Xing'i ayarladı, bundan kısa süre sonra da Bayan Ginger Sweetie'yi arayıp buldu.

"Dickie!" diye cıyakladı kadın. "Sen artık rüya okul gitmiyo? Senin gitar nerde?" Bir ay içinde evlenmişlerdi. Budist yemini etmiş-

* Kurtadam Kulübü. (ç.n.)

lerdi ama Batı tarzı bir düğün olmuş, Elvisuit şarkı söylemişti; gerçi tören sırasında iki defa çağrı cihazı ötmüş ve sonrasında hemen alelacele başka işe koşturmuştu ama olsun, güzel söylemişti.

Yeni evliler Nakhon Pathom'a, üniversitenin yakınlarına taşındılar ancak üç ay geçmemişti ki, geline Amerikan öğrenci vizesi verildi ve Naropa Enstitüsü'nde Allen Ginsberg'ün eserlerini okuyabilsin diye Colorado'ya uçtular; Bay ve Bayan Pepe Gazeau olarak.

Yokluğunda, Birleşik Devletler'de özgürlüğün çöküntüye uğramış ve reklamcılığın her tarafa yayılarak çoğalmış olduğunu görüp şoka uğrayan Dickie, ayak uydurmakta biraz güçlük çekti. Fan Nan Nan'ı ne kadar özlese de, küskünlük ya da pişmanlık taşımıyordu ve o ve Bayan Ginger Sweetie, yakutlardan gelen para sayesinde Boulder'da gayet rahat yaşadılar. Aileyle temasa geçmenin ya da tanıdıklara rast gelmenin yol açacağı türlü sonuçların farkında olduğu için ortalarda pek görünmemeye çalışıyordu; her ne kadar ara sıra Stubblefield'ın anısına, kentin her tarafındaki "Dalında Kızarmış Salkım Domates" etiketlerinin üzerine *YALAN!* diye çiziktirmeye meyletmişse de. Bu yazılar yüzündense, yakalanmadı.

Lisa Ko'yu ne kadar sık ve ne kadar derin bir hisle düşündüğü üzerine laf ebeliği yapmak nafile ama tek başına geçirdiği pek çok sakin anda, Stubblefield'ın "Lisa'cığımızın büyülü bir hastalığı var" diyerek tam olarak neyi kastettiğine kafa yorduğundan emin olabiliriz.

Gitarlara gelince, Dickie yeni bir Martin D-28 aldı; üstelik bu sefer hakikisinden. Ve en sonunda şarkısının sözlerini bitirdi.

Çıplak oldun diye
Seksi oldun sanma,
Kinik oldun diye
Kıyak oldun sanma.
En şahane yalanları söyleyebilirsin
Ve göz alıcı kılıklara saklanabilirsin
Ama elinden kurtulamazsın
İçini okuyan gözlerin.

Sonunda galip gelecektir
Hikâyen değil tutkun,
Çünkü aşk Kutsal Kâse'dir,
Malum'da olsan bile.

Yani beni iyi dinle, bacım,
Ve kulağını iyi aç, bayım:
Gayet iyidir oynamak oyun,
Eğlendir tanrıları, yanaşma acıya,
Ama ne talihe inan, ne şöhrete inan,
Gerçek özün bilmez adın
Çünkü hepimiz senin aynın:
Hepimiz meçhul.

Sonsöz
İki

Tak! Tak!

"Kim o?"

"Benim. Ta kendisi."

"Ne? Tanuki? Sen misin? Gel içeri; eğer girebilirsen. İnim, içinden bir tayfun geçmişe döndü. Bu dağınıklık, Bekar Evlerinin Tanrısı'nı bile dehşete salar." Kitsune, Tanuki'nin paytak paytak içeriye girişini izledi. "Gerçekten de *sen*sin. Nerelerdeydin ihtiyar hergele, hayat nasıl gidiyordu?"

"Eh, bilirsin işte. Seninki gibi."

"Evet, biliyorum." Kitsune iç geçirdi. "O lanet olası insanlar. Ama onların yüzünden artık daha fazla canımızı sıkmamıza gerek

olmayacak herhalde. Toplu intihara her zamankinden fazla niyetli görünüyorlar."

"Ya, küresel harakiri. Onlar öyle demiyorlar ama."

"Tabii demezler. Onlar buna *ilerleme* diyorlar. *Büyüme* diyorlar. *Ulusal güvenlik* ve *enerji politikası*, her tür saçma sapan şeyi diyorlar ama dürtüler ve son neticeler aynı işte. İyi haberse, türler çapında iletişim sanatını yeniden öğrenmeye başlıyor olmaları belki. Gerçi bunu o bilgisayar dedikleri aletlerle, 'Dünya Çapında Ağ'da yapıyorlar ama..."

"Bu da bizi tekrar Hayvan Ecdadı'na götürüyor. Bunu nasıl yapacaklarını unutmaları, hayvan olduklarını unutmalarıyla oldu galiba."

Tilki başıyla onayladı. "Bütün o gösterişli teknoloji, hisleri bakımından babunların seviyesinden çok da yukarıda olmayan bir primat topluluğunun pençelerinde. Buldozerleri olan şempanzeler bunlar, bombaları olan maymunlar. Tehlikeli bir durum bu ama zararı yok; tehlike değişimin parfümüdür, değişimse geleceğe davettir. Bizim için bu âlemde şans var daha. Bu arada, senin klanın çoğundan iyi geziyor. Hem de çok daha iyi. Baksana, ünün Amerika'ya bile yayılmış."

"Hah!" diye homurdandı Tanuki. "O, yanında da iki bin yenle bir fincan sake alırsın artık."

"Aa, çok özür dilerim. Ne berbat bir ev sahibiyim! Ama yeminle söylüyorum, burada bir damla bile içkim yok. Korkarım sana tek ikram edebileceğim, baykuştan geriye kalan bir parça."

Daima aç olan porsuk/köpek/rakunun ağzından, boruda kalan su duştan akar gibi salyalar aktı. Yine de, "Zahmet etme. Kaçmam lazım zaten. Bir randevuya yetişeceğim de."

"Bak sen! Evet, evet. Biriyle buluşman gerekiyor. Hatırladım. Devam ediyor değil mi? En büyük akılsızlığın ya da en büyük zaferin. İnsanların dediği gibi, ancak zaman gösterecek."

Tanuki gene homurdandı. "Zamanın koca bir ağzı, küçücük bir beyni var."

"İyi söyledin" dedi Kitsune. "İyi söyledin." Zaman fenomenini çevreleyen türlü yanlış anlamalara, birlikte kıkır kıkır güldüler. Ardından tilki, "Pekâlâ, sen Tanuki'sin. Yapacağını yapacaksın

yine. Şunu söylemelim ki Miho'yu ve Kazu'yu sevgiyle anıyorum." Ziyaretçisini burnuyla dürttü. "Hadi, seni dışarıya kadar geçireyim. Yine geldiğinde, senin için bir şişem olacak. Hem insanlardan şikâyet etmekten daha üretici bir şeyler de yapabiliriz. Tanrıları örnek almalıyız elbette, yani akıllanana kadar insanları görmezden gelmeliyiz."

Tanuki tam, Bulut Hisarı'nda ya da Öbür Dünya'dayken insanoğlunu görmezden gelmek kolay tabii diye lafı yapıştırmak üzereydi ki, birdenbire *bu* dünyada ne göz kamaştırıcı bir gün olduğu gözüne çarptı ve keyiften dili tutuldu.

Ölen çimenlerle güneşin sarısı, ormandaki açıklığın bir başından öteki başına, resmen aynı tondaydı. Son dakika alışverişçileri, polen salonlarını doldurmuşlar ve bütün çiçek kafaları, arıların yükünden eğilmişti. İçinde yalnızca bir iki kalori sıcaklık kalmış bir esinti, sanki Biwa Gölü'ne son bir kez dalmaya gider gibi, dağın eteğinden aşağı kayıyordu. Gecelerce süren ön sevişmeyle zaten kızarmış olan dallar, yapraklarından her biri uyanık, donun dönüştürücü boşalmasını bekliyordu. Hava, düşen meyvelerin ve çöken mantarların yazgısıyla misk kokmuş, tarihi hasat telaşıyla canlanmıştı; içinden, çözülemeyen paradokslarıyla herkesi ve her şeyi alaya alan bir karga sürüsü kanat çırpıyordu. Uçarlarken, abanoz gibi göz alıcı seğiren bir eğri çizerek, dünyaya takma bıyık oluyorlardı.

"Yazın sonbahara dönüşünde bir şeyler var" dedi Tanuki, "bende hep... etrafta yuvarlanma isteği uyandırıyor." Bunu der demez, göbeğine haşmetli er bezi torbasını çalkalayacak bir şaplak attı ve hemen oradaki kuru otların arasına yatıp yuvarlanmaya başladı.

"Ne demek istediğini anlıyorum" dedi Kitsune, "yalnız biz tilkiler duygularımızı pek sergilemeyiz. İnsanların bir tek böyle zamanları ciddiye alması gerek, biliyor musun. Mevsimlerin değiştiği zamanları yani." Sonra o da gülerek kendini yere atıp, şöyle bir yuvarlanarak arkadaşına eşlik etti.

Talihsiz kelime haznesine rağmen, Bootsey'nin başından beri bir bildiği mi vardı dersiniz?

"Tanuki'nin erbezi torbasını paraşüt niyetine kullanarak gökten indiği bildirildi." Düşünün bir kere, bu tümceyle başlayan bir roman okura nasıl bir hayal dünyasının kapılarını aralar? Ve kim bilir, böylesine saçma, kaba saba, şaşırtıcı, iğrenç bir görüntünün ardından daha neler neler çıkacaktır ortaya?

Tom Robbins zamansız ama bir o kadar da günümüze ait bu romanında, en başta da kahramanlarıyla, bizi sürprizlerle dolu bir serüvene sürükleyeceğinin işaretini veriyor. Uzakdoğu mitolojisinin renkli simalarından, kocaman göbeği ve genital organları olan, kılıktan kılığa girerek kadınları ayartan yarı tanrı, yarı hayvan Tanuki; Asya kökenli, Tanuki'nin kanından olduğu rivayet edilen, Lisa Ko adlı, güzeller güzeli bir gösteri sanatçısı; Vietnam Savaşı'nın ardından isteyerek kendilerini "kayıp" eden ve Laos'un derinliklerinde eski bir Fransız villasını mesken tutan üç Amerikan askeri başta olmak üzere, renkli karakterler en inanılmaz, en şaşırtıcı ve en çekici yönleriyle *Villa Meçhul*'de boy gösteriyor.

Olay örgüsüne gelince... Kahramanlarımızdan üç kafadar asker geçimlerini sağlamak, cariyelerini beslemek ve yardım faaliyetlerini yürütmek için uyuşturucu imal edip pazarlamaktadır. Ancak içlerinden birinin rahip kılığında vücuduna sardığı uyuşturucu paketleriyle havaalanında yakalanması üzerine bütün dengeler alt üst olur. CIA'nin, kayıp asker ailelerinin, yerel polisin ve daha birçok unsurun devreye girmesiyle olaylar hızla gelişir...

Parfümün Dansı başta olmak üzere, renkli bir kişiler ve olaylar karnavalı gibi akan romanlarında, cinselliği militarizmin, bağnazlığın ve bencilliğin kalbine sapladığı bir hançer misali kullanan ancak hiçbir zaman seksin kendisini konu yapmayan ender yazarlardan biri olan Tom Robbins, bu romanında da hayranlarını yanıltmıyor; zengin hayal gücüyle, okuru eğlendirirken tabuları da yıkmaya davet ediyor.